Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

P. Eccl. 218

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Liber Conventus B. M. Pacis.
P. P. Cruciferorum

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Dyalogus Gregorii pape

P Eccl 218

Ex Registro Gregorii Epistola ad Maximianum Episcopum Syracusanum

Fratres mei qui mecum familiariter vivunt omnimodo me compellunt aliqua de miraculis patrum que in ytalia facta audivimus sub brevitate scribere. Ad quam rem solacio vestre caritatis vehementer indigeo, ut ea que vobis in memoriam redeunt quaeque cognovisse vos contigit michi breviter indicetis. De domno enim Nonnoso abbate qui iuxta domnum Anastasium de pentomis fuit aliqua retulisse me memini que oblivioni mandavi. Et hoc ergo et si que sunt alia tuis peto epistolis imprimi, et michi sub celeritate transmitti, si tu ipse ad me non properas.

Domnico Episcopo Affricano

Optarem vestram plena sacerdotali caritate elocucio ita constitute fraternitatem memorie nostre semper membris inherere, ut licet corpore quidam abesse corpore quippe quod per affectum semper manet in corde. Ut qui hec quam ad altitudinem habitus dilectio celestium nobis acquirat quoddam gaudiorum, nisi sinceriter adinvicem et auxilium orationis mutue porrigamus quatenus divina nobis clemencie sue nobis dona concedat. et perducere quod diligit et semper hec quod per nos perducat concessit. Circa officii nostri ministerium pietatis sue protectione disponat ut fructum de commissis eidem venienti domino reportemus, et ad superna caritatis premia cum aliorum lucris et augmento gracie perducamur. Illa vero scripta est dante pro vince ut salventur. ut ad hanc perveniemus mereamur et me pro vobis apud sacratissimum beati petri apostoli corpus et vos pro me apud sanctum Cyprianum mutuis oracionibus deprecemur. Preces etenim nostre tanto celerius ad divine pietatis aures sublevantur quanto eas vicissim pro nobis fusas caritatis ardor excitaverit. Sed quia sanctitas vestra mundus me verbis alloqui recusat epistolis que convenit. Quae nos cum graciarum actione suscepimus, sed tamen plus in eis vestre affectum quam rerum copia declaramus.

a i

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

P. Eccl. 218

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Iſtorū librorū q̄tuor dyalogorū beati gregorij pape in hoc ꝯſiſtit effect⁹ compēdioſe cōſcriptus q̄ p̄m⁹ ⁊ terti⁹ de diuerſis virtutib⁹ et miraculis ſcōꝝ tractāt. Secūd⁹ aūt de vita ⁊ miraculis ſciſſimi viri bn̄dicti abbatis. Qr̄tus vero de imortalitate aīe necnon de vita btitudinis eterne. miſeriaqꝫ infernalis habitacōnis vt in capitulis eorūqꝫ pagraphis ſingulorū librorū patebit.

Incipiūt capl'a libri primi.

De honorato abbate mōij fūdenſ cui dn̄s ob deriſionē quā ꝓpter eſum carniū ſuſtulit piſcem mire diſpoſuit. Ca.i.

De libertino ꝑpoſito eiuſdem monaſterij magne pacie Ca.ij.

Qualiter per oracōnē caballi ſui obtinuit reſtitucōnem.

Quō franci in eū ſeuiētes querēdo minime videbāt tn̄ caſū p eū tanq̄ truncū recipiebāt

Quō filiū paupcule mulieris ſuſcitauit a morte.

Qualiter humilitas ⁊ pacia ſua effecta ſit mgrā ſui mgr̄i.

De mōcho ortulano mōſterij eiuſdē qui furē deprehēdit ſerpēte. Ca.iij.

De eq̄cio abbate valeie puicie viro imēſe ſcītatis. q dyabolū i hītu nouit mōchali.

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

¶ Qualiť momialē lactucā abſqꝫ bn̄dictione guſtantē ex hic a dyabolo obſeſſam ſanauit

¶ Quō dĩna reuelacōne verbū dei ſemiauit abſqꝫ ſacris ordinibꝰ cuius tn̄ vite mūdicia cōcordabat cū ſtudio p̄dicacōnis.

¶ Itē ob hāc cāz ſūmꝰ pōtifex eū vocari fecit ꝫ q̄d ſibi a legatis ꝯtigit ſatis admirandū eſt

¶ Item factum nota qꝺ ꝯtigit ob irreuerentiam ſepulture

¶ Qualiť opp̄ſſi mōchi ad eiꝰ ſepulchꝝ fugerūt q̄ꝝ vnꝰ clamauit eq̄ti placꝫ ut trāhamur a non defendas nos ad cuiꝰ vocē inmūdꝰ ſpiritus inuaſit opp̄ſſores. Ca·iiij·

¶ De conſtantio māſionario ecc̄ie ſancti ſtephani·

¶ Qualiť oēs lāpades ecc̄ie aqua ipleuit papirꝝ in medio poſuit quas allato igne ſuccēdit ſicqꝫ aqua exarſit vt oliū.

¶ Quō deſpectōe ſibi illata ḡtulabať· ca·v·

¶ De marcellio anchōtane c̄itatis epō q̄ c̄itatē igne p iciurie culpā incēſā libeꝛauit· ca.vi

¶ De nōnoſo p̄poſito mōſterij mōte ſoractis

¶ Qualiter manſuetudine fratribꝰ p̄erat et huilitate ſepe patris mitigabat iracūdiam

¶ Itē oracōe ingentē amouit ſaxum de loco ſuo quē q̄nq̄ginta boum paria nō traxiſſent.

¶ Quō lāpadē reſtaurauit vitreā ne patris

incurreret iram:·

¶ Quare fratribꝰ ne mōſteriū exirēt cauſa petēdi oleum ꝓhibuit· Ca·vij·

¶ Quō anaſtaſiꝰ vir dei noīe inloco q̄ ſub pētonia dr̄ multos p ānos in ſanctis actibꝰ vitam duxit·tandēqȝ ipſe cū ſeptem alijs fratribꝰ a deo ad celeſtia vocatus fuit·

¶ Quō electi ad hoc pueniāt·vt poſtulando mereantur accipe qd̓ eis oīpotens deꝰ ante ſecula diſpoſuit donare. Ca·viij.

¶ Quō bonifatiꝰ ferētis ciuitatis epūs paucîſſimos racemos calcai fecit oīaqȝ vaſa epiſcopij ꝛ paupeꝝ vino modico adīpleuit.

¶ Quō vir ſanctꝰ ꝓphetico ſmoē cuiuſdā cymbala pcutiētis interitū enuntiauit·

¶ Quō boīfaciꝰ duodecī aureos de archa nepotis ſui tulit eoſqȝ indigētibꝰ ut placuit diuiſit et btē virgīs marie tandē ecc̄iaȝ ingreſſus eleuatis manibꝰ rogare cepit et qd̓ deſideraverat impetrauit·

¶ Quō duo gotti puū vas ligneū vino plenū ab eodē ceperūt et vinū qd̓ a ſcō viro acceperāt lōgis diebus in vſū habuerūt·

¶ Quō iuſſu viri dei eruce de orto receſſerūt ut ne vna q̄dē intra ſpatiū orti remaneret.

¶ Quō adhuc ī puerili etate ↄſtitutus mox vt nudū quēpiā inuenerat eūdem ſe ſpoliās

veſtiebat ſeqꝫ añ oculos dei illius mercede veſ
tire curabat q̄literqꝫ oē triticū mr̄is pauperib⁹
dedit matrē etiā ꝯſolari cupiēs oracōe mīacu.
loqꝫ horriū tritico ita plenū reinueīt ſic ātea
vnq̄ȝ fuit.

¶ Quō vulpis gallinas mr̄is ſue: auferre ſo
lebat vnāqꝫ puero vidēte abſtulit quā poſt
oracōem ipſius reportauit. ca.ix.

¶ Quō fortunat⁹ q̄dam noīne tudertine ec-
cleſie ep̄s effugādo immūdos ſpiritus immen
ſe virtutis grā pollebat.

¶ Quō is q̄ vltr̄ vires voluit q̄cq̄ȝ p̄ſumē cō
pulſus fuit in ſua vexacōe q̄d eſſꝫ: ꝯgnoſcere

¶ Quō quid' lumē amiſit ad dei vir deduct⁹
intercesſionis eius opē peciit ꝛ impetrauit.

¶ Quō qui ſancto viro fortūato pueros p̄-
cio reddere obediētia ſubiectus noluit eos ſi-
ne p̄cio pena ſubactus dedit. ca.x.

¶ Quō martiri⁹ deuotus q̄dā dei famul⁹ pa
nē prunis cineribꝫqꝫ coopertū ſigno crucis ſig
uit eoqꝫ ſignāte pais ꝓtinus crepitū dedit ꝛ
p⁹ decoctionē crucis ſignū habuit. ca.xi.

¶ Quō ſeuerus q̄dam p̄ſbiter p̄cibus ſuis
mortuo reddidit vitam deditqꝫ ſue interceſſio-
nis opem agenti penitentiam.

¶ Quō ſint quid' q̄ ſig̃ non faciunt ꝛ tn̄ fati
entibus diſſimiles non exiſtūt. ca.xii.

QVadā die dum nimis quorūdam ſeculariū tumultibꝰ depͥſſus q̄bus in ſuis negocijs plerūqȝ cogimen ſoluė etiā qđ nos certum eſt non debere ſecretū locum pecij amicū meroris vbi omne qđ de mea mihi occupacōe diſplicebat ſe patēter oñdēt c̄cūcta q̄ inflige dolorē con ſueurāt· ꝯgeſta añ oculos licēter venirēt. Ibi qȝ cū afflictꝰ valde ⁊ diu tacitꝰ ſederē. dilectiſſimꝰ filius meus Petrꝰ dyaconꝰ affuit· mihi a p̄meuo iuuētutis flore· ī amicicijs familiali ter obſtrictꝰ atqȝ ad ſacri v̄bi indaginē ſociꝰ qui ḡui excoqui cordis languore me intuens ait· Nūquid nā noui aliq̄d accidit· qꝫ pluſ te ſolito meror tenȝ· Cui inq̄ꝫ Meror petre quē quotidie patior· ſemꝑ m̄ per vſū vetus eſt: et ſemꝑ per augmētum nouꝰ· Infelix q̄ppe animꝰ meus occupacōis ſue pulſatꝰ vulnere meminit qualis aliquādo ī mōſterio fuit: quō ei labētia cūcta ſb tererāt. quātum rebus omibꝰ q̄ voluūtur eminebat: qꝫ nulla niſi celeſtia cogitare cōſueuerat: qꝫ etiā retētus corꝑe· ipſa iam carnis clauſtra ꝯtēplacōe tranſiebat: qꝫ mortem q̊ȝ que pene cūctis pena eſt videlicȝ vt igreſſum vite ⁊ laboris ſui p̄miū amabat At nūc ex occaſiōe cure paſtoꝛalis. ſeculariū hoīm negotia patiť· Et poſt tam pulchram

quietis sue spēm· terreni actus puluē fedatur
Cūqȝ se ꝑ ꝯdescensione multoꝝ ad exteriora
sparserit: etiā cū interiora appetit· ad hec ꝓcul
dubio minor redit· Perpēdo itaqȝ q̄d tolero: ꝑ
pendo q̄d amisi. Dūqȝ intueor illḋ qḋ ꝑdidi
fit hoc grauiꝰ qḋ porto· Ecce eteni nūc mag
ni maris fluctibꝰ q̄tior: atqȝ ī naui mētis tēpes
tatis valide ꝓcellis illidor Et cū prioris vite
statū recolo: q̄si post tergū ductis oculis viso
litorē suspiro· Qḋqȝ adhuc est ḡuius dū im-
mensꝭ fluctibꝰ turbatꝰ feror vix iā portū va-
leo vidē quē reliq̄· q2 ꝯ ita sūt casus mētis ut
prius q̄dem ꝑdat bonū qḋ tenet si tñ se ꝑdi-
disse meminerit· cūqȝ longius recesserit· etiā ip
sius boni qḋ ꝑdiderat obliuiscitꝛ. fitqȝ vt post
neqȝ ꝑ memoriā videat qḋ añ pactionē tene
bat. Unde hoc agitꝛ qḋ ꝓmisi q2 cū longius
nauigamꝰ. iam nec portū q̄etis quē reliq̄mꝰ
videmꝰ. Nonnūq̄ꝫ vero ad augmētū mei do-
loris adiūgitur q᷑ quorūdā vita q̄ p̄sens secu
lum tota mēte ꝛ̄liq̄runt mihi ad memoriā re-
uocatur quoꝝ dū culmē aspitio q̄ntum ipē in
infimis iaceo agnosco quoꝝ plurimi cōditori
suo in secretiori vita placuerīt. Qui ne ꝑ huā
nos actus a nouitate mētis veterascerēt: eos
oīpotēs deꝰ huiꝰ mūdi laboribꝰ noluit occu-
pari· Sȝ iā ea q̄ ꝓlata sūt meliꝰ insinuo· si ea

q̄ p inq̄ſicōm ac reſpōſionē dicta ſūt ſola noī
nū p̄notacōe diſtinguo· ¶ Pe· Nō valde in
italia aliq̄ꝝ vitā virtutib⁹ fulſiſſe cognoui: ex
q̄ꝝ igr̄ ↄpacōne accēderis ignoro· Et q̄dē bo
nos viros in hac t̄ra fuiſſe nō dubito ſig̃ tn̄
atꝫ v̄tutes á ab eis neq̄q̄ꝫ facta exiſtimo· aut
ita ſūt hacten⁹ ſilencō ſubp̄ſſa· ut vtꝝ ne ſint
facta neſciam⁹ ¶ Gre· Si ſola petre referā
q̄ de pfectis ꝓbatiſqꝫ viris vn⁹ ego homūcō
vel bonis ac fidelib⁹ viris atteſtātib⁹ agnoui
vel p memetip̄m didici dies vt opīor āteq̄ꝫ ſ
mo ceſſabit· ¶ Pe· Velim q̄renti mihi de eis
aliq̄ narres· neqꝫ hac ꝓ re interrūpē expoſi-
cōnis ſtudiū g̃ue videat̄ qꝛ nō diſpar edifica
cio oritur· ex memoria v̄tutū In expoſicōe q̄p
pe· qualit̄ īueniēda atꝫ tenēda ſit virtus ag-
noſcitur· In narracōe ſignoꝝ ↄgnoſcim⁹· inuē
ta ac retēta q̄lit̄ declarent̄· Et ſūt nōnulli: q̄s
ad amorē patrie celeſtis pl⁹ exēpla q̄ꝫ p̄dica
mēta ſuccēdunt· Fit vero plerūqꝫ audiētis aī
mo duplex adiutoriū in exēplis patrū· qꝛ et
ad amorē ventue vite ex p̄cedentiū cōpacōne
accenditur· et ſi iā ſe eſſe aliq̄d eſtimat· dū de
alijs meliora cognouerit hūiliat̄. ¶ Gre.

¶ Capitulū primū·

Ea q̄ m̄ ſūt viroꝝ venerabiliū narracōe cō
pta· inculcant narro ſacre auctoritatis

exēplo: cū mihi luce clari⁹ cōstat qꝛ Marc⁹
et lucas euāgeliū qꝺ ſcripſerūt· nō viſu ſꝫ au
ditu didicerūt. Sꝫ ut dubitacōis occaſionē le
gētibꝫ ſubtrhā p ſingula q̄ deſcribo q̄bꝫ m̄ ꝭ
auctoibꝫ ſint ꝯpata maifeſtabo·hoc vero ſci
re te cupio. qꝛ ī q̄buſdā ſenſū ſolūmō·ī q̄buſ
dā vero v̄ba cū ſenſu teneo·qꝛ ſi de pſonis oī
bus.ipa ſpālit̄ verba tenē voluiſſem ꝭ ruſti-
cano vſu ꝓlata ſtilus ſcribēdis nō apte ſuſci
perꝫ. Seniorꝫ valde veneābiliū didici r̄lacōe
qꝺ narro·Venācij quodā Patricij in ſamnij
ptibꝫ villa fuit ī q̄ colon⁹ ei⁹ filiū hōratū noīe
habuit·q̄ ab ānis puerilibꝫ ad morē celeſtis
prie p abſtinētiā exarſit. Cūqꝫ tā mag̃ ꝯuer
ſacōe pollēt ſeſe q̊ꝫ iā ab ocōſo ſmone reſtrin-
gerꝫ·multūqꝫ ut p̄fat⁹ ſū.p abſtinētiā carnē
domaēt:die q̄dā parētes illi⁹ vicīs ſuis ꝯui-
uiū fecērt in quo ad veſcēdū carnes pate ſūt
Quas dū ille ad eſū ꝯtingere ꝓ abſtinētie a
more recuſaret: ceperūt parētes ei⁹ irridē ac
ei dicere. Comede· Nūquid piſcē tibi in hijs
mōtibꝫ allatui ſum⁹? Jllo vero in loco audiri
piſcis ꝯſueuerat·nō videi. Sꝫ cū hijs ſmoībꝫ
hōrat⁹ irridet᷑ repēte ī ꝯuiuio aqua ad miſte
riū defuit·Cū ſitula lignea ſicut illic mois eſt
mācipiū ad fontē prexit. Dūqꝫ hauriret a-
quā·piſcis ſitulā intrūit·Reuerſūqꝫ mācipiū

añ ora diſcūbentiū piſcem cū aqua fudit· qui
ad totiꝰ diei victū potuiſſet hōrato ſufficere.
Mirati oēs totaqꝫ illa parētū irriſio ceſſauit
Cepē nāqꝫ in hōarato venerari abſtinentiā·
quā añ deridebāt· Sicqꝫ a dei hoīe. irriſioīs
deterſit opprobria piſcis de monte· q̄ cū mag
nis virtutibꝫ creſceret a p̄dicto dño ſuo liber
tate donatus eſt· atꝫ in eo loco q̄ fundis dicit̃
mōſteriū ↄſtruxit· in q̊ ducētoꝝ ferme mona
choꝝ pat̃ exſtitit· ibiqꝫ vita illius circūquaqꝫ
exēpla eximie ↄuerſacōnis dedit. Nā quadā
die ex eo monte q̄ eius mōſteriū in excelſo ꝑ
miet ingētis ſaxi moles eruta eſt· q̄ p diuexū
mōtis latus veniēs totius ruinā celle oīniūqꝫ
fratꝝ interitū minabat̃· Quā cū veniente de-
ſup vir ſanctus vidiſſet· frequēti voce xp̄i no
mē inuocās· extēſa mox dextera ſignū crucis
oppoſuit. eāqꝫ in xp̄o deuexi mōtis latē caden
tē fixit ſicut r̃ligioſus vir laurētiꝰ phibet. Et
qꝛ locus nō fueāt. quo inherere potuiſſꝫ: ita
aſpicitur ſtare· ut nūc vſqꝫ montē cernentibꝫ
caſura pendere videatur· ¶ Petrus·
¶ Putamus hic tam egregius vir. vt poſt
magiſter diſcipuloꝝ fieret: prius habuit ma
giſtrum· ¶ Gregorius. ¶ Nequa
q̄ hunc fuiſſe cuiuſq̄ diſcipulum audiui: ſed
lege non conſtringitur ſanctiſpiritꝰ donum.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Ipſus q̄ dē recte ꝯuerſationis eſt· ut p̄eſſe nō
audeat· q̄ ſub eē nō didicerit nec obediētiam
ſubiectis īperet quā p̄latis nō nouit exhibē
Sed tñ ſūt nō nulli. q̄ ita p magiſteriū ſpūs
intrinſecus docētur· ut et ſi eis exterius hūani
magiſterij diſciplīa deſit magiſtri ītim̄ cēſu-
ra nō deſit· quorū tñ libertas vite· ab īfirmis
in exemplū nō eſt trahēda· ne dū ſe q̄ſqꝫ ſimi
liter ſanctoſpū impletū preſumet. diſcipulꝰ
homīs eſſe deſpiciat· ⁊ magiſter erroris fiat·
Mens aūt q̄ diuino ſpū impletur habet eui
dētiſſima ſigna ſua· virtutes ſcilicꝫ et huīlita
tem· que vtraqꝫ ſi in vna mente pfecte cōue-
niunt. liquet qđ de p̄ſentia ſc̄tiſpiritꝰ teſti-
moniū fert· Sic q̄ppe etiā iohānes baptiſta
mgr̄m habuiſſe nō legit̄· Neqꝫ ipa veritas q̄
p̄ſentia corpali apoſtolos docuit eū corpalit̄
int̄ diſcipulos aggregauit ſꝫ quē ītrīſecꝰ doce
bat extrīſecꝰ q̄ſi ī ſua libtate r̄liqrat. Sic mo
yſes ī hēmo eductus ab āgelo mādatū didi
cit· qđ p hoīez nō cognouit· Sꝫ hec ut p̄dixi
mus īfirmis venerāda ſūt· nō imitāda ¶ Pe·
Placꝫ qđ dicis· Sed peto vt m̄ dicas ſi tan-
tus h̄ pater· aliquē imitatorē ſui diſcipulum
reliquit. ¶ Gre. ¶ Ca· ij.

Vir reuerētiſſimꝰ libtinus q̄ regis totile
tpe eiuſdē fūdēꝫ mōſterij ꝑpoſitꝰ fuit. ī

diſcipulatu illi⁹ ꝯſuſatus atq; eruditus ē. De q̄ q̄ñ uis v̄tutes multas plurimoꝝ narracō certa vulgaueit. p̄dictus tñ laurēci⁹ ꝛligioſus vir q̄ nūc ſupeſt. a ipſi in tp̄e illo familiariſſim⁹ fuit multa m̄ de illo dicē ꝯſueuit. Ex q̄bus ea q̄ recolo pauca narrabo. In eadē ꝓuīcia ſamnij quā ſupius memoraui. iſdē vir ꝓ vtilitate mōſterij carpebat iter Dūq; darida gottoꝝ comes. cū exercitu ī loco eodē venīſſ; dei ſeru⁹ ex caballo in q̄ ſedebat ab homīb; ei⁹ ꝓiect⁹ eſt Qui iumēti pditi dānū libēter ferens etiā flagellū qd tenebat diripientib; obtulit dicens. Tollite. vt hēatis q̄lit iumētū hoc minare valeatis. Hijs dictis ptin⁹ ſe in oracōm dedit. Curſu aūt rapido p̄dicti ducis exercit⁹ puenit ad fluuiū noīne vulturnū ibi equos ſuos ceperūt ſinguli haſtis tūdē calcib; cruētare Sz tñ eq̄ verberib; ceſi. calcib; cruētati. fatigari poterāt. moueri non peterāt. ſicq; a quā flumīs tāgere q̄ſi moꝛtale p̄cipiciū ptimeſcebāt. Cūq; diu cedendo. ſeſſores ſinguli fatigarent. vnus eoꝝ intulit q; ex culpa quā ſeruo dei in via fecerāt. illa ſui itineris diſpendia tolerabāt. Qui ſtatim reūſi poſt ſe libtinum reperiunt. in oracione ꝓſtratum. Cui aū dicerēt ſurge tolle caballum tuū. Ille reſpondit. Ite cum bono. ego caballi opus non habeo.

a 7

Deſcendẽtes vero inuitũ cũ caballo de q̊ depo
ſuerũt leuauerũt. ⁊ ꝓtinꝰ abceſſerũt Quoꝝ eq̃ tã
veloci curſu illũ· quẽ prius trãſire nõ poterãt
fluuiũ trãſierũt ac ſic ille flumĩs alueꝰ aq̃m mi
nime hẽret Sicq₃ factũ ẽ· ut dũ ſuo dei vnꝰ
ſuꝰ caballus redditꝰ oẽs a ſingulis reciperent
¶ Eodẽ quoq₃ tpe in cãpanie partibꝰ buccel
linꝰ cũ francis venit de mõſterio vero p̃fati di
famuli rumor exiuit· ꝙ multas pecuĩas hẽret
Ingreſſi oratoriũ frãci ceperũt ſeuiẽtes libti-
nũ q̃rere ⁊ clamaꝛe vbi ille in oracõe ꝓſtratꝰ
iacebat· Mira valde res· q̃rentes ſeuiẽtesq₃
frãci ĩ ipõ· ĩgrediẽtes ĩpingebãt: et ipſũ videꝛe
nõ poterãt. Sicq₃ ſua cecitate fruſtrati. a mõ-
ſteio vacui ſũt regreſſi Alio q̊₃ tpe. ꝓ cauſa
mõſterij abbatis iuſſu. q̃ hõrato eius magiſ
tro ſucceſſerat rauẽnã ꝑgebat. ꝓ amore vero
eiuſdẽ veneãbilꝭ hõrati q̊cũq₃ libtinꝰ ibat· eiꝰ
ſꝑ caligulã in ſinu portaꝛe ꝯſueueãt· Itaq₃ dũ
ꝑgeret· accidit ut q̃dã mulier· extincti filij cor-
puſculũ ferret. Que dũ ſuũ dei eſſꝫ ĩtuita: a-
moꝛe filij ſuccẽſa iumtũ eiꝰ ꝑ frenũ tenuit· atq₃
cũ iuramẽto dixit· Nullatenus recedis. niſi fi-
lium meũ ſuſcitaueris· At ille in vſitatũ ha-
bẽs tale miraculũ· expauit peticõnis illius iu
ramentũ: declinaꝛe mulierem voluit· ſed neq̃-
q̃ꝑ preualens· heſit animo Conſiderare libet

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

quale quātūqꝫ ī ei⁹ pectoē certamē fuerit. Ibi
qͥppe pugnabāt. int̃ se huīlitas ꝯuerſationis
et pietas matris. Timor. ne ī vſitata p̄ſume-
ret. dolor. ne orbate mulieri nō ſbueniēt. Sꝫ
ad maiorē dei gloriā. vicit pietas illd̾ pectus
virtutis. Quod ideo fuit validū. qꝛ deuictū.
Virtutis enī pect⁹ nō eſſꝫ. ſi hoc pietas nō vi
ciſſꝫ. Itaqꝫ deſcēdit. genuflexit Ad celū man⁹
tetēdit. caligulā de ſinu ꝓtulit ſup extīcti pu-
eri pect⁹ poſuit. Quo orāte. aīa puei ad cor
p⁹ r̃diit. Quē mau ꝯp̄hēdit. et fleti mr̄i viuē
tē r̃ddidit. atqꝫ it̃ qd̾ ceperāt pegit. petr⁹
Quid nā hoc eſſe dicim⁹ virtutē tāti miraculi
hōrati egit meritū. āpeticō libti. Gregoi⁹
In oſtēſione tā admirabil' ſigni cū fide femine
virt⁹ cōuenit vtrorūqꝫ. Atqꝫ ideo libertinū
exiſtimo iſta potuiſſe. qꝛ pl⁹ didicerat de ma-
giſtri. q̄ꝫ de ſua virtute cōfidere. Cui⁹ eīn cali
gulā in pectore extincti corpuſculi poſuit. ei⁹
nimirꝫ aīmā obtinere qd̾ petebat eſtimabat
Nā eliſeus quoqꝫ magiſtri palliū ferēs atqꝫ
ad iordanē veniēs pcuſſit ſemel et aquas mi
nime diuiſit. Sed cū r̃pēte diceret vbi eſt eti
am nūc de⁹ helye pcuſſit fluuiū mgr̄i pallio
ꝛ iter int̃ aquas fecit. Perpēdis petre quātū
in exhibēdis virtutibꝯ humilitas valet. Tūc
exhiberi magiſtri virtutē potuit. qñ magiſtri

a 8

nomē ad memoriā reduxit· qꝛ enī ad huīlita
tem ſub mgrō rediȷt qđ magiſter fecerát ⁊ ip
ſe fecit ¶ Petrus Libet qđ dicis· Sꝫ q̄ſo te
eſt ne aliq̄d aliud qđ adhuc de ipſo ad nr̄am
edificacōem nares· ¶ Gre. Eſt plane· Sed
ſi ſit q̄ velit imitari· Ego enī virtutē patiētie
ſignis ⁊ miraculis maiorē credo Quadā nāqꝫ
die·is q̄ poſt venerabilis hōrati exitū mōſteriȷ
regimē tenebat ꝯtra eundē venerabilē liberti
nū in ḡui iracūdia exarſit itaqꝫ vt ī eū maībꝫ
excederꝫ· Et qꝛ virgā qua eū ferire poſſꝫ mi-
me inuenit ꝯp̄henſo ſcabello ſub pedaneo ei
caput ⁊ faciē tutudit·totūqꝫ illius vultū tum
tē ac liuidū ṙddidit· Qui vehement̄ ceſus ad
ſtratū ꝓpriū tacitus receſſit· Die vero altera·
erát ꝓ vtilitate mōſteriȷ cauſa ꝯſtituta· Exple
tis igr̄ ymnis matutīalibꝫ· libtinus ad lectū
abbatis venit·oracōm ſibi huiliter petit· Sci
ens vero ille q̄ntū a cūctis hōraretur q̄ntūqꝫ
diligētur. ꝓ īiuria quā ei īgreſſeát·recedē eū
velle ex mōſterio putabat. atꝫ req̄ſiuit dicēs
vbi vis ire· Cui ille rn̄dit.mōſteriȷ cauſa ꝯſti
tuta eſt pr̄ quā declinare neq̄o: qꝛ heſterno
die me hodie iturꝫ ꝓmiſi.ibi iē diſpoſui Tūc
ille a fūdo cordis ꝯſiderās aſperitatē duriciā-
qꝫ ſuā huilitatēqꝫ ac māſuetudīem libtini:ex
lecto ꝓſiliuit pedes libtini tenuit: ſe peccaſſe·

ſe reū eſſe teſtat⁹ eſt qꝛ tāto taliq; viro· tam
crudelē facē ꝯtumeliā pſūpſit. At ꝯtra libti-
nus ſeſe i trā pſternēs: eiuſq; pedib⁹ ꝓuolu-
tus·ſue culpe. nō illi⁹ ſeuitie fuiſſe refēbat qđ
ptulerat. Sicq; actū ē· ut ad magnā māſue-
tudinē pduceret⁹ pat ꝛ huilitas diſcipuli ma
giſtra fierꝫ mgři Cūq; ꝓ vtilitate mōſterij ad
ꝯſtitucōm cauſe egreſſus fuiſſꝫ. mlti viri noti
ac nobiles· q̄ eū valde hōrabāt vehement ad
mirati ſolicite reqrebāt q̄d nā h eſſꝫ· q tā tum
te· ac liuidā fatiē hēret· Quilibꝫ ille dicebat
Heſterno ſero peccatis meis exigētib⁹ ſcabel
lo ſubpedaneo ipegi· atq; h ptuli· Sicq; vir
ſcūs fuans in pectoē hōrem veritatis et mgři
nec pris ꝓdebat viciū nec falcitatis incurre-
bat pctm· Pe· Putaſne vir iſte venerabil
libtin⁹ de q̄ tot ſigna et miracula ētuliſti in tā
ampla ꝯgregacōe imitatoēs ſuos in v̄tutib⁹
non ēliquit· Gre· Capi·iij·

Felix q̄ appellabat⁹ curu⁹ quē ipē bn̄ cog
nouiſti. q̄ eiuſdē mōſterij nup ꝑpoſit⁹
fuit multa mihi de frib⁹ eiuſdē mōſterij ad-
mirāda narrabat ex q̄b⁹ aliq̄ q̄ ad memoriā
veniunt ſilencō ſub pmo· quia ad alia feſtio·
Sꝫ vnū dicam· qđ ab eo narratū ptereundū
nullo mō exiſtimo in eodē monaſteio q̄dam
magne vite mōchus erat ortulan⁹· fur vero

venire ꝯſueuerat p ſepē aſcēdē ⁊ occulte oleā auferre cūqꝫ ille multa plātarꝫ q̄ minꝰ īueīret ⁊ alia pedibꝰ ꝯculcata alia direpta ꝯſpiceret totū ortū circuiēs īuenit iť vn̄ fur venire ꝯſue uerat. Qui ī eundē ortū deābulās·ꝛ̄perit etiā ſerpētem cui p̄cipiēs dixit· Seq̄re me· Atqꝫ ad aditū furis veniēs· īperauit ſerpēti dicēs· In noīe iheſu p̄cipio tibi vt aditū iſtū cuſto dias·ac furē huc ingredi nō ꝑmittas· Proti nus ſerpēs totū ſe in itinē in trāſuerſū tetēdit ⁊ ad cellā mōchus ꝛ̄diȷ̄t. Cūqꝫ meridiano tē pe cūcti q̄eſcerēt·moē ſolito fur aduenit· aſcē dit ſepē ⁊·dū in ortū deponēt pedē vidit ſubi to qꝛ tēſus ſerpēs clauſiſſꝫ viā· Et treme fac tus pꝰ ſemetip̄m ꝯcidit·eiꝰ qꝫ pes ꝑaltiamē tū in ſude ſepis inheſit ſicqꝫ vſqꝫ dū ortulanꝰ rediret deorſū capite pepēdit· Cōſueta hora venit ortulanꝰ·pendentē in ſepi furē reperit Serpēti aūt dixit· Grās deo qꝛ īpleſti qđ iuſ ſi ꝛ̄cede mō· Qui illico abceſſit· Ad furē vero ꝑueniēs ait. Quid ē·frať. Tradidit te mihi deus. Quare in labore mōchoꝝ furtū totiēs facere p̄ſūpſiſti· Qui hec dicēs.pedē illius a ſepe in q̄ inheſerat ſoluit·eūqꝫ ſine leſione de poſuit. Cui dixit· Seq̄re me· Quē ſequētem duxit ad orti aditū:⁊ oleā q̄ furto appetebat auferre· ei cū magna dulcedine p̄buit dicēs·

Vade et poſt hec furtũ nõ facias. Sʒ cũ necẽ habes hinc ad me ĩgredẽ ⁊ q̃ tu cũ pctõ labo raſti tollẽ. ego tẽ deuot⁹ dabo ¶ Petr⁹ Nũc vſqʒ ut ĩuenio ĩcaſſum ego nõ fuiſſe prẽs in italia q̃ ſigna faceret eſtĩabã. ¶ Gregoius

¶ Capitulum quartũ.

Fortuãti viri venerabil' abbatis mõſterij qd̃ appellat᷑ balneũ ciceroĩs. aliorũqʒ venerabiliũ viroꝝ didici rlacõe qd̃ narro. Vir ſcũſſi⁹ Eq̃ci⁹ noĩne in valerie ptib⁹ p vite ſue merito apd̃ oĩns illic magne admiracõis hẽ-bat᷑: cui fortuãt⁹ iſdẽ familiariter not⁹ fuit. Qui nimiꝝ eq̃ci⁹ ꝓ ſue mag̃tudĩe ſcĩtatis mlꝉ toꝝ in eadẽ ꝓuĩtia mõſterioꝝ pr̃ extitit. Huĩc cũ ĩ iuuẽtutis ſue tpe. acri ctamine carnis ſue incẽtiua fatigarẽt: ip̃e ſue tẽptacõis ãguſtie ad oracõis ſtudiũ ſollercõrem fecerũt. Cũqʒ hac ĩ re ab oĩpotẽti deo rmediũ ↄtinu' p̃cib⁹ q̄reret. nocte q̃dã aſſiſtẽte ãgelo eunuchiſari ſe vidit eiusqʒ viſioĩ apparuit. ꝙ oẽʒ motũ ex geĩtalib⁹ mẽbris ei⁹ abſcidẽt: atqʒ ex eo tpe. ita alie⁹ extitit a tẽptacõe. ac ſi ſexũ nõ hẽret ĩ corpe. Qua v̓tute fret⁹ ex dei oĩpotẽtis auxi lio. ut viris añ p̄erat. ita cepit p⁹ mod̃ etiã fe mĩs p̄eſſe Nec tñ diſcipulos ſuos admonẽ ceſſabat ne ſe exẽplo ei⁹ ĩ hac re facẽ crederẽt et caſuri nõ tẽptarẽt donũ. qd̃ nõ accepiſſent

Eo aūt tp̄e· q̄ malefici ſūt in hac romana vr
be dep̄henſi· Baſiliꝰ q̄ magicis opibus p̄mꝰ
fuit in mōchico habitu valeriā fugiēs peciit
Qui ad viꝝ reuerendiſſimū caſtoriū amitini
ne ciuitatiˢ ep̄m p̄gēs petiuit ab eo ut eū Eq̃cio
abbati ꝯmitteret: ac ſanandū mōſterio illiꝰ
ꝯmendaẽt. Tūc ad mōſteriū venit ep̄s ſcāꝫ
baſiliū monachū adduxit· ⁊ eq̃ciū dei famu-
lum vt eundē mōchū in ꝯgregacōne ſuſcipẽt
rogauit· Quē ſtati vir ſanctꝰ ītuēs ait· Hūc
quē mihi paẗ ꝯmendas ego nō video mona
chū eſſe. ſed diabolū. Cui rn̄dit. Occaſionē q̄
ris: ne debeas p̄ſtaẽ qd̕ peteis· Ad quē mox
famulꝰ dei dixit. Ego q̃dem hoc eū denūcio eē
qd̕ video Ne tn̄ nolle me obedire exiſtiēs: fa
cio qd̕ iubes. Suſceptus itaqꝫ in mōſteio eſt.
Cū nō poſt multos dies iſdē dei famulꝰ p̄ ex
hortandis ad deſideria ſup̄na fidelibꝫ paulo
longiꝰ a cella digreſſus eſt· Quo diſcedente
ꝯtigit vt in mōſterio v̕ginū. in q̊ eiuſdē pr̄is
cura vigilabat vna eaꝝ q̄ iuxta carnis huiꝰ
putredīez ſpecōſa videbat̕ febricitaẽ incipẽt
⁊ vehementẽ anxiari magniſqꝫ nō iā vocibꝫ. ſꝫ
ſtridoribꝫ clamaẽ· mō moritura ſū. niſi baſiliꝰ
monachꝰ veiat: ⁊ ipē mihi p̄ ſue curacōis ſtu
diū ſalutē reddat· Sꝫ in tāti patris abſentia
accedẽ q̃ſpiā mōchoꝝ in ꝯgregacōe virginū

minime audebat. ꝙᵃ̃to minꝰ ille q̃ nonus ad
uenerat·eiuſq3 adhuc vita fratrū ꝯgregacio
neſciebat· Miſſumq3 eſt repēte ad dei famu
lū eq̃ciū:nūtiatūq3 eſt illi ꝙ ſcāmonial' illa in
mēſis febribꝫ eſtuar3·et baſilij mōchi viſita=
cōe3 āxie q̃reret. Quo audito vir ſcūs de dig
nādo ſubriſit atq3 ait Nūq̃d non dixi ꝙ di=
abolus eēt iſte nō monachꝰ? Ite et eū de cel=
la expellite. De ācilla āt dei q̃ āxietate febriū
vrgetᵘ·nolite eſſe ſoliciti:q2 ex hac hora ne=
q3 febribꝫ laboratura eſt·neq3 baſiliū q̃ſitura·
Regreſſus ē mōchus ⁊ ea hora ſaluti reſtitu
tā dei virginē agnouit·q̃ eandē ſalutē illiꝰ di
famulꝰ eq̃ciuˢ lōge poſitus dixit·in v̓tute ſc3
miraculi exēplū tenēs magiſtri·q̃ inuitatꝰ ad
filiū ṙguli·eū ſolo verbo reſtituit ſaluti.ut reu
tēs paṫ ea hora filiū ṙſtitutū vite cognoſcer3
quā vitā illiꝰ ex ore v̓itatis audiſſet. Oēs āt
mōchi iuſſionē ſui pr̄is īplentes eūdē baſiliū
ex mōſterij hitacōe ṙpulerīt·q̃ ṙpulſus freqn̄
ter clamabat.ſe cellā eq̃cij magicis artibꝫ in
aera ſuſpēdiſſe nec tn̄ eius quēpiā potuiſſe le
dere q̃ non poſt longū tempꝰ ī hac romana
vrbe exardeſcente zelo criſtiani populi.igne
crematꝰ eſt Quadā vero die vna dei famu
la ex eodem monaſterio virginum ortum in
greſſa eſt que lactucā conſpitiens cōcupiuit·

eāqȝ ſigno crucis bn̄dicē oblita ē: ⁊ momor
dit auide. ſed arrepta a dyabolo ꝓtin⁹ cecidit
Cūqȝ vexaret eidē patri eq̄cō ſb celeritate nū
tiatū eſt: ut veīret ꝯcitus et orando cō curreret
Moxqȝ ut ortū iſdē pr̄ ingreſſus ē: cepit ex
ei⁹ ore q̄ſi ſatis faciēs ipē q̄ hāc arripueāt dy
abol⁹ clamaē dicēs. Ego q̄d feci. ego q̄d feci.
Sedebā iñ ſup lactucā. veīt illa ⁊ momordit
me. Cui cū ḡui indigṅcōe v̄ dei p̄cepit ut abſce
dēt: ⁊ locū in oīpotētis dei famula nō hēret.
Qui ꝓtin⁹ abſceſſit: nec eā ꝯtingē vltra p̄ua
luit. ¶ Quidā vero felix noīe nurſie ꝓuītie no
bilis. paē hui⁹ caſtoris q̄ nūc nobiſcū in hac
romana vrbe demorat᷑ cū eūdē veneābilē viꝝ
ſacꝝ ordinē nō hēre ꝯſpiceret et p ſingula lo
ca diſcurrē atȝ ſtudioſe p̄dicare eū q̄dam die
fāiliaritatis auſu adijt dicēs Qui ſacrū ordi
nē nō habes atqȝ a romano pōtifice ſub q̄ de-
gis. p̄dicacōis licētiam nō accepiſti: p̄dicare
quomō p̄ſumis: Qua eius inq̄ſicione ꝯpul-
ſus vir ſanct⁹. indicauit p̄dicacōis licentiam
qualiter accepit dicens. Ea que mihi loque-
ris. ego q̊qȝ metū ipſe ptracto. Sed nocte qua
dam ſpecioſus mihi p viſionē aſtitit iuuenis
atȝ in lingua mea medicinale ferramentū id
eſt flebotonū poſuit dicens. Ecce poſui ver-
ba mea in ore tuo egredere ad predicādum.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Atqȝ ex illo die· etiã cũ voluero de deo tacere
nõ poſſum Pe· Velim pr̃is huius etiã op⁹
agnoſcere q̃ fert̃ talia dona pcepiſſe. ¶ Gre·
Opus petre ex dono eſt. nõ donũ ex opere·
Alioqñ grã iã nõ eſt grã· omẽ q̃ppe op⁹ dona
p̃ueniũt· q̃ꝑuis ex ſubſequẽti ope ipſa etiã do
na ſubcreſcũt· Ne tñ vite ei⁹ ↄg̃cõe fraudeis
bñ hũc reuerẽdiſſim⁹ vir albin⁹ reatĩe eccĩe
ãtiſtes agnouit: ⁊ adhuc ſupſũt mlti· q̃ eũ ſci
re potuer̃t. Sȝ plus opis q̃d q̃ris qñ ↄcorda
bat vite mũditia· cũ ſtudio p̃dicacõis· Tãt⁹
q̃ppe illũ ad colligẽdas deo aĩas feruor accẽ-
derat· vt ſic monaſterijs p̃eſſ᷒· q̃ten⁹ p eccĩas
p caſtr̃· p vicos. p ſingulorꝫ q̊ȝ fideliũ domos
circũquaqȝ diſcurreret. corda audiẽtiũ ad a-
morẽ patrie celeſtis excitaret· Erát aũt valde
vilis in veſtibꝰ atqȝ ita deſpectus· ut ſi q̃s illũ
fortaſſe neſciret ſalutat⁹ etiã reſalutarẽ deſpi-
ceret· Et quociẽs ad alia tenebat loca. iumẽ
tũ ſedere ↄſueuerat· qđ eſſe deſpicabili⁹ iumẽ
tis õmibꝰ in cella potuiſſet· in q̊ etiã capiſtro
pro freno et veruecũ pellibꝰ· pro ſella vteba
tur. Perſemetip̃m ſacros codices in pellicijs
ſacculis miſſos dextro leuoqȝ latere portabat
et quocũqȝ puemiſſet· ſcripturarũ aperiebat
fontem et irrigabat prata mencium· Huius
quoqȝ opinio predicacõis ad romane vrbis

noticiā puenit. atqꝫ vt eſt lingua adulanciū auditoꝛis ſui aīam āplectendo necās. Eo tpe clerici huiꝰ apoſtolice ſedis ātiſtiti adulando q̄ſti ſūt dicētes Quis eſt iſte vͦ ruſticꝰ. q̄ auc toritatē ſibi p̄dicacōis arripuit. et officiū nr̄i dn̄i apoſtolici. ſibimet vſurpaꝛe indoctꝰ p̄ſu- mitꝰ. Mittatꝛ igꝛ ſi placet q̄ huc eū exhibeat vt q̄s ſit eccl̄iaſticus oꝛdo agnoſcat. Sic autē moꝛis ē. ut occupato ī mſtis aīo adulacō val de ſubripiat. ſi ab ip̄o cordis oſtio. neq̄q̄ fue rit citius ēpulſa. ſua dētibꝰ ſibi clericis. ꝯſenſū pontifex p̄buit. ut ad romanā vrbē deduci de buiſſꝫ ⁊ q̄ nā eſſꝫ ſua mēſura cognoſcerꝫ. Julia nū aūt tūc defenſorē mittēs. q̄ ſabinenſi eccl̄ie poſtmodū in epiſcopatu p̄fuit. Hoc p̄cepit vt cū magno eū hōre deducēt. ne q̄dq̄ famu lus dei. ex ꝯuencōe eadē iniurie ſentiret. Qui parē de eo clericoꝝ votis ꝯcitus volēs feſtine ad eiꝰ mōſteriū cucurrit ibiqꝫ abſente illo āti q̄rios ſcribētes reperit. vbi abbas eſſet inq̄ſi uit. Qui dixerūt. In valle hac que mōſterio ſubiacet. fenū ſecat. Iſdē vero iulianꝰ ſupbū valde. atꝫ ꝯtumacē pueꝝ habuit. cui vix po- terat vel ipſe dn̄ari. Hūc ergo miſit: vt eū ad ſe ſub celeritate p̄ducerꝫ. Perrexit puer. ⁊ p̄t uo ſpū pratū velocit̄ ingreſſus. omneſqꝫ illic intuēs fenū ſecantes: req̄ſiuit q̄s nā eſſꝫ eq̄ciꝰ.

Moxq; vt audiuit quis eſſ;. eū adhuc lōge
poſitus aſpexit et imēſo timore correpto ē. ce
pitq; tremē laſſeſcere ſeq; ipſū nutāti greſſu
vix poſſe portaē Qui tremēs ad dei hoīe; p
ueīt at; vlnis huīlit eiꝰ genua deoſculās ſtrix
it ſuūq; dñ; ei ocurriſſe nūciauit cui ē ſaluta-
to dei famulꝰ p̄cepit dicēs. Leua fenū viride
a porta pabulū iumētis ī q̄bꝰ veiſtis Ecce ego
qꝛ pax ſupeſt. ope expleto te ſbīſequor Js āt
q̄ miſſus fueāt iulianꝰ defēſor mirabat' q̄d nā
eſſ; qꝫ ēdire moāret' puer. Ecce cū reūtēte pu-
ex ꝯſpicit at; in collo fenū ex prato deferentē
vehement iratꝰ cepit clamaē dicēs. q̄d eſt h.
Ego te ñ hoīe; adducē non fenū portaē Cui
rñdit puer. Quē q̄ris ecce ſubſeq̄tur Ecce cū
ṽ dei clauatis calciatꝰ caligis. falcē fenariā in
collo deferēs veiebat. Quē adhuc lōge poſitū
puer ſuo dño qꝛ ipſe eſſ; quē q̄reret īdicauit
Jſdē vero iulianꝰ. repēte ut vidit dei famulū
ex ipō hītu deſpexit eū quē q̄lit debēt alloq̄ ꝓ-
terua mēte ꝑpābat. Mox vero ut ꝓuꝰ dei ꝯmi
nus affuit eiuſdem iuliani animū. intollera-
bilis pauor inuaſit: ita vt tremēt atq; ad in-
ſinuandum hoc ipſum ad quod venerat vix
ſufficere lingua potuiſſ; . Qui huīliato mox
ſpū ad eius genua cucurrit: oracōe; ꝓ ſe fieri
pecījt et qꝛ patē eius apl̄icus pōtifex eū vidē

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

vellet indicauit. Vir aūt venerandus Eq̄cius
cepit imēſas grās oīpotēti deo agē· ⁊ aſſerēs
ꝙ ſe p ſūmū pōtificē· grā ſupna viſitaſſet illi-
co vocauit fratres p̄cepitqꝫ hora eadē iumēta
ꝑparari. atqꝫ executorē ſuū cepit vehemētiſſiē
vrgē. ut ſtatim exiē debuiſſent. Cui Julianus
ait· Hoc fieri nullaten⁹ poteſt. qꝛ laſſatus exi
tinere: hodie nō valeo exire· Tūc ille reſpon
dit· Cōtriſtaſti me fili qꝛ ſi hodierna die nō
egredimē· iam craſtina nō eximus· Dei itaqꝫ
famulus· executois ſui laſſitudiē coact⁹. ī mō
ſterio ſuo eadē nocte demoát⁹ ē· Cū ecce ſeqn̄
ti die ſub ipō lucis crepuſculo vehement eq̄ ī
curſu fatigato ad iulianū cū epřa puer venit:
inq̄ ei p̄ceptū eſt ne ſeruū dei ꝯtigē vel mouē
de mōſterio auderet Quē cū ille req̄reret cur
ſentētia eēt mutata: cognouit qꝛ nocte eadē
q̄ ipſe illuc executor miſſus ē p viſū pōtifex fu
eát vehemēt. extrit⁹ cur ad exhibend dī hoī-
nē mittē p̄ſūpſiſſꝫ. Qui ꝓtin⁹ ſurrexit ſeqꝫ ve
nerādi viri oracōibꝯ cōmēdās ait· Rogat pr̄
vr̄· ne fatigaī debeatis Tūqꝫ hꝫ dei famul⁹ au
diſſꝫ. cōtriſtat⁹ ait. Nunq̄d nō die heſterno
dixi· qꝛ ſi nō ſtatī pgēm⁹ iā pgere mīme licēt
Tūc p caritatis exhibicōe aliquātulū execu-
torē ſuū ī cella ꝯtinuit eiqꝫ laboris ſui ꝯmod
coacto remitētiqꝫ dedit· Cognoſce igit petre

in quāta dei cuſtodia ſūt q̄ in hac vita ſeipōs
deſpicē nouerūt cū quibꝰ intuˢ cībus in hōre
nuērant᷑. q̄ deſpecti foras hoībus eē nō erubeſ
cūt. Qui ecōtra ī dei ocul' iacēt q̄ apd ſuos et
ꝓximoꝝ oculos ꝑ ianis glīe appetitū tumēt.
Vn̄ ⁊ q̄buſdā veritas dicit. Vos eſtis q̄ iuſti
ficatis vos corā homībꝰ deus autē nouit coꝛ
da veſtra qꝛ qd hominibus altū eſt ab hoīna-
bile eſt apd deū Pe. Miroꝛ valde. qd de
tāli viro ſurripi pōtifici tāto potuerit. Gre.
Quid miraris petre. qꝛ fallimur q̄ hoīes ſu-
mus. An mēte excedit. q̄ dauid ꝓphetie ſpi-
ritū hēre ꝯſueuerat ꝯtra īnocentē ionathe fi
liū ſentētiam dedit cū verba pueri menciētes
audiuit. Qd tn̄ qꝛ p dauid fcm̄ eſt. ⁊ occul-
to dei iudicō iuſtū credim̄. ⁊ tn̄ huāna racōe
qualit̄ iuſtū fuerit nō videm̄. Quid ergo mi
rū ſi ore mētienciū aliqn̄ in aliud ducimur. q̄
ꝓphete nō ſum̄. Multū vero eſt. q̄ vniuſcu
iuſqꝫ p̄ſulis mētē curaꝝ dēſitas deuaſtat Cū-
qꝫ aīm̄ diuidit᷑ ad multa. fit mioꝛ ad ſingu-
la: tn̄toqꝫ ei in vna q̄libet re ſubripitur. qn̄to
latius in multis occupat᷑. Pe. Vera ſūt
valde q̄ dicis Gre. Silere nō debeo qd de
hoc viro abbate quondā meo reuerētiſſimo
valencōne narrāte cognoui Aiebat nāqꝫ qꝛ
corpus eius dum in beati laurencij martiris

oratorio eſt̃ hũatũ ſup ſepulchꝝ illi⁹ ruſtic⁹ q̃dã arcã cũ frumẽto poſuit·nec quãt⁹ q̃liſqꝫ vir illic iaceret ꝑpendẽ ac vereri curauit Cũ re pẽte turbo celitus fact⁹ reb⁹ illic oĩb⁹ in ſua ſtabilitate manẽtib⁹ arcam q̃ ſuppoſita ſepul chro ei⁹ fuerát extulit longeqꝫ ꝓiecit·ut palã cũcti ↄgnoſcerẽt quãti eſt̃ meriti cui⁹ illic cor= p⁹ iaceret ¶ Ea etiã q̃ ſbiũgo·p̃dicti veneábil viri fortuãti q̃ valde iñ etate ꝗ opẽ et ſimpli citate placꝫ relacõne cognoui Eandẽ valeriã ꝓuintiã lõgobardis intrãtib⁹:ex mõſteio re uerẽdiſſimi viri eq̃cij·in p̃dicto oratoio ad ſe pulchꝝ ei⁹ mõchi fugerũt· Cũqꝫ lõgobádi ſe uiẽtes oratoriũ ĩtraſſent ceperũt eoſdẽ mona chos foras traherẽt eos á p tormẽta diſcute rẽt á gladijs necarẽt· Quoꝝ vn⁹ ĩgenuit.atꝫ acri dolore ↄmot⁹ clamauit o ſcẽ eq̃ti placꝫ t vt trahãm et nõ nos defendas· Ad cui⁹ vocẽ ꝓtinus ſeuiẽtes longobardos ĩmũdus ſpũs ĩuaſit·q̃ corruẽtes ĩ t̃rã tã diu vexati ſũt q̃uſqꝫ h̃ cũcti etiã q̃ foris erãt lõgobardi cognoſce= rẽt.q̃tenus locũ ſacrũ temerare vlterius nõ auderẽt · Sicqꝫ vir ſanctus dum diſcipulos defendit·etiam multis poſt remediũ illuc fu= gientibus p̃buit· ¶ Capi.v.

Quiuſdã coepi mei relacõe didici qđ nar ro·q̃ in ãchonitana vrbe p ãnos multos

in mōchico hītu deguit. ibiqꝫ vitā non medi⸗
ocᷓter rᷓligioſam duxit. Qď etiā q̄dā nr̄i iā ꝓ⸗
uectioris etatis q̄ ex iſdē ſūt ꝑtibꝰ atteſtātur
Juxta eandē nāqꝫ ciuͣtatē ecc̄ia beati ſtephani
mártiris ſita eſt: in q̄ vir vite venerábilis ꝯſtā
cius noīe māſionarij functus officio deſeruie
bat cuiꝰ ſanctitatis opinio ſeſe ad noticiā ho
minū lōge lateqꝫ tetēderat: qꝛ iſdē vir. fūdi⸗
tus tᷓrena deſpiciēs. toto āīſu mētis ad ſola
celeſtia flagrabat. Quadā vero die dū in ea⸗
dē ecc̄ia oleū deeſſꝫ. ⁊ p̄dictus dn̄i famulꝰ vn̄
lāpades accēderet omīmodo nō hēret. ōnes
lāpades ecc̄ie impleuit aq̄ atꝫ ex more in me⸗
dio papiꝝ poſuit quas allato igne ſuccēdit
ſicqꝫ aqua arſit in lāpadibꝰ. ac ſi oleū fuiſſꝫ.
Perpēde igitᷣ petre cuiꝰ meriti iſte vir fueit
q̄ necc̄itate ꝯpulſus elementi naturā mutauit
¶ Pe. Mirꝝ eſt valde qď audio: ſed
velim noſſe. cuiꝰ huīlitatis apď ſe eſſe potuit
iſte q̄ tante excellentie foris fuit. ¶ Gre.
Intᷣ v̓tutes aīmi ꝯgrue reqᷓris: qꝛ multū val
de eſt qď tēptacōe ſua intus mentē laceſſunt
mira q̄ foris fiūt. Sed ſi huius ꝯſtancij vene
rabilis. vnū qď fecit audis cuius humilitatis
fuerit citius agnoſcis. ¶ Pe. Poſtq̄ꝫ
facti illiꝰ tale miraculū dixiſti: ſupeſt ut etiam
me de huīlitate mētis eius edifices ¶ Gre.

Quia valde opīo eiꝰ ſcītatis excreuerat: mlti
hunc ex diuerſꝭ ꝓuincijs. anxie vidē ſiciebāt
¶ Quadā vero die ex lōginq̊ loco ad vidēdū
ꝯſtātiū q̄dā ruſticꝰ veīt. Eadē vero hora· caſu
ꝯtingerat: ut ſcūs vir ſtās ī ligneis ḡdibꝫ re
ſitiēdis lāpadibꝫ deſuiēt· Erat aūt puſillꝰ
valde. et exili forma atqꝫ deſpecta. Cūqꝫ is q̄
ad videndū eū veneāt· q̄s nā eēt inq̄rēt. atqꝫ
obnixe petēt ut ſibi debuiſſ; oſtēdi: hij q̄ illū
nouerūt mōſtrauerīt q̄s eēt· Sed ſicut ſtulte
mētis hoīm hoīes meitū ex q̄litate corpiꝰ me
ciūtꝰ: eū puulū atqꝫ deſpectū vidēs ipm hūc
eē cepit omīo nō credē· In mēte etēm ruſtica
īt h̄ qd audieāt ꝛ videbat q̄i fcā fuerat q̄dā
rixa. et eſtimabat tā breuē ꝑ viſionē eſſe nō
poſſe quē tā ingentē habueāt ꝑ opīonē· Cui
ipſū eſſe dū a pluibꝫ fuiſſ; atteſtatū· deſpexit
et irriſit dicēs Ego gradē hoīem credidi. iſte
aūt de hoīne nihil habet. Qd ut vir dei ꝯſtā
tiꝰ audiuit. lāpades q̄s reſitiebat ꝓtinꝰ letus
relinquēs ꝯcitꝰ deſcēdit. atqꝫ in eiuſdē ruſtici
amplexū ruit. eūqꝫ ex amore nimio cōſtrin-
gere cepit brachijs ꝛ oſculari. magnasqꝫ grā
cias agē. qd de ſe talia iudicaſſet dicens· Tu
ſolꝰ in me oculos aptos habuiſti· Ex qua re
ꝑpenſandū eſt· cuius apud ſe humilitatis fuit
qui deſpitientē ſe ruſticum amplius amauit.

Qualis enī q̄ſqȝ apꝺ ſe lateat· ꝯtumelia illa
ta ꝓbat. ¶ Nā ſicut ſupbi hōibus ſic plerūqȝ
hūiles ſua deſpectōe ḡtulātur. Cūqȝ ſe ⁊ ī ali-
enis oculis viles aſpiciūt idcirco gaudēt qꝛ h̄
iudicō ꝯfirmaī intelligūt qꝺ de ſe ⁊ ipſi apꝺ
ſemetipōs habuerīt· ¶ Pe· Ut agnoſco ṽ iſte
magnꝰ foris fuit ī miraculis ſȝ maior intus in
huilitate· ¶ Gre ¶ capitulū.vi.

Eiuſdē āchomitane ātiſtes ecc̄ie vir vite
veneābilis mārcellinꝰ fuit cuiꝰ greſſum
dolore nimio podag̃ ꝯtraxit: eūqȝ familiaēs ſui
ſicubi necc̄e eſſȝ ī manibꝰ ferebāt· Quadā ve
ro die paulpā incurie· eadē cītas āchomitana
ſuccēſa eſt. Cūqȝ vehement̄ ardereȝ ꝯcurrerūt
ōnes vt ignē extinguerēt· Sȝ illis aquā certa
tim ꝓicientibꝰ ita creaſcebat flāma: ut iā toti
us vrb̄ interitū minari vidētur Cūqȝ ꝓpinq̄
ora ſibi queqȝ loca ignis inuaderet· iāqȝ vrb̄
ꝑtem nō modicā ꝯſūpſiſſet et obſiſtē nullus
valēt. deductꝰ in manibꝰ epſ̄ venit et tanta pi
culi necc̄itate ꝯpulſus familiaribꝰ ſuis ſe por-
tantibꝰ p̄cepit dicēs. Contra ignē me ponite
Qꝺ ita factū eſt ·atȝ eo loco eſt poſitus vbi
tota vis flāme videbat᷑ incūbere· Cepit aūt
miro mō in ſemetip̄o incendiū retorq̄ri. ac ſi
reflexiōe ſui impetus exclamaēt ſeip̄m trāſire
non poſſe. Sicqȝ factū eſt. ut flāma incendij

illo t'mino refrenata·i ſemetipſa refrigeſceret·
et ↄtingere vlteri⁹· q̄d q̄ꝫ edificij nō auderet·
Perpēdis petre cui⁹ ſcītatis fuerit egꝛ hoīez
ſedere·a exorādo flāmas p̄mere. ¶ Pe·
Et pp̄edo a obſtupeſco ¶ Gre· ¶ Ca·vij.

De vicio nūc loco tibi aliq̄d narrabo qd a
viri veneābil' maximiani epi·a laurioīs
quē noſti veterani mōchi: q̄ vtq3 nūc vſq3 ſu
pē t'lacōe cognoui· Qui ſcz lario in eo mōſte
rio qd iuxta nepeſinā vrbē ſubpētonia vocat'
ab anaſtaſio ſcīſſimo viro nutrit⁹ ē. Qui mi-
niꝝ anaſtaſi⁹ vite venerabil'·viro nōnoſo p̄-
poſito mōſterij qd in ſoractis mōte ſitū eſt·a
ꝓpinq̄tate loci et moꝝ magtudine a virtutū
ſtudijs aſſidue iūgebat'· Iſdē vero nōnoſus
ſub aſprimo ſui monaſterij degebat patre ꝫ
ei⁹ mores mira ſp eq̄nimitate tolerabat·ſicq3
fribꝰ in māſuetudine p̄erat·ſicut crebro pr̄is
iracundiā ex huilitate mitigabat Quia vero
ei⁹ monaſteriū in ſūmo mōtis cacumine ſitū
eſt·ad quēlibet puū ortū fratribꝰ excolēdum
nulla planities patebat·ſed vn⁹ breuiſſim⁹
locus in latere mōtis excreuerat quē ingētis
ſaxi naturaliter egrediēs moles occupabat.
Quadā die dū nōnoſus vir veneābilis cogi
taret q̄ ſaltē ad cōdimēta oleꝝ nutrienda lo
cus iſdē apt⁹ potuiſſ3 exiſtē. ſi hūc moles ſaxi

illius nō teneret. ocurrit aīo· q2 candē molē quīquaginta boum paria moue̊ nō poſſent· Cūqʒ de hūano labo̊e eſſet facta deſperacio: ad d'inū ſe ſolaciū ↄtulit. ſeqʒ illic nocturno ſilencō in oracōeʒ dedit. Cū mane facto ad eūdem locū frēs venerīt: atqʒ īuenerūt molē tāte magtudīs ab eo loco lōgius ꝛceſſiſſe: ſuoqʒ receſſu largiū fr̄ib9 ſpaciū dediſſe Alioq̊ʒ tpe cū iſdē vir venerabil' lāpades vitreas in oratorio leuae̊t. vna ex eis de manib9 cecidit· Que p īnumeás ptes fracta diſſilijt· Qui vehemētiſſimū pr̄is monaſterij furorē timens lāpadis ꝓtinus oīa fragmenta collegit· atqʒ añ altåe poſuit: ſeqʒ cū graui gemitu ī oracōeʒ dedit. Cūqʒ ab oracione caput leuaſſet: ſanā lampadē reperit quā timēs p fragmēta collegerat: ſicqʒ mō in duob9 miracul' duoꝝ patꝝ eſt v̄tutes imitat⁹: ī mole ſcʒ ſaxi factū gregorij q̄ montē mouit· In repacōe vero lāpadis v̄tutē donati q̄ fractū calicē priſtīe incoluītati reſtituit· Pe. Habem⁹ vt video de exēplis veteribus noua miracula. Gre· Vis ne aliquid in opatione nōnoſi de imitacōe quoqʒ heliſei cognoſcere. Pe· Volo: atqʒ inhiāter cupio Gre. Dum quadā die in monaſterio vetus oleū deeſſet. iāqʒ colligende oliue tempus incūberet. ſed fructus

in oliuis nullꝰ apparet: viſũ pri mõſterij fue
rat· ut circũquaqꝫ frẽs ĩ colligẽdis oliuis· ad
exhibẽda extrãneis opa pgerẽt. q̃tenꝰ ex mer
cede ſui operis aliquãtulũ mõſterio oleũ de-
portarẽt. Qđ vir dñi nõnoſuꝰ fieri mag̃ hui
litate ꝓhibuit ne exeũtes frẽs ex mõſteio· dũ
lucra olei q̃rerẽt· aĩmaꝝ dãna paterẽtꝛ· Sed
qꝛ in mõſterij arboibus oliue pauce ĩ eſſe vi
debãtur: eas colligi p̄cepit atqꝫ in p̄lo mitti. ⁊
quãlibꝫ paꝝ oleũ exire potuiſſꝫ ſibimet defer
ri. factũqꝫ eſt. ⁊ ſuſceptũ in puulo vaſculo ole
um frẽs nõnoſo dei famulo detulerũt qđ ipẽ
ꝓtinꝰ añ altare poſuit cũctiſqꝫ egredientibꝫ
orauit: atqꝫ accitis poſtmodũ fribꝫ p̄cepit vt
hoc qđ detulerãt oleũ leuarẽt. ⁊ p cũcta vaſa
mõſterij exigue fũdendo diuiderẽt: q̃tenꝰ bñ
dictõe eiuſdẽ olei oĩa infuſa viderẽtur: Que
ꝓtinꝰ ut erãt vacua claudi fecit die vero alio
apta oĩa plena repta ſũt· Pe· Probamꝰ
q̃tidie impleri verba veritatis q̃ ait· Patꝛ meꝰ
vſqꝫ mõ opatur ⁊ ego opor. Gre.

Capitulũ octauũ

Eodẽ tpe venerãduꝰ vir anaſtaſiꝰ cuiꝰ
ſupius memoriã feci: ſcẽ romaẽ eccłe
cui deo auctoẽ deſuio nõriꝰ fuit q̃ ſoli deo va
caẽ deſiderãſ ſcriniũ deſuit· mõſteiũ elegit: at
qꝫ ĩ eo loco quẽ p̄fatus ſũ q̃ ſubpẽtoia vocatꝛ

per annos multos in ſanctis actib⁹ vitā dux
it. eiq₃ monaſterio ſolerti cuſtodia prefuit·
Quo videlicet in loco ingēs. deſuper rupes
emnet et ꝓfundū deſubter p̄cipicium patet
¶ Quadā vero nocte cū iam oīpotens deus
ei⁹ veneābilis viri anaſtaſij laboēs remūeraē
decreuiſſꝫ: ab alta rupe vox facta ē q̄ ꝓducto
ſoītu clamaēt dicēs: Anaſtaſi veni· Quo vo
cato· alij q̄₃ ſeptē frēs ex noīe ſūt vocati· Par
uo aūt momento ea q̄ fuit emiſſa vox ſiluit ⁊
octauū fratrē vocauit· Quas dū apte voces
ꝯgregacō audiſſꝫ· dubiū nō fuit· qꝛ eoꝝ q̄ vo
cati fuerāt obit⁹ ꝓpinq̄ſſꝫ· Intra paucos igꝛ
dies. p̄m⁹ venerādus vir anaſtaſi⁹ ceteri aūt ī
eo ordine ex carne educti ſūt· q̄ de rupis verti
ce fuerāt vocati· Fratē vero ille ad quē vox paꝝ
ſiluit atꝫ eū ita noīauit. morientib⁹ alijs pau
cis dieb⁹ vixit et tūc vitā finiuit. vt apte mō
ſtraret: qꝛ interiectū vocis ſilēciū puū ſpaciū
viuēdi ſignaueit· Sed mira res ꝯtigit qꝛ dū
venerabilis vir anaſtaſius de corpore exiret
erat quidam frater in monaſterio· qui ſuper
eum viuere nolebat. prouolutus vero eius
pedibus· cepit ab eo cum lacrimis poſtulare
dicens· Per illum ad quem vadis te coniuro
ne ſeptem dies ſuper te viuam in hoc mun=
do Ante cui⁹ ſeptimū diē etiā ipſe defūct⁹ eſt

Qui tñ in illa nocte. int̃ ceteros nõ fuerat vo
catus: ut apte claresceret: qꝛ eius obitũ ſola
venerabilis anaſtaſij ĩtercessio obtinẽ potuiſ
ſet. ¶ Pe. Dũ iſdẽ frat̃ ⁊ vocatus int̃ ce
teros nõ eſt. ⁊ tñ ſcĩ viri intcessionibꝰ ex hac
luce ſubtractꝰ ẽ. quid aliđ dat̃ intelligi niſi ꝙ
hij qui apđ dñm magni ſũt meriti obtinẽ ali
qñ poſſunt ea etiã q̃ nõ ſũt p̄deſtĩata. ¶ Gre.
Obtinẽ nequaq̃ꝫ poſſunt q̃ p̄deſtinata nõ fue
rint. ſed ea que ſcĩ viri orãdo efficiũt. ita p̄deſ
tinata ſũt vt p̄cibus obtineãtur. Nã ipſa q̊ꝫ
phẽnis regni p̄deſtinacõ ita eſt ab oĩpotenti
deo diſpoſita. ut ad h̃ electi ex laboẽ puemiãt
q̃tenꝰ poſtulãdo mereãtur accipẽ: qđ eis oĩ-
potẽs deus añ ſecula diſpoſuit donaẽ. ¶ Pe.
Probari mihi aptius velim ſi põt p̄deſtinacõ
p̄cibus adiuuari ¶ Gre. Hoc
qđ ego Petre intuli: cõcite valet ꝓbari. Cer-
te etenim noſti. qꝛ ad abrahã dñs dixit. In
yſaac vocabitur tibi ſemẽ: cui etiã dixerat. pa
trẽ multaꝝ genciũ ꝯſtitui te. Cui rurſũ ꝓmi
ſit dicẽs. Bñdicam tibi ⁊ multiplicabo ſemen
tuũ ſicut ſtellas celi: et velut arenam. que eſt
in littore maris. Ex qua re apte conſtat. qꝛ
õnipotẽs deus. ſemen abrahe multiplicare p
yſaac predeſtinauerat. et tamen ſcriptum eſt
dep̄catus eſt yſaac dñm pro vxore ſua. eo ꝙ

eſſ ſterilis: q̄ exaudiuit eum et dedit cō cep tū rebecce. Si ergo multiplicacō geneis abrahe per ysaac p̄deſtiata fuit. cur ſterilē ↄiugē ac cepit. Sed nimirꝫ ↄſtat. qꝛ p̄deſtinacio preci bus implet᷑. qn̄ is. in quo deus multiplicai ſe men abrahe p̄deſtiaueát. oracōe. obtinuit ut filios habere potuiſſ. ¶ Pe. Quia ſecretū racio aperuit. nihil mihi dubietatis remāſit. ¶ Gre. Vis tibi aliq̄d de tuſcie ptibꝫ narrē. vt cognoſcas quales in ea viri fuerīt. ⁊ oīpo tentis dei noticie q̄ntū ꝓpiqui. ¶ Pe. Volo atqꝫ hoc omni modo expoſco. Gregoi᷒.

¶ Capitulū nonum.

Fuit vir vite venerabilis bonifaci᷒ noīe q̄ in ea ātate que ferentis dicit᷑ epiſco patus officiū tenuit. qđ et moribꝫ impleuit. Hui᷒ multa miracula. is q̄ adhuc ſupeſt gau denci᷒ presbit̄ narrat q̄ in ei᷒ obſeq̄o nutrit᷒ eſt tantoqꝫ valet de illo queqꝫ veraci᷒ dicere: quāto ei ↄtigit hūc et intereſſe. Hui᷒ eccleſie grauis valde paup̄tas ineát. q̄ bonis mētibꝫ eē ſolet cuſtos huīlitatis. Nihil aliud ad om ne ſtipēdiū n̄ vnā tātū vineā habebat. Que quadā die ita grādīe irruēte vaſtata ē. vt in ea paucis vitibꝫ. vix pui raciqꝫ racemi ēmaē rēt Quā cū p̄dict᷒ vir reuerēdiſſim᷒ boīfaci᷒ ep̄c fuiſſet ingreſſus. magnas omnipotenti

deo grãs ꝯtulit. qꝛ ĩ ipa ſua adhuc ĩopia· ſeſe
ãguſtari cognouit· Sꝫ cũ iã tempꝰ exigẽt· ut
ipſi q̃ꝫ racemi q̃ remãſerãt matureſcere potuiſ
ſent· cuſtodẽ vinee ex more poſuit: eãqꝫ ſoller
ti vigilãtia ſuari p̄cepit Quadã vero die iuſ
ſit ꝯſtancĩo p̄ſbitero nepoti ſuo vt cũcta vini
vaſcula ĩ epiſcopio. oĩaqꝫ dolia. ita ut añ cõ-
ſueuerat· ſupfuſa pice ꝑparaẽt· Qđ cũ nepos
illiꝰ p̄ſbitẽ audiret. admiratus valde eſt ꝙ q̃i
inſana p̄cipẽt ut vini vaſcula p̄parari facẽt.
qui vinũ minime hẽret Nec tñ p̄ſũpſit inq̃rere
cur talia iuberet: ſed iuſſis ob tẽperans omĩa
ex more p̄parauit Tũc vir dei vineã ingreſ-
ſus racemos collegit: ad calcatoriũ detulit· õ-
neſqꝫ exinde p̄cepit exire: ſoluſqꝫ ibi cũ vno
puo puerulo remãſit quẽ in eodẽ calcatorio
impoſuit. ⁊ calcari ipõs pauciſſimos racemos
fecit· Cũqꝫ ex eiſdẽ racemis parũ aliq̃d vini
deflueret· cepit hoc vir dei ſuis manibꝫ in p-
uulo vaſe ſuſcipẽ et p cũcta dolia oĩaqꝫ vaſa
que parata fuerãt pro bñdictione diuidere·
vt ex eodem vino õnia vaſcula vix infuſa vi
derẽtur· Cum vero ex liquore vini parũ ali-
quid in vaſis õnibus miſiſſet· vocato preſbi
tero. ꝓtinus iuſſit pauperes adeſſe· Tunc ce
pit vinũ in calcatorio creſcere· ita vt omnia
que allata fuerãt paupeꝝ vaſcula impleret·

Quibꝰ dū ſe idonee ſatiſfeciſſe ↄſpicerꝫ. ex cal
catorio puerꝝ iuſſit deſcēdere. apotecā clauſit
atꝫ impſſo ſigillo ꝓprio munitā reliqͣt. mox-
qꝫ ad ecclām rediꝫt Tercō vero die pdictū cō
ſtātiū pſbiterꝝ vocauit et oracōe facta apote-
cā aperuit. ꝛ vaſa in qͣbꝰ tenuiſſimū liquorē
fudeāt vbtim vinū fūdentia īuenit. ita ut pa
uimētū oē excreſcētia vina īuaderēt. ſi adhuc
epūs tardiꝰ intraſſet. Tūc terribilit̄ pſbitero
pcepit ne quouſqꝫ ipē ī corpe viuerꝫ. h mira
culū cuilibet indicaēt. vicꝫ ꝑtimeſcēs ne ī vtu
te facti hūano fauoē pulſatus. inde intꝰ ina-
neſceret vñ foris hoībus magnꝰ appareret.
exēplū etiā magiſtri ſequēs q̄ vt nos ad viā
huīlitatis inſtrueret de ſemetipſo diſcipulꝭ p
cepit dicens. ut ea q̄ vidiſſent nemini dicerēt
qͦuſqꝫ filius homīs a mortuis reſurrexiſſet.
¶ Pe. Quia occaſio apta ſe pbuit. libet
inqͣrere quidnā ſit ꝙ redēptor nr̄ cū duobꝰ
cecis lumen reddidit. iuſſit ut nemini dicerēt
et illi abeūtes diffamauerūt eū in tota terra il
la. Nūquid nam vnigenitꝰ filius prī ꝛ ſanc
toſpūi coeternus hac in re velle habuit qđ nō
potuit implere vt miraculum qđ taceri voluit
mīme potuiſſet abſcōdi. ¶ Gre. Redemp-
tor noſter per mortale corpus ōne qđ egit.
hoc nobis in exemplo actionis prebuit. vt

pro noſtraꝝ viriū modulo ei⁹ veſtigia ſequē
tes· in offenſo pede operis· p̄ſentis vite car-
pam⁹ viam. Miraculū nāq; faciens ⁊ taceri
iuſſit· ⁊ tñ taceri non potuit· ut videlicet elec
ti eius exēpla doctrine illius ſequētes ī mag
nis que faciūt latere q̄dem in voluntate habe
ant. ſ; vt pſint alijs pdātur inuiti· q̄tenus ⁊
magne huīlitatis ſit. q̄ ſua opa tacerī appetūt
et magne edificacōis ſit. q̄ eorū opera taceri
nō poſſunt Nō ergo dn̄s voluit quicq̄ fieri
et mīme potuit. ſed q̄d velle eius mēbra debe
ant. q̄d ve de eis etiā nolentib⁹ fiat· doctrine
magiſterio exēplū dedit· ¶ Pe· Placet qd
dicis. ¶ Gre· ¶ Adhuc pauca aliqua q̄ de
bonifacij epi ope ſupſūt· q; eius memoriā fe
cim⁹ exeq̄mur Alio nāq; tpe bti pauli mar
tiris natalici⁹ ppinquabat dies q̄ in loco vir
nobilis fortūatus noīe manebat· q̄ magnis
precib⁹ ab eodē venerabili viro poſtulauit·
vt cū apd btūm martirē miſſaꝝ ſolēnia agēt
ad benedictionē dandā in ſuā domū declina-
ret· Vir aūt dei negare non potuit: qd ab eo
ex fortunati mente caritas popoſcit· Perac-
tis igitur miſſarū ſolemnijs: cum ad predicti
fortunati mēſam veniſſet: priuſq̄ deo ymnū
diceret. ſicut q̄dam ludendi arte ſolēt victū q̄
rere. repente ante ianuā vir cū ſimia aſtitit.

⁊ cymbala pcuſſit. Quē ſanct⁹ vir ſonitū au
diēs: dedignat⁹ dixit. Heu heu mortuus eſt
miſer iſte. mortu⁹ eſt miſer iſte. Ego ad mē-
ſam refectōis veni. os adhuc ad laudē dei nō
aperui: ⁊ ille cū ſimia veniēs cymbala pcuſ-
ſit. Subiūxit tn̄ atqꝫ ait. Ite ⁊ ꝓ caritate ei ci-
bū potūqꝫ tribuite: ſcitote tn̄ qꝛ mortu⁹ eſt.
Qui in felix vir dū panē ac vinū ex eadē do-
mo pcepiſſet egredi ianuā voluit: ſed ſaxū in
gens ſubito de tecto cecidit. eiqꝫ in verticē ve-
nit. Ex qua pcuſſione ꝓſtratus: in manib⁹ iā
ſemiuiu⁹ leuat⁹ eſt. Die vero altero ſcd'm viri
dei ſentētiam fundit⁹ finiuit vitā: Qua in re
petre pēſandū eſt. quātus ſit ſanctis viris ti
mor exhibēdus. Tēpla enī dei ſunt. Et cū ad
iracūdiā ſcūs vir trahit: qs alius ad iraſcendū
niſi eiuſdē tēpli in habitator excitat? Tanto
ergo metuēda eſt ira iuſtoꝝ quāto ꝯſtat. qꝛ
in eoꝝ cordib⁹ ille p̄ſens eſt. q̄ ad inferēdam
vltionē quā voluerit. inualid⁹ non eſt. Ali-
oqꝫ tempe p̄dictus cōſtanci⁹ preſbit nepos
eius. equū ſuū duodecī aureis vēdidit. quos
in ꝓpriā arcam ponens ad exercendū aliqd'
opus diſceſſit. Cum ſubito ad epiſcopū pau
peres venerunt. qui in portune precabātur.
vt eis ſanctus vir bonifatius ep̄s ad conſola
cionem ſue inopie. aliquid largiri debuiſſet.

c 5

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Sed vir dei q2 qd tribueret nō habebat eſtu
are cepit in cogitacōe ne ab eo paupēs vacui
expirēt. Cui repente ad memoriā rediit q2 con
ſtanti9 p̄ſbiter nepos ei9 equū quē ſedē ↄſue
uerat vendidiſſet. atq3 hoc ipſū in arca ſua p̄
ciū habēt. Abſente igitur eodē nepoti ſuo ac
ceſſit ad arcā. et pie violētus clauſtra arce cō
minuit duodecī aureos tulit eoſq3 indigētib9
vt placuit diuiſit. Itaq3 ↄſtanci9 p̄ſbiter re
uerſus ex ope arcam fractā reperit. ⁊ caballi
ſui p̄cium qd illic poſuerat nō inuenit. cepit
magna voce p̄ſtrepē. ⁊ cū furoē nimio clama
re. Oēs hic viuūt. ſolus ego in hac domo vi
uē nō poſſum. Ad cui9 nimiꝫ voces aduenit
ep̄s: omēſq3 q̄ ī eodē epiſcopio aderāt. Cūq3
eū vir dei locucōe blanda temperaē voluiſſet
cepit ille cū iurgio rñdere dicēs. Omnes
tecū viuūt ſolus ego hic ante te viuē nō poſ
ſum. redde mihi ſolidos meos. Quib9 vocib9
cōmotus ep̄s beate marie ſemp virginis ec
cleſiā ingreſſus eſt ⁊ eleuatis manib9 extēſo
veſtimēto. ſtando cepit exorare vt ei redderz
vnde p̄ſbiteri furētis inſaniam mitigaē po
tuiſſet. Cumq3 ſubito oculos ad veſtimētum
ſuum inter extenſa brachia reduxiſſet. repen
te ī ſinu ſuo duodecī aureos īuenit: ita fulgē
tes tanq̄ ſi ex igne hora eadē fuiſſent p̄ducti.

Qui mox de ecclia egreſſus· eos in ſinū furen
tis pſbiteri ꝓiecit dicēs Ecce habes ſolidos
quos qſiſti. ſed hoc tibi notū ſit. qꝛ poſt mor
tem meā huic eccleſie epſ nō eris· ꝓpter aua=
ritiā tuā. Ex qua ſententie veritate colligitur·
qꝛ eoſdē ſolidos preſbit̄ ꝓ adipiſcendo epiſ
copatu prepabat. Sꝫ viri dei ſmo preualuit
Nā iſdē cōſtantius in pſbiterat⁹ officio vitā
finiuit· Alio qꝫ tpe duo ad eū gotti hoſpi=
talitatis gratia venerūt qui rauēnam ſe feſtīa
re ꝓfeſſi ſunt· Quibꝰ ipſe paruū vas ligneū
vino plenū maū ſua pbuit· qđ fortaſſe ī prā
deo itineris hēre potuiſſent Ex quo illi q̄ ad=
uſqꝫ rauennā puenirēt biberūt ut gotti q̄ ſup
oēs bibūt· ymo replēt· Aliquātis aūt diebꝰ
in eadē ciuitate morati ſūt ⁊ vinū qđ a ſcō viro
acceperāt q̄tidie in vſū habuerīt. ſicqꝫ vſꝫ ad
eundē venerabilē patrē ferētes reuerſi ſūt· ut
nullo die ceſſarēt bibere· ⁊ tn̄ eis vinū ex illo
vaſculo nūq̄ deeſſꝫ ac ſi in illo vaſculo ligneo
qđ epſ dederāt vinū non augeret̄ ſꝫ naſceret̄
Nup qꝫ de eiuſdē loci partibꝰ ſenex quidā
cleric⁹ aduenīt q̄ ea que de illo narrat· ſilencō
non ſūt premēda· Nā dixit ꝙ quadā die in=
greſſus ortū magna hunc erucaꝝ multitudīe
inuenīt eſſe coopertū· Qui omne olus deperire
conſpitiens ad eaſdem erucas ꝯuerſus dixit

Adiuro vos in noīe dn̄i nostri ihū xp̄i rece
dite hinc atq3 hec olera ↄmedē nolite q̄ stati
ad viri dei v̄bū ita oēs egresse sūt ut ne vna
q̄dem intra spaciū orti remanēt. Sed q̄d mirꝫ
ꝙ hec de episcopat9 eius tpe narram9: qn̄ iā
apd' ōmipotentē deū ordīe simul et moribus
creuerat: dū illa magis mirāda sint que eū b
senex clericus adhuc puerulū fecisse testat'.
Nā ait. ꝙ eodē tēpore. quo cū mrē sua pu-
er hītaueāt. egressus hospiciū. nōnūꝙ̄ sine li
neacrebro etiā sine tunica reūtebat'. qr mox
vt nudū quēpiā repeissꝫ vestiebat hūc se spo
lians. ut se ante dei oculos illi9 merce de vesti-
ret. Quē mat' sua freqn̄ter increpaē ↄsueue
rat dicens. ꝙ iustū nō esset. vt ipē īops pau-
pibus vestimēta largiētur. Que īgressa q̄dā
die horreū. pene omē triticū qd' sibi in stipē-
dio totius āni pauerat īuenit a filio suo pau
pibus expensū. Cūq3 semetipsam alapis pu
gnisq3 tunderet. ꝙ quasi āni sb'sidia pdidis-
set. supuenit bonifati9 puer dei: eāq3 verb q̄-
bus valuit ↄsolari cepit. Que cū nihil ↄsola
cōis admittēt: hāc rogauit vt ab horreo exi
re debuisset. in q̄ ex oī eoꝝ tritico paꝝ q̄d iuē
tū est ēmāsisse. Puer aūt dei: sese illic ꝓtin9 in
oracōez dedit. Qui post paululū egressus: ad
horreū matrē adduxit. Qd' ita tritico plenū

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ínuentū eſt·ſicut plenū āte nō fuerat·cū mat̄ illi⁹ totius āni ſū pt⁹ ſe ꝯgregaſſe gaudebat. Quo viſo miraculo ꝯpūcta mat̄ ipſa iā cepit agē vt daret·q̄ ſic celerit̄ poſſit q̄ petiſſʒ acci pē· Hec itaqꝫ in hoſpicij ſui veſtibulo·galli nas nutrire cōſueuerat·ſʒ eas ex vicino rure. vulpis veniēs auferebat· Quadam vero die dū in eodē veſtibulo puer bonifaci⁹ ſtaēt:vul pis ex more veīt ⁊ gallinā abſtulit· Ipſe aūt ꝯcitus eccłaʒ intrauit et ſe ī oracōeʒ ꝓſternēs aptis vocibꝫ dixit· Placet tibi dn̄e ut de nutri mēto mr̄is mee mādu caē nō poſſim· Ecce enī gallinas q̄s nutrit vulpis cōmedit· Qui ab orōe ſurgēs eccłaʒ egreſſus ē: Mox aūt vul pis ꝛ̄edijt gallinā quā ore tenebat dimiſit.atʒ ip̄a moriēs añ ei⁹ oculos ī t̄ram cecidit· Pe. Valde mir̄: q̄ exaudire p̄ces in ſe ſperāciū. etiā in rebꝫ vilibꝫ dignat̄ de⁹· Gre· Hoc petre ex mag̃ ꝯditoris nr̄i diſpenſacōe agit̄ vt p mīma q̄ pcipim⁹ ſperare maiora debea mꝰ· Exauditus nāqꝫ eſt in rebꝫ vilibꝫ puer ſcūs ⁊ ſimplex ut in puis diſceret·quantū de deo preſumere in magnis peticōnibus debe ret· Pe. Placet q̄d dicis· Gre.

Capitulū decimū

Alius q̄ꝫ v̄tute venerabilis in eiſdē pti bus fuit: fortūatus noīe tudertine

ecclesie antiſtes·q̃ in effugandis ſpiritib⁹ in
mūdis īmenſe virtutis gratia pollebat ita vt
non nūq̄ ab obſeſſis corporib⁹ legiones de-
monū pelleret.et ↄtinue oracōis ſtudio intē
tus obiectas ↄtra ſe eoꝝ multitudīes ſupera-
ret·Huius viri familiaiſſim⁹ fuit iulian⁹ nrē
ecclesie defenſor.q̃ ante non longum temp⁹
in hac vrbe defūctis eſt· Cuius ego quoqꝫ h̄
didici relacōe qd̄ narro quia ſepe geſtis illi-
us vſu familiaritatis intererat cuiuſqꝫ poſt
memoriā ad inſtructionē noſtrā q̄ſi faui dul
cedinē in ore retinebat· Matrona quedā no
bilis in vicinis tuſcie ꝑtibus habebat nuꝝ.q̃
intra breue tēpus quo filium eius acceperat
cū eadem ſocru ſua ad dedicacōnem oratorij
beati martiris ſebaſtiani fueāt inuitata·Noc
te vero eadē qua ſubſequente die ad dedicaci
onem p̄dicti oratorij fuerat ꝓceſſura volup-
tate carnis deuicta.a viro ſuo ſeſe abſtinere
non potuit Cumqꝫ mane facto conſcientiam
deterreret. ꝑpetrata carnis delectacō·ꝓceſſi-
onē vero impetrarꝫ verecūdia.pl⁹ erubeſcens
vultū hominū q̄ꝫ dei iudiciū metuens·cum ſo
cru ſua ad dedicādū oratoriū ꝓceſſit. Mox
vero ut reliq̄e beati ſebaſtiani martiris orato
riū ſunt ingreſſe·eandē p̄dicte matrone nuꝝ
malignus ſpiritus arripuit· et coram omni

populo vexare cepit. Eiuſdē vero oratorij pſ
bit hanc dū vehemētiſſime vexari ɔſpiceret·
exaltari ꝓtinus ſindonē tulit eāqꝫ cooperuit ſꝫ
hūc repēte ſimul dyabolus inuaſit· Et qꝛ vl
tra vires voluit qđ qꝫ pſumē· ɔpulſus eſt ɔg
noſcere in vexacōne quid eſſꝫ. Hij vero q̄ ade
rant puellā in manib⁹ ex oratoio ſublatā ad
domū ꝓpriā deportauerūt aūqꝫ hanc ātiqu⁹
hoſtis vexacōne cōtinua vehement atterꝫ· ꝓ
piqui ſui eā carnalit amātes atꝫ amādo pſe-
quētes. ad obtinēdū ſalutis remediū malefi-
cis tradiderūt. ut ei⁹ aīam fūditus extiguerēt
cuius· carni magicis artib⁹ ad tēpus ꝓdeſſe
conarētur Ducta eſt. itaqꝫ ad fluuiū atꝫ in a-
quā merſa ibiqꝫ diutinis incantacōnib⁹ agē
maleficī moliebant᷑. vt is qui eā inuaſeāt dy
abolus exiret. Sꝫ miro ōmipotētis dei iudicō
dū puerſa arte ab ea vnus repellit᷑· in eā ſu-
bito legio intrauit. Cepit ex hoc illa tot mo
tib⁹ agitari tot vocib⁹ clamoribuſqꝫ pſtrepē·
q̄t ſpiritib⁹ tenebat᷑. Tūc inito cōſilio pētes
ei⁹ ſue pfidie culpā fatētes· hāc ad viꝝ vene
rabilē fortūatū epꝫ duxerūt eiqꝫ rliqrūt Qua
ille ſuſcepta mltis ſe dieb⁹ ac noctib⁹ ī orōnē
dedit tantoqꝫ āmiſu pcibus incubuit quāto ꝗ
in vno corpe contra ſe aſſiſtere legionis aciē
inueīt· Cum nō poſt multos dies. ita ſanam

atqꝫ incolumē reddidit: ac ſi in ea diabol⁹ ius
ꝓpriū nūq̄ habuiſſꝫ. ¶ Alio qꝫ tp̄e iſdē vir
oīpotentis dei famul⁹ · ex obſeſſo quod hoīe
imūdū ſpiritū excuſſit. Qui malign⁹ ſpūs cū
veſperaſcēte iā die ſecretā ab hominibus horā
cerneret: ꝑegrinū quēpiā eē ſe ſimulās circuīe
cepit ciuitatis plateas et clamaē · O vir ſanc-
tū fortuātū epm ecce qd fecit · ꝑegrinū homi
nē de hoſpicio ſuo expulit: quero vbi requieſce
re debeā. ⁊ in ciuitate eius nō inuenio. Tūc qdā
in hoſpicio cū vxore ſua ⁊ ꝑuulo filio ad pru
nas ſedebat q vocē eius audiēs. et qd ei eps
fecerit requirēs hūc inuitauit hoſpicio: ſedere
ſecū iuxta prunas fecit · Cūqꝫ viciſſim aliqua
cōfabularētur ꝑuulū ei⁹ filiū iſdē malignus
ſpūs inuaſit: atqꝫ in eaſdē prunas ꝓiecit ibi
qꝫ mox ei⁹ aīam excuſſit. Qui orbatus miſer
vel quē ipſe ſuſceperit · vel quē eps expuliſſet
agnouit ¶ Pe. Quid nā hoc eſſe dicim⁹ ut
occidendi auſū in ei⁹ hoſpicio antiqu⁹ hoſtis
acciperet: qui hūc ꝑegrinū eſtimās ad ſe hoſpi
talitatis grā vocaſſet Gre. Multa petre vi
dentur bona · ſꝫ nō ſūt · qꝛ bono aīmo non fiūt
Vnde et in euāgelio veritas dicit · Si oculus
tuus neq̄ fuerit totū corpus tuū tenebroſū
erit Quia cū ꝑuerſa eſt intencio · q̄ p̄cedit · pr̄
uū eſt omē opus qd ſeq̄tur · quāuis rectū eſſe

videatur· Ego nãqꝫ hunc viꝝ q̃ dũ hoſpitali
tatẽ exhibẽt orbatus eſt: nõ pietatis opẽ de
lectatũ eſtimo ·ſed epiſcopi de rogacõne Nã
pena ſubſequẽs innotuit qꝛ p̄cedens illa ſuſ
ceptio· ſine culpa nõ fuit· Sũt nãqꝫ nõnulli
q̃ idcirco bona facere ſtudent· vt gratiã alie-
ne operacõis obnubilẽt: nec paſcũtur bono
qď faciũt· ſed laude boni qua ceteros p̄mũt.
Qua de re exiſtimo hũc viꝝ q̃ malignũ ſpm̃
in hoſpitalitate ſuſcepit oſtẽtacõe poci⁹ inten
diſſe ꝙ ope vt meliora ꝙ ep̄s feciſſe videꝛ:
q̃ten⁹ ipẽ ſuſcipẽt eũ quẽ vir dm̃ fortunatus
expulſiſſꝫ ¶ Pe· Vt dicit ita ẽ Nã finis ope
ris ꝓbat ꝙ mũda intencõ in operacõe nõ fu
erat. ¶ Gre· Alio aũt tempe dũ oculoꝝ q̃-
dam lumẽ amiſiſſet. ad hũc deduct⁹ interceſſi
onis eius opẽ peciJt ⁊ impetrauit Nã cũ vir
dei oracõe facta· eius oculis ſignũ crucis im-
primẽt· ab eis protinus luce reddita nox ceci
tatis abſceſſit ¶ Preterea equ⁹ cuiuſdã mili-
tis in rabiẽ fuẽat verſus ita vt a multis tenei
vix poſſet ſed quoſcũqꝫ potuiſſꝫ inuadẽ. eoꝝ
membra morſibꝫ dilaniaret· Tunc vt cũqꝫ a
multis ligatus: ad viꝝ dei deductus eſt· Qui
mox ei⁹ capiti extẽſa manu ſignũ crucis edi-
dit cunctãqꝫ eius rabiẽ in mãſuetudĩem mu-
tauit. ita ut mitior poſt exiſteret. ꝙ ãte illam

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

veſaniã fuiſſꝫ· Tunc iſdē miles equũ quē ce-
lerrimo miraculi imperio a ſua veſania vidit
īmutatũ eidē ſancto viro decreuit offerēdum
Quē cũ ſuſcipe ille rēnueret·ipſe vero in p̄ci-
bus ne deſpiceretur eius oblacō pſeueraret:
ſcũs vir mediã duaꝝ parciũ viã tenēs· ⁊ peti
cōem militis audiuit ⁊ munꝰ ſuſcipe ꝓ exhi-
bita v̓tute recuſauit· Prius nãqꝫ dignũ p̄ciũ
p̄buit· ⁊ poſt equũ q̄ ſibi offerebatᷣ accepit·
Quia enĩ ſi nō ſuſcipet ꝯtriſtari illũ ꝯſpexe-
rat: caritate cogēte emit qđ necc̄ariũ nō hēbat
¶ Neqꝫ hoc ſilē de huiꝰ viri virtutibꝯ debeo
qđ añ dies fere duodecĩ agnoui· Quidã nãqꝫ
ad me deductꝰ eſt ſenex paup·atqꝫ vt m̃ ſenũ
collocucō amabilis ſolꝫ ſtudioſe hũc vnde eēt
inq̄ſiui q̄ ſe de tuđtina eſſe ciuitate rñdit. Cui
in quã· queſo te pater fortunatũ ep̄m noſtiˢ
Qui ait Noui· et bene noui· Tunc ipſe ſub-
iunxi. Dic rogo· ſi qua illius miracula cogno
uiſti ⁊ deſideranti mihi qualis vir fuerit inno
teſce. Qui ait. Homo ille longe fuit ab iſtis
hoīb̄ꝯ q̊s videmꝰ modo· Nã quidq̄d ab omni
potenti deo peciȷ̄t ita dum peteret impetra-
uit· Cuius hoc vnum narro miraculum· quod
ad preſens animo occurrit. ¶ Quadam nã
qꝫ die· gotti iuxta tudertinam ciuitatem vene
runt. qui ad partes rauenne properabant·

ſed duos puos puerulos de poſſeſſione ab-
ſtulerūt. que poſſeſſio p̄fate tudertine cītati
ſubiacebat. Hoc cū viro ſanctiſſimo fortuā-
to nūtiatū fuiſſet. ꝓtin⁹ miſit atqꝫ eoſdē got
tos ad ſe fecit euocari. Quos blando ſ̄mone
alloquens. eoꝝ prius ſtuduit aſperitatē pla
care. ⁊ poſt intulit dicēs. Quale vultis p̄ciū
dabo. ⁊ puerulos q̊s abſtuliſtis reddite mi-
hiqꝫ hoc veſtre gratie mun⁹ p̄bete. Tunc is
qui prior eoꝝ eſſe videbatur reſpōdit dicēs.
Quidq̄d aliud p̄cipis facere parati ſumus
nā iſtoꝫ pueros nullaten⁹ r̄ddimuꝫ Cui vene
rādus vir blāde minat⁹ eſt dicēs. Contriſtas
me ſi nō audis patrē tuū: noli me cōtriſtare
ne nō expediat tibi. Sed iſdē gothus in cor
dis ſui feritate pmanens: negando diſceſſit.
Die vero altera digreſſus rurſū ad ep̄m venit
quē iiſdē verbꝭ pro p̄dictis puerulꝭ iteꝝ ep̄s
rogauit. Cumqꝫ ad reddendū nullomō con-
ſentire voluiſſet: ꝯtriſtat⁹ ep̄s dixit. Scio qꝛ
tibi nō expedit ꝙ me ꝯtriſtato diſcedis. Que
goth⁹ verba deſpexit atqꝫ ad hoſpiciū reúſus
eoſdē pueros de q̄bus agebatᷣ equis ſupim
poſitos cū homīb⁹ ſuis p̄miſit: ipſe vero ſta
tim aſcendens equū ſubſecut⁹ eſt. Cūqꝫ in ea
dem cītate ante beati Petri ap̄li ecc̄iam veniſſꝫ
equo eius pes lapſus eſt. qui cū eo corruit:

d.ij.

et eius mox coxa cõfracta eſt· ita ut in duabꝰ
ptibus os eſſꝫ diuiſũ· Tũc leuatus in maibꝰ
reductꝰ ad hoſpiciũ eſt. q̃ feſtinꝰ miſit ⁊ pue-
ros q̊s p̄miſit reduxit: ⁊ viro venerabili fortu
nato mãdauit dicens· Rogo te pr̄ mitte ad
me diaconũ tuũ Cuiꝰ diaconꝰ dũ ad iacẽtem
veniſſꝫ· pueros q̊s ꝛ̉dditurꝫ ſe epõ õmino nega
uerat ad mediũ deduxit: eoſqꝫ diacono illius
tr̄didit dicẽs· Vade ⁊ dic dño meo epõ. Quia
maledixiſti mihi· ecce paſſus ſũ. ſed pueros
quos q̃ſiſti recipe ⁊ ꝓ me rogo intercede. Suſ-
ceptos itaqꝫ puerulos ad ep̄m diaconꝰ ꝛ̉dux
it· Cui bñdictã aquã venerabilis fortũatꝰ ſta
tim dedit dicẽs Vade citius: ⁊ eã ſup iacentis
corpꝰ ꝓice. Perrexit itaqꝫ diaconꝰ: atqꝫ ad
gothũ ĩtrogreſſus: bñdictã aquã ſup mẽbra
illiꝰ aſperſit· Res mira et vehement̉ ſtupẽda
Mox vt aq̃ bñdicta gothi coxã tetigit ita õ
nis fractuá ſolidata eſt· ⁊ ſaluti priſtine coxa
ꝛ̉ſtituta· ut hora eadẽ de lecto ſurgẽt: ⁊ aſceſo
equo ita ceptũ iter agẽt. ac ſi nullã vnq̃ leſi
onẽ corpis ptuliſſꝫ· // Factũqꝫ eſt ut q̃ ſancto
viro fortũato pueros cũ p̄cio reddere obedi-
entia ſubiectus noluit eos ſine pretio pena
ſubactus daret· // Hijs ergo expletis ſtude
bat adhuc ſenex de eo ⁊ alia narrarẽ. Sꝫ qꝛ nõ
nulli aderãt ad quos exhortãdos occupabat

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

iãq3 diei tardior hora incaubuerat· Facta vene
rabil' fortuãti. diu mihi audiẽ nõ licuit. q̄ au
dire ſi liceat ſemp̱ volo. Sed die alio· iſdē ſe
nex rem de illo magis adhuc mirabilē narra
uit dicens· In eadē tudertina vrbe marcellus
q̄dam bone accõis vir· cū duabꝫ ſororibꝫ ſu-
is hītabat· Qui veniente moleſtia corporis.
ipõ ſacratiſſimo veſperaſcēte ſabbato paſcali
defūctus eſt· Cuius corpus cū longius eſſet
efferēdum· die eodē ſepeliri nõ potuit· Cūq3
mora eſſ3 tpis ad explendū debitū ſepulture
ſororēs eius morte illi9 afflicte cucurrerūt flē-
tes ad venerabilē fortunatū· eiq3 magnis vo
cibꝫ clamaẽ ceperūt. Scim9 quia apoſtoloꝝ
vitā tenes leproſos mūdas. cecos illuminas
veni ⁊ reſuſcita mortuū nr̄m· Qui mox vt ea
rum frēm ꝯgnouit defūctum flere ipē etiā de
morte illi9 cepit· eiſq3 reſpõdit dicēs· Recedi
te ⁊ hec dicere nolite. q2 iuſſio õmipotētis di
eſt· cui ꝯtraire null9 hoīm põt· Illis itaq3 diſ
cedētibꝫ· triſtis ex morte ei9 ẽmãſit ep̄s· Sb
ſequēti aūt die dmco añ exurgentis lucis cre
puſculū· vocatis duobꝫ diacoībꝫ ſuis· prexit
ad domū defūcti Acceſſit ad locū vbi iacebat
corp9 exanīe· ibiq3 ſe ĩ oracõe3 dedit· Expleta
aūt p̄ceſurrexit· ⁊ iux̄ corp9 defūcti ſedit· Nõ
ãt grādi voce defūctū p̱ nomē vocauit dicēs·

Frat marcelle. Ille aūt ac ſi leuit dormiēs. ad vicinā vocē q̄uis modicā fuiſſz excitatus. ſtatim oculos aperuit. atz ad ep̄z reſpiciēs dixit O q̄d feciſti. o q̄d feciſti. Cui ep̄s rn̄dit Quid feci? At ille ait. Duo heſterno die venerūt q̄ me eiciētes ex corpe ī bonū locū duxerūt. hodie āt vn? miſſus eſt. q̄ dixit. Reducite eū qꝛ fortūatus ep̄s ī domū illi? veīt. Quibꝫ expletis verb. mox ⁊ ex īfirmitate ꝯualuit. ⁊ in hac vita diuti? māſit. Nec tn̄ credendū eſt. qꝛ locū quē acceperat. pdidit. qꝛ dubiū nō eſt. q̄ intceſſoīs ſui p̄cibus: potuit poſt mortē viuē. q̄ ⁊ an̄ ſtuduit ōipotēti dn̄o placere. Sz cur multa de eius vita dicim?: cū nūc vſ ad corpus illius tot v̄tutū documēta teneam?? Demoniacos q̄ppe abſoluere egros curare. quociens ex fide petitur. ut viuēs ꝯſueuerat. hoc ⁊ indeſinēter facere ap̄d ſua mortua oſſa pſeuerat. Sz libet adhuc petre ad valerie puītie ptes narracōīs mee verba reducē: de q̄bus me eximia valde miācula ex ore veneābil' fortunati. cui? longe ſupius memoriā feci ꝯtigit audiſſe Qui crebro ad me nūc vſqz veniens dū fcā iā veter narat. noua ꝯfectōe me ſatiat

Capitulū. xi.

Quidā nāqz in eadem puītia mātiri? noīe deuotus valde ōipotenti deo.

famulus fuit q̄ hoc de virtutis ſue teſtimoīo
ſignū dedit. Cū quadā die frēs illi⁹ ſubcinei
ciū panē feciſſent eiq̃ obliti eſſent ſignū cru
cis iprimē. ſicut in hac ꝓuītia crudi panes
ligno ſignari ſolēt vt ꝑ quadras q̄tuoꝛ ꝑtiti
videātur. iſdē dei famulus affuit. eiſq̃ referē-
tibus ſignatū nō fuiſſe cognouit. Cūq̃ iā pa
nis ille prunis eſſet et cineribꝫ coopertus dixit.
Quare hūc minime ſignaſtis. Qui hec dicēs
ſignum crucis digito ꝯtra prunas fecit. quo
ſignāte ꝓtinus īmenſū crepitū panis dedit:
ac ſi in gens in ignibꝫ olla crepuiſſ꜔. Qui dū
coct⁹ poſtmodū fuiſſ꜔ ab igne ſubtrct⁹ ea cru
ce ſignat⁹ inuent⁹ eſt. quā nō cōtract⁹ ꝫ fides
fecerat. ¶ Capitulū. duodecimū.

In eodē etiā loco int̄ cerina vallis dicit̄ q̄
a multis verbo ruſtico int̄ ocrina noīat̄
in qua erat q̄dam vir vite valde venerabilis
noīe ſeuerus. eccleſie btē marie dei genitricis
ꝛ ſemꝑ virginis ſacerdos. Hunc cum q̄dam
paterfamilias ad extremū veniſſet diē miſſis
ꝯcite nuncijs rogauit vt ad ſe quantoci⁹ ve-
niret. ſuiſq̃ oracōibus pro peccatis eius in
tercederet. vt acta de malis ſuis penitentia.
ſolutus culpa a corpore exiret. qui videlicet
ſacerdos inopīate ꝯtigit. vt ad putādā vine
am eſſ꜔ occupat⁹ atq̃ ad ſe venietibꝫ diceret.

Antecedite: ecce ego vos ſubſequor. Cūq; vi
deret ſibi in eodē ope paꝝ aliq̄d ſupeſſe: pau
lulū morā fecit vt op⁹ qđ minimū reſtabat ex-
plēt. Quo expleto cepit ad egꝝ pgere. Eūti
vero illi ī itinē. ocurrētes hij q̄ prius venerāt
obuiā facti ſūt dicētes. Quare tardaſti pat.
Noli fatigari. q2 iā defūct⁹ eſt. Quo audito
ille cōtremuit. magnisq; vocib⁹ ſe interfectorē
illi⁹ clamare cepit. Flens itaq; peruenit ad cor
pus defūcti ſeſeq; corā lecto illi⁹ cū lacrimis in
terrā dedit. Cūq; vehement fleret in terrā ca-
put tūdēt. ſe reū mortis illi⁹ clamaēt ꝛpēte iſ
q̄ defūctus fuerat aīam recepit. Qđ dū multi
qui circūſtabāt aſpicerēt. admiracōis vocib⁹
emiſſis ceperunt amplius pre gaudio flere.
Cūq; eū req̄rerēt vbi fuerit vel quō rediſſet.
ait. Tetri valde erāt homīes q̄ me ducebant
ex quoꝝ ore ac narib⁹ ignis exiebat. quē to-
lerare nō poterā Cūq; p obſcura loca me du
cerēt. ſubito pulchre viſionis iuueīs cū alijs
nob' euntib⁹ obuiā fact⁹ eſt q̄ me trahentib⁹
dixit. Reducite eum q2 ſeuer⁹ p̄ſbiē plāgit.
Eius enī eū lacrimis dn̄s donauit Qui ſcz ſe
uer⁹ ꝓtin⁹ de t̄ra ſurrexit eiq; penitētiā agēti
opem ſue intceſſionis p̄buit Et dum p dies
ſeptē de perpetratis culpis peītentiā eger re
diuiu⁹ agerꝫ octauo die letus de corpe exiuit

Perpēde q̄ſo hūc de q̊ loq̄mur ſeueꝝ q̄ꝫ dilec
tū dn̄s attēdit· quē cōtriſtari nec ad modicū
ꝓtulit ¶ Pe· Admirāda ſūt valde
hec q̄ me inueīo nūc vſqꝫ latuiſſe· Sꝫ q̄d eſſe
dicimus ꝙ tales viri modo nequeūt inueniri
¶ Gre. Ego petre multos tales in hoc
ſeculo nec mō deeſſe exiſtimo Neqꝫ enī ſi talia
ſigna nō faciūt: ideo tales non ſūt Vite nāqꝫ
vera eſtimacō eſt in v̓tute opeꝝ: nō in oſtenta
cōne ſignoꝝ. Nam ſūt pleriqꝫ qui et ſi ſigna
non faciunt ſigna tamē faciētibus diſpares
nō ſūt ¶ Pe· Vnde mihi rogo hoc oſtēdi
poteſt. ꝙ ſint q̄dam q̄ ſigna non fatiūt et tn̄
fatientibꝫ diſſimiles non ſunt ¶ Gre.
Nunq̄d nā neſcis· quō paulus apoſtolꝰ pe-
tro apoſtoloꝝ primo in pn̄cipatu apoſtolico
frater eſt꞉ ¶ Pe· Scio plane· nec du-
biū eſt. qꝛ et ſi minimꝰ omniū apoſtoloꝝ· tn̄
plus ōnibꝫ laborauit· ¶ Gre· Q̄d bene ipē
reminiſceris. petrꝰ in mari pedibꝫ ābulauit·
paulus in mari naufragiū ꝓtulit· En in vno
eodēqꝫ elemēto· ibi paulus ire cū naui nō po
tuit· vbi petrus pedibꝫ iter fecit · Apte igit̄
cōſtat. qꝛ cū vtriuſqꝫ virtus fuerit diſpar in
miraculo vtriuſqꝫ tamē meritū· diſpar nō eſt
in celo ¶ Pe· Placet fateor oīno
q̄d dicis. Ecce apte cognoui · qꝛ vita et non

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſigna q̄renda ſunt· Sȝ qm̄ ipa ſigna que fiūt
bone vite teſtimoniū ferunt· queſo adhuc· ſi
qua ſūt reueras. vt eſuriētē me p exēpla bo=
noꝝ paſcas· ¶ Gre· Velim tibi in laudibꝫ
redēptoris de viri venerābilis bn̄dicti miracul
aliqua narrarē· ſed ad hec explēda hodiernū
tēpꝰ video nō poſſe ſufficere· Liberiꝰ itaqȝ h
loquimur. ſi aliud exordiū ſumamus.

¶ Explicit liber primus feliciter·

¶ Capitula ſcdi libri de vita bn̄dicti abbatis

Qur vir ſanctus benedictus noīe de
ſpectis litteraꝝ ſtudijs ſapienter
indoctus a roma receſſit·
¶ Quō fracto capiſterio reformato. nutricē
que ſola eum ſequebatur fuit conſolatus.
¶ Quomō in deſertū venit qualiterqȝ roma
nus tribus ānis cibū ei miniſtrauit·
¶ Quō titinabulo p dyabolū fracto p̄ſbit a
deo in die paſce cū cibo ei fuit miſſus. ca·i·
¶ Quō dyabolū ſub ſpetie nigre merule añ
eius oculos volitantem fugauit·

¶ Quomō temptacōem in ſpinarū aculeis ac vꝛticaꝝ incendijs ſuperauit. ca·ij·
¶ Quomō ampulla vitrea veneno plena a fratribus ei p̄ſentata fuit rupta·
Quō illos fr̄es dimiſit ⁊ ad locū ſolitudīs redijt
¶ Quomō ſolus inſupmi ſpectatoris oculis ſecum habitauit. ca·iij·
¶ Quomō monachus vage mētis ad ſalutem per eundem fuit reductus· ca·iiij·
¶ Quomodo aquā in montis vertice de ipſa petra produxit· ca.v·
¶ Quomō ferrū ex profūdo aque in manubriū ex quo ceciderat reuertebat᷑. ca.vi·
¶ Quomō ſuus diſcipul᷒ poſt eius bn̄dictōnem ſup aquas pedib⁹ ābulauit. ca·vij·
¶ Quomō panem veneno infectū ⁊ ob inuidiam ei pn̄tatum p coruū longe proiecit.
¶ Quō floꝛētius p̄ſbiter eundē benedictū fecit mutare locū ⁊ a deo mirabilit̄ percuſſus
¶ Quomō loco mutato·ſ·b·ydoloꝝ templa in ſanctoꝛum mutauit oracula ca·viij·
¶ Quō lapidē·demonē fugāda leuigauit c.ix
¶ Quō fātaſticū coq̄ne incēdiū oſ̄dit ca·x·
¶ Quomō ſeru᷒ dei ruina cōfractus ac moꝛtu᷒ p eum a moꝛte fuit reuocatus ca.xi·
¶ Quomō fr̄es qui ɔtra regulam cibū ſumpſerunt ad veniam petendā reduxit ca.xij·

¶Quō frat̄ valētianꝰ demoē fuit ſupatꝰ ꝫ ad
monicōez bn̄dcī ad penitētiā ductꝰ ca.xiij.
¶Quō riggo regis gottoꝝ famulꝰ ſub for
ma regis a beato benedicto fuit ꝯgnitꝰ ⁊ rex
verus ab eo increpatus ⁊ de ſua vita per ꝓ-
phetiam certificatus. ca.xiiij.
¶Quomodo ipſe clericū quendā acq̄neſem
a demonio liberauit
Quō potuit vir dī dītatiꝰ ſecta ꝯgnoſcē c.xv
¶Quomō defleuit ⁊ p̄nouit deſtructionem
ſui monaſterij. ca.xvi.
¶Quomō pueꝝ ammonuit qui flaſconem
in abſcētia eius ſubtraxit. ca.xvij.
¶Quō ī ſpū ꝯgnouit ꝙ mōchꝰ ab eo miſſꝰ
a ſcīs moīalibꝫ mappulas accepit. ca.xviij.
¶Quō ꝑ ſpūm ſupbam pueri cogitacōnem
cognouit. ca.xix.
¶Quō ducēti farie modij tēpe famis añ fo
res celle ī ſaccis fuerūt inuēti. ca.xx.
¶Quō fabrica mōſterij t̄ra cinenꝭ per viſi
onem fuit diſpoſita. ca.xxi.
¶Quō due moniales pꝰ mortē ꝑ oblacōez
eiꝰ ab excōmunicacōne ſūt ſolute. ca.xxij.
¶Quō ſepultū mōchū q̄ ſine bn̄dictioē clauſ
trū exiuerat terra ꝓiecit ca.xxiij.
¶Quō vagus mōchꝰ mōſteriū ſemel exigēs
dracōnē ꝯtra ſe in itinere inuenit. ca.xxiiij.

¶ Quō puerꝝ elefantio morbo correptū pr̄
benedictus ſanitati reſtituit. ca·xxv·
¶ Quomō ſolidi p miraculū debitori fuerāt
reſtituti· Ca.xxvi· Quomō
hoīnem per venenū infectum ab infirmitate
liberauit· Ca·xxvij· Quō vas vitreū in
tra lapides ꝓiectū ñ fuit fractū Quō do
leū vacuū pꝰ modꝰ fuit oleo ẽpletū ca xxviij
¶ Quō mōchus a demone mirabilit̃ vexatꝰ
ꝓtinꝰ p btm̄ bñdictū fuit liberatꝰ ca xxix·
¶ Quomō ruſticus ligatus ex ſolo benedic-
ti intuitu fuit ſolutus ca·xxx.
¶ Quō ruſtici filius per preces ſancti bene-
dicti a morte fuit ſuſcitatus ca.xxxi·
¶ Qualit̃ ſcolaſtice p̄cibus facte ſūt choruſ-
cacōnes ⁊ inundacōnes maxime· ca·xxxij·
¶ Quomō vir dei aīam ſororis ſue e corpe
egreſſam vidit in celū aſcēdere ca·xxxiij·
¶ Quō totiꝰ mūdi collectō añ eiꝰ oculos ap-
paruit. aīamqꝫ germani capuani epī ab an-
gelis ferri vidit· ca.xxxiiij·
¶ Quō regulā mōchoꝝ p̄cipua diſcrecione
conſcripſit ca.xxxv·
¶ Quō ſuis q̃buſdā ꝯfrībus diē obitꝰ ſui p̄
dixit· āte ſextū q̊ꝫ diē ſui exitus ſepulturā ſibi
aperiri iuſſit ca.xxxvi· Quō mulier
ab iſania p eiꝰ ſpecū fuit ſanata ca.xxxvij·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

¶Incipit liber ſecundus de vita et miraculis ve-
nerabilis benedicti abbatis. Qui ſcripſit re-
gulam monachorum cum magna diſcrecio
ne.

Fuit vir vite venerabilis grã Bene
dictus ⁊ noĩe. ab ipſo pueritie ſue
tẽpe cor gerens ſenile. Etatẽ q̃ppe
moribꝫ tranſiens: nulli animũ de-
dit voluptati. Sed dum in hac terra adhuc
eſſet q̃ tempaliter libere vti potuiſſet: deſpex
it iam q̃ſi aridũ mũdum cũ ſuo flore. Qui li-
berior genere. ex ꝓuincia nurſia exortus: ro
me liberalibꝫ litteraꝝ ſtudijs traditus a parẽ
tibus fuerat. Sed cũ in eis multos ire per ab
rupta vitioꝝ cerneret. eũ quẽ quaſi in ĩgreſ-
ſum mundi poſuerat. ẽtraxit pedem ne quid
de ſciencia eiꝰ attingeret. ipſe quoqꝫ poſtmo
dum in ĩmane ꝑcipitiũ totus iret. Deſpectis
itaqꝫ litterarũ ſtudijs. relicta domo rebuſqꝫ
patrijs ſoli deo placere deſiderãs: ſancte con-
uerſacõnis habitum queſiuit. Receſſit igitur
ſcienter neſcius: ⁊ ſapienter indoctus. Huiꝰ
ego omnia geſta non didici. ſed pauca que
narro q̃tuor diſcipulis illius referẽtibꝫ agno
ui. Cõſtantino ſcꝫ reuerẽdiſſimo valde viro q̃
ei in mõſterij regimĩe ſucceſſit. Valẽtiniano
q̃ꝫ. q̃ ãnis multis lateranẽſi mõſterio ꝑfuit.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Simplicioq̄ꝫ q̄ ꝯgregacōem illius· poſt eum
tercius rexit· Honorato etiā q̄ nūc adhuc cel
le eius in q̄ prius ꝯuerſatus fuerat p̄eſt. Hic
itaqꝫ cū iam relictis litterarꝫ ſtudijs. petere de
ſerta decreuiſſet: nutrix eius q̄ hūc arcꝰ ama
bat ſola ſecuta eſt. Cūqꝫ ad locum veniſſent q̄
fiden dicitur· multisqꝫ honeſtoribꝰ viris cari
tate ſe illic detinētibus· in btī petri apoſtoli
eccleſia demorarent̄. Predicta nutrix eius ad
purgandū triticū. a vicinis mulieribꝰ p̄ſtari
ſibi capiſteriū pecijt: qđ ſup mēſam incaute
derelictū· caſu accedēte fractū eſt· ſicqꝫ ut ī du
abus ptibus inueīretur diuiſū· Qđ mox vt
rediēs nutrix illius īuenit· vehemētiſſime fle
re cepit. qꝛ vas qđ preſtitū acceperat· fractū
videbat Benedictus autē religioſus ꝛ pius
puer cū nutricē ſuam flere ꝯſpiceret eius do-
loci ꝯpaſſus abbatis ſecū vtriſqꝫ fracti capiſ
terij partibꝰ. ſeſe cū lacrimis in oracōnem de-
dit· Qui ab oracōe ſurgēs· ita iuxta ſe vas ſa
nū reperit: ut in eo fracture inueniri veſtigia
nulla potuiſſent. mox aūt nutricē ſuā blande
ꝯſolatus: ei ſanū capiſteriū reddidit qđ frac
tū fuerat Que res in loco eodem a cūctis eſt
agnita atqꝫ in tāta admiracōe habita· ut hoc
ipſū capiſteriū eius loci incole in eccleſie in-
greſſu ſuſpēderēt. q̄tenꝰ et p̄ſentes et ſecuturi

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

oēs agnoſcerēt. benedict9 puer ꝯuerſacōnis grām· a quāta pfectioē ceperit· Qđ ānis multis· illic āte oculos oīm fuit ⁊ vſqꝫ ad hec lōgobardoꝝ tpa· ſup fores ecclesie pependit·
¶ Sꝫ bn̄dict9 plus appetēs mala mūdi pati q̄ꝑ laudes· ꝓ deo laboribus fatigari q̄ꝑ vite huius fauoribꝫ extolli. nutricē ſuā oculte fugiens deſerti loci ſeceſſum peciit. cui ſublacus vocabulū eſt· Quia romana vrbe q̄dragīta fere milibꝫ diſtās. frigidas atꝫ pſpicuas emanat aquas· Que illic videlicꝫ aquaꝝ habūdātia in extēſo prius lacu colligit᷑: ad poſtremū vero in amne diriuatur. Quo dū fugiens pgeret· mōchus q̄dam roman9 noīe hūc eūtem reperit· quo tenderꝫ ṙquiſiuit· Cui9 cū deſideriū cognouiſſet: ⁊ ſecretū tenuit ⁊ adiutoriū impēdit eiqꝫ ſancte ꝯu̇ſacōis habitū tradidit ⁊ inq̄ꝑtū licuit miniſtrauit· Vir autē dei ad eū dē locū pueniēs. ī artiſſimo ſpecu ſe tradidit· tribuſqꝫ ānis excepto romaō mōcho hominibꝫ incognit9 māſit· Qui videlicꝫ roman9. nō lōge ī mōſteio· ſb deo dati pr̄is ṙgula degebat ſed pie eiuſdē pr̄is ſui oculis furabat᷑ horas ⁊ quē ſibi ad mādu cādū ſubripė poterat· diebꝫ certis bn̄dicto panē fėbat· ad eūdē vero ſpecū a romaī cella it̄ nō eát· qꝛ excelſa deſup rupis emīebat· Sꝫ ex eadē rupe in lōgiſſimo

fune. ꝛ̇ligatū rōnꝰ deponē̇ panē ꝯſueueát· in
q̄ etiā ꝛ̇ſti puū tintinabulū inſeruit: ut ad ſo-
num tintīabuli vir dei cognoſceret qn̄ ſibi ro
manꝰ panē p̄beret· quē exiens acciperet. Sȝ
antiquꝰ hoſtis vnius caritati inuidēs ⁊ alte-
rius ꝛ̇fectioni Cum quadā die ſubmitti panē
cōſpiceret: iactauit lapidē: et tintinabulū fre
git. Romanꝰ tn̄ horis ꝯgruentibꝫ miniſtraē̇
non deſiit ¶ Cū vero iam ōmipotens deus ⁊
romanū vellet a labore quieſcere· ⁊ benedicti
vitā in exemplo hoībus demonſtraē̇. ut po
ſita ſuper cādelabrū lucerna clareſceret· qua
tenus ōmibus qui in domo dei ſūt luceret· cui
dam p̄ſbitero longius manēti. q̄ ꝛ̇fectionem
ſibi in paſcali feſtiuitate pauerat· per viſum
dn̄s apparere dignatꝰ eſt dicēs. Tu tibi deli
tias p̄paras: et ſeruꝰ meus illo in loco fame
cruciatᷣ· Qui ꝓtinꝰ ſurrexit· atqȝ in ipſa ſolē-
nitate paſcali cū alimētis· q̄ ſibi paraueát ad
locū tetēdit ⁊ viꝝ dei p abrupta moncīū per
cōcaua valliū p defoſſa terraꝝ q̄ſiuit eūqȝ la
tere in ſpecu reperit. Cūqȝ oracōe facta ⁊ bn̄
dicētes oīpotentē dn̄m ꝯſederēt: poſt dulcia
vite coloq̄a is qui aduenerat p̄ſbiter dixit·
Surge ⁊ ſumamus cibū: qꝛ hodie paſca eſt·
Cui vir dei reſpōdit dicēs. Scio ꝙ paſca eſt
quia vidē̇ te merui. Longe q̄ppe ab homībꝫ

poſitus: qꝛ die eodē paſcalis eēt ſolēnitas ig
norabat. Venerabilis pr̄ſbit̄ rurſus aſſeruit
dicēs. Veracit̄ hodie r̄ſurrectionis dn̄ice paſ-
calis dies eſt abſtinē tibi minime ꝯgruit· qꝛ et
ego ad hoc miſſus ſū vt dona oīpotētis dn̄i
parit̄ ſumam⁹· Benedicētes igitur dn̄m: ſup
ſerūt cibū. Expleta itaqꝫ refectōne ⁊ colloq̄o
ad eccl̄iam pr̄ſbiter receſſit· Eodem q̊ꝫ tempe·
hūc in ſpecu latitantē etiā paſtores īuenerūt
Quē dū veſtitū pellib⁹ inter frutecta cernerēt
aliquā beſtiā eſſe crediderūt: ſʒ ꝯgnoſcētes di
famulū coꝝ multi ad pietatis grām· a beſtiali
mēte mutati ſūt· Nomē itaꝫ ei⁹ p vicina loca
cūctis innotuit· Factūqꝫ eſt· vt ex illo iā tpe
a multis frequētari cepiſſꝫ. Qui cū ei cibos de
ferrēt corpis· ab eius ore i ſuo pectore alimē
ta referebant vite

Capitulū· ſcd̄m·

Quadā vero die dū ſolus eſſet. tēpta-
tor affuit· Nam nigra puaqꝫ auis· q̄
vulgo merula dicit̄· circa eius faciē volitare
cepit· eiuſqꝫ vultui importūe inſiſtere· ita vt
capi manu poſſet· ſi hāc vir ſanct⁹ tenere vo
luiſſꝫ. Sʒ ſigno crucis edito receſſit auis· Tā
ta autē carnis temptacō· aue eadem recedēte
ſecuta eſt· quantā nunquā fuerat expertus vir
ſanctus Quādam nāqꝫ aliquando feminam

viderat·quā malignus ſpūs ante eius mētis
oculos ēduxit tāto qꝫ igne ſerui dei animū in
ſpecie illius accēdit·ut ſe in eius pectoē amo
ris flāma vix caperet et iā pene deſerere hē-
mū voluptate victus deliberaēt. Cū ſubito ſu
ꝑne gratie aſpectu ad ſemetipſū reuſus ē atꝫ
vrticaꝝ ⁊ vepriū iuxta denſa ſuccreſcere fru-
tecta ꝯſpiciens. exutus indumēto·nudū ſe in
illis ſpinaꝝ aculeis ⁊ vrticaꝝ incēdijs ꝓiecit.
ibiqꝫ diu volutatus toto ex eis corꝑe vulneā
tus exijt. et per cutis vulnera eduxit a corꝑe
vulnus mētis qꝛ voluptatē traxit in dolorē:
Cūqꝫ penaliter arderet foras extinxit qđ illi
cite ardebat intus. Vicit itaqꝫ peccatū qꝛ mu-
tauit incendiū· Ex quo videlicet tēpore·ſicut
poſt diſcipl̄is ipē ꝓhibebat·ita in illo eſt tēp
tacō carnis edomita ut tale ī ſe aliq̄d minime
ſentirꝫ· Ceperūt poſtmodū multi iā mundū
relinq̄re·atꝫ ad ei⁹ magiſteriū feſtinaē· Liber
q̄ꝑpe a tēptacōis vicō· iure iā fact⁹ eſt v̉tutū
magiſter Vn̄ ⁊ p moyſem p̄cipitur vt leuite
a vigintiqn̉qꝫ āniis ⁊ ſupra miniſtrare debeāt
ab anno vero qn̉quageſimo cuſtodes vaſoꝝ
fiant. ¶ Pe· Iam quidem ꝓlati teſti-
monij·mihi aliquātus intellect⁹ int lucꝫ ꝫ tn̄
hoc planius poſtulo exponi
¶ Gre. Liquet petre ꝙ in iuuentute carnis

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

temptacõ ferueat ab ãno aũt qn̄quageſimo calor corpis frigeſcat. Vaſa aũt ſacra ſũt fideliũ mētes Electi ergo cũ adhuc in temptacõe ſũt ſubeſſe eos ac ſuire ncc̄e eſt. et obſequijs laboribuſqȝ fatigari. Cũ vero iã mentis etate trãquilla. calor receſſerit tēptacõis. cuſtodes vaſoꝝ ſũt. qꝛ doctores aïaꝝ fiũt ¶ Pe.
Fateor placet qđ dicis. Sed qꝛ prolati teſtimonij clauſtra ꝛ̄ſeraſti q̄ſo vt de vita iuſti viri debeas ea q̄ ſunt inchoata pcurrē. ¶ Gre.

¶ Capitulũ. iij.

Recedente igit̄ tēptacõe vir dei quaſi ſpinis erutis exculta tra de v̄tutũ ſegete vberatius fructũ dedit Precomio itaqȝ eximie ↄuerſacõis. celebre nomē eius habebat̄. Nõ longe aũt mõſteriũ fuit cui⁹ ↄgregacõis pat̄ defunct⁹ eſt. õniſqȝ ex illo ↄgregacõ. ad eũdē venerabilē benedictũ venit cꝫ magnis p̄cibus vt ei p̄eſſe deberꝫ pecijt. Qui diu negãdo diſtulit ſuos illorũqȝ fratꝝ mores ↄuenire non poſſe p̄dixit. ¶ Sꝫ victus qñqȝ p̄cibus aſſenſum dedit. Cũqȝ in eodem mõſterio ꝛ̄gularis vite cuſtodiam teneret. nulliqȝ ut prius per actus illicitos in dexterã leuãqȝ partē deflectere a ↄuerſionis itinere liceret. ſuſcepti fratres inſane ſeuientes ſemetipſos prius accuſare ceperũt. qꝛ hũc ſibi p̄eſſe popoſcerãt.

Quoꝝ ſcꝫ tortitudo. in norma eiꝰ rectitudīs
offendebat. Cūq₃ ſibi ſub eo ↄſpicerēt illicita
non licere. ⁊ ſe dolerēt aſſueta relinquē. durū
q₃ eſſet ꝙ in mēte veteri cogebātur. noua me
ditari: ſicut prauis moribꝫ ſemꝑ grauis eſt vi
ta bonoꝝ: tractaē de eius aliq̄d morte conati
ſunt. Qui inito conſilio: veneno vinū miſcue
runt. Et cū vas vitreum in q̄ ille peſtifer po
tus habebatur. recumbenti patri ex more mo
naſterij ad bñdicendū fuiſſꝫ oblatū. benedic-
tus extenſa manu ſignū crucis edidit. ⁊ vas
qđ longius tenebatur eodē ſigno rupit. Sic
q₃ cōfractū eſt. ac ſi in illo vaſe mortis ꝓ cru
ce lapidem dediſſet. Intellexit ꝓtinus vir dei
quia potum mortis habuerat. qđ portaē nō
potuit ſignū vite atq₃ illico ſurrexit. ⁊ vultu
placido mente trāq̄lla. ↄuocatis fratribꝫ allo
cutus eſt dicens. Miſereatur vr̄i fratres ōni
potens deus q̄re. ī me faceē iſta voluiſtis. Nū
quid non prius iſta dixi. quia veſtris ac me-
is moribus non conueniret: Ite ⁊ iuxta mo-
res veſtros vobis patrem querite. q₃ me poſt
hec habere minime poteſtis Tunc ad locum
dilecte ſolitudinis rediit. ⁊ ſolus in ſupni ſpec
tatoris oculis habitauit ſecū. Pe.
Minus patenter intelligo q̄d nā ſit. habita
uit ſecū. Gre. Si ſcūs vir ↄtra ſe vnanimit

cōſpirātes ſueqꝫ ꝯuerſacōni longe diſſimiles
coactos diu ſub ſe tenere voluiſſꝫ·fortaſſe ſui
vigoris vſum et modū tranqllitatis excederꝫ
atꝫ a ꝯtemplacōis lumīe mentis ſue oculū de
clinaſſet. Dūqꝫ q̊tidie illoꝝ in correctōne fati
gatus min⁹ curaret ſua· ⁊ ſe forſitā relinqret
⁊ illos nō inueniret· Nā q̊ciens p cogitacōis
motū nimie extra nos ducimur. et nos ſum⁹
⁊ nobiſcū nō ſum⁹: qꝛ noſmetipſos mīme vi
dentes p alia vagamur· An illū ſecū fuiſſe di
cimus q̄ in lōginquā regionē abijt: porcōem
quā acceperat ꝯſūpſit: vni in ea ciuiū adhe-
ſit porcos pauit: quos et māducare ſiliqs vi
deret et eſuriret. Qui tn̄ poſtmodū cū cepit
cogitare bona q̄ pdidit: ſcriptū de illo eſt· In
ſe reuerſus dixit· Quāti mercenarij in domo
patris mei habūdant panib⁹· Si igitur ſecū
fuit: vnde ad ſe redijt: hunc ergo venerabilem
viꝝ ſecū hītare dixerim: qꝛ in ſua ſemp cuſto
dia circūſpect⁹ an̄ oculos ꝯditoris ſe ſp aſpi-
ciēs ſe ſemp examinās extra ſe mētis ſue ocu-
lū nō diuulgauit ¶ Pe. Quid ergo qd̄ de
petro apoſtolo ſcriptū eſt. dū de carcē ab an
gelo educt⁹ fuiſſꝫ· qꝛ ad ſe reūſus dixit. Nūc
ſcio vere qꝛ miſit domin⁹ angelū ſuum ⁊ eri-
puit me de manu herodis et de omni expec-
tacione plebis iudeorum. ¶ Gre.

Duobꝫ modis petre extra nos ducimur · qꝛ
aut ꝑ cogitacõis lapſũ ſub noſmetipſos rece
dim⁹ aut per ↄtẽplacõis grãm ſup noſmetipõs
leuamur· Ille itaqꝫ q̃ porcos pauit· vagacõe
mẽtis ⁊ inmũditie ſub ſemetipſo cecidit· Iſte
vero quẽ angel⁹ ſoluit eiuſqꝫ mentẽ in extaſi
rapuit extra ſe q̃dam ſed ſup ſemetipſũ fuit·
Vtrqꝫ ergo ad ſe rediit qñ ⁊ ille ab errorẽ ope
ris ſe collegit ad coꝛ· ⁊ ille a ↄtẽplacõnis cul-
mine ad hoc rediit: qđ in intellectu ↄmuni ⁊
prius fuit· Venerabilis igꝛ bñdict⁹ in illa ſoli
tudie habitauit ſecũ· inq̃ tũ ſeſe ītra cogitacõ
nis clauſtra cuſtodiuit. Nã q̊tiẽſcũqꝫ hũc cõ
tẽplacõis ardoꝛ in altũ rapuit ſe ꝓculdubio
ſub ſe reliq̃t· ¶ Pe. Placꝫ qđ dicis· Sꝫ que
ſo reſpõdeas mihi· ſi deſerere frẽs debuit q̊s
ſemel ſuſcepit. ¶ Gre· Vt ego petre exiſti-
mo· ibi adunati equanimit̃ portãdi ſũt mali
vbi inueniũtur aliq̃ qui adiuuẽtur boni· Nã
vbi õni modo fructus de bonis deeſt· fit aliqñ
de malis laboꝛ ſupuacuus maxime ſi e vicino
cauſe ſuppetãt: q̃ fructũ deo valeant ferre me
lioꝛẽ. Vir itaqꝫ ſcũs ꝓpt̃ quẽ cuſtodiẽdũ ſta-
ret. q̃ oẽs vnanimit̃ ſe pſequẽtes cernẽt· Et
ſepe agit̃ in aĩo pfectoꝝ· qđ ſilẽcõ p̄tereũdũ
nõ eſt. Quia cũ laborẽ ſuũ ſine fructu eſſe ↄſi
derãt in locũ aliũ ad laborẽ cũ fructu migrãt

Unde egregi⁹ p̄dicator q̄ diſſolui cupit· et cū
xp̄o eſſe. cui viuē criſtus eſt ⁊ mori lucrū· qui
certamīa paſſionū nō ſolū ipſe appecijt· ȝ ad
tolerāda hec ⁊ alios accēdit. damaſci pſecuci
onē paſſus vt potuiſſet euadere muꝝ. funem
ſportāqȝ queſiuit· ſeqȝ latēter deponi voluit.
Nunq̄d nā paulū mortē dicim⁹ timuiſſe· q̄m
ſe ipſe ꝑ ihesu amore teſtatur appetere. Sed
cū in eodē loco minorē ſibi fructū adeſſe ꝯſpi-
ceret· ⁊ grauē laborē. ad laborē ſe alibi cū fruc
tu ſeruauit· Fortis etenim p̄liator dei dum te
neri intra clauſtra noluit certaminis campū
queſiuit. Unde iſdem q̊ȝ venerabil' benedict⁹
ſi libent' audis citius cognoſcis qꝛ viuos ip̄e
indociles deſeruit. quātos in locis alijs ab aī
me morte ſuſcitauit· ¶ Pe· Ita eſſe
vt doces ⁊ manifeſta ratio· et ꝓbatū ꝯgruū-
qȝ teſtimoniū declarat ſed queſo vt de vita tā
ti patris ad narracōis ordinē redeas ¶ Gre·
Cum ſanctus vir diu in eadem ſolitudīe vir-
tutibus ſignisqȝ ſuccreſceret: multi ab eo in
loco eodē ad ōnipotentis dei ſunt ſeruiciū cō-
gregati ita vt illic duodecim mōſteria cū ōni
potentis ihesu criſti dn̄i opitulacōne ꝯſtru-
eret· in q̄bus ſtatutis patrib⁹ duodenos mo
nachos deputauit: paucos vero ſecū retinuit
quos adhuc in ſua preſentia aptius erudiri

iudicauit. Cepere etiã tunc ad eum romane
vrb̄ nobiles ⁊ religioſi ɔcurrere·ſuoſqꝫ ei fili
os oīpotēti dn̄o nutriēdos daē· Tūc q̊ꝫ bone
ſpei ſuos ſoboles euicius mauꝝ·tertullꝰ vero
patriciꝰ placidū. tradidit· E q̄bus maurꝰ iu-
nior cum bonis pollēt moribꝫ magiſtri adiu
tor cepit eſſe: placidus vero puerilis adhuc
indolis annos gerebat·

Capitulū quartū·

IN vno aūt ex eiſdē mōſterijs q̄ cir-
cūquaqꝫ ɔſtruxeāt·q̄dā mōchus eāt
q̄ ad oracōez ſtare nō poteāt Sed mox vt ſe
frēs ad ſtudiū oracōnis īclinaſſent.ipſe egre
diebatur foras et mente vaga trena aliq̄ et
trāſitoria agebat· Cūqꝫ ab abbate ſuo ſepiꝰ
fuiſſet āmonitus: ad viꝝ dei ductus eſt. Qui
ipſe q̊ꝫ eius ſtulticiā vehement increpauit·⁊
ad mōſteriū reūſus vix duobꝫ diebꝫ viri dei
admonicōem tenuit. Nā die tercio ad vſum
ꝓpriū reuerſus vagari tempore oracōis ce-
pit· Qđ cū ſeruo dei ab eodē monaſterij prē
quē ɔſtituerat nūciatū fuiſſet· dixit· Ego veīo
eūqꝫ ꝑ me emēdo· Cūqꝫ vir dei veniſſet in eo-
dem mōſterio. et cōſtituta hora expleta pſal-
modia. ſeſe frēs in oracōnē dediſſent· aſpexit
ꝙ eūdem mōchū. q̄ manere in oracōne nō po
terat· q̄dam niger puerulus per veſtimenti·

fimbriam foras trahebat. Tūc eidem patri mōſterij pompeiano noīe: ꝛ mauro dei famulo ſecreto dixit. Nunq̄d non aſpicitis. q̄s eſt qui iſtū monachū foras trahit. Qui reſpondentes dixerūt. Nō. Quibus ait. Oremꝰ ut vos etiā videatis quē iſte mōchus ſeq̄tur. Cū qꝫ per biduū eſſet oratū. maurus monachꝰ vidit. pōpeianꝰ aūt eiuſdē mōſterij pater videre nō potuit. Die igitur altera expleta orōne. vir dei oratoriū egreſſus ſtantē foris monachū reperit. quē ꝓ cecitate cordis ſui paſſit. Qui ex illo die nihil pſuaſionis vlterius a nigro iam puerulo ptulit. ſꝫ ad oracōis ſtudiū īmobilis pmanſit. Sicqꝫ antiquꝰ hoſtis dn̄ari nō auſus eſt in eiꝰ cogitacōne. ac ſi ipē paſſus fuiſſꝫ ex verbē. ¶ Capi quintū.

Ex hijs autē mōſterijs que in eodē loco cōſtruxeāt t̄ a ſurſū in rupibꝯ montis erāt. ꝛ valde erat fr̄ibus laborioſū ſemp ad lacū deſcēdē. vt aquā haurīe debuiſſent. Maxime qꝛ ex deuexo montis latere eāt g̃ue deſcēdentibus in timore periculū. Tūc collecti fratres ex eiſdē tribꝯ mōſterijs ad dı̄i famulū benedictū venerīt dicētes. Laborioſū nob̄ ē ꝓpt aquam q̄tidie vſꝫ ad lacū deſcēdere. et idcirco neceſſe eſt ex eodem loco monaſteria mutari. Quos blande ꝯſolatus dimiſit et nocte eadē

cū puo puerulo noīe placido cui⁹ ſupius me
moriā feci. eiuſdē mōtis rupē aſcēdit ibiqꝫ di
uci⁹ orauit · ⁊ oracōe ꝯpleta tres petr̄s ī loco
eodē ꝓ ſigno cōpoſuit: atꝫ ad ſuū cūctis illic
neſcientibꝰ mōſteriū ředijt · Cūqꝫ die alio ad
eū ꝑ ncc̄itate aque p̄dicti fr̄es rediſſent dixit
Jte ⁊ rupē illā in q̄ tres ſup inuicē poſitas pe
tras īuenietis ī modico cauate valet eñi oīpo
tēs deus etiā ī illo mōtis cacumīe aquā ꝓdu-
cere · ut vob̄ laborē tāti itineris dignet̄ aufer
re · Qui eūtes rupē mōtis quā bn̄dict⁹ p̄dix
erat iā ſudantē inuenerūt · Cūqꝫ in ea cō cauū
locū feciſſent ſtatī aq̄ replet⁹ ē · Que tā ſuffici
ent emanauit. vt nūc vſ̄ vberti diffluat · atꝫ
ab illo mōtis cacumīe vſ̄ ad īferiora diriuet̄.

Capitulū . vi ·

Alioq̄ꝫ tpe gott⁹ q̄dā paup ſpū ad cō
uerſionē veīt quē vir dei bn̄dict⁹ libē
tiſſime ſuſcepit · Quadā vero die ei dari ferra-
mentū iuſſit · qd̄ a falcis ſimilitudīe falcaſtrū
vocat̄ vt de loco q̄dam vepres abſciderꝫ q̄te-
n⁹ illic fieri ortus deberꝫ · Locus aūt ipſe quē
mūdādum gottus ſuſceperat · ſup ipſam laci
ripā iacebat · Cūqꝫ gottus iſdem denſitatē ve
prium tocius virtutis anniſu ſucciderꝫ · ferrū
de manubrio proſiliens in lacum cecidit · vbi
ſcilicet tanta erat aquarū ꝓfunditas · vt ſpes

req̄rendi ferramenti nulla iam eſt. Itaqȝ fer
ro ꝑdito. tremebūdꝰ ad mauꝝ mōchū cucur
rit gottus damnū qđ fecerat nūtiauit et rea-
tus ſui egit penitētiā. Qđ maurꝰ q̄ȝ mōchꝰ.
mox benedicto dei famulo curauit īdicarē Vir
igr̄ dn̄i benedictꝰ hec audiens acceſſit ad lo-
cum tulit de manu gotti manubriū ⁊ miſit in
lacū. ⁊ mox ferꝝ de ꝓfūdo rediȷt atqȝ ī manu
briū ītrauit Qui ſtatim ferramētū gotto r̄d-
didit dicens. Ecce labora. ⁊ noli cōtriſtari.

Capitulū. vij.

Quadā vero die dū iſdē venerabilis bn̄-
dictꝰ in cella ꝯſiſterꝫ. p̄dictus placidꝰ
puer ſancti viri mōchus. ad hauiendā de la
cu aquā incaute egreſſus eſt. Qui vas qđ te
nuerat. in aquā incaute ſūmittēs. ipē quoqȝ
cadendo ſecutꝰ eſt. Quē mox vnda rapuit. et
pene ī vnius ſagitte curſu a terra introrſus
traxit. vir aūt dei intra cellā poſitus hoc ꝓti-
nus agnouit. et mauꝝ feſtine vocauit dicēs.
Frater maure curre qr̄ puer ille q̄ ad haurie
dā aquā pexerat in lacū cecidit iāqȝ eum lō-
gius vnda trahit Res mira. et poſt petrum
apl̄m īuſitata. Benedictione etenim poſtula-
ta. atqȝ ꝓcepta. ad patris ſui imperiū. conci-
tus pexit maurꝰ. atqȝ vſqȝ ad eū locū q̄ ab vn
da ducebatᷣ puer. ꝑ terrā ſe ire exiſtimās. ſup

aquā cucurrit: eūq3 p capillos tenuit rapido
q̊3 cursu rediit Qui mox vt terrā tetigit ad se
reuersus post tergū respexit· et q2 sup aq̄s cu-
currisse agnouit: ⁊ qd̄ p̄sumere nō potuisse vt fi
eret· miratus extremuit factū. reuersus ad prē3
rem gestā retulit· Vir aūt venerabil' bn̄dictus
hoc nō suis meritis· s3 obediētie illi⁹ deputare
cepit· At ɔtra maur⁹ p solo eius iperio fac-
tū dicebat: seq3 ɔsciū in illa v̄tute nō esse· q̄m
nesciēs fecisse· S3 in hac huilitatis mutue aīca
cōtencōne· accessit arbit' puer q̄ ereptus est·
Nam dicebat· Ego cū ex aq̄ traherer· sup ca
put meū abbati⁹ mei melotē videbā. at3 ipsū
me ex aq̄s educē ɔsiderabā Pe. Magna
sūt valde q̄ narras ⁊ ad multo⁊ edificacōem
profutura: ego autē boni viri miracula. quo
plus bibo plus sicio· Gre·

Capitulū octauū·

Cum iā in loco eodē i amorē dī dn̄i ihu
xp̄i longe lateq3 feruescerēt· secularē
vitā multi relinqrēt ⁊ sb leui redēptoris iugo
cordis ceruicē edomarēt: sic mos p̄uo⁊ ē in-
uidē alijs v̄tutis bonū· qd̄ ipsi hēre nō appe-
tūt. vicine ecc̄ie· p̄sbit' florēti⁹ noīe· hui⁹ nr̄i sb
diacoī florēti au⁹ āntiq̄ hostis malicia pulsus
sci viri studijs cepit emulari· ei⁹ q3 ɔusationi
derogare: q̊sq3 etiā posset ab illius visitacōe

compeſcē· Tūqꝫ iam ſe ꝯſpicēt eiꝰ ꝓuectibus
obuiaē nō poſſe ⁊ ꝯuerſacōis illius opionē
creſcere atqꝫ multos ad ſtatū vite melioris·
ipō quoqꝫ opionis eius ꝑcomio īdeſinēter vo
cari· inuidie facibꝰ magis magiſqꝫ ſucenſus
deterior fiebat: qꝛ ꝯuerſacōis illius hēre ap
petebat laudē ſꝫ habere laudabilē vitā nole
bat· Qui eiuſdē īuidie tenebris cecatꝰ ad hꝫ
vſqꝫ pductus eſt: vt ſeruo oīpotentis dn̄i in
fectū veneno panē· quaſi ꝓ benedictione trāſ
mittēt Quē vir dei cū grārū actōe ſuſcepit: ſꝫ
eum q̄ peſtis lateret in pane· non latuit· Ad
horā vero refectioīs illius ex vicina ſilua cor
uꝰ venire ꝯſueuerāt ⁊ panē de manu eius acci
pere Qui cū moē ſolito veniſſet panē quē pſ
biter trāſmiſerat vir dei āte coruū ꝓiecit: eiqꝫ
ꝑcepit dicēs In noīe iheſu xp̄i dn̄i tolle hūc
panē· ⁊ tali eū in loco ꝓice. vbi a nullo hoīm
poſſit inueniri· Tūc coruꝰ apto ore expanſ
alis. circa eūdem panem cepit diſcurrere atꝫ
crocitare: ac ſi apte diceret· ⁊ obediē ſe velle· ⁊
tamē iuſſa implere nō poſſe. Cui vir dei iterꝫ
atqꝫ iterꝫ ꝑcipiebat dicens. Leua· leua ſecurꝰ
atqꝫ ibi ꝓice. vbi inueīri nō poſſit. Quē diu
demoratꝰ quādoqꝫ coruꝰ momordit: leuauit
⁊ receſſit· Poſt triū horaꝝ ſpaciū abiecto pa
ne redijt· ⁊ de manu hoīs dei. annonā quā

cõſueueãt·accepit· Veneãbilis aũt pat· ↄtra
vitã ſuã mardeſcere ſac̃dotis aĩm videns.illi
magis q̃ ſibi doluit· Sʒ p̃dictus florẽtius qꝛ
magiſtri corpus necaẽ nõ potuit:ſe ad extin=
guẽdas animas diſcipuloꝝ accẽdit. ita vt in
orto celle cui benedict⁹ inerat añ eorũ oculos
nudas ſeptẽ puellas mitteret. q̃ corã eis ſibi
inuicẽ man⁹ teneret·ꝛ diuti⁹ luderẽt.ut illoꝝ
mẽtes ad puerſitatẽ libidĩs inflãmarẽt·Qđ
ſcũs vir de cella ↄſpitiẽs.lapſũqꝫ adhuc tene
riorib⁹ diſcipul' ptimeſcens.idqꝫ.p ſua ſolius
fieri pſecucõe ptractãs:inuidie locũ dedit atqꝫ
oratoria cũcta que ↄſtruxerat·ſub ſtatutis p̃
poſitis adiũctis fratrib⁹ ordinauit.ꝛ paucis
ſecũ mõchis ablatis habitacõeʒ mutauit loci
Moxqꝫ ut vir dei.ei⁹ odia huĩlit̃ decliauit·ꝫ
hũc oĩpotẽs deus terribilit̃ puſſit Nã cũ p̃
dict⁹ p̃ſbit̃ ſtãs in ſolario·bñdictũ diſceſſiſſe
cognoſcereʒ ꝛ exultaẽt.pdurãte ĩmobiliter to
ta dom⁹ fabrica·hoc ipſũ in q̃ ſtabat ſolariũ
cecidit·ꝛ bñdicti hoſtem ↄterẽs extixit·Qđ
viri dei diſcipulus maurus noĩe. ſtatim vene
rabili patri benedicto·qui adhuc a loco eodẽ
vix decem milibus ab erat·eſtimauit eſſe nũ=
tiãdum dicens· Reuertere qꝛ preſbiter qui
te pſequebatur extintus eſt· Qđ vir dei audi
ens benedict⁹.ſeſe ingrauib⁹ lamentis dedit.

vel qꝛ inimicꝰ occubuit· vel qꝛ de inimici mor-
te diſcipulꝰ exultauit. Qua de re factū eſt.ut
eidē q̄ʒ diſcipulo peītentiā īdicerꝫ· ꝙ mādās
talia gaudē de īimici īteritu p̄ſūpſiſſꝫ· Pe·
Mira ſūt valde ⁊ multū ſtupēda q̄ dicis· Nā
in aq̄ ex petra ꝓducta moyſem· in ferro vero
qd̓ ex ꝓfūdo aq̄ rediit heliſeū. ī aq̄ itinē petꝝ
in corui obediētia heliā· ī luctu aūt mortis ini-
mici· dauid video· et vt ꝑpendo vir iſte ſpū
iuſtoꝝ oīm plenꝰ fuit. Gre· Vir dn̄ bene-
dictꝰ petre vnius ſpūm habuit· q̄ per ꝯceſſe
redēpcōis grām electorū corda oīm ipleuit.
De q̊ iohānes dicit· Erāt lux vera q̄ illuminat
oēm hoīeʒ veientē in hūc mūdū· Et de q̊ rur-
ſum ſcriptū eſt. Et de plenitudīe eiꝰ nos oēs
accepimꝰ· Nā ſcī dei hoīes potuerūt a dn̄o
v̓tutes habere· nō etiā alijs tradere· Ille aūt
ſigna virtutis ſb̓ditis dedit: q̄ ſe datuꝝ ſignū
ione ꝓmiſit inimicis vt corā ſupb̓ mori dig-
naētur corā huīlibus reſurgere: q̄tenus ⁊ illi
viderēt qd̓ ꝯtemnerēt. ⁊ iſti quod venerātes
amaē debuiſſent· Ex quo miſteio actū eſt: vt
dum ſupbi aſpiciunt deſpectū mortis huiles
ꝯtra mortē acciperēt gloriā poteſtatis· Pe·
Queſo te poſt hec ad q̄ loca vir ſcūs migr̄-
uerit: vel ſi aliquas in eis virtutes oſtenderit
innoteſce· Gre· Sanctus vir ad alia

demigrans locũ non hoſtē mutauit. Nā tāto poſt grauiora ꝑlia ꝑtulit: quāto ɔtra ſe apte pugnātem ipſū magiſtꝝ malicie īuenit. Caſtrum nāqꝫ qđ caſſinū dicitur. in excelſi mōtis latere ſitū eſt. Qui videlicet mons diſtēſo ſinu hoc idē caſtrū recipit: ſꝫ ꝑ tria milia in altum ſe ſubrigēs velud ad aera cacumē tendit vbi vetuſtiſſimū fanū fuit. in q̊ ex antiquorū more gentiliū. a ſtulto ruſticorū ꝑplo apollo colebatur. Circūquaqꝫ etiā in cultu demonū luci ſuccreuerāt. in q̄bus adhuc eodē tpe infidelīū in ſana multitudo ſacrificijs ſacrilegis inſudabat. Ibi itaqꝫ vir dei pueniēs cōtriuit ydolū ſubuertit arā: ſuccidit lucos: atꝫ ī ipſo tēplo apollinis oraculū bti martini cōſtituit. Vbi vero ara eiuſdē apollis fuit oraculū ſācti ɔſtruxit iohānis. et ɔmorātem circūq̄ꝫ multitudinē ꝑdicacōe ɔtinua ad fidem vocabat. Sꝫ hec āntiqu⁹ hoſtis tacite nō ferēs. nō occulte vel ꝑſomniū. ſꝫ apta viſione eiuſdē pr̄is ſe oculis īgerebat. et magnis clamoribꝰ vi ſe ꝑpeti ɔq̄rebatur. ita vt vocē illi⁹ etiā frēs audirēt quāuis imaginē minime cernerēt. vt enī diſcipulis ſuis venerabił pr̄ dicebat corporalibꝰ ei⁹ ocuł. iſdē āntiqu⁹ hoſtis tetrim⁹ et ſuccēſu⁹ apparebat. q̊ in eū ore oculisqꝫ flāmātibꝰ ſeuire videbat. Iā vero q̄ diceret audiebāt oīs.

Prius enī hūc vocabat ex noīe· Cui aū vir dī mīme reſpōdēt· ad eius mox ꝯtumelias erū pebat· Nā cū clamarz dicēs bn̄dicte bn̄dicte ⁊ eū ſibi nullomō reſpōdē ꝯſpicerz. ꝓtinꝰ ad iungebat. Maledicte ⁊ nō bn̄dicte. q̄d mecū habes· q̄d me pſeq̄ris? Sȝ iā nūc exſpectāda ſūt ꝯtra dei famulū antiq̄ hoſtis noua certa‐ mīa. cui pugnas q̄dem volēs intulit· ſȝ occaſi‐ ones victorie mīſtrauit inuitus.

Capitulū. ix·

Quadā die dū frēs hītacula eiuſdē cel le ꝯſtruerēt lapis in medio iacebat· quē in edificiū leuaē decreuerīt· Cūqȝ eū duo vel tres mouē nō poſſent. plures adiūcti ſūt· ſȝ ita īmobilis māſit ac ſi radicitꝰ in t̄ra tenēt vt palā daret intelligi· q̄ ſup eū ipē p ſe āti‐ quꝰ hoſtis ſederz: quē tātoꝝ viroꝝ manꝰ mo uē nō poſſent Difficultate igr̄ facta ad virū dei miſſū eſt· ut venirz ꝯcitꝰ orādo hoſtē repel lerz· ut lapidē leuaē potuiſſent Qui mox vēit orōez fatiēs bn̄dictōez dedit et tāta lapis cele ritate leuatꝰ ē. ac ſi priꝰ nullū pōdꝰ habuiſſȝ.

capitulū· x·

Tunc in ꝯſpectu viri dei placuit· vt in loco eodem terram foderent· Quam dum fodiendo altius penetrarēt· ereum illic ydolum fratres inuenerūt· Quo ad horam

caſu in coq̄nam ꝓiecto· exire ignis repēte vi
ſus eſt atq in cūctoꝝ mōchoꝝ ocul'· qz oē eiuſ
dē coq̄ne edificiū ↄſumētur oñdit. Cūqz iactā
do aquā ⁊ ignē q̄ſi extinguendo pſtreperēt·
pulſatus ab eodē tumultu vir dn̄i aduenit· q̄
eundē ignē in oculis fratrū eſſe in ſuis vero
nō eſſe ↄſiderās· caput ptin⁹ in oracōm flexit
⁊ eos q̄s fantaſtico reperit igne deludi reuo
cauit frēs ad oculos ſuos: ut ⁊ ſanū illd coq̄
ne edificiū aſſiſtere cerneret. ⁊ flāmas q̄s āti
qu⁹ hoſtis finxerat nō videret· Ca. xi·

Rurſū dū frēs parietē· qz res ita exige-
bat paulo alci⁹ edificarēt· vir dei ī ora
cōnis ſtudio intra cellule ſue clauſtra moāba
tur· Cui antiqu⁹ hoſtis inſultās apparuit· et
qz ad laborantes frēs pgeret indicauit· Qd
vir dn̄i p nūciū celeriter fr̄ibus indicauit di-
cens Fratres caute vos agite· qz ad vos hac
hora malign⁹ ſpūs venit· Is q̄ mādatū detu-
lit· vix verba ↄpleuerat· ⁊ malignu' ſpiritus
eundē parietē q̄ edificabat'. euertit: atqz vnū
puulū mōchū cuiuſdā curial' filiū opprimēs
ruina ↄtriuit ↄtriſtati ōnes ac vehemēter af
flicti: nō dāno parietis ſed cōtricōe fr̄is. Qd
venerabili patri benedicto ſtuduerūt celerit
cū ḡui luctu nūtiaē. Tūc iſdē pater ad ſe di-
laceratum pueꝝ deferri iubet. Quē portare

non niſi in ſago potuerūt: qꝛ ꝯlapſi ſaxa pie
tis ei⁹ nō ſolū mbra ꝫ etiā oſſa ꝯtriuerāt. cūqꝫ
vir dei p̄cepit ſtatī in cella ſua ī pſyachio qḋ
vulgo matta dꝛ q̄ orare ꝯſueueāt ꝓici dimiſ
ſiſqꝫ foras fr̄ibꝫ cellā clauſit. q̄ orōni īſtāti⁹ q̄
ſolebat īcubuit miā res Hora eadē hūc īcolu
mē atqꝫ vt pri⁹ valētem ad eundē iteꝝ laborē
miſit. ut ipſe qꝫ pietē cū fr̄ibꝫ pficeret. de cui⁹
ſe interitu ātiqu⁹ hoſtis bn̄dicto inſultare cre-
didiſſꝫ. Cepit vero int̄ iſta v̄ dei etiā ꝓphecie
ſpū pollē vētura p̄dicē p̄ſentibꝫ abſentia nūti

are. Capitulū duodecimū

Mos eteni cellē fuit: ut q̄ciens ad reſpō
ſum aliq̄t egrederētur fr̄es. cibū potū
qꝫ extra cellā mīme ſumerēt. Cūqꝫ hoc de vſu
regule ſollicite ſeruaret: quadā die ad reſpō-
ſū fr̄es egreſſi ſūt in q̄ tardiori ꝯpulſi ſūt ho-
ra demorari. q̄ manē iuxta religioſam feminā
nouerāt. Cui⁹ ingreſſi hītaculū ſūpſerūt cibū
Cūqꝫ iā tardius ad cellā rediſſent: bn̄dictōeꝫ
patris ex more pecierūt Quos ille ꝓtinus p
cunctatus eſt dicēs. Vbi comediſtis? Qui rn̄
derūt dicētes. Nuſquā. Quibꝫ ille ait. Qua
re ita mētimini. Nunq̄d illi⁹ talis femīe habi
taculū non intraſtis? Nūquid hos atqꝫ illos
cibos non accepiſtis? Nunquid tot calices
non bibiſtis? Cumqꝫ eis venerabilis pater

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

et hoſpitiū mulieris ⁊ genꝰ ciboꝝ ⁊ muneꝝ
potionū diceret: recognoſcētes cūcta q̄ egerāt·
ad eius pedes tremefacti ceciderūt: ſe deliq̄ſſe
ↄfeſſi ſūt. Ipſe aūt ꝓtinꝰ culpe pepcit: ppen
dēs qꝫ in eiꝰ abſentia vltra nō faceret: quē p̄=
ſentē ſibi eſſe in ſpū ſciret. ¶ Ca·xiij.

Erat q̊ꝫ valētiniani eiꝰ mōchi cuius ſup
ius memoriā feci: vir erat laycus ſꝫ re=
ligioſus. Qui vt ſerui dei orōem percipet et
germanū frēm videret: ānis ſingulis de loco
ſuo ad cellā ieiunꝰ venire ↄſueueāt quadā igꝛ
die dum iter ad mōſteriū faceret· ſeſe illi alť
viatoꝛ adiūxit: Qui ſumēdos in itinē poꝛta=
bat cibos· Cūqꝫ iam hora tardioꝛ excreuiſſꝫ
dixit· Veni fratꝛ ſumamꝰ cibū ne laſſemur ī vi
a. Cui ille reſpōdit dicēs· Abſit fratꝛ· Nō fa
cio· qꝛ ad venerabilē patrē bn̄dictū ieiunꝰ ſp
venire ↄſueui· Quo reſponſo p̄cepto· ad ho
ram ↄuiator cōticuit· Sed cū poſt hec aliq̄n=
tulum itineris ſpaciū egiſſent rurſus āmouit
vt māducarēt Cōſentire noluit· q̄ ieiunꝰ pue
nire decreuerat· Tacuit q̄dem qui ad mādu=
candū īuitaueāt ⁊ cū eo ieiunꝰ adhuc pgere
ad modicū cōſenſit. Cūqꝫ ⁊ iter lōgiꝰ agerēt
et tardioꝛ hora fatigaret ābulantes inuene
runt in itinere pratum et fontem· ⁊ queqꝫ po
terāt ad reficiendū corpus delectabilia videri

Tūc ꝯuiator ait· Ecce aqua· ecce partū· ecce amenꝰ locus: in q̄ poſſumꝰ refici ⁊ pax̄ q̄eſce re: vt valeamꝰ iter noſtx̄ poſtmodū incolumes explē. Cū igitᵘ ⁊ verba auribꝫ ⁊ loca oculis blandirētur. ac tertia āmonicōe pſuaſus ꝯſenſit ⁊ comedit· Veſpertina vero hora peruenit· ad cellā. Preſentatus autē venerabili bn̄dicto patri: ſibi oracōez peciȷt· Sz mox ei vir ſcūs hoc qd̓ in via egerat īproperauit dicēs. Quid eſt· fratᵉ. Malignꝰ hoſtis q̄ tibi p ꝯuiatorē tuū locutus eſt· ſemel tibi pſuadere nō potuit· ſecūdo nō potuit · ad terciū pſuaſit et te ad hoc qd̓ voluit ſupauit Tunc ille reatū infirme ſue mētis agnoſcēs eius pedibꝫ ꝓuolutus tn̄to magis cepit culpā deflere ⁊ erubeſcere. qn̄to ſe cognouit etiā abſentē in bn̄dicti patris oculis deliq̄ſſe. ¶ Pe. Ego ſancti viri p̄cordiȷs heliſei ſpiritū video ineſſe. qui Abſente diſcipulo p̄ſens fuit. ¶ Gre.

¶ capitulū· xiiij.

Oportet petre ut iterim ſileas q̄tenus adhuc maiora cognoſcas· Gottorū nāqȝ tēpore cum rex eox̄ totila ſanctū virx̄ ꝓphetie ſpūm audiſſꝫ hēre ad eius mōſteriū ꝑgens paulo longiꝰ ſubſtitit· eiqȝ ſe ventux̄ eē nūtiauit. Cui dū ꝓtinus mādatū de mōſteio fuiſſet vt veniret ipſe ſicut ꝑfide mentis fuit·

an vir dei pphecie spūm hēret exploare co=
nat⁹ est. Quidā vero ei⁹ spatari⁹ riggo dice=
bat⁹: cui calciamēta sua p̄buit eūqꝫ īdui regali
bus vestib⁹ fecit· quē q̄si in p̄sona sua p̄gere
ad dei hoīez p̄cepit. in cui⁹ obseq̄o duos q̄ si
bi p̄ceteis adherere ꝯsueuerāt comites misit
scꝫ vulruodeich ꝛ blidin ut an̄ ꝯui dei oculo
ipsū esse regē totilā simulātes ei⁹ lateri obā=
bularēt Cui alioq̄ꝫ obseq̄a atꝫ spataios p̄bu
it· ut tam ex eisdē obsequijs q̄ꝫ et purpureis
vestib⁹ rex esse putaretur· Cūqꝫ ijsdē riggo de
corat⁹ vestib⁹ obsequētū frequētia comitatu
mōsteriū fuissꝫ īgressus· vir dī emin⁹ sedebat
Quē veniente ꝯspitiēs. cū iā ab eo audiri po
tuisset clamauit dicēs Pone fili pone: hoc qd
portas nō est tuū. Qui riggo ptinus in terrā
cecidit et qꝫ tāto viro illudē p̄sūpsisset expa=
uit Omnesqꝫ q̄ cū eo ad dei hominē veniebāt
terre ꝯsternati sunt · Surgentes autē ad eū
ppinquare minime p̄sumpserūt: sed ad suū
regem reuersi nuntiauerūt trepidi in quāta
velocitate dep̄hensi fuerāt· Tunc p se isdē to
tila ad dei hoīnem accessit· quē cum longe se=
dentem cerneret non ausus accedere· sese ter
ram dedit· Cui dum vir dei bis terqꝫ diceret.
surge: sed ipse ante eum de terra erigi nō au=
deret · benedict⁹ ihesu cristi domini famulus

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

p ſemetipſū dignatus accedē eſt ad regem ꝓ
ſtratū: quē de t̄ra eleuauit. de ſuis actibꝰ incre
pauit atꝫ in paucis ſmonibꝰ cūcta q̄ illi erāt
ventuā p̄nūtiauit dicēs Multa mala facis ⁊
multa feciſti: iā aliqn̄ ab iniq̄tate cōpeſce Et
q̄dam romā ingreſſurꝰ es mare t̄nſiturꝰ nouē
ānis regnaturꝰ · decimo morieris · Quibꝰ au
ditis rex vehemēter t̄ritus. oracōne petita re=
ceſſit · atꝫ ex illo iā tpe minꝰ crudelis fuit · Cū
non multo poſt romā adijt: ad ſiciliā prexit.
Anno aūt regni ſui decimo oīpotentis dei iu
dicio regnū cū vita pdidit Preterea ātiſtes
canoſine ecc̄ie ad eundē dn̄i famulū venire cō=
ſueuerat quē vir dei ꝓ vite ſue merito valde
diligebat · Js itaqꝫ dū cū illo de īgreſſu regis
totile ⁊ romane vrb̄ pdicōe colloquiū hēret
dixit · Per hūc regē c̄itates iſta deſtruetur ut
iam āplius nō inhabitetᷣ. Cui vir dn̄i rn̄dit ·
Roma agentibꝰ nō exterminabitᷣ. ſꝫ tēpeſta
tibꝰ coruſcis ⁊ turbinibꝰ ac t̄re motu fatiga=
ta · marceſcet in ſemetipſa · Cuiꝰ ꝓphecie miſ
teria nob̄ iā facta ſūt luce clariora: q̄ in hac
vrbe diſſoluta menia euſaꝝ domos. deſtructas
ecc̄ias turbie cerminꝰ · eiuſqꝫ edifitia longe ſe
nio laſſata qꝫ ruinis crebreſcētibꝰ ꝓſternan
tur vidimꝰ · Quāuis hoc hōratus eiꝰ diſcipu
lus cuiꝰ mihi relacōe cōpertū eſt · nequaq̄ ex

ore illius audiſſe ſe ꝓhibet· ꝫ qꝛ hoc dixerit
dictum ſibi a fratribꝰ fuiſſe teſtatur·

¶ capitulū decimūqn̄tum

Eodem q̄ꝫ tp̄e q̄dam aq̄nenſ eccl̄e cle
ricus a demōio vexabat᷑: q̄ a veneābi
li viro ꝯſtātino eccl̄e eiuſdē antiſtite p multa
fuerat martiꝝ loca trāſmiſſus ut ſanari potu-
iſſꝫ· Sꝫ ſancti dei mātires noluerūt ei ſanitatis
donū tribuē ut quāta eſſꝫ i bn̄dicto grā demō
ſtrarēt· ductꝰ itaqꝫ eſt ad oīpotētis dei famu
lū bn̄dictū· q̄ iheſu xp̄o dn̄o p̄ces fūdens āti-
quū hoſtē de obſeſſo hoīe ꝓtinꝰ expulit· cui
ſanato p̄cepit dicēs. Vade ⁊ pꝰ hec carnē nō
comedas· Ad ſacꝝ vero ordinē nunquā acce
dē p̄ſumas Quacūqꝫ aūt die ſacꝝ ordinē te
merarie p̄ſūpſeris ſtatī iure dyaboli iteꝝ mā
cipatis Diſceſſit igit᷑ clericus ſanꝰ: ⁊ ſicut tre-
re ſolet aīm pena recēs Ea que vir dei p̄cepe
rat iterim cuſtodiuit· cū vero ptꝰ annos mul-
tos· oīs p̄ores illiꝰ de hac luce migraſſent· ⁊
miores ſuoꝝ ſibimet ſuppoī in ſacris ordībꝰ
cernēt. verba viri dei q̄ſi ex longo tp̄e oblitꝰ
pꝰ poſuit· atqꝫ ad ſacꝝ ordinē acceſſit Quē
mox is q̄ reliq̄rat diabolꝰ tenuit eūqꝫ vexare
q̄uſqꝫ aīaꝫ eiꝰ excuterꝫ nō ceſſauit ¶ Pe· Iſte
v̄ dei d'mitatis vt video etiā ſecreta penetrauit
q̄ pſpexit hūc clericū idcirco diabolo traditū

ne ad ſacrū ordinē acceđe auderet. ¶ Gre. Quaē d'uinitatis ſecreta nō noſſet. q̄ d'uinitatis p̄cepta ſuaret cū ſcriptū ſit. q̄ adherʒ dn̄o vnus ſpūs eſt cū eo. ¶ Pe. Si vnus ſit cū dn̄o ſpiritus q̄ dn̄o adherʒ. qđ eſt ꝙ iterū iſdem egregius p̄dicator dicit Quis nouit ſenſū domini. aut q̄s cōſiliari⁹ eius fuit? Valde enim eſſe incōueniēs videtur. eius ſenſū cū quo vnū factus fuerit ignorare. ¶ Gre. Sacti viri inq̄tū cum deo vnū ſunt ſenſū dn̄i non ignorant. Nam iſdem quoqʒ apoſtolus dicit. Quis enim ſcit hominū que ſunt hominis. niſi ſpūs hominis q̄ in ipſo eſt? Ita et q̄ dei ſūt. nemo cognouit. niſi ſpiritus dei. Qui vt ſe oſtenderet noſſe que de ſunt. adiunxit. Nos autem non ſpiritū huius mundi accēpimus. ſʒ ſpiritū q̄ ex deo eſt. Hinc iteꝝ dicit. ꝙ oculus non vidit. nec auris audiuit. nec in coꝛ hominis aſcendit que p̄parauit. deus diligentibus ſe: nobꝭ autē reuelauit per ſpiritū ſuum. ¶ Pe. Si ergo eidem apoſtolo ea que dei ſunt. per dei ſpiritum fuerant reuelata. quomodo ſuper hoc qđ ꝓpoſui premiſit dicēs. O altitudo diuitiarum ſapientie ⁊ ſcientie dei. q̄ incomp̄henſibilia ſūt iudicia eius. et inueſtigabiles vie eius. ¶ Sʒ rurſum in̄ hec dicenti. alia ſuboritur queſtio.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Nā dauid ꝓpheta dn̄o loq̄tur dicēs In la-
bijs meis ꝓnūtiaui oīa iudicia oris tui. Et cū
min⁹ ſit noſſe q̄ꝫ etiā ꝓnūtiare. q̄d eſt ꝙ pau
lus incōprehēſibilia eſſe dei iuditia aſſeit. da
uid autē hec ſe oīa nō ſolū noſſe. ſ; etiā in la-
bijs ꝓnūtiaſſe teſtat̄. ¶ Gre. Ad vtraqꝫ
hec tibi ſupi⁹ ſub breuitate rn̄di dicens Qd
ſancti viri inq̄ꝫtū cū dn̄o vnum ſūt. ſenſū dn̄i
non ignorāt. Omēs eni q̄ deuote dn̄m ſequū
tur. etiā deuocōe cū deo ſunt. et adhuc carnis
corruptibil' pondē ꝯuaticā deo nō ſūt. Occul
ta itaqꝫ dei iuditia inq̄ꝫtū ꝯiūcti ſūt deo ſciunt
inq̄ꝫtū diſiuncti ſūt neſciūt. qꝛ eni ſecreta eius
adhuc ꝑfecte non penetrāt. incōprehēſibilia
ei⁹ iuditia eē teſtātur. qꝛ vero ei mēte inherēt
atqꝫ inherēdo vel ſacre ſcriptuē eloquijs. vel
occultis ṙuelacōibꝰ inq̄ꝫtū accipiūt agnoſcūt
hec ꝛ norūt ꝛ ꝓnuntiāt. Iuditia igitur q̄ de⁹
tacet neſciūt: q̄ deus loq̄tur ſciūt. Unde ꝛ da-
uid ꝓpheta cū dixiſſ; in labijs meis ꝓnunci
aui omīa iudicia: ꝓtin⁹ addidit. oris tui. Ac
ſi apte dicat Illa ergo iuditia ꝛ noſſe ꝛ ꝓnū
tiaſſe potui. q̄ te dixiſſe cognoui. Nā ea q̄ ipē
nō loqueris: noſtris ꝓculdubio cognicōnibꝰ
abſcōdis. Cōcordat ergo ꝓphetica apſicaqꝫ
ſentētia: qꝛ ꝛ incōprehēſibilia ſūt dei iuditia
ꝛ tn̄ q̄ de ore ei⁹ ꝓlata fuerint. huānis labijs

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ꝓnũtiatur qm̃ sciri ab hoĩibꝯ ⁊ ꝓlata p deũ poſſunt ⁊ occultata nõ poſſunt· ¶ Pe. ¶ In obiectõne mee q̃ſtiũcule patuit· cauſa racõis· Sed q̃ſo te ſi q̃ ſũt adhuc de huiꝰ viri v̓tute ſubiũge. ¶ Gre. ¶ Ca· xvi.

Vir q̃dam nobilꝭ theoꝓbꝯ noĩe eiuſdẽ bñdicti patris fuerat admonicõne ↄũ ſus q̃ ꝓfite ſue merito magnã apud eũ fami liaritatis fiduciã habebat. Hic aũ quadã die eiꝰ cellulã fuiſſꝫ ingreſſus· hũc amariſſime fle tem reperit. Cũqꝫ diu ſubſiſteret· eiuſqꝫ non finiri lacrimas videret· nec tñ ut vir dei ↄſue ueát orãdo plãgeret ſꝫ merẽdo· q̃ nã cauſa tã ti luctus exiſteret inq̃ſiuit. Cui vir illico r̄ſpõ dit· Omẽ hoc mõſteriũ qđ ↄſtruxi· ⁊ cũcta q̃ fr̄ibus ꝑparaui: oĩpotẽtis dei iudicõ gentibꝯ tradita ſũt· Vix autẽ obtinere potui vt mihi ex hoc loco aĩe cederẽter· Cuiꝰ vocẽ tũc theo ꝓbus audiuit. Nos aũt cernimꝰ· q̃ deſtruc tũ mõ a longobardoꝝ gente eius monaſteri um ſcimus· Nocturno enim tẽpe quieſcẽtibꝯ fratribꝯ nuꝑ illic longobardi ĩgreſſi ſũt q̃ di ripientes omnia· ne vnũ q̃dem hominẽ illic tenere potuerũt: ſed ĩpleuit omĩpotẽs deus qđ fideli famulo ſuo benedicto ꝓmiſerat ut ſi res gentibus traderet animas cuſtodiret.

¶ Pe. Qua in re pauli vocem video

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

tenuiſſe bn̄dictū· cui⁹ dum nauis rex oīm iac
turā ptulit. ipſe in cō ſolacōm vitā oīm q̄ eum
comitabantur accepit. ¶ Gre·

¶ capitulū · decimūſeptimū·

Q Vodā q̄ȝ tpe exilaratus nr̄ quē ipē cō
uerſū noſti. trāſmiſſus a dn̄o ſuo fue
rat vt dei viro ī mōſteriū vino plena duo lig
nea vaſcula. q̄ vulgo flaſcones vocātur defer
ret· Qui vnū detulit alteꝝ vero pgens in iti
nē abſcōdit. Vir autē dn̄i quē facta abſentia
latē nō poterāt. vnū cū gratiaꝝ actōne ſuſcē
pit ⁊ diſcedentē pueꝝ monuit dicēs· Vide fili
de illo flaſcone quē abſcōdiſti iā nō bibas· ȝ ī
clina illū caute· ⁊ īuenis q̄d intus habȝ· Qui
ꝯfuſus valde a dei hoīe exiuit: ⁊ reūſus volēs
hoc pbare qd̄ audieāt· cū flaſconē inclinaſſȝ
de eo ꝓtinus ſerpens egreſſus eſt. Tūc p̄dic
tus exhilaratus puer p hoc qd̄ in vino repe
rit· expauit malū qd̄ fecit· ¶ capi. xviij·

N on lōge autē a mōſterio vicus eāt in q̄
mag̃ mltitudo hoīm ad fidē dei ab ydo
loꝝ cultu bn̄dicti fuerat exhortacōne ꝯuerſa.
ibi q̄ȝ quedā ſcīmoīales feīne inerāt· ⁊ crebro
illuc ꝓ exhortādis aīabus frēs ſuos mittere
bn̄dictus dei famul⁹ curabat· ¶ Quadā vero
die miſit ex more: ȝ is q̄ miſſus fueāt mona
chus poſt ad monicōez factā a ſcīs moīalibꝰ

femínis rogat⁹ mappulas accepit·sibiqȝ eas
abscōdit in sinu Qui mox ut reuersus ē·eū vir
dei vehemētissima amaritudīe cepit· īcrepaē
dicēs· Quō igressa est iniq̄tas ī sinu tuo. At
ille obstupuit et q̄d egisset oblit⁹ vn̄ corripie
batur·ignorabat Cui ait· Nūq̄d ego illic p̄-
sens nō erā.qn̄ ab ancillis dei mappulas acce
pisti·tibiqȝ eas ī sinu misisti Qui mox ei⁹ ve-
stigijs ꝓuolutus stulte se egisse peītuit·ꝛ eas
quas in sinu abscōderat mappulas ꝓiecit.

Capitulū·xix.

Quadā qȝ die dū venerabił pr̄ vespertina
iā hora corporis alimēta p̄ciperet·ei⁹
mōch⁹ cuiusdā defensoris fili⁹ fuerat· q̄ ei āte
mēsam lucernā tenebat. Cūqȝ vir dei ederet
ipē aūt cū lucerne misterio astaret cepit p su
pbie spūm in mēte sua tacitus voluere ꝛ p co
gitacōm dicē. Quis est hic cui ego mādūcāti
assisto·lucernā teneo seruitiū impēdo? Quid
sū ego: ut isti seruiā? Ad quē vir dei statī ꝯu
sus. vehement eū cepit increpaē dicēs· Sig̃
cor tuū frat· Quid ē hoc qd loq̄ris? Sig̃ cor
tuū. Vocatisqȝ statim fr̄ib⁹· p̄cepit ei lucernā
de manib⁹ tolli: ipsum vero iussit a ministerio
recedere·ꝛ sibi hora eadē quietū sedere· Qui
requisitus a fratribus quid habuerit in cor-
de·per ordinem narrauit. quanto superbie

ſpū intumueát· ⁊ q̄ ɔtra viꝝ dei verba p cogi
tacõez tacitus dicebat· Tūc liq̄ de oīb⁹ patuit
ꝙ venerabilē bn̄dictū latere nihil poſſꝫ·in cu
ius aure etiā cogitacõis verba ſonuiſſent.

Capitulū·xx·

Alio igr̄ tp̄e in eadē cāpanie regione fa
mes incubuerat magna·q̄ oēs alimē
toꝝ indigētia coangustabat: iāqꝫ in bn̄dicti
mōſterio triticū deeát·Panes vero oms ɔſūp
ti fuerát: ut nō plus q̄ qn̄qꝫ ad refectōnis ho
ram frīb⁹ inueniri potuiſſent·Cūqꝫ eos vene
rabilis pať ɔtriſtatos cernēt. eorū puſillani=
mitatē ſtuduit modeſta increpacõe corrigē·
et rurſum ꝓmiſſione ſubleuare dicēs Quaŕ
de panis inopia veſter anim⁹ ɔtriſtatur. Ho
die q̄dem min⁹ eſt ſꝫ die craſtina habundanť
habebitis. Sequēti aūt die ducēti farine mo
dij aū fores celle in ſaccis inuenti ſunt quos
ōnipotens deus q̄bus deferētib⁹ trāſmiſiſſꝫ·
nūc vſꝫ manet incog̃tū· Qđ cū frēs cernerēt
dn̄o gratias referētes didicerūt iam de habū
dantia nec in egeſtate dubitare· Pe·
Dic queſo te·Nunq̄d nā credēdum eſt huic
dei famulo ſemp ꝓphecie ſpiritū adeſſe potu
iſſe·an p interualla tēpoꝝ eius mentē ꝓphe
cie ſp̄s iplebat Gre· Prophetie ſpūs pe
tre ꝓphetarum mētes non ſemp irradiat qꝛ

ſicut de ſancto ſpū ſcriptū eſt vbi vult aſpirat ita ſciendū eſt qꝛ et qn̄ vult ſpirat. Hinc eſt enim ꝙ nathan ꝓpheta a rege reqſitus ſi cō- ſtruere tēplū poſſet: prius ꝯſenſit poſtmodū ꝓhibuit. Hinc eſt ꝙ heliſeus cū flentē mulierē cerneret cauſamqꝫ neſciſſet: ad ꝓhibentē hanc puerꝝ dicit Dimitte eā qꝛ aīma eius in amaritudīe eſt. ⁊ dn̄s zelauit a me et nō indicauit. mihi Q8 omps̄ deus ex magna pietatis diſpēſacōe diſponit: qꝛ dū ꝓphecie ſpūm aliquādo dat et aliqn̄ ſubtrahit ꝓphetarū mētes ⁊ eleuat in celſitudīe ⁊ cuſtodit in huīlitate: ut et accipiētes ſpm̄ īueniāt q̄d de deo ſint. ⁊ rurſū ꝓphetie ſpiritū nō habētes. cognoſcāt q̄d ſint de ſemetipſ. Pe. Ita hoc eſſe ut aſſeris magna racō clamat. ſꝫ q̄ſo de venerabili prē bn̄dicto quicq̄d adhuc aīo occurrit. exſeq̄re. Ca. viceſimūp̄mū

Alio quoqꝫ tempe a q̄dam fideli viro fueāt rogatus vt in eius p̄dio iuxta tracinēſem vrbem miſſis diſcipulis ſuis ꝯſtruere monaſteriū debuiſſet. Qui rogāti cōſenciens. deputatis frīb9 prēm cōſtituit. ⁊ q̄s ei ſecūdus eſſet ordinauit. Quib9 euntib9 ſpopōdit dicēs. Ite ⁊ die illo ego venio ⁊ oſtēdo vobis in quo loco oratoriū. in q̄ refectoriū fratꝝ in quo ſuſcepcōnem hoſpitū. vel queqꝫ ſunt

neceſſaria edificare deberatis Qui benedictõe
pcepta illico prererũt: ⁊ ↄſtitutũ diẽ magno
pe pſtolantes· parauerũt õia que hijs q̃ cũ
tanto patre venire potuiſſent videbãtur eſſe
neceſſaria. Nocte vero eadẽ qua pmiſſus illu
ceſceba dies eidẽ ſeruo dei quẽ illic patrẽ cõ
ſtituerat atq; ei⁹ ppoſito vir dñi in ſomnis ap-
paruit ⁊ loca ſingula vbi q̃d edificari debuiſſz
ſubtilit̃ deſignauit· cũq; vtriq; a ſomno ſur-
gerẽt ſibi inuicẽ qd̃ viderãt ꝛtulerũt. nõ tñ vi
ſioni illi õni mõ fidẽ dantes· vir dei ſicut ſe ve
nire pmiſerat expectabãt Cũq; vir dei cõſti
tuto die minime veniſſz. ad eũ cũ merore reuerſi
ſũt dicẽtes. Expectauim⁹ pat̃ vt veires ſicut
pmiſeras· ⁊ nob̃ oſtẽderes vbi q̃d edificare de
berem⁹· ⁊ nõ veniſti· Quib⁹ ipſe ait Quare
frẽs· quare iſta dicitis? Nunq̃d ſicut pmiſi nõ
veni? Cui cũ ipſi dicerẽt· qñ veiſti. rñdit. Nũ
q̃d vtriſq; vob̃ dormientib⁹ nõ apparui: ⁊ lo
ca ſingula deſignaui? Ite· ⁊ ſicut p viſionem
audiſtis· õne habitaculũ mõſterij ita ↄſtrui-
te. Qui hec audiẽtes vehement̃ admirati ad
pdictũ pdiũ ſũt ꝛuerſi. ⁊ cũcta habitacula ſicͤ
ex reuelacõe didicerũt ↄſtruxerunt. Pe.
Doceri velim· q̊ fieri ordine potuit vt longe
iret. reſponſũ dormiẽtib⁹ diceret. qd̃ ipſi p vi
ſionẽ audirent et recognoſcerent. Gre.

Quid eſt ꝙ tu ꝑſcrutās rei geſte ordinē ābi
gis petre. Liquet ꝓfecto qꝛ mobilioris natu
re eſt ſpūs ꝙ̄ corp⁹. Et certe ſcriptura teſte
nouim⁹. ꝙ ꝓpheta ex iudea ſubleuat⁹ repē-
te eſt cū prādio in caldea depoſitus. q̄ videlicȝ
prandio ꝓphetā refecit: ſeqȝ ꝛ̇epente in iudea
iteꝝ inueīt. Si igit̄ tam lōge abbacuc potuit
ſub mometo corporalit̄ ire. et prādiū deferre
q̄d mirū ſi bn̄dict⁹ pat̄ obtinuit quaten⁹ iret
ꝑ ſpūm ⁊ fratꝝ quieſcentiū ſpiritib⁹ neceſſaia
narraet. ut ſicut ille ad cibū corporis corpa-
liter prexit. ita iſte ad inſtitucōem ſpūalis vi
te ſpūalit̄ ꝑgerȝ. Pe. Man⁹ tue locucōis
terſit a me fateor dubietatē mētis. Sȝ velim
noſſe in ꝯmuī locucōe q̄lis iſte v̇ fueit. Gre.
Capitulū. xxiij.
Vix ipa petre ꝯmuīs ei⁹ locucō. a v̇tu
tis erat pōdere vacua qꝛ cui⁹ cor ſeſe
in alta ſuſpēderat. nequaꝙ̄ verba de ore illi⁹
incaſſum cadebant Si q̄d vero vnꝙ̄ non iam
decernendo ſȝ mināndo dicerȝ. tantas vires ſer-
mo illius habebat. ac ſi hoc non dubie atqȝ
ſuſpenſe. ſed iam per ſentētiam ꝓtuliſſet Nā
non longe ab eius mōſterio due q̄dam ſanc
timoīales fēine nobiliori genē exorte in loco
ꝓprio cōuerſabātur q̄bus quidā religioſus
vir ad exteioris vite vſum ꝑbebat obſequiū

Sed ſicut nonnullis ſolet nobilitas generis
parere ignobilitatē mētis ut minꝰ ſe in h̄ mū
do deſpitiāt · q̄ plus ſe ceteris aliq̄d fuiſſe me
minerint · nec dū p̄dicte ſcīmoniales femīe p
fecte linguā ſub habitꝰ ſui freno ꝯſtrinxerāt.
⁊ eundē religioſū viꝝ q̄ ad exteriora neceſſa
ria eis obſequiū p̄bebat incautis ſepe ſermo
nibꝫ ad iracūdiā ꝓuocabāt. Qui cū diu iſta
tolerāet · prexit ad dei hominē quātaſqꝫ pate
retur verboꝝ ꝯtumelias enārauit · Vir aūt dei
hec de illis audiēs eis ꝓtinus mādauit dicēs
Corrigite linguā veſtrā · qꝛ ſi nō emēdaueritiꝰ
excōmunico vos. Quā videlicꝫ excōmunicacōis
ſentētiā · nō ꝓferēdo intulit · ſꝫ intētando · Ille
aūt a priſtinis moribꝫ nihil mutate ītra pau
cos dies defuncte ſūt atꝫ in eccl̄ia ſepulte · Cū
qꝫ ī eadē eccleſia miſſaꝝ ſolēnia celebrarētur
atꝫ ex more diaconꝰ clamaret ſi q̄s nō cōmu-
nicat det locū: nutrix eaꝝ q̄ pro eis oblacōm
dn̄o deferre ꝯſueuerat · eas de ſepulchris ſu-
is ꝓgredi ⁊ exiē eccl̄iam videbat Qđ cū ſepi
us cerneret qꝛ ad vocē diaconi clamātis exie
bant foris · atꝫ ītra eccl̄iam ꝑmanere nō pote
rāt: ad memoriā ꝛdijt q̄ vir dei illis adhuc vi
uentibꝫ mandauit. Eas q̄ꝑpe ſe cōmunione ꝑ
uare dixeāt · niſi mores ſuos ⁊ verba corrige
rēt · Qđ ꝟuo dei cū graui merore indicatū eſt ·

qui manū ſua ꝑtin⁹ oblacōm dedit dicēs. Ite et hanc oblacōem ꝓ eis offerri dn̄o facite: et vlterius excōmuicate nō erūt Que dū oblacio ꝓ eis fuiſſȝ īmolata· ⁊ a diacono iuxta morem clamatū eſt. ut nō ↄmuicātes ab ecc̄a exirēt: ille exiē ab ecc̄a vlteri⁹ viſe nō ſūt· Qua ex re indubitant̄ patuit· qꝛ dū int̄ eos q̄ ↄmuniōni ꝓuati ſūt nīme recederēt cōmunionē a dn̄o p ſeruū dei recepiſſent· Pe· Mirꝫ valde quāuis venerabilē ⁊ ſcīſſimū virꝫ adhuc tn̄ in hac carne corruptibili degentē potuiſſe aīmas ſoluē in illo iā īuiſibili iudicio ↄſtitutas Gre· Nunq̄d nā petre ī hac adhuc carne nō erat q̄ audiebat· qd̄cūqȝ ligaueris ſup terrā erit ligatū ⁊ in celis· ⁊ quecūqȝ ſolueris ſup t̄rā ſoluta erūt ⁊ ī celis Cui⁹ nūc vicē ⁊ ligandi ⁊ ſoluēdi optinēt: q̄ locū ſcī regimīs fide et moribꝫ tenēt· Sed vt tāta valeat hō de terra: celi ⁊ t̄re ↄditor ī terrā vēit e celo· atȝ ut iudicaē caro etiā de ſpiritibꝫ poſſit. hoc ei largiri dignat⁹ ē fact⁹ ꝓ hoībꝫ de⁹ caro: qꝛ inde ſurrexit vltra ſe īfirmitas nr̄a vnde ſub ſe īfirmata eſt firmitas dei· Pe· Cū virtute ſignorꝫ· ↄcordit loq̄tur racio verborꝫ· Gre.

Capitulū. xxiiȷ·

Quadāqȝ die dū q̄dā ei⁹ puerul⁹ mōch⁹ parētes ſuos vlt̄ q̄ȝ debebat diligēs atȝ

in eoꝝ hītaculū tendēs ſine bn̄dictōne de mō
ſterio exiſſꝫ·eodē die mox ut ad eos pueīt de
fūctꝰ ē· Cūqꝫ eēt ſepultꝰ die altero ꝓiectū fo-
ras corpꝰ eiꝰ īuētū ē Qd̄ rurſus trōdē ſepultu
re curauerīt Sꝫ ſequēti die iteꝝ ꝓiectū exteiꝰ
atꝫ īhūatū ſic priꝰ īuenerīt· Tūc ꝯcite ad bn̄-
dicti pr̄is veſtigia currentes·cū magno fletu
petierīt ut ei ſuā gr̄ām largi dignaēt Quibꝰ
vir dn̄i manu ſua ꝓtinꝰ ꝯmunioēꝫ dn̄ici cor-
poris dedit dicēs· Ite.atꝫ h̄ dn̄icū corpꝰ ſup
pectꝰ eiꝰ poīte:eūqꝫ ſepulture ſic tradite Qd̄
dū factū fuiſſet·ſuſceptū corpꝰ eiꝰ t̄ra tenuit·
nec vltra ꝓiecit Perpēdis petre apud iheſū
xp̄m dn̄m cuiꝰ meriti iſte vir fuerit.ut eiꝰ cor
pus etiā t̄ra ꝓiceret q̄ bn̄dicti gr̄ām nō hēret

Pe. Perpēdo plane ⁊ vehement̄ ſtupeo

Gre. Capitulū·xxiiij·

Quidā aūt eiꝰ mōchꝰ mobilitati mentē
dederat.⁊ pmanē ī mōſterio nolebat·
Cūqꝫ eū v̄ dei aſſidue corripet·frequent̄ ad-
monēt·ipē vero nullomō ꝯſentirꝫ ī ꝯgregaci
one pſiſtere.atꝫ ī portuīs p̄cibꝰ ut relaxaret
īmnēt·q̄dā die iſdē veneābilis pr̄ nimietatis
eiꝰ tedio affcūs iratꝰ iuſſit diſcederꝫ q̄ mox vt
mōſteriū exijt·ꝫ ſe aſſiſtē apto ore dr̄cone in
itinē īueīt Cūqꝫ eū iſdē dr̄co q̄ apparuit deuo
rare vellꝫ cepit ipē tremēs ⁊ palpitās mḡnis

vocib9 clamaṙe di· Currite currite qꝛ draco iſte
me deuoraṙe vult Currẽtes ãt frẽs drcõnẽ nõ
viderẽt. ſʒ tremẽtẽ atʒ palpitãtẽ mõchũ ad mõ
ſteriũ reduxerẽt Qui ſtati pmiſit· nũqȝ ſe eſſe
iã a mõſterio receſſuꝝ· atʒ ex hora ead̾ i ſua p
miſſiõe pmãſit q̃ppe q̃ ſcĩ viri oracõib9 cõñ ſe
aſſiſtẽ dracõnẽ videãt· quẽ pri9 nõ vidẽdo ſe-
quebatur ¶ capitulũ· xxv·

Sʒ neqʒ h̾ ſilẽdũ puto qd̾ illuſtri viro ã
thoĩo nãrãte ↄgnoui· q̃ aiebat pr̃is ſui
pueꝝ morbo elefantio fuiſſe correptũ ita ut
iã pil̾ cadẽtib9 cutis ĩtumeſcẽt· atʒ icreſcẽte ſa
nie occultai nõ poſſit· q̃ ad viꝝ dei ab eod̾ prẽ
ei9 miſſus eſt· ⁊ ſaluti p̾ſtine ſub õni celerita-
te reſtitutus· ¶ capitulũ· xxvi·

Neqʒ illud taceã qd̾ ei9 diſcipul9 pegrin9
nõie narraṙe ↄſueueãt· qꝛ die q̃dã fidelis
vir q̃dã nccĩtate debiti ↄpulſus vnũ ſibi fieri
remediũ. credidit ſi ad viꝝ dei pgẽt ⁊ queãʒ
eũ vrgẽt debiti neceſſitas ĩdicaret Venit itaʒ
ad mõſteriũ oĩpotentis dei famulũ reperit:
qꝛ a creditore ſuo p duodecim ſolidis grauit̾
affligẽtur ĩtimauit. Cui veneãbilis pat̾· neq̃-
q̃ ſe habẽ duodecĩ ſolidos ṙſpõdit· Sʒ tñ ei9
ĩopiã blanda locucõne ↄſolatus ait. Vade ⁊
p9 biduũ reũtere qꝛ deeſt hodie qd̾ tibi debeã
daṙe· In ipõ aũt biduo. more ſuo in orõe fuit

occupat⁹. Cū die tercio is q̄ neceſſitate debiti affligebat᷑ rediit Sup archā vero mōſterij q̄ erát frumēto plena ſubito tredecim ſolidi ſūt inuēti. Quos vir dn̄i deferri iuſſit. Et afflicto petitori tribuit dicens. ut duodecī redderet et vnū i expēſis ꝓpriis hēret Sz ad ea nūc redeā q̄ ei⁹ diſcipul᷑ i libri h⁹ exordio p̄dictis referētibꝰ agnoui.

Ca. xxvij.

Quidā vir grauiſſima adūſarij ſui emulacōe laborábat. cui⁹ ad hoc vſqȝ odiū prupit. ut ei neſciēte in potu venenū daret. Qui quāuis vitā auferre nō valuit. cutis tn̄ colorē mutauit: ita vt diffuſa in corpore eius varietas Lepre morē imitari videret᷑. Sz ad dei hominē deduct⁹: ſalutē priſtinā citius recepit Nam mox cū eū tetigit: omnē cutis illi⁹ varietatem fugauit.

ca. vicesimūoctauū.

Eodem quoqȝ tp̄e q̄ alimentoꝝ inopia cāpaniā grauit᷑ affligebat. vir dei diūſis indigētibꝰ mōſterij ſui cūcta tribuerat: ut pene nihil in cellario niſi parꝝ q̄d olei i vitreo vaſe remanēt. Tūc q̄dā ſubdiacon⁹ agapit⁹ noīe aduenit magnop̄e poſtulās ut ſibi aliquātulū oleū dari debuiſſꝫ Vir aūt dn̄i q̄ cūcta decreueát i ꝛ̄ra tribuere ut i celo oīa reſuaret h ipm̄ parꝝ oleū qd remāſeát iuſſit petēti dari

Mõchus vero q̃ cellariū tenebat audiuit q̃
dem iubētis verba. ſ; īplere diſtulit. Cūq; pꝰ
paululū ſi id qđ iuſſeāt datū eſſ; inq̄reret. rñ
dit mõchꝰ ſe mīme dediſſe: qꝛ ſi illud tribuēt
ōmino nihil frībꝫ remanerꝫ. Tūc iratus alijs
p̄cepit ut hoc ipſū vas vitreū in q̃ parꝫ olei
remanſiſſe videbat per feneſtrā ꝓicerēt. ne in
cella aliq̄d p in obedientiā remanēt. Factūq;
eſt. Sub feneſtra aūt eadē ingēs p̄cipitiū pa
tebat: ſaxoꝝ molibꝫ aſpeꝝ. Proiectum itaq;
vas vitreū venit in ſaxis. ſ; ſic māſit icolume
ac ſi ꝓiectū mīme fuiſſet. ita ut neq; frāgi. ne-
q; oleū effundi potuiſſ;. Qđ vir dñi p̄cepit
leuari: atq; ut eāt integꝝ petēti tribuit. Tūc
collectis fratribꝫ. īobedientē mõchū de infide
litate ſua ⁊ ſupbia corā oībꝫ icrepauit. Qua
increpacōe ꝯpleta ſeſe in oracōnē cū iſdē frī-
bus dedit in eodē loco vbi cū frībus orabat:
vacuū eāt ab oleo doleū ⁊ coopertū. Cūq; ſcūs
vir in oracōe pſiſterꝫ cepit opimentū eiuſdē
dolei oleo excreſcēte ſubleuari. Quo cōmoto
atq; ſubleuato. oleū qđ excreueāt ora dolei trā
ſiēs pauimētū loci in q̃ incubueāt īundabat.
Qđ bñdictꝰ dei famulꝰ ut aſpexit. ꝓtinꝰ ora
cōm ꝯpleuit. atq; in pauimētū oleū defluē ceſ-
ſauit. Tūc diffidentē īobedentēq; frēm latiꝰ
admonuit. ut fidē hēre diſceret ⁊ huīlitatem

Iſdem· vero frat ſalubrit correptus erubuit
qꝫ veneābilis pat virtutē oīpotētis dñi quā
āmonicōe intimauerat· miracul oſtendebat.
nec erat iā ut quiſq̄ de ei? pmiſſionib? dubi-
tare poſſ· q̄ in vno eodēqꝫ momēto p vitreo
vaſe pene vacuo plenū oleo doleū reddidiſſ·

Capitulū.xxix.

Q Vadā die dū ad bti iohānis oratori
um qd in ipa mōtis celſitudie ſitū eſt
pgēt· ei antiqu? hoſtis in mulo ſedēs medici
ſpetie obuiā fact? eſt cornu et tripedicā ferēs
Quē cū reqſiſſet dicēs. vbi vadis ille rñdit·
Ecce ad frēs vado potionē eis dare Itaqꝫ p-
rexit veneābilis bñdict? ad oracōem· qua cō-
pleta cōcitus redijt Malign? vero ſpūs vnū
ſeniorē mōchū inueīt aquā haurientē in quē
ſtatim ingreſſus eſt. eūqꝫ in terrā piecit et ve-
hemētiſſime vexauit· Quē cū vir dei ab oraci
one rediēs tā crudelit vexari aſpicerꝫ·ei ſolū-
modo alapā dedit et malignū ab eo ſpūm pti
nus expulſit·ita vt ad eum rēdire vlterius nō
auderet· Pe· Velim noſſe hec tan-
ta miracula virtute ſemp oracōis īpetrbat an
aliquando etiam ſolo voluntatis exhibebat.
nutu· Gre· Qui deuota
mente deo adherent cum rerū neceſſitas ex-
poſcit exhibere ſigna vtroqꝫ modo ſolent.

vt mira queqꝫ aliqñ ex prece faciāt aliqñ ex poteſtate· cum Johānes dicat. Quotqͭ aūt receperūt eum dedit eis poteſtatē filios dei fieri· q̄ filij dei ex poteſtate valent? Quia enim vtroqꝫ modo miracula exhibebāt teſtatur petrus q̄ tabithā mortuā orādo ſuſcitauit· ananiā vero ⁊ ſaphirā mentiētes morti increpādo tradidit· Neqꝫ enī oraſſe ī eoꝝ extictōe legitur ſed ſolūmodo culpā quā perpetrauerāt increpaſſe· Cōſtat ergo qꝫ aliqñ ex poteſtate· aliqñ vero exhibēt ex poſtulacōe· dū iſtis vitā increpādo abſtulit ⁊ illi orādo reddidit Nā duo qꝫ fidelis dei famuli benedicti facta nūc replico· in q̄bus apte clareat· aliud hūc accepta diuinit⁹ ex poteſtate· aliud ex oracōne potuiſſe·

Capitulū triceſimū·

Gothoꝝ nāqꝫ zalla noīe pfidie fuit arriane: q̄ totile regis eoꝝ tempib⁹ cōtra catholice eccleſie religioſos viros ardore immaniſſime crudelitatis exarſit: ita vt q̄ſquis ei cleric⁹ mōchus ve: ante faciem veniſſet· ab ei⁹ manib⁹ viu⁹ nullomō exiēt· Quadā vero die auaricie ſue eſtu ſuccenſus in rapina reꝝ inhians dum quēdam ruſticū tormētis crudelib⁹ affligēt· eūqꝫ p ſupplicia diuſa laniaēt victus penis ruſticus ſeſe res ſuas benedicto

dei famulo ꝯmēdaſſe ꝓfeſſus eſt: ut dū hoc
a torquēte credit' ſuſpēſa iterim crudelitate·
ad vitā hore raperētur. Tūc iſdē zalla ceſſa-
uit ruſticū tormētis afflige: ſꝫ ei⁹ brāchia lois
fortibꝫ aſtringēs. añ equū ſuū cepit īpellere
vt q̄s eſſet bn̄dictus q̄ eius res ſuſcepeāt de-
mōſtraret Quē ligatus brachijs ruſticus añ
cedēs duxit ad ſancti viri mōſteriū: eūqꝫ āte
ingreſſum celle ſolū ſedentē et legentē repeit
Eidē aūt ſubſequēti et ſeuienti zalle ruſticus
dixit · Ecce iſte eſt de q̄ dixerā bn̄dictus pat·
Quē dū feruido ſpū cū pūerſe mētis inſania
fuiſſꝫ intuitus: eo terrore quo ꝯſueueāt acturū
ſe exiſtimās magnis cepit vocibꝫ clamare di
cens· ¶ Surge ſurge: ⁊ res iſtius ruſtici rēdde
quas accepiſti· Ad cui⁹ vocē vir dei ꝓtin⁹ o-
culos leuauit. a lectōe: eūqꝫ intuit⁹ mox etiā
ruſticū q̄ ligatus tenebat' attēdit· Ad cuius
brachia dum oculos deflexiſſꝫ: miro modo tā-
ta ſe celeritate ceperūt inligata brachijs lora
deuolue: vt diſſolui tā ꝯcite nulla hoīm feſti
nacōe potuiſſent· cūqꝫ is q̄ ligat⁹ venerat ce-
piſſꝫ ſubito aſtare ſolut⁹ ad tāte poteſtatis vi
tremefact⁹ zalla ad trā corruit· et ceruicē cru-
delitatis rigide ad ei⁹ veſtigia iclinās: orōibꝫ
ſe illi⁹ ꝯmēdauit. Vir aūt ſāct⁹ a lectōe mīme
ſurrexit: ſꝫ vocatis fratribꝫ eū introrſus tolli·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

vt benedictionē acciperet pcepit. Quē ad ſe re
ductū: ut a tāte crudelitatis īſania qeſcere de
beret admonuit. Qui fract? recedens nihil vl
teri? appetere a ruſtico pſūpſit. quē vir dī nō
tangēdo ſed reſpitiēdo ſolueāt. Ecce eſt petre
qd dixi qz hij q oipotēti deo familiarius ſer-
uiūt. aliqn mira facere etiā ex poteſtate poſ-
ſūt: qui enī ferocitatē gotti terribil' ſedēs ēpſ
ſit. lora vero nodoſqz ligatuē q innocētis bra
chia aſtrinxerāt oculo diſſoluit: ipſa miraculi
celeritate indicat. qz ex poteſtate accepat hē
re qd fecit. Ruſſū qz quale quātūqz miracu
lū orādo valuit optinē ſubiūgā. Ca. xxxi.

Quadā die cū frībꝫ ſcīs benedict? ad a-
gri opa fuerat egreſſus. qdā vero ruſti
cus defūcti filij corp? in vlnis portās. orbita
tis luctu eſtuās ad monaſteriū veīt. bñdictū
prēm qſiuit. Cui dū dictū eſſ qz iſdē pat cū
fratribꝫ in agro moraētur: ptin? an monaſte
rij ianuā corp? exticti filij piecit. a doloē tur-
batus. ad īueniendū venerabilē patrē ſeſe cō
citus in curſū dedit. Eadē vero hora vir dei ab
agri ope iā cū frībꝫ ruertebat. Quē mox vt
orbatus ruſticus aſpexit clamaē cepit. redde
filium meū. redde filium meum. Vir autem
dei in hac voce ſubſtitit dicens. Nūquid ego
tibi filium tuum abſtuli? Cui ille reſpondit

Mortuus eſt· veni reſuſcita eū. Qđ mox vt
dei famul⁹ audiuit valde ɔtriſtatus eſt dicēs
Recedite frēs recedite. hec nrā nō ſūt· ꝫ ſcōꝝ
apoſtolorū ſunt. Quid nob̄ onera vultis im
ponē· q̄ non poſſum⁹ porꝛe: At ille quē nimi
us cogebat dolor in ſua peticōe pſtitit· iurās
ꝙ nō recederz n̄ ei⁹ filiū reſuſcitarz· Quē mox
dei famulus inq̄ſiuit dicens. Vbi eſt: Cui ille
rn̄dit. Ecce corpus eius ad ianuam mōſterij
iacet Vbi dū vir đi cū fratribꝫ puenıſſꝫ. flexit
genua ⁊ ſup corpuſculū infantis īcubuit. ſeſe
qꝫ erigēs ad celū palmas tetēdit dicēs· Dn̄e
nō aſpicias peccata mea ꝫ fidē hui⁹ homīs. q̄
reſuſcitari filiū ſuū rogat· ⁊ redde in hoc cor-
puſculū aīam quā abſtuliſti· Vix in oracione
verba cōpleuerat· et regredīēte aīma ita cor-
puſculū pueri ōne ɔtremuit ut ſub oculis oīꝫ
qui aderāt apparuerat cōcuſſione mirifica tre
mendo palpitare· Cui⁹ mox manū tenuit· et
eū patri viuentē atꝫ incolumē dedit Liquet
petre qꝛ hoc miraculū in poteſtate nō habu
it· qđ pſtrat⁹ peciijt ut exhibē potuiſſꝫ Pe·
Sic cūcta eſſe ut aſſeris ɔſtat patēter qꝛ ver
ba q̄ pppoſueras rebꝫ pbas. Sꝫ queſo te in
dices ſi ſancti viri ōmia q̄ volūt poſſunt. ⁊ cūc
ta īpetrant q̄ deſiderant optinere· Gre·
Capitulū· xxxij.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Quis nã erit petre in hac vita paulo ſb limior. q̃ de carnis ſue ſtimulo ter dominu rogauit: ⁊ tñ qđ voluit obtinē nõ valuit. Ex q̃ re neceſſe eſt. ut tibi de venerabili prē benedicto narrē. qꝛ fuit q̃dem qđ voluit ſ; nõ valuit iplē. Soror nãqꝫ eius ſcolaſtica noīne oīpotēti dño ab ipſo īfantie tpe dedicata ad eũ ſemel p annũ venire ↄſueueāt. ad quã vir dei nõ longe extra ianuã in poſſeſſione mõſterij deſcēdebat. Quadã vero die venit ex moē atqꝫ ad eã cũ diſcipuł venerabilis eius deſcēdit frat. Qui totũ diē in dei laudibꝰ ſacrisqꝫ colloquijs ducētes: incũbētibꝰ iam noctis tenebris. ſimul acceperunt cibos. Cũqꝫ adhuc ad mēſam ſederēt. ⁊ int̄ ſacra colloq̄a tardior ſe hora ꝓtrahēt: eadē ſcīmoīalis fēina ſoror ei⁹ eum rogauit dicēs. Queſo te ne iſta nocte me deſeras. vt vſqꝫ ad mane aliq̄d de celeſtis vite gaudijs loquamur. Cui ille reſpondit. Quid eſt qđ loq̄ris ſoror. Nullaten⁹ extra cellã poſſum manē. Tãta vero erat. celi ſerenitas. vt nulla ī aere nubes appareꝛ. Sãctimonialis aũt femina cum verba fr̄is negãtis audiſſet. inſertas digitis manus ſup mēſam poſuit: ⁊ caput in manibꝰ. õnipotētē dñm rogatura declinauit. Cũqꝫ eleuaēt de mēſa caput. tanta choruſcacõis et tonitrui virtus. tãtaqꝫ

mūdacō pluuie erupit ut neqȝ veneabilis be
nedict⁹. neqȝ fratres q̄ cū eo aderāt· extra loci
limen q̊ ↄſederāt. pedē mouē potuiſſent· Sāc
timonialis quippe fēina caput in manib⁹ de=
clinās· lacrimarꝝ fluuios īmenſos fudeāt· per
q̊s ſerenitatē aeis ad pluuiā traxit· Nec pau
lo tardius poſt oracōem inūdacio illa ſecuta
eſt. ȝ tāta fuit ↄueniētia oracōis ⁊ inūdacōis
vt de mēſa caput iā cū tonitruo leuaret. q̄te=
nus vnū idēqȝ eſſet momentū ⁊ leuaē caput·
et pluuiā deponē Tūc vir dei īter choruſcos
⁊ tonitruos. atqȝ ingētis pluuie inūdacōem
vidēs ſe ad mōſteriū nō poſſe remeare· cepit
cōqueri ↄtriſtatus dicēs· Parcat tibi oīpotēs
deus ſoror· Quid eſt qd feciſti? Cui illa rn̄dit
Ecce te rogaui et audire me noluiſti rogaui
dn̄m meū ⁊ audiuit me· Modo ergo ſi potes
egredē: ⁊ me dimiſſa ad mōſteriū recede· Ipē
āt exiē ext̄ tectū nō valēs. q̄ manē ſpōte nolu
it i loco māſit īuitus· Sicqȝ factū eſt. ut totā
noctē p vigilē ducent: atqȝ p ſacra ſpūalis vi
te colloquia. ſeſe vicaria relacione ſaciarent·
Qua de re dixi eum voluiſſe aliquid ſed mini
me potuiſſe· qȝ ſi venerabil viri mentē aſpici=
m⁹ dubiū nō eſt ꝙ eandē ſerenitatē volueit in
q̄ deſcēderat pmanē· ȝ ↄtra hoc qd voluit ī v=
tute oīpotētis dei ex fēie pectore miāculū iueīt

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Nec mirū q̄ plꝰ illo fēīa que diu frēm videre
cupiebat· ī eodē tp̄e valuit· qꝛ enī iux̄ iohan
nis vocē deꝰ caritas ē iuſto iudicō illa plꝰ potu
it· q̄ āpliꝰ amauit. ¶ Pe. ¶ Ca·xxxiij·

Fateor multū placet qd̄ dicis. ¶ Gre·
Cūq3 die altero .eadē venerabilꝭ fēmīa
ad cellā ꝓpriā ꝛ̄ceſſiſſꝫ vir dei ad mōſteriū re
diit· Cūq3 ecce poſt triduū ī cella ꝯſiſtēs ele
uatis in aera oculis vidit eiuſdem ſororis ſue
aīam de eiꝰ corpe egreſſam ī colūbe ſpetie celi
ſecreta penetrarē· Qui tāte eius glorie ꝯgau
dens oīpotenti deo in ymnis et laudibꝫ grās
reddidit· eiuſq3 obitū frībꝫ denūtiauit Quos
etiā ꝓtinꝰ miſit vt eiꝰ corpꝰ ad mōſteiū defer
rēt atq3 in ſepulchro qd̄ ſibi ip̄e pauerat pone
rēt· Quo facto ꝯtigit ut quoꝝ mēs vna ſem
per ī deo fueāt eoꝝ q̄3 corpa nec ſepultura ſe
paret· ¶ Capitulū·xxxiiij·

Alio q̄3 tp̄e. Suādꝰ diaconꝰ atq3 abbas eiꝰ
mōſterij qd̄ in cāpanie ptibꝰ a liberio
quōdā patricō fueāt ꝯſtructū ad eū viſitacō
nis grā exmoē ꝯuenerat· eiuſq3 mōſteriū fre
quētabat· Et qꝛ iſdē vir q̄3 doctrīa grē celeſ
tis īfluebat. dulcia ſibi inuicē vite v̄ba trāſfu
derūt· ꝛ ſuauē cibū celeſtis p̄rie· qꝛ adhuc ꝑ
fecte gaudēdo nō poterāt ſaltē ſuſpirādo guſ
tarēt Cū vero hora iā q̄etis exigeret. in eius

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

turris ſupioribꝰ ſe venerabilis bn̄dict⁹ in ei⁹
q̊z inferioribꝰ ſe ſeruād⁹ diacon⁹ collocauit. q̊
videlicz in loco īferiora ſupioribꝰ pui⁹ ↄtinua
bat aſcēſus. Ante eandē vero largi⁹ eāt hīta
culū i q̊ vtriuſqz diſcipuli q̄eſcebāt Cūqz vir
dn̄i bn̄dict⁹ adhuc q̄eſcētibꝰ frībꝰ. īſtās vigi
lijs nocturne oracōis tēpa p̄ueniſſ. ad feneſ
trā ſtās ⁊ ōmipotentē dn̄m dep̄cans: ſbito in
tēpeſta noctis hora reſpitiēs vidit fuſā lucē
deſup. cūctas noctis tēbras effugaſſe. tātoqz
ſplēdore clareſcere. ut diē vīcerz lux illa q̄ int
tēbras radiaſſ Mira aūt valde res. ī hac ſpe
culacōe ſecuta ē. qz ſic p⁹ ipſe narrauit. oīs etiā
mūd⁹ velut ſub vno ſol radio collect⁹ an̄ ocu-
los ei⁹ adduct⁹ ē q̄ venerabil pr̄ dū ītentā ocu
lorū aciē in h ſplēdoē coruſce lucis infigerz vi
dit germanī capuani epī aīaz ī ſpera ignea ab
āgel in celū ferri tūc tāti ſibi teſtē volēs adhi
bē miraculi ſuādū diaconē iterato bis tqz ei⁹
noīe cū clamoīs magtudīe vocauit. Cūqz ille
fuiſſet īſolito tāti viri clamore turbatus: aſcē
dit. reſpexit pteqz iā lucis exiguā vidit. Cui
tātū h obſtupeſcēte miraculū. vir dei p ordinē
q̄ fuerāt geſta narrauit Statiqz ī caſſinū caſtrū
religioſo viro theoꝓbus mādauit ut ad ca-
puanā vrbē ſub eadem nocte trāſmitteret. et
q̄d de germano epiſcopo ageret agnoſceret

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

et indicaſſʒ· Factūqʒ eſt· ⁊ reuerēdiſſimū virꝫ
germanū epm̄ is q̄ miſſus fueāt iā defūctum
reperit· ⁊ reqrens ſubtilit̃ agnouit eodē mo⸗
mēto fuiſſe illi⁹ obitū quo vir dn̄i eius ꝯgno
uit aſſenſū. ¶Pe. Mira res valde ⁊ ve⸗
hemēter ſtupenda· Sed hoc qđ dictū eſt· qꝛ
an̄ oculos ipſius q̄ſi ſub vno ſolis radio col⸗
lectus om̄is mūdus adduct⁹ eſt· ſic vt nūq̄
exptus ſum:ita ne conicere ſcio quo nā ordīe
fieri pōt vt mūdus ōnis ab hoīe vno videa
tur. ¶Gre. Fixū tene petre qđ loquor·
qꝛ aīe videnti creatorē:anguſta eſt ōmis cre⸗
atura· Quālibet eteni parū de luce creatoris
aſpexeīt breue ei fit om̄e qđ creatū eſt· qꝛ ip
ſa luce viſionis ītime mētis laxatur ſinus·tā⸗
tum expāditur in deo ut ſupior exiſtat mūdo
Fit vero ipſa vidētis aīa etiā ſup ſemetipſam
Cūqʒ in dei lumīe rapit̃ ſup ſe in īterioꝛib⁹ ā⸗
pliatur ⁊ dum ſub ſe ꝯſpicit exaltata ꝯprehē
dit q̄ꝫ breue ſit qđ cōprehēdere huīliata non
poterat Vir ergo qui intueri globum igneū
angelos q̄ꝫ ad celum redeuntes videbat·hec
pculdubio cernē non niſi in dei lumine pote
rat. Quid itaqʒ mirꝫ ſi mundū āte ſe collectū
vidit q̄ ſubleuat⁹ ī mētis lumīe extra mundū
fuit? Qđ aūt collect⁹ mund⁹ an̄ ei⁹ oculos di
citur nō celum ⁊ terra cōtracta eſt:ſʒ videntis

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

anim⁹ dilatatus. q̄ in deo rapt⁹ vidē ſine diffi
cultate potuit oēne qđ infra deū eſt. In illa er
go luce q̄ exterioribꝫ oculis fulſit lux interior
in mēte fuit. Que videtis animū qz ad ſupio
ra rapuit: ei ꝙ anguſta eſſent oīa īferiora mō
ſtrauit. ¶Pe. Videor mihi vtilit̄ nō intellex
iſſe q̄ dixeras: qn̄ ex tarditate mea tantū cre-
uit expoſicio tua. Sz qz hec liq̄de meis ſenſi-
bus infudiſti: queſo ut ad narracionis ordi-
nem redeas. ¶Gre. ¶Ca. xxxv.

Libet petre adhuc de hoc venerabili
prē multa nārare: ſʒ q̄dam de ei⁹ ſtu-
dio ꝑtereo qz ad alioꝝ geſta euoluēda feſti
no. Hoc aūt nolo te lateat ꝙ vir dn̄i int̄ tot
miracula q̄bus in mūdo claruit: doctrīe q̄z ver
bo non mediocrit̄ fulſit. Nā ſcripſit mōchoꝝ
regulā diſcrecōe p̄cipua. ſmone luculēto. Cu
ius ſi q̄s velit ſubtili⁹ mores vitāqz cognoſcē
pōt in eadē inſtitucōne regule oms magiſterij
illi⁹ actus inuenie. qz ſcūs vir nullomō potu
it alit̄ docē ꝙ vixit. ¶Ca. xxxvi.

Eodē vero āno q̄ de hac vita erat exitu
rus q̄buſdā diſcipulis ſecū ꝯuerſan-
tibꝫ q̄buſdā lōge manentibꝫ ſciſſimi ſui obi-
tus denuntiauit diem. p̄ſentibus indicens ut
audita per ſilenciū tegerēt. abſentibus indi-
cans qđ vel q̄le eis ſignū fieret. quando eius

aīa de corpe exiret Ante ſextū vero ſui exitus
diē· apperiri ſibi ſepulturā iubꝫ· Qui mox cor
rept⁹ febribꝰ acri cepit ardoē fatigari· Cūqꝫ
ꝑ dies ſingulos lāguor īgraueſceꝛꝫ: ſexto die
portari ſe ī oratoriū a diſcipulꝭ fecit ibiqꝫ exi-
tū ſuū dn̄ici corporis ⁊ ſanguīs ꝑcepcōe muī
uit· atꝫ īnt̄ diſcipuloꝝ man⁹ ībecilla mēbra ſuſ
tentās erectis in celū manibꝰ ſtetit· ⁊ vltimū
ſpūm īnt̄ verba orōnis efflauit· Qua ſcꝫ die
duobꝰ de frībꝰ vni ī cella ꝯmorāti alteri aūt
lōgius poſito· reuelacō vni⁹ atꝫ īdiſſimilꝭ viſi
onis. apparuit Viderūt nāqꝫ qꝫ ſtrata pallijs
atꝫ īnumeꝛis choruſca lāpadibꝰ via. recto ori
entis trm̄ite ab ei⁹ cella in celū vſ tēdebatur
Cui venerādo hītu vir deſup clarus aſſiſtens
cui⁹ eſſ via quā cernerēt inq̄ſiuit· Illi aūt ſe
neſcire ꝓfeſſi ſūt Quibꝰ ipſe ait· Hec eſt via
q̄ dilect⁹ dn̄o celū bn̄dictus aſcēdit. Tūc itaꝫ
ſancti viri obitum ſicut p̄ſentes diſcipuli vi-
derunt ita abſentes ex ſigno qd̄ eis p̄dictum
fueāt agnouerunt Sepultus vero eſt in ora-
torio beati baptiſte Johannis qd̄ deſtructa
apolinis ara ipſe conſtruxit.

¶ capitulū. xxxvij.

Qui et in eo ſpecu in quo prius ſubla-
cus habitauit: nunc vſqꝫ ſi petenciū
fides exigat miraculis choruſcat. Nup nāqꝫ

eſt res geſta quã nãrro. qȝ q̃dam mulier men
te capta. dũ ſenſũ funditus ꝑdidiſſet. ꝑ mon
tes ⁊ valles ſiluas ⁊ cãpos die noctuqȝ vaga
batur. ibiqȝ tm̃modo q̃eſcebat vbi hanc q̃eſ
cere laſſitudo coegiſſet Quadã vero die dum
vaga nimiũ erraret. ad beati viri benedicti pa
tris ſpecũ deuenit. ibiqȝ neſciẽs ingreſſa mã-
ſit. Facto autẽ mane ita ſanato ſenſu egreſſa
eſt. ac ſi eã nunq̃ꝫ inſania capitis vlla tenuiſ-
ſet. Que õne vite ſue tẽpus in eadẽ quã acce
perat ſalute ꝑmanſit. Pe. Quidnã eẽ di
cimꝰ. qꝫ plerũqȝ in ipſis q̊ȝ patrocinijs mar-
tirũ ſic eſſe ſentimꝰ. vt nõ tanta ꝑ ſua corpo-
ra quãta benefitia ꝑ ſuas ꝛ̃liq̃as oſtendãt. at
qȝ illic maiora ſigna faciãt vbi mĩme per ſe
metipſos iacẽt. Gre. Vbi in ſuis corpibꝰ
ſancti martires iacent. dubiũ petre nõ eſt qꝫ
multa valeãt ſig̃ mõſtrare ſic ⁊ faciũt: ut pu-
ra mẽte querẽtibus multa miracula oſtendãt
Sed qȝ ab infirmis põt mẽtibꝰ dubitari vtꝝ
ne ad exaudiendũ ibi p̃ſentes ſint. vbi ꝯſtat
qȝ in ſuis corpibꝰ non ſint ibi eos neceſſe eſt
maiora ſigna oſtẽdere: vbi de eoꝝ põt p̃ſentia
mẽs infirma dubitare. Quoꝝ etenĩ mẽs ĩ deo
fixa eſt: tãto magis habet fidei meritũ quãto
illic eos nouit ⁊ nõ iacere ĩ corpore: et tñ nõ
deeſſe ab exaudicõe. Vnde ipſa quoqȝ veritas

vt fidem diſcipulis augẽt dixit· Si nõ abiero paracitus nõ veniet ad vos· cũ enĩ cõſtet q̃r paclitus ſpũs ſemp ex prẽ pcedat ⁊ filio: q̃re ſe filius receſſurũ dicit· ut ille veniat q̃ a filio nunq̃ recedit? Sz q̃r diſcipuli in carne dñm cernẽtes corporeis hũc ſemp vidẽ ocłis ſiciebãt. recte eis dicit: Niſi ego abiero paclitus non veniet ac ſi apte dicẽtur· Si corpꝰ nõ ſubtrãho q̃ ſit amor ſpiritꝰ nõ oſtẽdo: ⁊ niſi me deſierītis corporalit̃ cernẽ· nunq̃ me diſcitis ſpũaliter amaẽ. Pe· Placet qđ dicis· Gre· Aliquãtulũ iã a locucõe ceſſandũ eſt· ut ſi ad alioꝝ miracula enarrãda tendimꝰ· loquendi vires interim p ſilenciũ reparemꝰ

Explicit liber ſecundus·

Incipiunt capitula libri tercij·

Quõ paulinꝰ nolane cĩtatis epš in affricã venit oẽſqz cĩtatis ſue captos liberauit· Quõ iuxta paulini pphecĩã wandaloꝝ rex occubuit et flagellũ amiſit. ca·i Quõ vẽ btũs Johãnes rõne vrb põtifex ad iuſtinũ ſeniorẽ pncipem prexit Et equꝰ q̃ prius epm põrtauit mulierẽ ferre deſpexit.

Quomõ idem in cõſtantinopolitana vrbe petenti ceco lumen reddidit· ca·ij·

¶ Quō agapitus papa ad iuſtianū pn̄cipē pgens claudū ꝛ mutū ſanauit Ca.iij.

¶ Quō dacius mediolanēſis ep̄s ad ꝯſtantinopolitanā vrbem pgens demonē e quadā domo fugauit. Ca.iiij.

¶ Quomō vir dei ſabinꝰ regem gottoꝝ videns in ſpiritu cognouit.

¶ Quō venenū per archidyaconū eius ſibi miſſum bibit ꝛ illeſus manſit. Ca.v.

¶ Quō caſſiꝰ narnieñ ep̄s a rege barbaroꝝ fuit deſpectꝰ ꝛ tādē ab eodē ex corde veneratꝰ c.vi

¶ Quō ādreas fūdaē ciuitatis ep̄s ī amorē monialꝰ fuit ductꝰ ſꝫ p iudeū īcrepatꝰ ac auiſatꝰ

¶ Quō iudeꝰ ſigno crucis ſignatus turbam dyaboloꝝ vidit. Ca.vij.

¶ Quō ꝯſtantiꝰ acquineñ ep̄s p̄dixit q̄ ꝛ q̄t ptꝰ ſui exitū ſue eccl̄ie paſtoralē curā ſuſcipere deberent. Ca.viij.

¶ Quō frigdianus ep̄s aquas fluīnis cuiuſdam extra ꝯſuetū locū fūditus traxit. ca.ix.

¶ Quō ſabinus ep̄s aq̄s cuiuſdā fluīnis ab eccl̄ie terris in ꝓpriū alueū reduxit. ca.x.

¶ Quō cherboniꝰ ep̄s ad regē gottoꝝ fuit vocatꝰ ꝛ ab īmaiſſimo vrſo māſit illeſus.

¶ Quō id poſtq̄ fuit mortuꝰ ī ſepulchꝝ qd ſibi fecerat fuit poſitus. ca.xi.

¶ Quomō fulgenciꝰ ep̄s a rege gottorum

deꝑhenſus ingenti coruſcacōne ꝛ tonitruo a cuſtodientibus eum fuit liberatus ca.xij.

¶ Quō heraulan⁹ eps fuit capt⁹ decollat⁹ ꝛ ſepultus totūqꝫ eius corpus poſt quadrageſimum diem integꝝ reptum ca.xiij.

¶ Quomō iuuēcula a ꝟuo dei fuit defenſa et ad eum quē deſideꝛauit habitū fuit ꝓducta.

¶ Quomō yſaac deuotis in oracōnib⁹ ſtantem. cuſtos ecc͞ie ꝑcuſſit ꝛ a demone obſeſſus ſed ab eodē fuit liberatus

¶ Quō fures in orto ĩueīt ꝛ laboratoꝛēs mutata mēte ꝑ ſpūꝫ aꝑhendit.

¶ Quō fraudulent̄ q̄ veſtimēta q̄rebāt aliena ꝯfuſi receperunt ſua

¶ Quō etiā yſaac pueꝝ auiſauit q̄ vnā ſportā plenā alimētis portās aliā ſubtrꝭxit c.xiiij

¶ Quō euthiti⁹ in abbatē fuit elect⁹ floꝛenciūqꝫ ſociū ſuū in oratorio ſuo reliquit

Quō floꝛētio vrſus fuit ad ſolaciū miſſus et quas mādu care ꝯſueueꝛāt oues poſtmod paſcebat alia q̄ꝫ ibidem ipſe req̄re ca.xv.

Quō vir dei martin⁹ in ſpecu iacēs anguſtiſſimo fontē obtinuit et ꝟpēs ad ipſū venit mulier q̄ꝫ eū in ꝓbo auſu accedēs ꝯtriſtauit

Quō int̄ eū viſitātes puer ĩ vallē coꝛruit ꝛ ingēs ſaxū ne ſpelūce mātini tectū tangēt ſaltū dedit ¶ Quō catēa ferrea ſibi pedē ligauit

deinde ad mādatū ſcī bn̄dicti ſoluit ca·xvi·

Quō mōch⁹ ex monte argētario mortuū ſuſcitauit ca·xvij· Quō bn̄dict⁹ q̄dā noīe in clibanū ſuccēſū ꝓiect⁹ altero q̃z die reptus eſt illeſus ca·xviij· Quō vnda marias regioēs ocupās ⁊ in altū excreſcēs ecc̄iaz tñ ſancti zenoīs aptis ianuis nō intrūit. c·xix·

Quomō ad diſtrahēdas caligas dyabol⁹ ſtephano preſbitero obediuit. ca·xx·

Quō puella quedā nobil' ruſticaū a dyabolo liberauit ā eū in porcū ire ꝑmiſit. ca·xxi.

Quō fur iux̄ ſepulchꝝ cuiuſdā ꝑſbitei repēte heſit ⁊ greſſū moue̾ nō potuit. ca· xxij·

Quō abbas q̄dā nutriuit mōchū poſtea cū abbate ī eod̾ ſepkchro miābilit̾ locatū·c·xxiij

Quō ſanct⁹ petrus cuſtodi in q̄dā ecc̄ia in ſtola candida apparuit ca·xxiiij·

Quō ſcūs petr⁹ infirmā puellulā ad abūdū miſit p eumqz puellam ſanauit· ca·xxv·

Quō vir dei menas noīe beſtias ſilueſtres cedebat cuiuſdā q̃z qui monialem in vxorem duxit: oblacōm per ſpūm cognoſcebat·

Quō duo ſūt martirij genera. ca.xxvi.

Quō q̄dragīta ruſtici eo ꝙ carnes īmolaticias comede̾ noluerunt a longobardis ſūt ocāſi ca·xxvij· Quō mag̃ mltitudo a lōgobādis capta gladijs fuit ītfecta. c·xxviij

¶ Quō arrian⁹ ep̄s btī pauli ecc̄iaȝ temera-
rie intrauit quē deus ſubita cecitate mire per-
cuſſit. ca.xxix.
¶ Quō arrianoꝝ ecc̄ia ī domū dei eſt dedica-
ta ⁊ quō mlt̄a ſūt ibid' fc̄a miracula. ca.xxx.
¶ Quō regis gottoꝝ filius ꝓpt' criſti fidē a
ſuo prē fuit occiſus queq̃ frat' poſt pr̄is mor-
tem in vera fide eſt ſecutus. Ca.xxxi.
¶ quō q̄dam epiſcopi abſciſ linguis vt p⁹-
us verbū dei ſeminādo loq̄bātur. ca.xxxij.
¶ quō puer ꝑ quēdam monachū a dyabo-
lo fuit binis vicibus liberatus.
¶ quō etiā ſanctus grego. in ſua īfirmitate
per eūdem fuit confortatus. ca.xxxiij.
¶ qūo pn̄cipaliter duo ſūt genera ꝯpuncti-
onis ⁊ q̄liter pfecta ꝯpūctō formidīs trahit
aīmū ad ꝯpūctōez dil'cōis. Ca.xxxiiij.
¶ quō florid⁹ tibertine ecc̄ie epiſcop⁹ more
apl'oꝝ q̄ꝑ plures ī firmos ſanauit ca.xxxv.
¶ qūo maximian⁹ octo dieb⁹ in naui vſq̄
ad ſupiores tabulas aq̄s plena ꝓpriū it' pe-
git ⁊ ſaluus cū ſuis exiuit. ca.xxxvi.
¶ qūo ſanctul⁹ vir dei a longobardis oleū
petē venerat bn̄dicēdo dedit qđ poſtulabat.
¶ Qūo ex paē īuēto mlt̄is laboātoib⁹ ſaciatis
pluā de eodē q̄ꝑ ipē paīs fueāt frḡmta collegit
¶ Quō ſe pro vnius capti liberatione morti

exposuit ⁊ tandem se ⁊ suos a longobardis redemit ca·xxxvij·
¶ Quō efferra lōgobārdoꝝ gēs de vagīa sue hitacōis educta ī nrā ćuice ē ḡssata· c.xxxviij

¶ Incipit Liber Tertius
¶ capitulum pͥmum

Dum viciīis valde pribus intēdo. maioꝝ facta reliqrā: ita vt paulini miraculū nolane vrb epi q̄ multos q̄ꝝ memī virtute ⁊ tpe p̄cessit memorie defuisse videatur· Sz ad p̄ora nūc redeo. eaqz quāta valeo breuitate pstrigo· Sic eni bonoꝝ facta īnotescē citi⁹ similib⁹ solēt· senioribꝫ nr̄is p iustoꝝ exēpla ḡdicētib⁹. p̄dicti veneābil̄ viri celebre nomē īnotuit· eiusqz op⁹ admirabile ad eoꝝ se īstruēda studia tetendit. q̄ꝝ me ncc̄e fuit· grā deuitate tā certe credē· ac si ea q̄ dicerēt meis ocul̄ vidissem· Dū seuiēciū wādaloꝝ tpe fuisſz italia ī cāpanie ptibꝫ depopulata multiqz essent ex hac t̄ra ī affricanā regiōez trāsducti vir dn̄i paulin⁹ cūcta q̄ ad episcopij vsū hēre potuit· captiuis īdigētibusqz largit⁹ est· cū qz iā oī mō nl supesſz qd petētib⁹ daē potuisset· die q̄dā vidua adueīt· q̄ a regis wandaloꝝ genero suū filiū in captiuitate ductū fuisse phibuit· atz a viro dei eius p̄ciū postulauit

ſi forte dñs ei⁹ hoc dignaretur accipē. et hūc
ↄcederꝫ ad ꝓpria remearē·ſꝫ vir dei magnope
ꝓ p̄tio petēti ſcīe q̄d dare potuiſſꝫ inq̄rēs nl
apd̾ ſe aliud niſi ſe īuenit· petētiqꝫ ſcīe rn̄dit
dicēs. Mulier quid poſſim darē nō habeo·ſꝫ
memet ip̄m tolle·me ſeruū iuris tui eſſe ꝓfi-
tere·atꝫ vt filiū tuū recipias me vice illi⁹ ī ſer-
uiciū tradē Qd̾ illa ex ore tāti viri audiēs·ir
riſionē poti⁹ credidit. q̄ ↄpaſſioēꝫ. At ille ut
erat vir eloquētiſſim⁹. atꝫ ad p̄me exterioribꝫ
q̄ꝫ ſtudijs erudit⁹ dubitāti ſcīe citius pſuaſit
vt audita crederꝫ ꝛ ꝓ recepcōe filij. ſe ī ſuiciū
ep̄m tradē nō dubitaret· Perrexē igr̄ vtriqꝫ
ad affricā· Procedēti aūt regis genero q̄ ei⁹ fi
liū hēbat vidua rogatura ſe obtulit. ac p̄us
pecijt vt ei donari debuiſſꝫ Qd̾ aū v barbar⁹
typo ſupbie turgid⁹·gaudio trāſitoie ꝓſperi
tatis inflat⁹·nō ſolū facē·ſꝫ etiā audire deſpi
ceret. vidua ſubiūxit dicēs· Ecce hūc hoīeꝫ ꝓ
eo vicariū p̄beo·ꝛ ſolumō pietatē ī me exhi-
be. m̄qꝫ vnicū filiū meū redde· Cūqꝫ ille venuſ
to vultu hoīem ↄſpexiſſꝫ·quā artē noſſet inq̄
ſiuit Cui vir dñi paulin⁹ rēſpōdit dicēs· Ar-
tē q̄dē aliquā neſcio ſꝫ ortū excolē ſcio· Qd̾ v
gentilis valde libēter accepit·cū in nutriēdis
oleribus qꝫ peritus eſſet audiuit Suſcepit
itaqꝫ ſeruum ꝛ roganti vidue reddidit filium

Quo acce̅pto vidua ab affricana regioe̅ diſ
ceſſit: paulin⁹ vero excole̅di orti ſuſcepit cura̅
Cu̅qȝ iſde̅ regis gener crebro ĩgrede̅tur ortu̅
ſuu̅qȝ ortulanu̅ q̃dam req̃reret· ſapiente̅ val
de eſſe hoĩem vide̅t: amicos cepit familiae̅s
deſere̅: ⁊ ſepius cu̅ ſuo ortulano colloq̃ atȝ ei⁹
ſmonib⁹ delectari· Cui paulin⁹ q̃tidie ad me̅
ſam olera vire̅teſqȝ herbas deferre ꝯſueueát
⁊ accepto pane ad cura̅ orti remeare̅. Cu̅qȝ hoc
diucius age̅tur: q̃dam die ſuo dn̄o ſecu̅ ſecre
cius loque̅ti ait· Vide q̃d agas et wandaloꝝ
regnu̅ qualiť diſponi debeat ꝓuide: qꝛ rex ci=
cius eſt ſub o̅ni celeritate moriturus· Qd̓ ille
audie̅s· qꝛ ab eode̅ rege pre ceteris diligeba=
tur ei mĩme tacuit: ſȝ q̃d a ſuo ortulano ſapie̅=
tiſſimo ſcȝ viro agnouiſſȝ indicauit· Qd̓ dum
rex audiſſȝ: illico rn̄dit· Ego velĩ hunc de q̊ lo
q̃ris hoĩem vide̊. Cui gener eius venerabilis
paulini te̅palis dn̄s rn̄dit dice̅s. Vire̅tes her
bas mihi ad pra̅diu̅ deferre ꝯſueuit. Has ita
qȝ huc ad me̅ſam eu̅ depone̅re facio· vt q̃s ſit
qui mihi hec eſt locutus agnoſcas· Factu̅qȝ
eſt ut cu̅ rex ad prande̅dum diſcubuit. pauli=
nus ex ſuo ope olera queqȝ et vire̅tia delatu=
rus ve̅it Cu̅qȝ hu̅c rex ſubito ꝯſpexiſſȝ intre=
muit· atȝ accerſito ei⁹ dn̄o ſibi ꝑ filia̅ ꝓpinq̊ ei
ſecretu̅ qd̓ prius abſcondeát ĩdicauit dicens·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Verū eſt qđ audiſti Nā nocte hac in ſomnio.
ſedētes ī tribunalib⁹ ꝯtra me iudices vidi int̄
q̊s iſte etiā ſimł ſedebat: ⁊ flagellū qđ aliqñ
acceperā·eoꝝ mihi iudiciō tollebat̄: Sȝ paīc-
tare q̊s nā ſit Nam ego hūc tanti meriti viꝝ
popularē ut ꝯſpicit̄ eſſe non ſuſpicor· Tunc
regis gener ſecreto paulinū tulit q̄snam eēt
inq̄ſiuit: Cui vir dñi reſpōdit· Seruꝰ tuus ſū
quē ꝑ filio vidue vicariū ſuſcepiſti· Cūqȝ in
ſtant̄ ille req̄reret·ut non q̄d eſſet· ſȝ quid in
ſua terra fuiſſet indicaret. atȝ hoc ab eo itera
cione frequētis inq̄ſiciōis exigeret: vir dñi cō
ſtrictus magnis ꝯiuraciōib⁹ iam nō valēs ne
gare q̄d eſſet. epm̄ ſe fuiſſe teſtatus eſt Qđ
poſſeſſor eius audiēs valde ꝑtimuit. atȝ hu-
milit̄ obtulit dicēs. Pete qđ vis quatenꝰ ad
t̄ram tuā a me cū mḡno munē r̄uertaris· Cui
vir dñi paulinus ait· Vnū eſt qđ mihi impē
dere beneficiū potes·ut oīs cīitatis mee cap
tiuos r̄laxes· Qui cuncti ꝓtinus in affricana
regione req̄ſiti: cū onuſtis frumēto nauibus
pro venerandi viri paulini ſatiſfactione in e-
ius comitatu laxati ſūt Poſt non multos ve-
ro dies wandalorum rex occubuit·et flagel
lum qđ ad ſuam pernitiem diſpenſante deo
pro fidelium diſciplina tenuerat amiſit· Sic-
qȝ factum eſt·vt omnipotentis dei famulus

paulin⁹ vera p̄dicerz· et q̄ ſe in ſeruiciū ſolum
tradideāt· cū multis a ſuicō ad libertatē ꝯdirꝫ
illū videlicꝫ imitat⁹ q̄ formā ſui aſſūpſit :ne
nos eſſem⁹ ſerui pcc̄i. Cui⁹ ſequēs paulin⁹ veſ
tigia· ad tēpus voluntaie ſuus fact⁹ eſt ſol⁹ :
vt eſſꝫ liber poſtmod' cū multis· ¶ Pe· Cū
me audire ꝯtigit· qd' imitari non valeo· flere
magis libet· q̄ȝ aliq̄d dicere ¶ Gre. De
cuius etiā morte apd' eius ecc̄iam ſcriptū eſt
qꝛ dum dolore eſſꝫ lateris tact⁹· ad extrema
pduct⁹ eſt· dūqꝫ eius ōmis dom⁹ in ſua ſolidi
tate pſiſtēt cubiculū q̄ iacebat eger· Facto tre
motu ꝯtremuit· oēſqꝫ q̄ illic aderāt nimio ter
roře ꝯcuſſit ſicqꝫ ſancta illa aīa carne ſoluta ē
Factūqꝫ eſt· ut magn⁹ pauor inuaderꝫ eos q̄
paulini mortē vidē potuiſſent· Sꝫ qꝛ hec quā
ſupius dixi· paulini virtus valde eſt intima·
nunc ſi placet ad miracula exteiora veiamus
que ⁊ multis iā nota ſūt ⁊ ego tam ꝛligioſoꝝ
viroꝝ relacōne didici· ut de hijs omni modo
ambigere non poſſim·

¶ Capitulum· ij·

GOttoꝝ tpe dū Johānes vir beatiſſi
m⁹. hui⁹ romae ē vrb pōtifex· ad iuſti-
nū ſeniorē pn̄cipem pgeret· in corinthie pti-
bus adueīt. cui nec̄e fuit· ut in itinē ad ſeden-
dum equus requiri debuiſſꝫ. Qd' illic q̄dam

vir nobilis audiens. equū quē ꝑ magna mā
ſuetudine eius ↄiunx ſedere cōſueuerat. ita ei
obtulit. ut cum ad loca alia puenienti aptus
equus potuiſſet īueniri deberet ille quē dede=
rat ꝓpt ſuā ↄiugem retrāſmitti. Factūqȝ eſt
⁊ vſqȝ ad certū locū p̄dictus vir equo eodem
ſubuehēte pductus eſt. Qui mox ut aliū re=
perit. illū quē acceperat equū trāſmiſit. cūqȝ
eum p̄dicti nobilis viri ↄiunx ſedere ex more
voluiſſet vltra nō valuit. qꝛ poſt ſeſſionē tāti
pontificis mulierē ferre recuſauit. cepit nāqȝ
inmēſo flatu et fremitu atqȝ inceſſanti tocius
corporis motu quaſi deſpitiendo ꝓdere. quia
poſt mēbra pontificis mulierē ferre non poſ
ſet. Qđ vir ei9 prudent ītuitus tūc ad eūdem
venerabilem viꝝ ꝓtinus retrāſmiſit. magnis
p̄cibus petens. vt equū ipſe poſſideret. quē
iure ſuo ſedendo dedicaſſet. De quo etiā illud
mirabile a noſtris ſeniorib9 narrari ſolet ꝙ in
ↄſtātinopolitana vrbe ad portā que vocatur
aurea veniēs ꝑplorū turb9 ſibi occurrētib9. in
cōſpectu omniū roganti ceco lumē reddidit: ⁊
manu ſuperpoīta oculoꝝ tenebras fugauit.

capitulum tercium

Poſt nō multū vero tēporis exigēte cau
ſa gottoꝝ. vir quoqȝ beatiſſimus aga
pitus huius ſancte romane eccleſie pontifex

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

cui deo diſpēſante deſuio ad iuſtinianū pn̄ci
pem acceſſit. Cui adhuc pgēti. quadā die in
grecia ꝝ iā ptib9 cur͂ādus oblatus eſt mutus
⁊ claud9. q̄ neq3 vlla verba edere neq3 ex t͂ra
vnquā exurgē valebat. Cūq3 hūc ꝓpinq̄ illi
us flētes obtuliſſent. vir dn̄i ſolicite req̄ſiuit
an curacōnis illius haberēt fidē Cui cū in vir
tute dei ex auctoritate petri fixā ſalutis illius
ſpem habere ſe dicerēt ꝓtinu9 venerādus vir
oracōni incubuit ⁊ miſſa ꝝ ſolēnia exorſus ſa
crificiū in ↄſpectu dei ōnipotētis immolauit.
Quo pacto ab altari exiens claudi manū te
nuit. atq3 aſſiſtēte et aſpiciēte ꝑplo eū mox a
t͂ra in ꝓpriis greſſib9 erexit. Cūq3 ei dn̄icum
corp9 in os mitteret. illa diu muta ad loquē
dū lingua ſoluta eſt. Mirati oms flē gaudio
ceperūt: eorūq3 mētes illico metus et reuerē
cia inuaſit. cū videlic3 cerneret q̄d agapit9 fa
cere in virtute dn̄i exadiutorio petri potuiſſ3

Capitulū quartū

Eiuſdē quoq3 pn̄cipis tēpore cū daci9
mediolanēſis vrb eps cauſa fidei ex
actus ad ↄſtantiopolitanā vrbē pgeret. co-
rīthi deueīt. Qui dū largā domū ad hoſpitā
dum quereret. que comitatū illius totū ferre
potuiſſet. ⁊ vix inueieret. Aſpexit enim9 do-
mū ↄgruētis magtudinis eamq3 ſibi ꝑparari

ad hoſpitandū iuſſit·Cūqꝫ eiuſdē loci incole
dicerēt·in ea hūc manē nō poſſe·qꝛ multis iā
ānis hanc diabolus inhabitaret atꝫ ideo va
cua remāſiſſꝫ.Vir venerabilis dacius rn̄dit di
cens·Immo ideo hoſpitare in domo eadē de-
bem⁹.ſi hanc malign⁹ ſpūs inuaſit: et ab ea
hoīm inhītacōem repulit·In ea ſibi igit̄ pa
rari p̄cepit ſecuruſqꝫ illa antiq̄ hoſtis ētamīa
toleratur⁹ intrauit·Itaqꝫ ī tēpeſte noctis ſilē
cio cū vir dei q̄eſceret.antiqu⁹ hoſtis imenſis
vocibus magniſqꝫ clamoribꝯ cepit imitaī ru
gitus leonū balatus pecoꝝ: ruditus aſinorū
ſibilos ſerpētiū:porcoꝝ ſtridores ⁊ ſoricū·cū
repēte datius tot beſtiaꝝ vocibꝯ excitatus ſur
rexit vehement̄ iratus.⁊ cōtra antiquū hoſtē
magnis vocibꝯ cepit clamaē dicēs.Bene tibi
cōtigit miſer Tu ille q̄ dixiſti pono ſedē meā
ad aq̄lonē et ero ſimilis altiſſimo·ecce ꝑ ſup-
biā tuam porcis et ſoricibꝯ ſimilis factus es·
et qui imitaī deū in digne voluiſti ecce vt dig
nus es beſtias imitaris ad quā ei⁹ vocē ut ita
dicam deiectionē ſuā ſpūs malign⁹ erubuit·
An nō erubuit·q̄ eandē domū ad exhibenda
mōſtra q̄ ꝯſueuerāt vlteri⁹ nō intrauit. Sicqꝫ
poſtmodū fideliū habitaculū facta eſt.quia
dū in eā vnus veracit̄ fidelis īgreſſus eſt:ab
ea ꝓtin⁹ mēdax ſpūs atqꝫ infidelis abſceſſit·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Pe· Eūdē vir hoc facē ſola fide credim⁹ an ſanctitate poſſe Gre· Ut ex multis ei⁹ alijs actib⁹ agnoſco. ſola hūc fide ɔtr̄ malignū ſpiritū p̄ualuiſſe ɔſidero: ſed oportet iā ut priora taceam⁹· Ad ea q̄ dieb⁹ nr̄is ſunt geſta veniendū eſt. Capi·v·

Quidam enī religioſi viri apulie ꝓuītie ptibus cogniti. hoc qđ apud multorū noticiā longe lateqꝫ percrebruit de ſabīo canuſine vrb epo teſtari ſolēt: qꝛ iſdē vir lōgo iā ſenio oculoꝝ lumē amiſerat. ita ut ōmino nihil videret. Quē rex gottoꝝ totila prophetie hēre ſpūm audiēs minime credidit ſed ꝓbare ſtuduit qđ audiuit· Qui cū in eiſdē ptibus deueiſſet. hūc vir dn̄i ad prādiū rogauit. Cūqꝫ iam ventū eſſet ad mēſam rex diſcūbere noluit· ſed ad ſabini venerabilis viri dextrā ſedit· Cū vero eidē patri puer ex more vini poculū p̄beret. rex ſilenē manū tetēdit· calicem abſtulit· eūqꝫ p ſe epō vice pueri p̄buit· vt videret an ſpū ꝓuidente diſcerneret q̄s ei poculū p̄beret Tūc dei accipiens calicē ꝫ tn̄ miniſtꝝ non videns dixit Viuat ipſa man⁹· De quo verbo rex letus erubuit: qꝛ q̄uis ipē deprehenſus eſſet· in viro tamē dei qđ querebat inueīt· Huius autē venerabilis viri· cū ad exemplū vite ſequēciū in longū ſeniū vita

trahētur ei⁹ archidiacon⁹ ābicōe a dipiſcēdi
epiſcopat⁹ accēſus·eū extinguē veneno moli
tus eſt· Qui cū vim furois ei⁹ aīm corrupiſſ;
vt mixtū vino ei veneni poculū p̄berz·ī feſtio
nis hora cū iā vir dei ad edēdū diſcūberz ei p̄-
miſs corrupt⁹ puer hoc qd ab archidiacono
ei⁹ accepat veneni poculū obtulit Cui ſtatim
venerābil' ep̄s dixit.bibe tu·hoc qd iñ ad bibē
dū p̄bes Tremefact⁹ puer et dep̄hensū eē ſe
ſentiēs maluit moritur⁹ bibē. q̄ penas ꝑ illa
tāti homicidij culpa tollerar̄e·Cūq; ſibi ad os
calicē ducēt.vir dñi ꝯpeſcuit dicēs·Nō bibas
Da mihi ego bibo. Sz vade:dic ei q̄ tibi illd
dedit.Ego q̄dem venenū bibo·ſed tu ep̄s non
eris. Facto igit' ſigno crucis venenū ep̄s bi-
bit ſecurus:eadēq; hora in loco alio q̄ inerat
archidiacon⁹ eius defūctus eſt·ac ſi p os ep̄i
ad archidiaconi viſcera illa venena trāſiſſent
Cui tñ ad īferendā mortē venenū quidē cor-
pale defuit:ſed hūc in ꝯſpectu iudicis eterni
venenū ſue malicie occidit· Pe. Mira
ſūt hec ⁊ nr̄is ſtupēda valde tempib⁹.ſ; talis
eiuſdē viri vita p̄hibet: vt q̄ ꝯuerſacōem ei⁹
agnouerit·virtutē nō debeat mirari. Gre·

Capitulū ſextū·

Neq; hoc petre ſileā·qd multi nūc q̄ b
de nārnienſiū ciuitate aſſūt mihi ſedulo

teſtificantur. Eodē nāqȝ gottoꝝ tēpe· cū p̄ſa
tus rex totila narnis veniſſet: ei vir vite venerā
bilis caſſius eiꝰ vrb' ep̄s ocurrit cui qꝛ ex cō
ſperſione ſemꝑ facies rubere cōſueuerāt· hoc
rex totila nō ꝯſperſioīs eē credidit ſꝫ aſſidue
potacōnis eūqȝ ōni mō deſpexit· Sed ōnipo
tēs deꝰ ut quātus vir eſſet q̄ deſpiciebatᷣ oſtē
deret. ī narmēſi cāpo q̊ rex aduenerat. malig
nus ſp̄us corā ōni exercitu eiꝰ ſpatariū īuaſit·
eūqȝ vexare crudelitᷣ cepit· Qui cū āte regis
oculos ad venerādū viꝝ caſſiū fuiſſet adduc
tus: hūc ab eo vir dn̄i orōne facta ſigno cru
cis expulit· q̄ in eū ingredi vlteriꝰ nō p̄ſūpſit
Sicqȝ factū eſt: ut rex barbarꝰ ſeruū dei ab
illo iā die venerāretᷣ ex corde quē deſpectū val
de iudicabat ex facie· Nā qꝛ viꝝ tante virtu
tis vidit: erga eū illa mēs effera ab elationis
faſtu detumuit.

capitulū ſeptimum

Sed ecce dū facta forciū viroꝝ narro
repēte ad memoriā venit· q̄d erga an
dreā fūdane c̄itatis ep̄ꝫ dīna miſeicordia fece
rit· Qd tn̄ ad hꝫ legētibꝫ ut valeat· exopto q̄
tenꝰ q̄ corpꝰ ſuū ꝯtinēcie dedicāt· hītaē cū feīs
nō p̄ſumāt: ne ruīa mēti tāto ēpētina ſurripi
at q̄nto ad hoc qd male ꝯcupiſcitᷣ etiā p̄ſen=
cia ꝯcupite forme famulatᷣ: Nec res ē dubia

quā narro: qꝛ pene tāti in ea teſtes ſūt. quāti et eiuſdē loci hītatores exiſtunt. Hic nāqꝫ venerabilis vir cum vitā multis plenā v̓tutibus duceret ſeqꝫ ſub ſacerdotali cuſtodia in ꝯtinēcie arce cuſtodiret: quandā ſanctimonialē feminā quā ſecū prius habueát. noluit ab epiſcopij ſui cura repellere: ſed certus de ſua eiuſqꝫ ꝯtinencia ſecum hanc ꝑmiſit habitare. Ex qua re actū eſt. ut antiquꝰ hoſtis apud eius animū aditū tēptacōnis exq̄reret. Nā cepit ſpetiē eius oculis mentis illius īprimere. vt illectus nefanda cogitaret. Quadā vero die iudeus q̄dam ex capanie partibus romā veniens. appie carpebat iter. Qui ad fundanū cliuum perueniens. cū iam diem veſperaſcere cerneret. et quo declinare poſſet minime repetiret: iuxta appolinis tēplum fuit ibiqꝫ ſe ad manēdum ꝯtulit. Qui ipſum loci illius ſacrilegiū ꝑtimeſcens: q̄uis fidem crucis minime haberet ſigno tamē ſe crucis munire curauit. Nocte autē media ipſo ſolitudīs pauore turbatus puigil iacebat ⁊ repente conſpitiens. vidit malignorum ſpirituū turbam quaſi in obſequium cuiuſdam poteſtatis preire eum vero qui ceteis preeát in eiuſdem gremio loci conſediſſe. Qui cepit ſingulorū ſpirituum obſequencium ſibi cauſas actuſqꝫ diſcutere

quaten⁹ vnuſquiſq3 quãtum neq̃tie egiſſꝫ in-
ueniret· Cumq3 ſinguli ſpiritus ad inquiſicõ
nem eius exponerent quid operati contra bo
nos fuiſſent. vnus in mediũ ꝓſiluit· qui in
andree epiſcopi aĩm ꝑ ſpetiẽ ſanctimonialis
femĩe q̃ in epiſcopio eius habitabat quantã
temptacõem carnis cõmouiſſꝫ aperuit. Cũ ve
ro hoc malignus qui p̃erat ſpiritus inhiãter
audiret· ⁊ tanto ſibi factum lucrũ grande cre
deret quãto ſanctiori⁹ viri aĩam ad lapſũ per
ditionis inclinaret· ille ſpiritus q̃ hec eadẽ fa
tebatur adiũxit· q2 vſq3 adhoc quoq3 die p̃
terito veſpertina hora eius mentẽ traxerit· ut
in terga eiuſdẽ ſãctimoĩalis femĩe blãdiens
alapã daret· Tunc malignus ſpũs atq3 hu
mani generis antiquu⁹ inimicus exhortatus
hunc blande vt et perficeret qđ cepiſſet· qua
tenus ruine illi⁹ ſingularẽ inter ceteros pal-
mam teneret· Cũq3 iudeus q̃ aduenerat hoc
vigilãs cerneret· ⁊ magne formidinis anxi-
etate palpitaẽt· ab eodem ſpiritu qui cunctis
illic obſequentib⁹ p̃erat· iuſſum eſt vt requi
rerent. quiſnam eſſet ille qui iacere in temp
lo eodem preſumpſiſſet Quem maligni ſpi-
ritus pergentes et ſubtilius intuẽtes· crucis
martirio ſignatum viderunt· miranteſq3 dix
erunt Ve· ve· vas vacuum et ſignatũ Quib⁹

hoc renũtiantibꝫ·cũcta illa malignoꝝ ſpiritu
um turba diſparuit. Iudeus vero q̃ hec vide-
rat illico ſurrexit·atꝫ ad ep̃m cũ feſtinacõe p-
uenit. quẽ in ecc̃ia ſue repiens·ſeorſũ tulit.q̃
tẽptacõe vrgẽtur inq̃ſiuit·Cui ↄfiteri ep̃s tẽ
ptacõeꝫ ſuã verecũdatꝰ noluit Cũqꝫ ille dice
ret ꝙ ĩ illã tali die famulã praui amoris ocu
los inieſciſſet·atꝫ adhuc ep̃s negaret ille ad
iũxit dicẽs·Quaẽ negas·qđ inq̃reris.qꝛ ad
hoc vſqꝫ veſpẽ heſterno ꝑductꝰ es·ut poſte
riora illius alapa ferires? Ad q̃ nimiꝝ verba
deprehẽſũ ſe intuẽs·huilit̃ ↄfeſſus eſt qđ pri
us ꝑtinacit̃ negauit·Cuiꝰ ruine ⁊ vereaundie
iſdẽ iudeus cõſulẽs.q̃liter hoc cognouiſſꝫ. vel
q̃ in ↄuentu malignoꝝ ſpirituũ de eo audiſſꝫ
indicauit·Qđ ille cognoſcẽs ſeſe in terrã ꝓſtr
nus in oracõem dedit·moxqꝫ de ſuo hĩtaculo
nõ ſolũ eãdem dei famulã· ſꝫ õnem q̃ꝫ feminã
que in eius illic obſeq̃o hĩtabat expulit. In
eodẽ vero tẽplo apoſtolis beati andree apſi re-
pente oratoriũ fecit atꝫ increpacõe carnis ſtĩ
ditus caruit.iudeũ vero cuiꝰ viſione atꝫ incre
pacõe ſaluatꝰ eſt ad eternã ſalutẽ traxit·Nã
ſacramẽto fidei imbuit atqꝫ aqua baptiſma-
tis emundatũ ad ſcẽ eccleſie gremiũ ꝑduxit·
Sicqꝫ factum eſt.ut hebreus iſdem cũ ſaluti
aliene conſuluit peruiniret ad ſuã: ⁊ õnipotẽs

deus inde alteꝝ ad bonam vitā pduceret. vñ
in bona vita alterum custodisset. ¶ Pe-
ſtrus hec geſta quā audiui ⁊ metū mihi p̄bet
et ſpecie ¶ Gre- Vtiqȝ ſic
oportet ⁊ de dei nos ſemꝑ miſeracōe ꝯfidere.
⁊ de noſtra infirmitate formidare. Ecce enim
paradiſi cedrū ꝯcuſſam audiuim⁹ ꝗ nō euul-
ſam q̄ten⁹ infirmis nobis et de ei⁹ cōcuſſione
naſcat' timor: ⁊ de eius ſtabilitate fiducia.

¶ capitulum octauum.

Vir quoqȝ venerabilis vite cōſtantius
aq̄ni eps fuit q̄ nuꝑ p̄deceſſoris mei
tpe beate memorie pape iohānis defunctus
eſt. Huc pphecie habuiſſe ſpūm multi teſtā
tur. qui eum familiarit' ſcire potuerūt. Cuius
int' multa alia hoc referunt religioſi veraceſ-
qȝ viri q̄ pñtes fuerunt ꝙ in die obitus ſui cū
a circūſtantib⁹ oībus vtpote diſceſſurus pat'
tam amabilis. amariſſime plangētur: eū flē-
do requiſiere dicentes. Quem poſt te pater
per pphecie ſpiritū reſpondit dicens. Poſt
conſtanciū mulionē poſt mulionem fullonē
O te aquine ⁊ hoc habes. Quibus pphecie
v̄bis editis vite exalauit extrēmū. Quo defūc-
to eius ecclie paſtoralē ſuſcepit curā. Andrea
diacon⁹ illi⁹ q̄ quodā in ſtablis tenerū curſū
puaueāt eq̄rū: atȝ huic ex hac vita ſubducto

ad epiſcopatus ordīem Jobin⁹ aſcitus eſt· q̄
in eadē vrbe fullo fuerat· Quo adhuc ſupſti
te· ita cūcti cītatis inhabitatores illius et bar
barorꝝ gladijs ꝛ peſtilētie īmanitate vaſtati
ſunt. ut poſt mortē illius neqꝫ q̄s ep̄s fieret
nec q̄bus fieret potuiſſet īueniri· Sicqꝫ ꝯple
ta eſt viri dei ſentētia q̄ten⁹ poſt exceſſum du
orꝝ ſe ſequenciū ei⁹ ecc̄a paſtorē minime hēret

capitulum. ix·

SEd neqꝫ hoc ſileā. qđ narrante viro
venerabili venācio lunēſi ep̄o. me añ bi
duū ꝯtigit agnouiſſe: Lucane nāqꝫ ecc̄e ſibi
met ꝓpinque fuiſſe mire v̄tutis virꝝ frigida-
num noīe narrat epiſcopū· Cui⁹ hoc opina
tiſſimū a cūctis illic habitātib⁹ teſtat᷑ memo
rabile miraculū· qđ auferit fluui⁹ q̄ iuxta vrb
illius muros influebat ſepe inundacōe facta
curſus ſui alueū egreſſus pagros ꝯſueuerat
diffundi · Et queqꝫ ſata ac plantata reperi-
ret euertere· Cūqꝫ hoc crebro fieret. et mag
na eiuſdē loci incolas neceſſitas vrgeret: da
to ſtudio operis eum per loca alia diriuare
conati ſunt. ſed q̄uis diutius laboratū fuiſſet
a ꝓprio alueo deflecti non potuit. Tunc vir
domini frigdian⁹ raſtrum ſibi paruulum fe-
cit ad alueum fluminis acceſſit ꝛ ſolus oraci
oni incubuit. atqꝫ eidem flumini precipiens

vt ſe ſeq̄retur. p loca que ei viſa ſunt raſtrū p
terrā traxit. Quē relicto alueo ꝓprio tota aq̄
fluminis ſecuta eſt. ita vt funditus locū ꝯſue
ti curſus dereſerez. ⁊ ibi ſibi alueū vbi tracto p
terrā raſtro v̄ dei ſignū fecerat vēdicarz. et q̄qȝ
eēnt alimētis hoīm ꝓfutura ſata vel plantata
vltra nō lederet. ¶ capitulū. x.

Huiꝰ q̄ȝ venerabilis viri venācij epī. ali
ud miāculū ſide relacōne ꝯgnoui: qd̄
in placentia vrbe phibet geſtū. qd̄ vir q̄ȝ ve-
raſſimꝰ Johānes ī hac mō romana vrbe locū
p̄fectoriū ſuās q̄ in ead̄ placentia vrbe eſt or
tus ⁊ nutritꝰ. ita vt epūs memoāt qꝛ geſtū fu
eīt atteſtatˀ In eadē nāqȝ cīitate. ſabinū noīe
fuiſſe aſſerīt mire v̄tutis epm. Cui cū die q̄dā
ſuꝰ diaconꝰ nūtiaſſꝫ. qꝫ curſus ſui vadꝰ alueū
egreſſus ecc̄ie agros occupaſſꝫ. totaqȝ illic lo
ca q̄ nutriēdis hoīb ꝓfutura erāt aq̄ eiuſdē
flumīs terꝫ veneābilis vite ſabinꝰ epūs rn̄dit
dicēs. Vade ⁊ dic ei. Mādauit epūs tibi ut te
ꝯpeſcas: ⁊ ad ꝓpriū alueū redeas. Qd̄ dia-
conꝰ eiꝰ audiēs deſpexit ⁊ irriſit. Tūc vir dei
aſcito notario. dictauit ꝯmoītoriū dicēs. Sa
binꝰ ihu xp̄i ſuus Vade p̄cipio tibi in noīne
iheſu xp̄i dn̄i ut de alueo tuo ī locis iſtis vlte
rius non exeas: nec terras eccleſie ledere pre
ſumas atqȝ eidem notario ſubiunxit dicens.

Vade hoc ſcribe: et in aquam eiuſdem fluminis
proice. Quo facto ſancti viri p̄ceptū ſuſcipiēs
ſtatim ſe a t̉ris eccleſie fluminis aqua ꝯpeſcuit
atq; ad ꝓpriū alueū reu̇ſa. exire vlteri⁹ in lo
ca eadē nō p̄ſūpſit. Qua ī re petre q̄d alid̉ q̄ꝫ
in obedienciū hoīm duritia cōfundit᷑. qn̄ vir
tute ib̉u ⁊ elemētū irracōnale ſcī viri p̄ceptis
obediuit.

¶ capitulū vndecimū

Vir q̊ȝ venerabilis cherboni⁹ populo
nij ep̄s: magnā diebus nr̄is ſcītatis
ſue ꝓbacionē dedit. Nā cū hoſpitalitatis ſtu
dio valde eſſꝫ intētus die quadā trāſeūtes mi
lites hoſpitio ſuſcepit q̊s gottis ſupueniēti-
bus abſcōdit. eorūq; vitā ab illoꝝ neq̄tia ab
ſcōdendo ſeruauit. Q̄ d̉ dū gottoꝝ regi pfido
totile nūtiatū fuiſſet: crudelitatis īmaniſſime
veſania ſuccēſus. hūc ad locū q̄ octauo hui⁹
vrb̉ miliario merulus dicit᷑. vbi tūc ipſe cū ex
ercitu ſedebat iuſſit deduci. eūq; inſpectaculo
populi vrſis ad deuorādū ꝓici. Cūq; iſdē rex
pfidus in ipſo q̊ȝ ſpectaculo ꝯſediſſꝫ: ad aſpi
ciendā mortē epiſcopi magna populi turba
ꝯfluxit. Tunc ep̄s deduct⁹ in medio eſt. atq;
ad eius mortē īmaniſſim⁹ vrſus exq̄ſitus q̄
hūana mēbra crudelit̉ carperet ſeui regis aī
mū ſaciaēt: Dimiſſ⁹ itaq; vrſus ex cauea eſt

qui accẽſus ↄcitus ep̄m pecijt. ꝫ ſubito ſue fe
rocitatis oblit⁹ deflexa ceruice ſbmiſſoq3 hu
militᷓ capite lābere ep̄i pedes cepit: vt paten
ter oībus intelligi daret᷑: qꝛ erga illū viꝝ dei
ꝯ ferina corda eſſent hoīm. ꝯ q̄ſi huāna beſti
arum Tunc popul⁹ q̄ ad ſpectaculū venerat
mortis magno clamore verſus eſt in admira
cōm veneracōis. Tūc ad eius reuerēciā colē-
dā rex ipſe ꝓmot⁹ eſt. Quippe cū quo ſupno
iudicō actū fuerat. ut q̄ deū ſeq̄ prius in cuſto
dieda vita ep̄i noluit ſaltim ad māſuetudinē
beſtiā ſeq̄retur. rei cui hij q̄ tūc p̄ſentes fuerūt
adhuc nōnulli ſup ſunt: eāq3 cū ōni populo
ſe vidiſſe teſtātur De quo etiā viro aliud q̄3
miraculū venātio lunēſi ep̄o narrāte cognoui.
In ea nāq3 populonij eccleſia cui p̄erat ſepul
chꝝ ſibi ꝑparauit: ꝫ cū longobardoꝝ gens in
italiā veniēs cūcta vaſtaſſꝫ. ad helbā inſulam
receſſit. Qui irruente egritudine ad mortem
veniens. clericis ſuis ſibiq3 obſequētibus p̄ce
pit dicens. In ſepulchro meo qd mihi popu
lonij paraui me poīte Cui illi cū dicerent cor
pus tuū illuc deducere quō poſſum⁹. qꝛ lon
gobādos tenē loca eadē et vbiq3 eos illic diſ
currē ſcim⁹ ipſe rn̄dit. Reducite me ſecuri no-
lite metuē. ꝫ feſtine me ſepelire curate. Mox
aūt vt ſepultū corp⁹ meū fuerit. ex loco eodē

ſub ōni feſtinacōe diſcedite. Defuncti igitur
corp⁹ impoſuerūt naui. Cūqȝ populoniū tē
derēt collecto in nubib⁹ aere īmēſa nimis plu
uia erupit. Sȝ vt cūctis pateſceret c⁹ viri cor-
p⁹ nauis illa pōrret. p illd maris ſpaciū. qd
ab helba inſula vſqȝ ī populoniū duodecim
milib⁹ diſtat. circa vtqȝ nauis latera pcelloſa
valde pluuia deſcēdit. ⁊ in naui eadē vna plu
uie gutta nō cecidit. Peruenerūt itaqȝ ad locū cleri
ci: ⁊ ſepulture tradiderūt corp⁹ ſacdotis ſui. Cui⁹
pcepta ſeruātes ad nauī feſtinacōe reuſi ſūt
quā mox ut ītrare potuerūt. ī eodē loco vbi vir
dn̄i ſepult⁹ fuerat. lōgobardoꝝ dux crudeliſſi
m⁹ gūmarich aduenit. Ex cui⁹ aduētu viꝝ dei
habuiſſe pphetie ſpūm claruit. qui miniſtros
ſuos a ſepulture ſue loco ſub feſtiacōe diſcedē
pcepit

Capitulū. xij.

Hoc aūt qd diuiſa pluuia factū mira-
culū narraui: etiā ī alteri⁹ epi venera
cōe mōſtratū eſt. Nā qdam clericus ſenex. q
adhuc ſup eſt. eidē rei pſto ſe fuiſſe teſtat di
cens. Fulgenti⁹ eps qui nutriculenſi eccleſie
preerat regem crudeliſſimū totilam infenſum
omni modo habebat. cumqȝ ad eaſdem par-
tes cū exercitu ppinquaſſet. cure fuit epiſcopo
per clericos ſuos xenia mittere: eiuſqȝ furo-
ris inſaniam. ſi poſſet muneribus mittigare.

Que ille vt vidit. ꝓtinus ſprevit·atꝫ iratus
ſuis hoīb⁹ iuſſit.ut eūdē ep̄m ſub ōni aſpe
ritate ꝯſtringerēt. eūqꝫ ei⁹ examini ꝑuarent.
Quē dū feroces gotti miſtri ſcꝫ crudelitatis
illius tenuiſſent· circūdantes eū vno in loco
ſtaē p̄cepert·eūqꝫ in tra circulo deſignauert·
extra quē pedē tēdere nullomō auderꝫ Cūqꝫ
vir dei ī ſole nimio ſtaēt ab eiſdē gottis circū
datus.et deſignacōe circuli īcluſus:repēte co
ruſcus ⁊ tonitru⁹ ⁊ tāta pluuia erupit·ut hij
q̄ eū ad cuſtodiendū acceperāt īmēſitatē plu
uie ferre nō poſſent Et dū mag̃ nimis īunda
cio fiēt.intr̄ eandē deſignacōm circuli in q̄ vir
dn̄i fulgenti⁹ ſtetit nec vna q̄dē pluuie gutta
deſcēdit· Qd̄ dū regi crudeliſſiō nūciatū fuiſ
ſet·illa mēs effera ad magnā ei⁹ r̄uerētiā v̄ſa
eſt.cui⁹ penā pri⁹ inſatiabili furore ſiciebat.
Sic omp̄s de⁹ ꝯtra elatas carnaliū mētes po
tētie ſue miracula p despectos opatur:ut qui
ſe ſuperbe cōtra p̄cepta veritatis eleuāt eorū
ceruicem veritas per humiles premat

Capitulum·xiij.

Nuper qꝫ floridus venerabili⁹ vite ep̄s
narrauit quoddā miraculū valde me
moriale dicens · Vir ſanctiſſim⁹ herculanus
nutritor meus peruſine ciuitatis ep̄s fuit ex
conuerſacione monaſterij · ad ſacerdotalis

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ordinis grãm deductus· Totile aũt pſidi re-
gis tẽpibus·eandẽ vrbẽ annis ſeptẽ ɔtinuis
gottoꝝ exercitus obſedit: ex q̃ multi ciuiũ fu-
gerũtt· q̃ famis piculũ ferre nõ poterãt· An
no vero ſeptimo necdũ finito obſeſſam vrbẽ
gottoꝝ exercitus intrauit. Tũc comes q̃ eidẽ
exercitui p̃erat. ad regẽ totilã nuncios miſit:
exquirẽs q̃d de epõ vel de populo fieri iuberꝫ
Cui ille p̃cepit dicẽs· Epõ pri⁹ a vertice vſqꝫ
ad calcaneũ corrigiã tolle· et tũc caput illius
amputa· omnẽ vero ꝑplm q̃ illic inuentus eſt
gladio extingue· Tũc iſdẽ comes venerabilẽ
viꝝ herculanũ epm ſup vrb murum deduc-
tum capite trũcauit· eiuſqꝫ cutẽ iam mortuo
a vertice vſqꝫ ad calcaneum ĩcidit· ut ex eius
corpe corrigia ſblata videret· moxqꝫ corp⁹
illius extra muꝝ ꝓiecit Tũc quidã huãnita-
tis pietate ɔpulſi abſciſũ caput ceruici appo
nẽtes cũ vno puulo ĩfante q̃ illic extictus in-
uẽtus eſt. iux̄ muꝝ corpus epi ſepulture tra-
diderunt· Cũqꝫ poſt eandẽ cedẽ die quadrĩge
ſimo rex totila iuſſiſſet· ut· ciues vrb illius q̃
q̊libet diſperſi eſſent· ad eã ſine aliq̃ trepida
cõne remanerẽt· Hij qui prius fame fugerãt
viuẽdi licentia accepta reuerſi ſũt. Sꝫ cuius
vite eps eoꝝ fuerat memorãtes. vbi ſepultũ
eſſet corpus illius queſierunt· vt hoc iuxta

honorem debitū in ecclīa btī petri apłi huma
rēt· Cūq; itū eſſet ad ſepulchꝝ· effoſſa t̃ra in
uenerūt corpus pueri parit̃ hūāti· utpote iā
die q̃dragesiō tabe corruptū et v̉mibꝫ plenū
corpꝰ v̉o epī· ac ſi die eod̾ eēt ſepłtū. Et qđ
ē adhuc mag̃ admiacōe v̉rādū: qꝛ ita caput
eiꝰ vītū fuerat corpori ac ſi neq̃q̃ fuiſſʒ abſci
ſū ſic videlicʒ ut nulla veſtigia ſectōis appare
rēt· cūq; h̃ et in t̃ga v̉terēt· exq̃rētes ſi qđ ſig
nū ł de alia mōſtr̃ri īciſioē potuiſſʒ ita ſanū at
q; itemeratū ōne corpꝰ īuentū ē ac ſi nulla h̃
inciſio ferri tetigiſſʒ ¶ Pe· Quis nō obſtupeſ
cit talia ſig̃ mortuoꝝ: q̄ fiunt ꝓ exhortacōne
viuentiū· ¶ Gre·

¶ capitulū· xiiij·

Prioribꝫ q̊; gottoꝝ tp̲ibus fuit iuxta ſpo
litanā vrbem vir vite venerabils yſaac
noīe. q̄ vſq; ad extrema pene gottoꝝ tp̲a p
uenit· quē nrōꝝ multi nouerūt. ⁊ maxīe ſacra
virgo gregoria. q̄ nūc in hac romana vrbe.
iuxta ecclīaʒ btē marie ſp virgīs hītat· Que
dū ab adoleſcētie tp̲e cōſtitutis iā nupcijs in
ecclīaʒ fugiſſʒ: et ſcīmoīał vite ꝯůſacōeʒ q̄rerʒ
ab eodē viro defenſa· atʒ ad eūd̾ quē deſidera
bat hītū dn̄o ꝓtegēte p̲ducta eſt· q̄ qꝛ ſpōſū
fugit ītra. hēre ſpōſū mereť ī celo· Multa āt
de eodē viro. narrāte veneābili prē eleutheio

agnoui: q̃ et hūc familiarit noueāt· ⁊ eius ꝟ
bis vita fidē ꝑbebat· Hic itaqꝫ venerabil yſa
ac ortus ex italia nō fuit· ſꝫ ea illius miracula
narro· q̄ in italia ꝯuſatus fecit· Cū ꝓmū de ſi-
rie ꝑtibus· ad ſpolitanā vrbē veniſſet· ingreſ-
ſus eccl̄iam a cuſtodibꝰ peciit· vt ſibi q̄ntulibꝫ
licētia ꝯcedētur orādi· eūqꝫ horis ſecretioribꝰ
egredi nō vrgerēt Qui mox ad orandū ſte-
tit· diēqꝫ pegit in oracōe totū: cui ſeq̄ntē cōti-
nuauit et noctē· Secūdo etiā die cū nocte ſub
ſequēti indefeſſus in ꝑcibꝰ ꝑſtitit. diē q̊qꝫ tciū
in oracōe ꝯiūxit· Cūqꝫ hoc vnꝰ ex cuſtodibꝰ
ſupbie ſpū inflatus cernēt· vn̄ ꝓficere debuit
inde ad defectiōis dāna puenit· Nā hūc ſimu
latorē dicere. ⁊ verbo ruſtico cepit in poſtorē
clamare q̃ ſe tribꝰ diebus ⁊ noctibꝰ orare an̄
oculos hominū demōſtraret· Qui ꝓtinꝰ cur-
rens viꝝ dei alapa percuſſit· vt quaſi religioſe
vite ſimulator· de eccl̄ia cū ꝯtumelia exiēt. Sꝫ
hunc repente vltor ſpūs inuaſit. atꝫ ad viri
dei veſtigia ſtrauit ·ac per os illius clamare
cepit· Yſaac me eicit· yſaac me eicit· Vir q̄p-
pe peregrinus ipſe quo cenſeretur noīne neſ
ciebat: ſed eius nomē ille ſpiritus prodidit.
qui ſe ab illo poſſe eici clamauit · Mox au-
tem ſuper vexati corpus vir dei incubuit ma
lignus ſpiritus qui eum inuaſerat abſceſſit·

In tota illa vrbe. tūc ſtatim q̄d in ecc̄ia factū
fuiſſꝫ innotuit· Currere viri ⁊ femīe nobiles
atqꝫ ignobiles p̄iter ceperūt · certatimqꝫ eū
in ſuis rapere domib⁹ conabātur· Alij ad cō
ſtruēda mōſteria· p̄dia alij pecunias· alij ſub
ſidia queqꝫ poterāt offerre viro dei ſupplicit̄
volebāt· Sed ſeru⁹ ōnipotētis dn̄i· hoꝝ nihil
accipiēs: egreſſus vrbē nō longe deſ̄tū locū
reperit· ibiqꝫ ſibi huīle habitaculū cōſtruxit.
Ad quē cū multi pgerēt · exemplo illius ad
etne vite deſideria accēdi ceperūt· atqꝫ ſub ei⁹
magiſterio in ōnipotētis ſe dn̄i ſeruiciū dede
rūt· Cūqꝫ ei diſcipuli crebro huīlit̄ īmuerēt.
vt ꝓ vſu mōſterij poſſeſſiones q̄ offerebant̄
acciperet. ille ſolicit⁹ ſue pauptatis cuſtos· for
tē ſentētiā tenebat dicēs. Monach⁹ q̄ in t̄ra
poſſeſſionē q̄rit: mōchus nō eſt. Sic q̄ppe me
tuebat pauptatis ſue ſecuritatē perdere· ſicut
auari diuites· ſolent peituras diuicias cuſto
dire· Ibi itaqꝫ ꝓphecie ſpiritu magniſqꝫ mi
raculis. cunctis longe lateqꝫ habitātibus vi-
ta eius inclaruit. Nā die quadā ad veſperū
in orto mōſterij fecit iactari ferramenta· que
vſitato nos nomine vangas vocam⁹· Dix
it itaqꝫ diſcipulis ſuis Tot vangas in orto
proicite· et cicius redite· Nocte vero eadem·
dū ex more cū fratrib⁹ ad exhibēdas laudes

dn̄o ſurrexiſſʒ: p̄cepit dicens. Ite ⁊ opeārijs
nr̄is pulmentū coq̄te: ut mane primo paratū
ſit. Facto aūt mane. fecit deferri pulmētū qd
parare iuſſerat atqʒ ortū cū fratribꝰ īgreſſus
quot vangas iactari p̄ceperat. tot in eo labo
rātes operarios inueīt. Ingreſſi q̄ppe fures fu
erāt: ſʒ mutata mēte ꝑ ſpm̄ app̄henderūt van
gas quas inuenerūt: ⁊ ab ea hora q̄ ingreſſi
ſunt. q̊uſqʒ vir dn̄i ad eos veniret. cūcta orti
illius ſpacia. que inculta fuerāt coluerūt. Qui
bus vir dn̄i mox vt īgreſſus eſt ait. Gaude-
te frēs. Multū laboraſtis. iā q̄eſcite. Quibꝰ
illico alimēta q̄ detulerat p̄buit eoſqʒ poſt tāti
laboris fatigacōem refecit. Suffitient autē re
fectis ait. Nolite malū facere. quociēs de orto
aliq̄d vultis ad orti aditū venite trāquille. pe
tite cū benedictione ꝑcipite. et a furti p̄uitate
ceſſate. Quos ſtati collectis oleribꝰ onuſtari
fecit. Actūqʒ eſt vt qui ad ortū nocituri vene
rāt. cū laboris ſui p̄mio ⁊ repleti ab eo ⁊ inno-
cui redirēt. Alio q̊ʒ tempe. acceſſerūt ad eū
ꝑegrini quidā miām poſtulātes. ſciſſis pānis
obſiti. ita vt pene nudi viderētur. Cūqʒ hūc
veſtimēta peterēt: eoꝝ verba vir dn̄i tacitus
audiuit Qui vnū ex diſcipulꝭ ſuis ꝓtinꝰ ſilen
ter vocauit: eiqʒ p̄cepit dicēs Vade atʒ in illa
ſilua: i loco tli cauā arborē req̄re: ⁊ veſtimēta

que in ea inueneris defer. Cūqꝫ diſcipulꝰ ab iſſet· arborē ſicut fuerat iuſſus exq̄ſiuit: veſti- mēta ĩperit. ⁊ latēter detulit magiſtro· Que vir dei ſuſcipiēs pegrinis nudis atꝫ petētibꝰ oñdit. ⁊ ꝓ̄buit dicēs Venite qꝛ nudi eſtis: ec ce tollite· et veſtite vos. hec illi intuētes. ĩcog nouerūt q̄ poſuerāt· magnoqꝫ pudore ꝯſter nati ſūt· ⁊ q̄ fraudulent̉ veſtimēta q̄rebant ali ena ꝯfuſi receperūt ſua· ¶ Alio q̄ꝫ tpe q̄dam ſe eiꝰ oracōnibꝰ ꝯmendās: ſportas duas ple nas alimētis· ei per pueꝝ trāſmiſit. Quaꝝ v nā iſdem puer ſurripuit. atꝫ in itinẽ abſcōdit vnā vero ad dei hominē detulit· ⁊ peticōnem illius q̄ ſe ei per xeniū ꝯmēdauerat enārauit Quā vir dn̄i benigne ſuſcipiēs: eundē pueꝝ admonuit dicēs· Grās agimꝰ. ſ; vide ſportā quā in itinẽ poſuiſti· ne incaute tangere p̄ſu mas qꝛ in eā ſerpēs ingreſſus eſt· Eſto ergo ſollicitus ne ſi tollẽ ĩ caute volueris· a ſerpēte feriaīs· Quibꝰ verb̄ puer ꝯfuſus valde· exul tauit q̄dem q̄ꝛ mortē euaſerit· ſ; triſtis ad mo dicū factus qꝛ q̄uis ſalubrē penā euadẽt tn̄ ꝑtulit verecūdiā ſuam· Qui ĩuerſus ad ſpor tam caute ac ſollicite attēdit. ſ; eā iā ſicut vir dei p̄dixeāt ſerpens tenebat· Hic itaqꝫ vir ſcūs cū v̉tute abſtinētie· ꝯtemptū reꝝ trāſeū- ciū· ꝓphetie ſpiritu oracōnis intencōe eſſꝫ in

compabilit̄ ꝑditus: vnū erat qđ in eo rephē
ſibile eſſe videbatur· qꝛ nōnunq̄ tanta ei leti
cia ineāt ut illis tot v̄tutibus niſi ſciretur eſſe
plenus nullomō crederetur· ¶ Pe· Quid
nam queſo de hoc eſſe dicim⁹: Rſpōte ſibi le
ticie frena laxabat an tot virtutibꝫ pollēs ali
qn̄ ad p̄ſens gaudiū etiā ītmitēs anim⁹ trahe
batur ¶ Gre· Magna eſt petre oīpotētis
dei diſpēſacō: ⁊ plerūqꝫ ꝯtigit ut q̄bꝫ maioā
bō p̄ſtat q̄dā miora nō tribuat· ut ſp eoꝝ ani
m⁹ hēat vn̄ ſeipſū rephēdat: q̄ten⁹ dū appe-
tūt. pfecti eē nō poſſūt· ⁊ laborāt ī hoc qđ nō
acceperāt· nec tn̄ elaborādo p̄ualēt. ut ī hijs q̄
accepta habēt ſe minime extollāt: ꝫ diſcant qꝛ
ex ſemetipꝭ maiora bona nō hn̄t· q̄ in ſemet-
ipſis vincē pua vitia atꝫ extrema nō poſſunt
Hinc eſt enī q̄ pducto dn̄s ad terrā pmiſſio
nis ꝑplo iſrahel cūctos fortes atqꝫ ꝑpotētes
adu̓ſaios ei⁹ extiguēs· philiſteos atꝫ chana
neos diutius reſuauit· ut ſic ſcriptū eſt. in eo
expiretur iſrahel. qꝛ qn̄qꝫ ut dictū eſt eis etiā
q̄bus mag̃ dona tribuit pua q̄dā r̄phēſibilia
relinq̄t vt ſemp hēant ꝯtra quos bellū gerāt
⁊ deuictis magnis hoſtibꝫ mentē nō egerant
qn̄ eos adhuc adu̓ſarij etiam mimi fatigant
Quid itaqꝫ eſt niſi vt miro modo vna eadē-
qꝫ mens et virtute polleat et ex infirmitate

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

aſſeſcat· q̄tenus u t et ex pte ↄſtructa ſit· ⁊ ex
pte ſe ↄſpiciat eſſe deſtructā: vt p bonū qđ q̄
rit ⁊ habere nō valet. illud ſeruet humilit̃ qđ
habet. Sed q̄d mirū ꝙ hoc de hoīe dicim⁹
qn̄ illa ſupna ṙgio īciuibus ſuis· ex pte dāna
ptulit et ex pte fortit̃ ſtetit ut electi angeloꝝ
ſpūs dū alios per ſupbiā cecidiſſe ↄſpicerēt
ipſi tanto robuſti⁹ quāto huilius ſtarēt· Illi
ergo regionis ſue etiā ꝑfecerunt detrimēto· q̄
ad eťnitatis ſtatū. ex pte ſue deſtructōnis eſt
ſolidius ſtructa· Sic ergo ⁊ in vnaquaqꝫ aīa
agit̃. vt in huilitatis cuſtodia· aliqn̄ et lucra
maxima ex minimo dāno ſeruētur· Pe.
Placet qđ dicis· Gre.

Capitulū· xv.

NEqꝫ hoc ſileā qđ ex eadē regione ve-
nerabilis viri ſanctuli p̄ſbiteri narra
cōe ↄgnoui de cui⁹ verƀ ipē nō dubitas qꝛ ei⁹
vitā fideqꝫ mīme ignoras. Eodē q̄ꝫ tpe in nur
ſie pte ꝓuītie duo viri in vita· atꝫ hītu ſcē ↄū
ſacōis hītabant̃· quoꝝ vn⁹ euthychius ī ſpū
ali zelo atꝫ in feruore v̾tutis excreueát mlťoꝝ
qꝫ aīas ad deū pducē ſatagebat exhortādo·
Florenci⁹ vero ſimplicitati atqꝫ oracōni dedi-
tam ducebat vitā· Non longe autē erat mo-
naſteriū. quod rectoris ſui fuerat morte deſti
tutū· ex quo ſibi monachi eūdem euthychiū

p̄eſſe voluerunt· Qui eoꝝ p̄cibus acq̄eſcens multis ānis mōſteriū rexit diſcipulorūqꝫ ani mas in ſtudio ſcē cōuerſacōis exercuit· Ac ne oratoriū in q̊ prius habitauerat ſolū ꝛ̄ma nere potuiſſet. illic venerablē viꝝ floꝛēciū re= liquit. In quo dū ſolus habitaēt die quadā ſeſe in oracōe ꝓſtrauit. atqꝫ ab oīpotenti dn̄o peciJt· vt ei illic ad habitādum aliqđ ſolaciū dare dignaretur· Qui mox vt ꝯpleuit oraci onē· oratoriū egreſſus āte fores vrſū ꝛ̄perit ſtantē· Qui dū ad terrā caput deprimēt. ni= hilqꝫ ferocitatis in ſuis motibꝰ demonſtraret apte dabatᷣ intelligi. ꝙ ad viri dei obſeq̄um veniſſet. Qđ vir dn̄i q̊qꝫ ꝓtinus agnouit. ⁊ qꝛ in eadē cella pecudes quatuor vel qn̊qꝫ remā= ſerūt· quas ōmino deerat qui paſceret ⁊ cuſto diret· eidem vrſo p̄cepit dicēs· Vade atqꝫ has oues ad paſtū eice: ad ſextā vero horam reu̇ tere· Cepit itaqꝫ hoc indefinēter agi· Iniū= gebatur vrſo cura paſtoris: ⁊ quas māduca re ꝯſueueāt paſcebat oues beſtia ieiuna. Cū vir dei ieiunare voluiſſet ad horā p̄cipiebat nonam vrſum cum ouibus ꝛ̄uerti cū vero no luiſſꝫ ad ſextā: atqꝫ ita in ōmibus mādato vi= ri dei obtem perabat vrſus. vt neqꝫ ad ſextā iuſſus· rediret ad nonā neqꝫ ad nonā iuſſus redirꝫ ad ſextam· Cumqꝫ hoc diu ageretur·

cepit in loco eod tante v̄tutis longe lateqȝ fa
ma crebreſcere Sȝ qꝛ antiqu⁹ hoſtis vnde bo
nos cernit eniteſcere ad gloriā inde perſos
p inuidiā rapit ad penā q̄tuoꝛ viri ex diſcipul'
venerabil' eutychij vehement' īuidētes· q꜄ eoꝝ
magiſter ſigna nō faceret. ⁊ is q̄ ſolus ab eo
relict⁹ fuerat· tāto hoc miraculo clarus appare
ret· eundē vrſū inſidiātes occiderūt. Cūqȝ ho
ra q̄ iuſſus fuerat nō redirz· vir dei floꝛēti⁹ ſuſ=
pect⁹ eſt de eius ꝛ̄ditu· Quē vſqȝ ad hoꝛā veſ
pe expectās affligi cepit· q꜄ is quē ex ſimpli
citate multa frēm vocare ꝯſueuerat vrſus mī
me reuteretur· Die vero alterā prexit ad agꝝ
vrſū parit oueſqȝ q̄ſitur⁹· Quē occiſū reperit
⁊ ſolicite inq̄rēs. citi⁹ a q̄bus fuerat occiſus in
uenit· Tūc ſeſe in lamētis dedit. fratrū magis
malitiā· q̄ꝫ vrſi moꝛtē deploꝛās· Quē venerā=
d⁹ vir eutychi⁹ ad ſe deductū ꝯſolari ſtuduit·
Sed iſdē vir dn̄i coram eo doloꝛis magni ſti=
mulo accenſus. in p̄catus eſt dicēs· Spero in
ōmipotenti deo. qꝛ in hac vita an̄ oculos ōni
um ex malitia ſua vindictam ꝛ̄cipiant· qui ni
hil ſe ledentē vrſum meum occiderūt· Cuius
vocem protin⁹ vlcio diuina ſecuta eſt· Nam
quatuoꝛ monachi qui eundem vrſum occide
runt. ſtatim elefantino moꝛbo percuſſi ſunt.
ita vt membris putreſcentibus interirent·:

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Qd factū. vir dei florenti⁹ vehementer expa
uit: ſeq; ita fratrib⁹ maledixiſſe ptimuit. Om
ni enim vite ſue tēpore flebat. q2 ex auditus
fueāt. ſe crudelē ſe in eoꝝ morte clamabat ho
micidā. Qd idcirco ōmipotētem deum feciſſe
credim⁹. ne vir mire ſimplicitatis. qūto libet
dolore cōmotus. intorquē vltra pſumeret ia
culum maledictionis. Pe.
Nunqd nā valdē eſſe graue credim⁹. ſi for-
taſſe cuilibet exagitati iracūdia maledicam⁹.
Gre. De hoc peccato cur me percūc
taris an graue ſit. cū paulus dicat. neq; male
dici regnū dei poſſidebūt. Penſa itaq; petre
ꝙ grauis culpa ipſa eſt: que ſepat regno vi-
te Pe. Quid ſi homo nō fortaſſe
ex malicia. ſed ex lingue incuria. maledictōis
in pximū iaculat verbum. Gre.
Si apud diſtrictū iudicem petre ocioſus ſer
mo rephenditur. quāto magis noxius. Pen
ſa ergo quantum ſit dānabilis qui a malicia
non vacat. ſi et ille ſermo penalis eſt qui a bo
nitate vtilitatis vacat. Pe.
Aſſencio. Gre. Iſdem vir dei egit
aliud: qd ſileri non debeat. Cū enim magna
eius opinio longe lateq; crebreſceret. qdam
diaconus longe poſitus ad eum pergere ſtu
duit. vt eius ſe oracionibus commendaret.

Qui ad eius cellulā veniēs oēm locū ꝑ circui
tū inueīt innumeris ſerpētibus plenū. Cūqꝫ
vehemēter expauiſſꝫ: clamauit dicēs. Serue
dūi deꝫ. Fiat aūt tūc mira ſereītas. Egreſſus
vero florētius ad celū oculos ⁊ palmas tetē-
dit. rogauit vt illā peſtem ſicut ſciret dn̄s au
ferret. Ad cui⁹ vocē ſubito celū intonuit: atꝫ
iſdē tonitruus ōnes illos q̄ eundē locū occu-
pauerāt ſpētes ītremit Quos dū vir dei flo
rētius ītereptos aſpiceret dixit. Ecce occidiſti
illos dn̄e. q̄s eos hinc leuat? Moxqꝫ ad ei⁹
vocē tāte aues venerūt. quāti ſerpētes occiſi fu
erāt. que aſportātes ſingulos ⁊ lōgius ꝓiciē
tes. locū habitacōnis illius mūdum ōnino a
ſerpentibꝰ reddiderūt. ¶ Pe. Quid vir
tutis q̄d fuiſſe meriti dicim⁹. ꝙ eius ori tanto
fact⁹ eſt ꝓxim⁹ omp̄s de⁹. ¶ Gre. Apd̄ oī
potētis dei ſingularē munditiā atqꝫ ſimplicē
naturam. multū petre huāni cordis mūdicia
atqꝫ ſimplicitas valet. Hoc ipſū nāqꝫ ꝙ ei⁹
famuli a terrenis actioībus ſegregati ocioſa
loqui neſciunt. et mētem per verba ſpargere
atqꝫ inquinare deuitant. auctoris ſui exaudi
cionem preceteris impetrant cui inquantum
eſt poſſibile ipſa puritate ⁊ ſimplicitate cogi
tacōis quaſi ex quadā iam ſimilitudīe cōcor-
dant. Nos autē turbis popularibꝰ admixti.

dum frequēter otioſa nōnūquā vero etiā gra
uit noxia loq̄mur· os nr̄m oīpotenti deo tāto
lōginquū fit· qn̄to huic mūdo ꝓximū Mul-
tū q̄ppe deorſū deicim⁹ dū locucōe ꝯtinua ſecu
laribꝰ admiſcemur· Qd' bene yſaias poſtq̄
regē dn̄m exercituū vidit in ſemetipō rephē-
dit. ⁊ penituit dicēs· Ve mihi qꝛ tacui· qꝛ vir
pollutis labijs ego ſū Qui aut polluta labia
hēret aperuit cū ſubiūxit. In medio ppl'i pol
luta labia habētis ego habito. Pollucōeꝫ nā
qꝫ labiorꝝ hēre ſe doluit· ſed vnde hāc ꝯtraxe
rit īdicauit· cū in medio populi polluta labia
habentis. ſe habitarē ꝓhibuit. Valde enī diffi
cile eſt· ut lingua ſeculariū mētem nō inq̄net
quā tangēt: qꝛ dum plerūqꝫ eis ad quedā lo
quēda cōdeſcendim⁹ pauliſp aſſueti hāc ipſā
locucōem q̄ nob' indigna eſt· etiā delectabilit'
tenem⁹· vt ex ea iā redire non libeat ad quā
velut ex ꝯdeſcēſione ducti venim⁹ īuiti. Sicqꝫ
fit vt ab ocioſis ad noxia· a leuibꝰ ad graui-
ora verba veniam⁹ ⁊ os noſtrꝝ ab ōmipotenti
dn̄o tāto iam minus exauditur in prece· q̄to
amplius inquinat' ſtulta locucōne· Quia ſi-
cut ſcriptum eſt· qui auertit aurē ſuam ne au
diat legē oracio ei⁹ erit execrabilis. Quid er
go mirum ſi poſtulantes tarde a domino au-
dimur· qui precipientem dominū aut tarde·

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

aut nullomō audim⁹: Et q̄d mirꝫ ſi florētius
in p̄ce ſua citius eſt auditus· q̄ in p̄ceptis ſui
dn̄m citius audiuit: ¶Pe· Nihil eſt qd
reſpōderi debeat apte racōni. ¶Gre. Euty
chius vero q̄ p̄dicti florēcij in via dei ſoti⁹ fue
rat·magis poſt mortē claruit in v̄tute ſignoꝝ
Nā cū multa ciues vrb illi⁹ de eo ſoleāt nārra
re miracula·illud tn̄ eſt p̄cipuū·qd vſꝫ adhec
longobardoꝝ tēpa ōnipotēs de⁹ p veſtimētū
illi⁹ aſſidue dignabat' opari·Nā q̄tiens plu
uia deeāt·ꝛ eſtu nimio terrā longa ſiccitas ex
urebat collecti in vnū ciues vrb illi⁹·ei⁹ tuni
cā leuare atꝫ in cōſpectu dn̄i cū p̄cib⁹ offerre
ꝯſueuerāt Cū qua dū p agros exorātes pge
rēt·ēpēte pluuia tribuebat': que plene terrā
ſatiare potuiſſꝫ. Ex q̄ re patuit·eius aīma q̄d
virtutis intus·q̄d meriti haberet: cuius foris
oſtenſa veſtis iram ꝯditoris auerterꝫ·

¶Capitulū·xvi·

NVpq̄ꝫ in parte cāpanie vir valde ve-
nerabilis martin⁹ noīe. in mōte mar
ſico ſolitariā vitam duxit·multiſqꝫ ānis in ſpe
cu anguſtiſſimo incluſus fuit. Quē multi ex
noſtris nouerūt eiuſqꝫ actib⁹ p̄ſentes extite-
runt de q̄ multa ipſe ꝛ btē memorie papa pe
lagio deceſſoē meo ꝛ aliis rligioſiſſimis viris
narrātib⁹ agnoui cui⁹ hoc miraculū p̄mū fuit:

ꝙ mox vt ſe in p̄dicti mōtis foramine ↄtulit·
ex petrā eadē q̄ in ſemetipſa ↄcaua āguſtū ſpe
cū fecerat aq̄ ſtilla ꝓrupit· q̄ martio dei famu
lo ī vſu q̄tidiano ſufficerz. nec pl⁹ adeſſet. nec
necc̄itati deeſſet· q̄ in re oñdit oīpotēs de⁹ quā
tā ſui famuli curā gererz cui veſtuto miraculo
potū ī ſolitudīe ex petre duritia miſtraēt· Sz
antiqu⁹ hoſtis huāni generis ei⁹ viribꝫ inui
dēs hūc vſitata arte depellē ex eo ſpecu moli
tus eſt· Nā amicā ſibi beſtiā ſerpentē ſcꝫ igreſ
ſus hūc ab eadē habitacōe eicere facto terrore
conatus eſt· Cepit etenī ſerpēs in ſpelūca iue-
niri ſol⁹ cū ſolo· eoqꝫ orāte ſe añ illū ſternere
et cū cubāte pariter cubaē· Sz vir ſanct⁹ ōnino
imperterritus. ei⁹ ori manū vel pedē extēdebat
dicēs. Si licētiā accepiſti vt ferias· ego nō ꝓ
hibeo· Cūqꝫ hoc cōtinue ꝑtrienniū gerētur·
die q̄dam antiqu⁹ hoſtis tāta hac ei⁹ fortitu
dine victus infremuit· ſeqꝫ ꝑ deuexū montis
latus in p̄cipiciū ſerpens dedit ōniaqꝫ arbuſ
ta loci illius flāma ex ſe exeunte ↄcremauit·
q̄ in eo ꝙ montis latus omne ↄbuſſit. cogēte
ōmipotenti deo monſtraē ↄpulſus eſt. quāte
virtutis erat· q̄ victus abſceſſerat· Perpende
queſo iſte vir dñi in quo mentis vertice ſtetit
qui cum ſerpente per trienniū ſecurus iacuit

Pe· Audita paueo. Gre·

Vir iſte vite venerabilis incluſiōis ſue tēpe
primo decreuerat vt vltra mulierē nō videt.
Non qꝛ aſpernabatur ſexū ꝫ ꝯtemplata ſpē
temptacōnis incurrere metuebat viciū. Qđ
q̄dam mulier audiēs. audacit aſcēdit montē
atꝫ ad eius ſpecū impudent̄ ꝓrupit. At ille
paulo longius intuēs ꝛ venientia ad ſe mulie-
bria indumēta ꝯſpitiens ſeſe in oracōeꝫ dedit
in terrā fatiē deꝑſſit. ꝛ eo vſqꝫ ꝓſtrātus iacuit
q̄uſqꝫ impudens mulier a feneſtra celle illius
fatigata recederet. Que die eodem mox vt de
mōte deſcendit vitā finiuit. ut ex mortis eius
ſentētia daret intelligi qꝛ valde ōmipotenti
deo diſplicuit qꝫ eius famulū auſu imꝓbo cō
triſtauit Alio q̄dam tpe. dū multi ad hūc re
ligioſa deuocōne occurrerēt. atꝫ arta eſſꝫ ſemi
ta q̄ in deuexo mōtis latē ad eius cellulā ꝓpe
rātes ducebat: puer puulꝰ īcaute gradiēs ex
eodē monte cecidit. ꝛ vſqꝫ ad vallē corruit. q̄
ſub monte eodē quaſi in ꝓfundo ꝯſpicit̄. In
loco q̄ppe eodem tanta mons ipſe altitudīe ex
creuit: ut arbuſta ingentia que ex eadē val-
le prodeunt ex monte aſpitientibꝫ quaſi fru-
tecta videantur. Perturbati ſunt itaqꝫ cūcti q̄
veniebant. ſūmaqꝫ cura queſitū eſt. ſicubi cor
pis elapſi pueri potuiſſꝫ īueniri. Quis enim
aliud niſi extinctū crederet quis vel corpus

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ad terciã integrũ puenisse ſuſpicaretur. dũ im-
poſitis vbiqʒ ſcopulꝰ in ꝑtibus diſcerpi potu-
iſſet. Sed reqſitus puer in valle inuẽtus eſt.
non ſolũ viuus. ſʒ etiã incolumis. Tũc cũctis
patent innotuit. ꝙ ideo ledi nõ potuit. qꝛ hũc
in caſu ſuo martini oracõ portauit. In ſpecu
ve ro illiꝰ magna deſup rupis eminebat. q̃ cũ
ex ꝑte exigua mõti videtur affixa. martini cel-
le ꝑeminens. caſũ ſuũ q̃tidie et illius interitũ
ruitura minabatꝰ. Ad hũc meſcator illuſtris
viri armẽtarij nepos cũ magna ruſticoꝝ mul-
titudine veniẽs ꝓcabatur. vt vir dei de ſpecu
eodẽ dignaretur exire. q̃tenus ipſe ruiturã ru-
pem ex mõte euellere potuiſſet. atqʒ in ſpecu
ſuo dei famulus iã ſecurus habitaret. Cũqʒ ſʒ
ipſe vir dei nequaq̃ acqeſceret. ei qđ poſſʒ vt
faceret ꝑcepit. ⁊ ipẽ ſe in celle ſue remociori p-
te ↄtulit. ſi tñ moles rueret. dubiũ nõ erat ꝙ
ſimul ⁊ ſpecũ deſtrueret. ⁊ martinũ necaret Ita
qʒ dũ ea q̃ venerat multitudo conaretur. ſi poſ-
ſet ſine periculo viri dei ingens illud qđ deſup
incubueãt ſaxũ leuare. cũctis vidẽtibus repẽ-
te res valde admirabilis ↄtigit. qꝛ moles ipã
quã conabãtur euellẽ. ſubito eiſdẽ laborãtibꝰ
euulſa. ne ſpelũce martini tectũ tangeret. ſal-
tũ dedit. ⁊ q̃ſi ſerui dei leſionẽ fugiens lõgius
cecidit Qđ ad iuſſum õnipotẽtis dei ãgelico

miniſterio actū intelligit. qui d'ina ꝓuidentia diſponi ōnia fideliter credit. ¶ Hic aū prius in eodem monte ſe ↄtulit nec dum clauſo ſpecu habitās. catena ſibi ferrea pedem ligauit eāq₃ ſaxo ex ꝑte altera affixit ne ei vltra liceret ꝓgredi. niſi q̄ꝫ catene eiuſdē quātitas tendebatur. Qd vir vite venerabil' benedict⁹ audiēs cui⁹ ſupius memoriā feci. ei ꝑ diſcipulū ſuū mādare curauit. Si ſuus es dei nō teteneat catēa ferri: ſꝫ catena xp̄i. Ad hāc vocē martinus eandē ↄpedē ſoluit. ſꝫ nunq̄ꝫ poſtmodū ſolutū tetēdit pedē vltra locū quo hūc tendere ligatū ↄſueuerat. atq₃ in tanto ſe ſpacio ſine catēa coheruit. in quāto ⁊ añ alligatus māſit. Qui dum ſe poſtmodū in eiuſdē loci ſpecu ↄcluſiſſet. cepit etiā diſcipulos habere qui ab eius ſpecu ſeorſū habitātes. ad vſum vite aquā de puteo haurire ↄſueuerant. ſed funis in quo ad hauriendā aquā ſitula depēdebat crebro rumpebatur. Vnde factum eſt. ut eandem catenam quā ex pede ſuo vir domini ſoluerat: eius diſcipuli peterēt. eamq₃ funi adiungerēt atq₃ in illa ſitulam ligarēt. Ex tempore illo contigit. ut iſdem funis et quotidie tingētur. in aq̄ ⁊ nullomō rūpētur. Quia enī catenā viri dei funis ille ↄtigit. Ipſe q̊q₃ ad tolerādam aquam. ferri in ſe fortitudinē traxit.

Pe. Facta hec placẽt· qꝛ mira ⁊ multũ· qꝛ
recentia· Gre. capitulũ·xvij·

Noſtris modo tꝑibus q̃dam q̃drageſim⁹
noĩe buxentine ecc̃ie ſubdiacon⁹ fuit.
q̃ oĩm ſuaꝝ gregẽ paſcere in eiuſdẽ aurelie ꝑ
tibus ſolebat Cui⁹ valde veracis viri narracõ
ne res mira ĩnotuit. q̃ ſecrete fuerat geſta· Is
nãqꝫ ut ꝑdixi⁹ dũ gregis ſui ĩ aurelia curã ge
reret· in dieb⁹ eiſdẽ vir fuit e mõte q̃ argẽta-
rius vocatur venerabil' vite q̃ habitũ mõchi-
cũ quẽ pretẽdebat ſpecie moribus explebat·
Hic itaqꝫ ad ecc̃iaꝫ bti petri apoſtoloꝝ pꝛĩci
pis ab eodẽ mõte argẽtario ãnis ſingulis ve
nire ꝯſueuerat· atꝫ ad hũc quẽ predixi q̃dra-
geſimũ ſubdiaconũ ſicut ipſe narrauit hoſpi
talitatis grã declinabat· Quadã vero die dũ
ei⁹ hoſpiciũ· qd nõ lõge ab ecc̃ia abeãt intraſ
ſet· cuiuſdã paupcule mulieris marit⁹ iuxta
defũctus eſt. quẽ ex more lotũ veſtimẽtis ĩdu
tũ ⁊ ſabano ꝯſtrictũ· ſupueniẽte veſpe ſepeli
re nequerũt· Juxta defũcti igit' corp⁹ vidua-
ta mulier ſedit· q̃ in mag̃s fletib⁹ noctẽ ducẽs
cõtinuis lamentoꝝ vocib⁹ ſatiſfatiebat doloi
Cũqꝫ hoc diuci⁹ fieret· et flere mulier nullo
modo ceſſarꝫ vir dei q̃ recept⁹ hoſpicõ fueãt·
quadrageſimo ſubdiacono conpunctus ait·
Dolori hui⁹ mulieris anima mea cõpatitur·

rogo. ſurge ⁊ oremꝰ. Perrexe͛ igitᷣ vtriq3 ad vicinā ecclīam ſeſeq3 parit͛ in oracōm dederūt Cūq3 diuciꝰ oraſſent. ↄplē oracōem q̄dragesimū ſubdiaconū. ſeruꝰ dei peciJt. Qua ↄpleta ab altaris crepidine puluerē collegit. atq3 cū eodē q̄dragesimo ad defūcti corpus acceſſit. ſeſeq3 ibidē in oracōm dedit Cūq3 diuciꝰ oraſſet. iā non ſicut prius fecerat ↄpleri oracōem ꝑ ſubdiaconū voluit. ſ3 ipſe bn̄dictionē dedit ſtatimq3 ſurrexit. Et q2 dextera maū collectū puluerē geſtabat ſiniſtra manu palliū q̄ faci es defūcti velabatur abſtulit. Qd cū mulier fieri cernēt. cōtradicere vehement͛ cepit: ⁊ mirari q̄d velit facere. Ablato itaq3 pallio: diu eo quē collegerat puluē. defuncti fatiem fricauit. q̄ cū diucius fricaretur cepit animā. oſcitauit. oculos apuit. ſeſe eleuās reſedit: q̄d erga ſe ageretur miratus eſt: ac ſi de graui ſomno fuiſſ3 excitatus. Qd dum mulier lamētis fatigata cōſpicerz. cepit ex gaudio magis flē et voces ampliꝰ edere. Quā vir dn̄i modeſta ꝓhibicōne ↄpeſcuit dicens. Tace tace: ſed ſi quis vos req̄ſierit qualiter factum ſit. hoc ſolūmodo dicite. q2 dn̄s xp̄us iheſus opeā ſua fecit. Dixit hoc atq3 ab eiꝰ hoſpicō exiJt q̄dragesimū ſubdiaconē reliq̄t: ꝓtinꝰ in eodē loco vltra nō apparuit Tēpalē nāq3 hōrē fugiēs

egit·ut a b hijs a q̃bus viſus in tãta v̓tute fu
erat.nunq̃ iã in hac vita videretur· ¶ Pe·
Quid alij ſentiãt ignoro·ego aũt cũctis mira
culis.hoc poti⁹ exiſtimo eſſe miraculũ·quo ad
vitã mortui redeunt·eorũqȝ aĩme ad carnem
ex occulto reuocãtur· ¶ Gre. Si viſibi=
lia attẽdim⁹·ita neceſſe eſt ut credam⁹:ſi ve=
ro iuiſibilia penſam⁹ nimiꝝ cõſtat qꝛ maius
eſt miraculũ p̃dicacõis verbo atqȝ oracõis ſola
cio peccatorẽ ↄuertere·q̃ carnẽ mortuã ſuſci=
tare In iſto enĩ reſuſcitat᷑ caro iteꝝ moritura
in illo vero aĩa in eternũ victura Cum enĩ ꝓ=
pono duos:in quo horum exiſtimas maiori
factũ virtute miraculũ? Lazaꝝ q̃ꝑpe quẽ iam
fidelẽ fuiſſe credim⁹ carne dñs·ſaulũ vero re=
ſuſcitauit in mẽte. Et q̃dem poſt reſurrectõeꝫ
carnis·de lazari virtutibꝫ tacetur·nã poſt re=
ſurrectionẽ aĩme.capẽ nrã infirmitas non va
let·quãta in ſacro eloq̃o de pauli virtutibꝫ di
cuntur·ꝙ ille eius crudeliſſime cogitaciones
ad pietatis mollia cõuerſe ſũt viſcera·ꝙ mo=
ri cupit ꝓ fratribꝫ·in quoꝝ prius morte gau
debat·ꝙ plenus omni ſcriptu͛e ſcientia.nihil
ſe ſcire iudicat niſi criſtum iheſum et hunc
crucifixum ꝙ pro criſto virgis libenter cedi=
tur quem gladijs inſequebatur:ꝙ apoſtola
tus honore ſublimis eſt·ſed tamen ſponte fit

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

paruul⁹ in medio diſcipuloꝝ· q̄ eo celi tercij
ſecreta ducit᷑. et tñ mentis oculū p̄ ɔpaſſionē
reflectit ad diſponēdū cubile ɔiugatoꝝ dicēs
Vxori vir debitū reddat· ſimilit᷑ ⁊ vxor viro.
q̄ admiſcet᷑ in ɔtemplacōe cetib⁹ angeloꝝ ⁊
tñ nō ſpernabat᷑ cogitaē atq̄ȝ diſponē facta
carnaliū. q̄ gaudet in infirmitatib⁹. ſibiq̄ȝ in
cōtumelijs placȝ· q̄ ei viuē xp̄s eſt· ⁊ mori lu
crū: q̄ totū iam extra carnē eſt· hoc ipſū quo
viuit in carne· Ecce q̄liter viuit. q̄ ab inferno
mētis ad vitā pietatis redijt Min⁹ eſt ergo
quēpiā in carne ſuſcitai· niſi forte cū p̄ viuifi
cacōeȝ carnis ad vitā reducit᷑ mētis: ut ei aga
tur p̄ exteri⁹ miraculū q̄ten⁹ cōuſus interi⁹ vi
uificetur. Pe· Valde ego infra credidi hoc
q̄d modo q̄ſ ſit icompabilit᷑ ſupius agnoui·
Sed q̄ſo cepta pſeq̄re: vt dum tēpus vacat·
ſine edificacōe hora non tranſeat· Gre·

capitulum·xviij.

Frater q̄dam meū eſt in mōſterio cō
uerſatus in ſcriptura ſacra ſtudioſiſſi
mū qui me etate p̄ibat· ⁊ ex multis que neſci
ebam me edificare conſueuerat· Huius itaq̄ȝ
narracione didici· q̄ fuit quidam in cāpanie
ptibus intra q̄dragesimū romane vrb̄ milia
rium. noīe bñdictus· ⁊ q̄dem etate iuuenis·
ſ; moribus grādeuus· ⁊ in ſcē ɔuerſacōis r̄gula

ſe fortit̄ ſtringēs. Quē totile regis tēpore cū gotti ꝑperiſſent hūc incēdere cū ſua cella mo liti ſūt. Ignē nāqꝫ poſuerūt. ſed in circuitu arſerūt oīa. cella vero illius igne ꝯburi nō po tuit. Q̄d videtes gotti magiſqꝫ ſeuiētes atqꝫ hūc a ſuo hītaculo trahētes non longe aſper erunt ſuccenſū clibanū qui coquēdis panibꝫ parabat̄ eūqꝫ in illo ꝓiecerūt. clibanūqꝫ clau ſerunt. Sed die altero ita illeſus inuētus eſt. vt nō ſolū eiꝰ caro ab ignibꝫ. ſꝫ neqꝫ extrema vllomō veſtimēta cremarent̄. ¶ Pe. Anti quū miraculū triū puerorꝫ audio: q̄ ꝓiecti ig nibꝫ leſi nō ſūt. ¶ Gre. Illud vt opinor mi raculū ex ꝑte aliqua diſſimilit̄ geſtū eſt. Tūc q̄ppe tres pueri ligatis pedibꝫ ac manibꝫ in ignē ꝓiecti ſūt. Quos die altero rex req̄rens in camino illeſis veſtibꝫ deābulantes repeꝑit. Ex q̄ re colligitur. qꝛ ignis in q̊ iactati fuerāt q̄ eorꝫ veſtimēta nō ꝯtigit eorꝫ vincula ꝯſūp ſit. vt vno eodēqꝫ tempe. in obſequio iuſtorꝫ et haberet flāma virtutē ſuam ad ſolaciū. et non haberet ad tormentum.

¶ capitulum xix.

Hvic tā ātiq̊ miāculo diebꝫ nr̄is res ſimi lis eueīt ex ꝯtraīo elemēto. Nā nuꝑ io hānes tribunꝰ relacōe ſua me docuit. qꝫ ꝓnul phus comes cū illic adeſſe ſe cū r̄ge authaico

eo tempe in loca eodē vbi miā res ɔtigit affu
iſſe eāqȝ rem cognouiſſe teſtatus eſt· Predic
tus eteni tribun⁹ narrauit dicens· qꝫ añ hoc
q̄nquēniū. qñ apud hāc romanā vrbē alueū
ſuū tiberis egreſſus eſt tantūqȝ creſcēs ut ei⁹
vnda ſuper muros vrbis influeret· atȝ in ea
maximas regiones occuparȝ. apud veronen
ſem vrbē fluuius atheſis excreſcēs. ad bti ze-
nonis martiris atȝ pontificis ecclam vēit· Cu
ius eccle dū eſſent ianue apte: aqua in eā mi
me intrauit· Que pauliſper creſcens vſqȝ ad
feneſtras eccleſie q̄ erāt tectis ꝓxime puenit
ſicqȝ ſtans aqua eccleſie ianuā clauſit· ac ſi il
lud elementū aq̄ in ſoliditatē paietis fuiſſꝫ im
mutatū. Cūqȝ eſſent multi interi⁹ inuenti. ſed
aquaꝝ magnitudīe eccleſia ōnis circumdata
qua poſſent egredi non haberēt ibiqȝ ſe ſiti
ac fame deficere formidarēt. ad eccleſie ianu
am veniebāt· ad bibendū hauiebāt aquam·
Que vt p̄dixi vſqȝ ad feneſtras excreueāt· et
tamē intra eccleſiā nullo mō diffluebat· Hau-
riri itaqȝ vt aqua poterat: ſed diffluere vt a-
qua non poterat· Stans autē ante ianuā ad
oſtēdendū cūctis meritū mātiris· et aqua eāt
ad adiutoriū ꝙ aqua quaſi non erat ad inua
dendū locū· Qd ego antedicti ātiquo ignis
miraculo vere predixi non fuiſſe diſſimile qui

l·iiij·

triū puerorꝫ ꝛ veſtimēta nō ↄtigit. et vincula incēdit. Pe. Mira ſūt valde ſcōꝝ facta q̄ narras et p̄ſenti infirmitati hoīm vehemēter ſtupenda. Sꝫ qꝛ tātos nup in italia fuiſſe viros audio admirāde v̄tutis noſſe velim ſi nullas eos cōtigit. antiq̄ hoſtis inſidias ptuliſſe an ex inſidijs pfeciſſe. Gre. Sine labore certamis nō eſt palma victorie. Vn̄ ergo victores ſūt: niſi ↄtra antiq̄ hoſtis īſidias decertauerit᷑. Malign⁹ q̄ppe ſpūs. cogitacōi. locucōni. atꝫ opi nr̄o ſemp īſiſtit. ſi fortaſſe aliq̄d inueiat vn̄ apd examē eterni iudicis accuſator exiſtat. Vis eteni noſſe quō ad decipiēdū ſp aſſiſtit᷑ capitulū. xx.

Quidā qui nūc nobiſcū ſūt. rē quā narro nouerūt atꝫ teſtant᷑. ꝙ vir vite venerabilis ſtephan⁹ noie. valerie puītie p̄ſbiter fuit hui⁹ noſtri boīfacij diaconi atꝫ diſpēſatoris ecc̄ie nacōne pximus. Quadā die de itinē domū regreſſus mācipio ſuo negligent loquēs p̄cepit dicens. Veni diabole. diſcaltia me. Ad cui⁹ vocē mox ceperūt ſe caligaꝝ corrigie in ſūma velocitate diſſoluē: vt apte conſtaret. ꝙ ei ipſe q̄ noīnatus fuerat. ad diſtrahēdas caligas diabol⁹ obediſſꝫ. Qd mox vt p̄ſbiter vidit vehemēter expauit. magniſqꝫ vocibus clamare cepit dicens. Recede miſer.

recede: non enī tibi· ſ; mancipio meo loquutꝰ ſū
Ad cuiꝰ vocē ꝓtinus receſſit ita ut inuēte ſūt
magꝰ iā experte diſſolute corrigie remāſerunt·
Qua in re collige antiquꝰ hoſtis: q̄ tā p̄ſto ē
factis corporalibꝫ· q̄ꝫ nimis inſidijs nr̄is cogi-
tacōnibꝫ inſiſtat. ¶ Pe· Laborioſū valde eſt
atꝫ terribile ɔtra inimici inſidias ſp intēdē· ⁊ cū eo
quaſi in acie ſtare· ¶ Gre·

¶ capitulum. xxi·

Laborioſū nō erit. ſi cuſtodiā nr̄ām nō
nob̄ ſ; ſupne grātie tribuimꝰ ita tn̄ ut
⁊ nos ipſi inquātū poſſimꝰ. ſub ꝓtectione vi-
gilemꝰ· aūt ātiquꝰ hoſtis· a mēte ceperit ex-
pelli: ex diuina largitate plerūqꝫ agit̄: vt nō ſo-
lū timeri nō debeat· ſ; ipē etiā a bene viuentiū
virtute terreat̄: Rei nāqꝫ quā narro vir ſcīſſi
mus eleutheriꝰ ſenex pat̄: cuiꝰ ſupius memo
riā feci teſtis extitit· mihiqꝫ hoc īntimare cura-
uit· ¶ Qꝛ in ſpolitana vrbe puella q̄dā nobil̄
cuiuſdā ꝓmarij filia celeſtis vite deſiderio ex-
arſit· eiqꝫ pat̄ ſuus reſiſtē ad viā vite conatꝰ
eſt· Sꝫ illa contēpto patre ɔuerſacōis habi-
tū ſuſcepit· Qua ex re factū eſt vt eā pat̄ ſue
ſubſtātie exheredē facerꝫ nihilqꝫ illi aliud ni
ſi ſex vncias vnius poſſeſſiuncule largiretur
eius vero exēplo ꝓuocate ceperūt apud eam
multe nobilioris generis puelle ɔuerti: atqꝫ

omnipotenti dño dedicata virgīitate seruire. Quadā vero die isdē eleutherius abbas vir vite venerabilis. ad eā grā exhortacōnis atqȝ edificacōis accesserat. et cū ea de v̄bo dei collo quēs sedebat. Cū repēte ex eodē fūdo quē in sex vncias a parte pcepeāt. cū xenio rusticus venit. Qui dum an̄ eos assistēt. maligno spū correptus cecidit. fatigariqȝ nimis stridoib9 atqȝ balatib9 cepit. Tunc sanctimoīalis femina surrexit. atqȝ irato vultu. magnisqȝ clamoribus imperauit dicens. Exi ab eo miser: exi ab eo miser. Ad cui9 vocē. mox p os vexati diabol9 rn̄dit dicēs Et si de isto exeo. ī quē intrabo. Casu aūt iuxta porcus puus pascebatur Tūc scīmonialis feīna p̄cepit dicēs. Exi ab eo ꝛ in hūc porcū ingredē. Qui statim de homīe exījt. porcū quē iussus fuerat invasit occidit et recessit. Pe. Velim nosse si saltim porcū concedere spūi immūdo debuit. Gre. Proposite regule nrē actionis sunt facta veritatis. Ipsi eteni redēptori nrō a legione que hoīem tenebat dictū est. Si eicis nos. mitte nos in gregē porcoꝝ Qui hāc et ab hoīe expulit. et in porcos ire. eosqȝ ī abyssū mittē ꝯcessit. Ex q̄re etiā h̄ colligit' q abſqȝ ꝯcessione oīpotētis dei nullā malign9 spirit9 cōtra hominē potestatē habeat. q̄ in porcos

intrare nō potuit·niſi pmiſſus Illi ergo nos ncāe eſt ſponte ſubdi·cui ⁊ adu̇ſa oīa ſubiciū tur inuita ut tāto nr̄is hoſtib⁹ poteciores ſi- mus·qn̄to cū auctore oīm vnū efficim² p hu̇i litatē·Quid aūt mir̄·ſi elcī qq̄ꝫ ī carne poſiti multa facere mirabilit̄ poſſūt·q̄ꝛ ipa q̄ꝫ oſſa mortua plerūqꝫ in multis miācul̄is viuūt·

capitulum.xxij.

In valeria nāqꝫ puītia res eſt hec geſ ta quā nārro.mihiqꝫ bte̅ memorie ab batis mei valencōis relacōe cognita Ibi etenī q̄dam venerābilis ſacerdotis erāt·q̄ cū clericis ſuis dei laudib⁹ boniſqꝫ opib⁹ intētus ſcē ↄu̇ ſacōis vitā ducebat·Supueniēte aūt vocaci onis die defūctus eſt:atꝫ an̄ eccīam ſepultus Eidē vero eccīe caule inherebāt ouiū:atꝫ iſdē locus in q̄ ſepultus eſt ad eaſdē oues tēdenti bus puius erat Quadā aūt nocte cū clericis intra eccīaꝫ pſallentib⁹ fur veniſſet.vt īgreſſus caulas furtū facerꝫ·veruecē tulit·⁊ ↄcit⁹ exijt Cū vero pueniſſet ad locū vbi vir dn̄i ſepul- tus erat.repente heſit:⁊ greſſum moue̊ non potuit.Veruecē q̄dem de collo depoſuit.eūqꝫ dimittere voluit·ſed manū laxare nō valuit· Cepit ig̃ miſer ſtare cū preda ſua reus ⁊ li- gat⁹.volebat veruecē dimittere nec valebat volebat egredi cum veruece nec poterat.miro

itaqꝫ modo fur q̄ a viuis videri timueāt· hūc
mortuus tenebat. Cūqꝫ ita greſſus manuſqꝫ
illius fuiſſent obſtricta ut īmobilis perſtitit.
Facto mane. expletiſqꝫ laudibꝫ dei ab eccl̄ia
egreſſi ſūt clerici ⁊ īuenerīt ignotū hoīem ver
uecē tenentē manu· Res venit in dubiū vtrū
veruecē tollēt an offerret· ſed culpe reus citi⁹
indicauit penā Mirati oēs· qꝫ ingreſſus fur
viri dei merito ad predā ſuā ſtabat ligatus·
Qui ſe ꝓ eo ꝓtinus in oracōem dederūt ſuiſ-
qꝫ p̄cibus vix obtinē valuerūt. vt q̄ res eoꝝ
venerat rapere· ſaltim vacu⁹ exire mereretur·
Itaqꝫ fur q̄ diu ſteterat cū preda captiu⁹
qn̄qꝫ exijt vacuus ⁊ lib. Pe· Apparet
quāte ſit ſuper nos dulcedis oīpotēs de⁹ cu-
ius erga nos fiūt tā iocūda miracula Gre.

capitulum· xxiij·

Preneſtine vrbi mōs p̄minet· in q̄ bti
petri apoſtoli mōſteriū ſitū eſt viroꝝ
dei quoꝝ relacōe adhuc in mōſterio poſitus
audiſſe me ꝯtigit magnū hoc qđ narro mira
culū· qđ eiuſdē mōſterij mōchi ſe noſſe teſta
bant̄. In eo nāqꝫ mōſteio fuit pr̄ vite venera
bil. q̄ q̄dā mōchū nutriēs vſqꝫ ad reuerēdos ꝓ
uexit mores· Cūqꝫ eū in timore dn̄i viderꝫ ex
creuiſſe. ī eodē ſibi mōſteio· tūc p̄ſbiteꝝ fecit
ordinari. Cui poſt ordinacōnem ſuā· qꝫ non

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

longe abesset eius exitus. reuelacōe indicatū est. A p̄dicto aūt prē mōsterij pecijt. quatenus ei ꝯcederet᷑ vt sibi sepulchꝝ pararꝫ. Cui ille rn̄dit Ante te q̄dem ego moriturus sum ſꝫ tn̄ vade ⁊ sicut vis ꝑpara sepulchꝝ tuū. Re cessit igr̄. ⁊ ꝑparauit. Cū non post multos dies senex pat̄ febre p̄uentus est. ad extrema puenit. atꝫ assistenti p̄sbitero iussit dicēs. In tuo sepulchro me pone. Cūqꝫ ille dicerꝫ. scis qꝛ ego modo te sequtur? sū. vtrosqꝫ capē nos non pōt. abbas ꝓtin? respōdit dicēs. Ita fac vt dixi. qꝛ sepulchꝝ tuū ābos nos capit. Defunct? itaqꝫ est. atꝫ in sepulchro eodē qd̓ sibi p̄sbiter parauerat sepultus. Mox q̄ꝫ ⁊ presbiterꝝ corpis lāguore secutus est. quo languore cresce nte. citius p̄sbiter vitā finiuit. Cūqꝫ ad sepulchrū qd̓ sibi ipse parauerat. corpus illius fuissꝫ a fratribꝰ deportatū. aperto eodē sepulchro. viderūt ōnes q̄ aderant locū non esse vbi poni potuissꝫ. qꝛ corpus patris mōsterij qd̓ illic an̄ positū fuerat ōne illud sepulchꝝ tenebat. Cūqꝫ frēs qui p̄sbiteri corpus attulerūt. factā sibi difficultatē sepeliendi viderē. vnus eorū exclamauit dicēs. He pater vbi est qd̓ dixisti. qꝛ sepulchrū istud ambos vos caperet᷑. Ad cui? vocem subito cūctis videntibus abbatis corpus qd̓ illic ante fuerat

humatū· ⁊ ſupinū iacebat· ſe vertit in latere·
et vacantē ſepulchri locū ad ſepeliendū cor-
pus p̄ſbiteri p̄buit. ⁊ qꝛ vtroſqꝫ illic loc⁹ ca
pēt· ſicut viu⁹ ꝓmiſerat· mortu⁹ īpleuit. Sed
qꝛ h̄ qd̄ p̄dixi· apd̄ p̄neſtinā vrbē in bti petri
apſi mōſterio geſtū eſt· vis ne aliq̄d etiā qd̄
in hac vrbe de eius eccīe cuſtodib⁹· vbi ſacra
tiſſimū corp⁹ illi⁹ eſt poſitū audire· Pe·
Volo atqꝫ id vt fiat magnopē deprecor·

capitulū· xxiiij·

Adhuc ſupſūt aliq̄· qui theodoꝝ eius
eccīe cuſtodē nouerūt· cui⁹ narracōne
innotuit res q̄ ei ꝯtigit valde memorabil̄: qꝛ
q̄dā nocte dū cūci⁹ ad meliorāda iuxta ianuā
lumīaria ſurrexiſſ̅. ex more ligneis gradibus
ſub lāpade poſitis ſtabat: ⁊ lāpadis refoue
bat lumē. Cū ſ̄pēte btūs petrus apl̄s. in ſto
la cādida deorſū in pauimēto ꝯſtitit eiqꝫ dixit
Colliberte. q̄re tā citius ſurrexiſti· Quo dicto
ab oculis aſpitiētis euanuit· h̄ tātus in eū pa
uor irruit. ut tota in illo corpis v̄tus deficerꝫ
et p dies multos de ſtratu ſuo ſurgē nō valēt
Qua in re quid aliud iſdem btūs apoſtolus
ſeruientib⁹ ſibi voluit niſi p̄ſentiam ſui reſpec
tus oſtendere: Quia quicq̄d pro eius venerā
cione agerent: ipſe hoc pro mercede retribu
cionis· ſine intermiſſione ſemper videret·

·:·

¶ Pe· Mihi hoc non tã apparet mirꝫ qꝛ vi
ſus eſt.ꝫ qꝛ is q̃ eũ vidit cũ ſanus eſſꝫ egrota
uit. ¶ Gre· Quid ſup hac re miraris petre.
Nunq̃d nã mẽte excidit·qꝛ cũ daniel ꝓphe-
ta magnã illã ac t̃ribilẽ viſionẽ vidit·ex qua
etiã viſione ꝯtremuit.ꝓtinus adiũxit·⁊ ego
elãgui ⁊ egrotaui ꝑ dies plurimos· Caro ei:
ea q̃ ſũt ſpũs cape nõ valet ⁊ idcirco nõnũq̃
cũ mens hũana vltra ſe ad videndũ ducitur·
ncc̃e eſt vt hoc carneũ vaſculũ·qđ ferre talẽti
pondꝰ nõ valet infirmetꝛ. ¶ Pe· Scrupulũ
cogitacõis mee apta racõ diſſoluit. Gre.

¶ capitulũ·xxv.

Alius q̃ꝫ illic non añ longa tẽpa ſicut
nr̃i ſeiores ferũt cuſtos eccñe abundiꝰ
dictus eſt:mḡne hũilitatis atꝫ ḡuitatis vir.
ita oĩpotẽti deo fidelit̃ ſeruiẽs:vt iſdẽ btũs pe
trus apl̃s ſignis oñderꝫ:q̃m de illo hẽret eſti
macõem·Nã cũ quedã puella paralitica·ĩ eiꝰ
eccña ꝑmanẽs manibꝯ t̃pperꝫ·⁊ diſſolutis t̃mi
bus corpꝰ ꝑ terrã traherꝫ·diuqꝫ ab eodẽ btõ
petro apoſtolo peteret vt ſanari mereretur
Nocte q̃dã ei ꝑ viſionẽ aſtitit·et dixit Vade
ad abundiũ mãſionariũ.⁊ roga illũ atꝫ ipſe
te ſaluti r̃ſtituet·Cũqꝫ illa de tãta viſione cer-
ta eſſet.ꝫ quis eſſet abũdius ignoraret cepit
huc illucqꝫ per eccñe loca ſe trahere.vt quis

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

eſſet abundius inueſtigarꝫ· Cui repente ille
factꝰ eſt obuiā quē q̄rebat·eiqꝫ dixit· Rogo
te pr̄ indica m̄·q̄s eſt abūdius cuſtos. Cui il
le r̄n̄dit· Ego ſū. At illa inq̄t· Paſtor ⁊ nutri
tor nr̄ btūs petrus ad te me miſit·ut ab infir
mitate iſta liberare me debeas. Cui ille r̄n̄dit·
Si ab ipō miſſa es·ſurge· Eiuſqꝫ manū tenu-
it: ⁊ eā in ſtatu ſuo ꝓtinꝰ erexit· Sicqꝫ ex illa
hora oēs in eius corpore nerui ac mēbra ſoli
data ſūt·ut ſolucōis illius ſigna vlteriꝰ nulla
remanerēt· ¶ Sed ſi cūcta q̄ in eiꝰ ecc̄ia geſta
ꝯgnouimꝰ euoluē conamur·ab oīm iā ꝓaul-
dubio narracōne ꝯticē ſcimus. Vn̄ ncc̄e eſt vt
ad modernos patres q̊rum vita p italie ꝓui
tias claruit narracōne ſe nr̄a retorq̄at.

¶ capitulū·xxvi.

NVp in ſamnij ꝓuītia q̄dā venerādus
vir menas noīe ſolitariā vitā duce-
bat·q̄ nrōꝝ multis cognitus·an̄ hoc fere dec̄
nnū defūctus eſt· De cuiꝰ operis narracōe nō
infero vnū auctorē: qꝛ pene tot m̄ in eius vi
ta teſtes ſūt q̊t ſamnij ꝓuītiā nouerūt. Hic
itaqꝫ nihil ad vſum ſuū aliud·n̄ pauca apū
vaſcula poſſidebat· Huic cū longobārdus q̄
dam in eiſdem apibus rapinā voluiſſet inge
rere·prius ab eodē viro verbo correptus eſt.
⁊ mox p malignū ſpm̄ an̄ eiꝰ veſtigia vexatꝰ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Qua ex re factū eſt·ut ſicut apđ oēs incolas ita etiā apud eandē barbarā gentē eius cele⸗bre nomē hēretur: nullusqȝ vltra preſumerȝ eius cellulā niſi hūilis intrare. Sepe vero ex vicina ſilua venientes vrſi apes conabātur co medē: q̊s ille deꝑhenſus ferula quā portare manu ↄſueueāt cedebat· Mir̄ cuiꝰ verbera īma niſſime beſtie rugiebāt· ⁊ fugiebāt ⁊ que gla dios formidaē vix poterāt ex eius manū ictꝰ ferule ꝑtimeſcebāt· Huiꝰ ſtudiū fuit nihil in hoc mūdo hēre nihil q̄rere niſi oēs q̄ ad ſe ca ritatis cauſa veniebant·ad eterne vite deſide ria accēdē· Si qn̄ aūt quorūlibet culpas ag⸗noſcerȝ·nunq̄ꝫ ab increpacōe parceret·ſȝ amo⸗ris igne ſuccēſus·ſtudebat ī eis vehement̉ ꝑ linguā ſeuire. Cōſuetudinē vero vicini vel lō⸗ge poſiti eiuſdē loci accole fecerūt vt diebus ſingulis ꝑ ebdomadā vnuſquiſqȝ ei oblacio nes ſuas traſmitterȝ·ut eſſet q̄ ipſe ad ſe veni⸗entibꝫ·ea offerre potuiſſȝ Quodā vero tēpe poſſeſſor q̄dam·carterius noīe inmūdo de ſiderio deuictus·quādā ſanctimonialē feiam rapuit: ſibiqȝ illicito mr̄imonio ↄiunxit. Qđ mox vt vir dn̄i cognouit ei ꝑ quos potuit q̄ fuerat dignus audire mādauit. Cūqȝ ille ſce leris ſui ↄſcius timerȝ atqȝ ad virꝫ dei accēdē nequaq̄ꝫ preſumerȝ·ne forte hunc aſpere vt

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

delinquētes ſolebat increpare·fecit oblacões
ſuas·eaſqꝫ int̄ alioꝝ oblacões miſit· vt eius
munera ſalti neſciendo ſuſcipet· Sꝫ cū corā eo
fuiſſent oblacões ōniū deportate vir dei taci-
tus ſedit. ſingulatī omēs cōſiderare ſtuduit ꝛ
ōnes alias eligens atꝫ ſeorſū ponēs·oblacō-
nes quas iſdē carteius trāſmiſeāt ꝑ ſpm̄ cg-
nouit. ſpreuit et abiecit dicēs· Jte ꝛ dicite ei.
oblacōm ſuā oīpotenti dn̄o tuliſti· et m̄ tuas
oblacões trāſmittis. Ego tuā oblacōm nō ac
cipio· qꝛ ſuā abſtuliſti deo. Qua ex re factū
eſt. vt p̄ſentes q̄ꝫ magnus timor inuaderꝫ cū
vir domini tam ſcienter de abſentibus iudica
ret. ¶ Pe. Multos horū ſuſpicor
martiriū ſubire potuiſſe· ſi eos tempus pſe-
cucōnis inueniſſet. ¶ Gre.
Duo ſunt petre martirij genera vnum in oc-
culto alterū quoqꝫ in publico. Nam ꝛ ſi pſe-
cucio deſit exterius martirij meritū in occul-
to eſt· cū virtus ad paſſionē prompta flagr̄t
in animo· Quia enim eſſe poſſit et ſine apta
paſſione martiriū teſtatur in euangelio dn̄s
Qui ſebedei filijs adhuc pre infirmitate mē-
tis maiora ſeſſionis loca q̄rentibus dicit· Po
teſtis bibere calicē quē ego bibiturꝰ ſum? Cui
videlicet cū reſpōderent poſſumꝰ· vtriſqꝫ ait·
Calicem quidē meū bibetis· ſedere autem ad

dexterã meã vel ad ſiniſtrã·non eſt meũ dare vobis·Quid autẽ calicis nomẽ.niſi paſſioĩs poculũ ſignat? Et cũ nimiꝝ conſtet.qꝛ Iaco bus in paſſione occubuit: Iohannes vero in pace eccĩe q̄euit:in cũctanter colligitur ⁊ ſine apta paſſione eſſe martiriũ·qñ ⁊ ille calicem dñi bibere dictus eſt·q̄ ex pſecucõe mortuus non eſt·De hijs autẽ talibꝰ tantiſqꝫ viris·q̊rum ſupius memoriã feci·cur dicam? qꝛ ſi pſecucõnis tempus exiſterꝫ martires eſſe non potuiſſent·q̄ occulti hoſtis inſidias tolerãtes ſuoſqꝫ in hoc mundo aduerſaios diligentes cũctiſqꝫ carnalibꝰ deſiderijs reſiſtentes·p hoc ꝙ ſe omnipotẽti deo in corde mactauerĩt etiã pacis tempore mãtires fuerũt:dum noſtris modo temporibꝰ viles q̊ꝫ ⁊ ſecularis vite per ſonas de q̄bus nihil celeſtis glorie preſumi poſſe videbatur oborta occaſione cõtigit ad ad coronas martirij peruemiſſe.

¶ capitulum.xxvij·

Nam ante hos fere quindecĩ ãnos ſicut hij teſtãtur q̄ inteſſe potuerũt: q̄draginta ruſtici a longobardis capti carnes immolaticias comedẽ cõpellebãtur·Qui cũ valde reſiſterẽt. ⁊ cõtingẽ cibũ ſacrilegũ nollent cepere longobardi qui eos tenuerĩt·niſi ĩmolata comederẽt eis mortẽ minari·At illi eternã

m·ij·

vitā potius q̄ p̄ſentē ac trāſitoriā diligentes fidelit̄ pſtiterūt: atz in ſua cōſtācia ſimul oēs occiſi ſunt. Quid itaqz iſti niſi veritatis martires fuerunt qui ne vetitū comedendo ꝯditorē ſuū offenderēt elegerūt gladijs vitā finire.

¶ capitulum. xxviij.

Eodem q̊z tpe dū fere q̄drīngētos captiuos alios lōgobádi tenuiſſent more ſuo īmolauerūt caput capre diabolo hoc ei per circuitū currētes ⁊ carmīe nefando dedicātes Cūqz ipſi pri⁹ illd̾ ſbmiſſis ceruicib⁹ adorarēt. eos q̊z q̊s ceperāt hoc adorae parit̄ cōpellebāt. Sz ex eiſdē captiuis maxia multitudo magis eligēs moriēdo ad vitā īmoꝛ̄lem tēdere q̄ adorādo vitā moꝛ̄lem tenē: obtēpare iuſſis ſacrilegis noluit. ⁊ ceruicē. quā ſemp creatori flexeāt creatuē iclinaē ꝯtempſit. Vn̄ factū eſt. ut hoſtes q̄ eos ceperāt graui iracūdia accēſi cūctos gladijs intficerēt. q̊s ī errore ſuo pticipes nō hērent. Quid ergo mir̄ ſi erūpente pſecucōis tpe illi martires eſſe potuiſſent. qui in ipſa q̊z pace ecc̄ie ſemetipſos ſemp affligendo anguſtā martirij tenuerūt viam: quādo irruente pſecucōis articulo hij etiam meruerunt martirij palmas accipere: qui in pace ecc̄ie letas huius ſeculi vias ſequi videbantur. Nec tn̄ hoc qd̾ de eiſdem electis

viris dicimꝰ. de cūctis iā q̄ſi in r̄gula tenemꝰ·
Nā cū pſecucōis apte tēpꝰ irruit ſicut pleri-
qꝫ ſubire martiriū poſſunt· q̄ eſſe ī pace ecc̄ie
deſpirabiles vidētur. ita nōnunq̄ ī debilitatis
formidinē corruūt· q̄ in pace priꝰ ecc̄ie fortit̄
ſtare credebātur· Sꝫ eos de q̄bꝰ p̄dixímꝰ fieri
mártires potuiſſe fident̄ fatemur. qꝛ hoc iā ex
eoꝝ fine colligimꝰ. Cadē eni nec in apta pſe
cucōe poterāt hij de q̄bꝰ ꝯſtat qꝛ ⁊ vſqꝫ ad fi
nē vite in occulta aīmi v̓tute pſteterīt. ¶ Pe·
Vt aſtruis ita eſt· Sꝫ ſup ī dignos nos d̄ime
miſericordie diſpēſacōem miroꝛ· qꝛ lōgobar
doꝝ ſeuitia ita modeātur· ut eoꝝ ſacdote̅ſ ſacri
legos q̄ eſſe ſe fideliū quaſi victores vidēt. or
thodoxoꝝ fidē pſequi mīme pmittat· ¶ Gre.

¶ capitulum·xxix·

Hoc petre facē plerūqꝫ conati ſunt. ſꝫ
eoꝝ ſeuitie miracula reſtiterīt ſupna.
Vn̄ vnū narro. qd̓ p bonifaciū mōſterij mei
mōchū. q̄ vſqꝫ q̄drienniū cū longobárdis fuit.
adhuc an̄ triduū agnoui· Cū ad ſpolitanam
vrbē longobardoꝝ ep̄s ſcꝫ arrianꝰ veniſſꝫ. et
locū illic vbi ſolēnia ſua agerꝫ non hēret. ce-
pit ab eius cīuitatis ep̄o eccleſiā petere q̄m ſuo
errori dedicaret· Qd̓ dum valde ep̄s negarꝫ
iſdem q̄ venerat arrianus beati pauli apoſto
li illic eccleſiam cominus ſitam ſe die altero

violent intratuꝝ eſſe ꝓfeſſus eſt. Q̄d eiuſdē ecclesie cuſtos audiēs feſtinꝰ cucurrit ecc̄iam clauſit ſeris muniuit. Facto aūt veſpe lampades ōnes extinxit: ſeqꝫ in īterioribꝫ abſcōdit. In ipſo aūt ſubſequētis lucis crepuſculo arrianus eꝑs collecta multitudine aduenit. clauſas ecc̄ie ianuas effringē paratus. Sꝫ repēte cūcte ſimul regie d̄initus cōcuſſe. abiectis longius ſeris apte ſūt. atꝫ cū m̄gno ſonitu ōnia ecc̄ie clauſtra patuerūt. Effuſo deſup lumine oēs q̄ extincte fuerāt lāpades accēſi ſūt. Arrianꝰ vero eꝑs q̄ vim facturꝰ aduenerat: ſubita cecitate perculſus eſt. atꝫ alienis iā manibꝫ ad ſuū hītaculū reductꝰ. Q̄d dū longobardi in eadē regioē poſiti oēs agnoſcerēt: neq̄q̄ vlterius p̄ſūpſerūt catholica loca temerare. Miro etenī modo res geſta eſt: vt qꝛ eiuſdē arriani cauſa lāpades ī ecc̄ia bt̄i pauli apl̄i fuerāt extincte. vno eodēqꝫ tp̄e ⁊ ipē lumē pderꝫ. ⁊ ī ecclesia lumē rediꝛ. ¶ capitulū. xxx.

Sed neqꝫ hoc ſileā. q̄d ad eiuſdē arriane hereſei dānacōem in hac q̄ꝫ vrbe an̄ bienniū pietas ſupna mōſtrauit. Ex hijs q̄ppe q̄ narro aliud ꝑplꝯ totus agnouit: alid aūt ſacerdos ⁊ cuſtodeſ ecc̄ie ſe audiſſe vidiſſeqꝫ teſtātur. Arrianoꝝ ecc̄ia in regione que ſubiacet huic vrbi q̄ ſubura dicitur. cū clauſa

vſqz añ bieniū remāſiſſʒ placuit vt fide catho
lica itroductis illic bti ſebaſtiaī et ſcē agathe
martiꝝ reliquijs dedicari debuiſſʒ. Qd factū
eſt· Nā cū magṡ multitudīe populi venientes
atqz ōmipotenti deo laudes canētes. eandē ec
cleſiā ingreſſi ſunꝰ· Cūqz in ea iā miſſaꝝ ſolē
nia celebrarentᷣ· ⁊ p̄ eiuſdē loci āguſtia popu
li ſe turba ꝯprimēt· q̄dā ex hijs q̄ extᷣ ſacriū
ſtabāt porcū ſubito ītra ſuos pedes huc illuc
qz diſcurrē ſenſerīt Quē dū vnuſquiſqz ſentirʒ
⁊ iuxta ſe ſtantibꝫ īdicarʒ· iſdē porcꝰ ecc̄ie ia-
nuā pecijt et oēs q̄s ꝑtranſijt in āmiracōez cō
mouit ſʒ videri nihil potuit q̄uis ſentiri potu
iſſʒ· Qd idcirco dīna pietas oſtēdit. ut cūctis
pateſcerʒ· qz de loco eodē īmūdus hītator exi
ret· Peracta igᷣ miſſaꝝ celebritate ꝛceſſimꝰ
ſʒ adhuc nocte eadē magnꝰ ī eiuſdē ecc̄ie tec-
tis ſtrepitus factꝰ ē ac ſi in hijs aliq̄s errādo
diſcurrerʒ· Sequēti aūt nocte g̃uioꝛ ſonitꝰ ex
creuit· cū ſubito tāto t̄rore ī ſonuit. ac ſi ōmis
illa eccleſia a fundamētis fuiſſʒ euſa et ꝓtinꝰ
receſſit· ac nulla illic vlterius inq̄etudo antiq̄
hoſtis apparuit· ſʒ ꝑ t̄roris ſonitū quē fecit in
notuit. a loco quē diu tenueāt q̄ coactꝰ exie-
bat· ¶ Poſt paucos vero dies. in magṡ ſereni-
tate aeis ſup altare eiuſdē ecc̄ie nubes celitꝰ
deſcēdit ſuoſqz illud velamine operuit· oēſqz

eccleſiam tanto terrore ac ſuauitate odoris re
pleuit. ut patētibus ianuis. nullus illic pſume
ret intrare: et ſacerdos atq3 cuſtodes. vel hij q̄
ad celebrāda miſſaꝝ ſolēnia venerāt rem vi-
debāt. ingredi minime poterāt: et ſuauitatē mi-
rifici odoris trahebāt. Die vero alio dū in ea
lāpades ſine lumīe dependerēt emiſſo diuinitus
lumīe ſūt accēſe. atq3 poſt paucos iterū dies cū
expletis miſſaꝝ ſolēnijs extinctis lāpadibus cuſ
tos ex eadē ecclia egreſſus fuiſſet. poſt paululū
intrauit. et lāpades q̄s extinxerat. lucētes repe
rit. quas negligenter ſe extinxiſſe credidit atq3
eas iā ſollicitius extinxit. Qui exiēs eccleſiā clau
ſit. ſed poſt horaꝝ triū ſpaciū regreſſus. lāpa-
des lucētes quas extinxeāt īuenit ut videlic3
ex ipō lumine apte clareſcere3. quia locus ille de
tenebris ad lucē veniſſet. Pe. Et ſi i magis
ſumus tribulacōnibus poſiti. quia tn̄ a conditore nrō
nō ſumus oīmodo deſpecti teſtātur ea q̄ audio
eius ſtupēda miracula. Gre. Quāuis ſola
q̄ in italia geſta ſūt narrare decreuerā. vis tn̄
vt pro oñdenda eiuſdē arriane hēſei dānacōe
trāſeamus vbo ad hiſpaniā atq3 inde per affricā
ad italiā redeamus. Pe. Perge q̄libet. nā
letus ducor. et letus reducor. Gre.

capitulum. xxxi.

Sicut multoꝝ qui ab hiſpanie ptibus

veniūt relacōe ꝯgnouim⁹ nuꝑ hermīgild⁹
rex liuigildi regis viſi gottoꝝ filius ab ar-
riana hereſi ad catholicā fidē. viro reuerēdiſ
ſimo leādro hiſpaītano epō dudū mihi ī ami
cicijs familiarit iūcto predicāte ꝯuerſus eſt·
quē pat arrian⁹ ut ad eandē hēſim rediret· ⁊
ꝑmijs ſuadē ⁊ minis trere conatus eſt. Cūqꝫ
ille ꝯſtātiſſime rn̄deret· nūq̄ ſe verā fidē poſſe
relinq̄re quā ſemel agnouiſſet· iratus pat eū
ꝑuauit· regno: rebuſqꝫ oīb⁹ exſpoliauit· Cū-
qꝫ nec ſic virtutē mētis illi⁹ emollire valuiſſꝫ·
in arta illū cuſtodia ꝯcludēs: collū manusqꝫ
illius ferro religauit· Cepit itaqꝫ iſdē hermī
gildus rex iuueīs· terrenū r̄gnum deſpicere.
et forti deſiderio celeſte querē in cilicijs iacere
vinculatus· ōnipotenti deo ad ꝯfortādum ſe
ꝑces effūdē· tn̄toqꝫ ſublimius gloriā trāſeun
tis mundi deſpicere. qn̄to ⁊ r̄ligatus agnoue
rat nihil fuiſſe qđ potuit auferri· Superueniē-
te aūt die paſcalis feſtiuitatis· in tēpeſta noc
tis ſilencio ad eū ꝑfidus pater arrianū epm
miſit ut ex eius manu ſacrilege cōſecracionis
cōmunionē perciperꝫ: atqꝫ per hoc ad prīs
gratiā r̄dire merētur Sed vir deo deditus ar-
riano epō venienti exprobauit ut debuit· eiuſ
qꝫ a ſe perfidiam dignis increpacōnib⁹ r̄pu
lit. quia et ſi exterius iacebat ligatus apud

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſe tñ in magno mẽtis culmĩe ſtabat ſecurus. Ad ſe itaqꝫ ẽuerſo epõ arrianꝰ pr̃ infremuit ſtatĩqꝫ ſuos apparitoẽs miſit. q̃ ꝯſtantiſſimũ ꝯfeſſorẽ dei illic vbi iacebat occiderẽt. qꝺ̛ factũ eſt. ¶ Nã mox ut ĩgreſſi ſũt. ſecuri cerebro illiꝰ infigẽtes vitã corpis abſtulerũt. hocqꝫ in eo valuerũt pimere. qꝺ̛ ipſe ꝙꝫ q̃ perẽtus eſt in ſe ꝯſtiteát deſperiſſe. ¶ Sꝫ ꝓ oſtẽdẽda eius gloria ſupna ꝙꝫ non defuẽ miracula. Nam cepit in nocturno ſilencio pſalmodie cãtus ad corpꝰ eiuſdem regis et martiris audiri. atqꝫ ideo veracit̃ regis. qꝛ martiris. Quidã etiam ferũt ꝙ illic nocturno tpe accẽſe lãpades apparerẽt Unde factũ eſt. q̃tenus corpꝰ illius vt videlicet martiris iuſte a cũctis fidelibꝫ venerari debuiſſꝫ. Pater vero pfidus ⁊ pricida cõmotus penitẽtia hoc feciſſe ſe doluit: nec tñ vſqꝫ ad obtinendã ſalutẽ: nam qꝛ vera eſſꝫ catholica fides agnouit. ſed gẽtes ſue timore pterritus. ad hanc puenire non meruit. Qui oborta egritudĩe ad extrema pductus: leandro epõ quẽ prius vehemẽter afflixeát. reccaredũ regem filiũ ſuũ quẽ in ſua hereſi ẽlinquerat cõmendare curauit. vt in ipſo quoqꝫ talia faceret qualia in fratre illius admonicõibꝫ feciſſet. Qua videlicet cõmendacõne expleta defunctꝰ eſt. Poſt cuius mortẽ ẽccaredus rex

non prēm pfidū ſ; frēm mātirē ſequēs·ab ar-
riane hēſei p̄uitate cōuerſus eſt· Totāq; vui
ſi gottoꝝ gentē ita ad veram pduxit fidē: vt
nullū ſuo regno militaē pmitterz q̄ regno dei
hoſtis exiſtē p hereticā pfidiā nō timēt· Nec
mirū qꝫ vere fidei p̄dicator fact⁹ eſt q̄ frat eſt
martiris· cui⁹ hunc q̄z merita adiuuāt. ut ad
ōnipotentis dei gemiū tam multos deducāt.
Qua in re ↄſiderandū nobis eſt. qꝫ totū hoc
agi nequaq̄ꝫ poſſit: ſi hermigildus rex p ve-
ritate mortuus non eſſet· Nā ſicut ſcriptū eſt
Niſi granū frumenti cadens in terrā mortuū
fuēit ipſū ſolum manet· ſi autē mortuū fuerit
multū fructum affert Hoc fieri in mēbris vi
dem⁹ qđ factum ſcim⁹ in capite In vuiſi got
toꝝ etenim vnus eſt mortuus ut multi viue-
rent· et dum vnum granū fideliter cecidit ad
obtinēdam fidem aīmarum ſeges multa ſur-
rexit. Pe· Res mira ꝛ noſtris ſtu-
penda temporibus· Gre·

capitulum· xxxij·

I i Vſtiniani q̄z auguſti tempibꝫ· dū cō-
tra catholicoꝝ vitā exorta a wādalis
arriana pſecucō. in affrica vehement inſanirz
Quidā in defenſioē veritatis epi parit pſiſtē-
tes ad mediū ſūt adducti Quos wandaloꝝ
rex verb ac muneribꝫ flectere ad pfidiā non

valens tormentis frãgere poſſe ſe credidit.
Nã cũ eis in ipſa defenſione veritatis ſilenciũ
indicerꝫ. nec tñ ipſi ꝯtra pfidiã tacerẽt. ne ta
cendo forſitan ꝯſenſiſſe viderẽtur raptus ĩ fu
rore rex eorũ linguas abſcidi radicitus fecit.
Res mira ⁊ multis nota ſenioribꝫ. qꝛ ita poſt
ꝓ defenſione veritatis etiã ſine lingua loq̄bã
tur ſicut prius ꝑ linguã loq̄ ꝯſueuerãt. Pe.
Mirandũ valde ⁊ vehementer ſtupendum.
Gre. Scriptũ quippe eſt petre de vnige
nito ſũmi patris. in pᷓncipio erat verbũ ⁊ ver
bum erãt apud deũ. ⁊ deus erat verbũ. de cuiꝰ
etiam v̓tute ſubiũgitur. õia ꝑ ipſũ facta ſũt.
Quid igit̃ miramur ſi verba edere ſine ligua
potuit verbũ qđ linguã fecit. Pe. Placet
qđ dicis. Gre. Hij itaqꝫ eo tẽpe ꝓfugi
ad ꝯſtantiopolitanã vrbẽ venerũt. Eoqꝫ tẽ-
pe quo ꝓ explẽdis reſpõſis eccleſie ad pᷓnci-
pem ipſe trãſmiſſus ſũ. Seniorẽ quẽdã epm
reperi. qui ſe adhuc eoꝝ ora ſine linguis lo-
quencia vidiſſe teſtabatur. ita vt aptis oris
clamarẽt. Ecce videte qꝛ liguas nõ habemꝰ
et loq̄mur. Videbamur enĩ a reſpicientibꝫ vt
ferebat̃. qꝛ abſciſis radicitus linguis q̄ſi q̊d-
dã baratrũ patebat in gutture. et tñ ore va-
cuo plena ad integꝝ v̓ba formabant̃. Quo
rũ illic vnꝰ in luxuriã lapſus. mox priuatio

eſt dono miraculi· recto videlicz oīpotentis dei
iudicō·ut q̄ carnis ꝯtinenciā ſeruare neglexe-
rat·ſine lingua carnea·nō hēret verba virtu-
tis. Sz hec nos ꝑ arriane hereſei damnacōe
dixiſſe ſufficiat·nunc ad ea que nuꝑ in italia
geſta ſunt ſigna redeamus·

¶ capitulū·xxxiij.

Is aūt cuius ſupiꝰ memoriā feci eleu
theius pat̄ mōſterij beati euāgeliſte
marci. qđ ī ſpolitane vrƀ pomerijs ſitū ē. diu
mecū eſt in hac vrbe in meo mōſterio ꝯuerſa
tus ibiqz defūctꝰ eſt·quē ſui diſcipuli ferebāt
orādo mortuū ſuſcitaſſe. Vir aūt tāte ſimplici
tatis erat et cōpūctionis. ut dubiū nō eſſet ꝗ
ille lacrime ex tam huīli ſimpliciqz mēte edi-
te apud ōnipotentē dn̄m multa obtinē potu
iſſent·Cuiꝰ miraculū ego aliqđ narro·qđ inq̄
ſitus mihi ſimpliciter ꝗ ipē fatebatˀ· Quadā
nāqz die dū iter carperz. facto veſpe cū ad ſe
dendū locus deeſſꝫ·in mōſterio virginū deue-
nit·in q̄ quidā puulꝰ puer erat quē malignꝰ
ſpūs ōnīnocte vexare ꝯſueuerat. Sz ſcīmoīa-
les feīne vt viꝝ dei ſuſceperūt·eū rogauerīt di
cētes· Tecū pat̄ hac nocte puer iſte maneat
Qđ ipē benigne ſuſcepit ſecūqz eū nocte eađ
iacē pmiſit. Facto aūt manē ceperīt·ſcīmoīales
feīne eūdem prēm vigilāter inq̄rere: ſi q̄d de

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

hoc puero quē dederāt nocte eadē feciſſꝫ· Qui ſciſcitatus ꝙ ita reqͥrerent· rn̄dit· Nihil. Tunc eiuſdē pueri inotuerūt cauſam ⁊ ꝙ malign⁹ ſpūs nulla ab eo nocte receder̄ indicauerūt· Sūmope poſtulātes: ut hūc ſecū ad mōſteri um toller̄· qꝛ iā vexacōem illius videꝛ ipē nō poſſent· Conſenſit ſenex: puerꝫ ad mōſteriū duxit· Qui cū multo tempe in mōſterio fuiſſꝫ atꝫ ad hūc antiqu⁹ hoſtis accedeꝛ mīme p̄ſūp ſiſſet eiuſdē ſenis aīmus de ſalute pueri īmo deracius p leticiā tact⁹ eſt· Nā corā poſitis fra tribꝫ dixit· Frēs diabolus ſibi cū illis ſorōibꝫ iocabatᷣ· At vero vbi ad ſuos dei ventū eſt: ad hunc puerū accedeꝛ non p̄ſumpſit· Poſt quā vocē· hora eadē ac momēto· iſdem puer corā cūctis fratribꝫ diabolo ſe inuadente vex atus eſt· Quo viſo ſenex· ſe ꝯtinus in lamen tum dedit· Quē dū lugentē diu frēs cōſolari voluiſſent· r̄ſpōdit dicēs. Credite mihi. qꝛ in nullius vr̄um ore hodie panis ingreditᷣ niſi puer iſte a demoīo fuerit ereptus· Tūc ſe in oracōem dedit· cū cūctis fratribꝫ ſtrauit· et eo vſqꝫ oratū ē. qͦuſqꝫ puer a vexacōe ſanaretᷣ· q̄ ⁊ tā pfecte ſanatus ē· ut ad hūc malign⁹ ſpūs accedēdi auſū vlteri⁹ nō hēret. Pe. Credo ꝙ ei elacio parua ſubrepſeit· eiuſqꝫ diſcipulos oīpotens de⁹ facti illius eſſe voluit adiutoēs

Gre. Ita eſt: Nā pōdus miraculi ſolus
portare non potuit. diuiſit hoc cū fratribꝰ ⁊
portauit. Huiꝰ viri oracō quāte v̄tutis eſſꝫ.
inmemetipō exptus ſū. Nā cū quodā tpe in
mōſterio poſitus. incīſionē vitaliū paterer.
crebriſqꝫ anguſtijs p horaꝝ momēta ad exi-
tum ꝓpinquarē. quā medici moleſtiā greco
eloquio ſincopin vocant. et niſi me frequēter
frēs cibo reficerēt. vitalis mihi ſpūs funditꝰ
intus īterādi videretur. Paſcalis ſupueīt di-
es. Et cū ſacratiſſimo ſabbato: in quo oēs et
puuli pueri ieiunāt ego ieiunare nō poſſem
cepi. plus merore q̄ infirmitate deficere. Sꝫ
triſtis animꝰ cōſiliū citius inuenit Ut eūdem
viꝝ dei ſecrete in oratoriū ducerē. eūqꝫ pete-
rem. quatenus mihi ut die ille ad ieiunandū
virtus daretur: ſuis apud ōnipotētem dn̄m
p̄cibus obtineret. Qđ factū eſt. Nā mox ut
oratoriū ingreſſi ſumꝰ a me huīliter poſtula
tus ſeſe cū lacrimis in oracōm dedit. ⁊ pꝰ pau
lulū cōpleta oracōe exijt. ſꝫ ad vocē bn̄dictio-
nis illiꝰ v̄tutē tantā meus ſtomachꝰ accepit.
vt mihi fūditus a memoria tolleretᷣ cibus et
egritudo. Cepi mirari q̄s eſſem ⁊ quis fuerim
quia cum ad animū rediebat īfirmitas mihil
in me ex hijs que meminerā recognoſcebam.
Cūqꝫ in diſpoſicōne mōſterij occupata mens

eſſet. obliuiſcebar funditus egritudinis mee. Sin vero vt p̄dixi redirꝫ egritudo ad memori am cū tā fortē me eſſe ſentirē. mirabar ſi non comediſſem. Qui ad veſpeꝝ veniēs tante me fortitudīs īueni. ut ſi voluiſſem ieiuniū vſ3 in diē alteꝝ trāſferre potuiſſem. Sicq3 factū eſt vt ī me ꝓbarē ea etiā de illo vera eſſe q̄bꝰ ipē īnt̄ mīme fuiſſem. Pe. Quia eūdē viꝝ magne ꝯpūctionis fuiſſe dixiſti. ipſā lacrīaꝝ vim largiꝰ adiſcē cupio. Vn̄ q̄ſo ut m̄ quot ſūt ge nera ꝯpūctōis ediſſeras. Gre.

capitulum. xxxiiij.

i In multis ſpeciebꝰ ꝯpūctō diuidit̄. qn̄ ſingule queq3 a peīteutibꝰ culpe plā gunt̄. vn̄ ex voce q̊3 penitēciū ihceremias ait. Diuiſiones aq̄ꝝ deduxit oculus meꝰ. Pn̄cipa lit̄ vero ꝯpunctōnis genera duo ſūt. qꝛ deū ſi ciens aīa prius timore ꝯpungit̄. poſt amore Prius eteni ſeſe in lacrimis afficit. qꝛ dū ma loꝝ recolet ſuoꝝ. ꝓ hijs perpeti ſupplicia et na ꝑtimeſcit. At vero cū longa merōis āxitu dine fuerit formido ꝯſūpta q̄dā iā de p̄ſūpci one venie ſecuritas naſcitur. ⁊ in amore celeſti um gaudioꝝ animꝰ inflāmat̄. Et q̄ prius fle bat ne duceret̄ ad ſuppliciū: poſtmodū flere amariſſime incipit qꝛ differtur a r̄gno. Con templatur eteni mēs q̄ ſint illi angeloꝝ chori.

que ipſa ſotietas ſcōꝝ ſpirituū que maieſtas interne viſionis dei. et āplius plangit q̄ a bonis phennibꝫ deeſt. q̄ꝑ flebat priꝰ cū mala eterna metuebat· ſicqꝫ fit vt pfecta cōpūctio formidis trahat aīm ad ꝯpunctionē dilectōnis. Qd bene ſacra veraciqꝫ hiſtoria figurata narracōe deſcribitur q̄ ait· q̄ axa filia caleb ſedēs ſup aſinā ſuſpirauit cui dixit patˀ ſuꝰ· Quid habes Atꝫ illa rn̄dit. Da mihi benedictionē· Terrā auſtralē ⁊ arentē dediſti m̄· iūge ⁊ irriguā· Judicis p̄º capitulo Deditqꝫ ei pr̄ ſuus irriguā ſupius et irriguā inferiꝰ · Axa q̄ppe ſup aſinā ſedet : cū in racōnabilibꝫ carnis ſue motibꝫ aīa p̄ſidet· Que ſuſpirās a prē terrā irriguā petit· qꝛ a creatore nrō cū magno gemitu q̄renda eſt lacrimaꝝ gratia· Sunt nāqꝫ nōnulli q̄ iam in dono p̄ceperūt libere ꝓ iuſticia loq̄ oppſſos tueri· īdigentibꝫ poſſeſſa tribuē ardorē fidei hēre: ſꝫ adhuc grām lacrīaꝝ nō hn̄t. Hij nimiꝝ trā auſtralē ⁊ arētē hn̄t· ſꝫ adhuc irrigua indigēt. qꝛ in boīs mg̃ni atqꝫ feruētes ſūt oportet nimis ut á timoē ſuppliciorꝝ. á amoē regni celeſtis mala etiā q̄ ātea ppetrauerīt deplorēt· Sꝫ qꝛ ut dixi duo ſūt cōpūctōis gn̄a· dedit ei pr̄ ſuꝰ irriguā ſupiꝰ ⁊ irriguā inferiꝰ · Irriguā q̄ppe ſupiꝰ accipit aīa cū ſeſe ī lacrīmis celeſtis r̄gni deſiderio affligit·

Irriguam vero inferius accipit. cū inferni ſupplicia flendo ꝑtimeſcit. Et q̄dem prius inferius. ac poſt irrigua ſupius datur. Sed qꝛ cōpunctio amoris dignitate p̄minet. neceſſe fuit. ut ꝑus irriguā ſupius. ⁊ poſt irriguā inferius cōmemorari debuiſſet. ¶ Pe.

Placet qd̕ dicis. Sꝫ poſtq̄ hūc venerande vite eleutheriū huius meriti fuiſſe dixiſti: libet inquirere ſi nunc in mundo eſſe credendum eſt aliquos tales. ¶ Gre.

¶ capitulum. xxxv.

Floridus tibertine eccleſie epiſcopus cuius veritatis atꝫ ſanctitatis eſt: dilectioni tue icognitum non eſt. Hic mihi eſſe apud ſe p̄ſbiteꝝ quēdam. amātium nomine p̄cipue ſimplicitatis virū narrauit. quē hoc habere v̕tutis ꝓhibet vt apoſtoloꝝ more manum ſup egros ponat ⁊ ſalutem reſtituat. et q̄libet vehemens egritudo ſit. ad tactū illius abſcedat. Quem hoc etiā habē miraculi adiunxit. qꝛ in quolibet loco q̄uis imaniſſime aſperitatis ſerpentē reperit mox dū eum ſigno crucis ſignauerit extinguit. ita vt virtute crucis quā vir dei digito edit diruptis viſceribus moriatur. Quē ſi qn̄ ſerpēs in foramine fugerit. ſigno crucis os foramīs benedicit ſtatiqꝫ ex foramīe ſerpēs iā mortu⁹ trahitur.

Quē tante v̉tutis vir̄ ipſe etiā videre curaui eūq; ad me deductū in īfirmor̄ domo paucis dieb⁹ manē volui vbi ſi qua adeſſet curacōis grā cicius ꝓbari potuiſſʒ· Ibi aūt quidā inter egros alios. mēte captus iacebat. quē medici greco vocabulo freneticū appellāt q̄ nocte q̄·dā cū magnas voces ederet ſcz inſan⁹ cūctos q; egrotos īmenſis clamoꝛib⁹ ꝑturbaret. ita vt nulli illic capē ſomnū licerʒ· fiebat res mirabilis valde· qꝛ vn̄ vnus male inde oēs deterius habebāt. Sʒ ſicut ⁊ prius a reuerēdiſſimo floꝛido epō q̄ tūc cū p̄dicto p̄ſbitero illic pariē manebat ⁊ poſt a puero qui nocte ead̉ egrotantib⁹ ſeruiebat ſubtiliē agnoui·iſdem venerabilis p̄ſbiter de ſtratu ꝓprio ſurgens ad lectū frenetici ſilenter acceſſit·⁊ ſup eū poſitis manib⁹ oꝛauit. moxq; illū melius habē·tem tulit atq; in ſupioꝛa dom⁹ ſecū ad oꝛatoriū duxit vbi pro eo liberius oꝛacōni incubuit. ⁊ ſtatim eum ſanū ad lectū ꝓpriū reduxit· ita vt nullas vlteius voces ederet·neq; egrotor̄ quēpiam aliquo clamoꝛe turbaret. Nec iam egritudīeʒ auxit alie. nā· qui pfecte recepe·rat mētem ſuam· Ex quo ei⁹ vno facto didicimus vt de eo illa oīa audita crederem⁹ Pe· Magna vite edificacō eſt videre viros mira faciētes· atʒ in c̄ibus ſuis iheruſalē celeſtē in

terra ꝯſpicere. Gre. ca.xxxvi.

Neqꝫ hoc ſilendū puto· qđ ōnipotens
deus ſuꝑ maximianū famulū ſuū nūc
ſyracuſanū epm̄ tūc autē mōſterij mei patrē
dignatus eſt mōſtrare miraculū· Nā dū iuſſi-
one pōtificis mei. in cōſtantiopolitane vrbis
palatio reſponſis eccl̄iaſticis deſeruirē: illic ad
me iſdē venerabil' maximianꝰ caritate exigēte
cū frībus aduenit· Qui cū ad mōſteriū meū
romā rediret ī mare adriatico· nimia tēpeſta-
te deꝓ̄henſus īeſtimabili ordine atꝫ īuſitato
miraculo erga ſe cunctoſqꝫ q̄ cū eo aderāt· oīpo-
tētis dei ⁊ irā cognouit ⁊ grāz· Nā cū in eorū
morte vētoꝝ nimietatibꝰ eleuati fluctꝰ ſeuirēt
ex naue claui ꝑditi· arbor abſciſa ē: vela ī vn-
dis ꝓiecta: totūqꝫ vas nauiˢ quaſſatū nimis
fluctibꝰ ab omni fuerat ſua ꝯpage diſſoluta·
Riuus itaqꝫ patētibꝰ ītrauit mare atꝫ vſqꝫ ad
ſuꝑiores tabulas īpleuit nauī: ita vt nō tam
nauis int' vndas q̄ꝑ vñ iā intra nauī eſſe vide
rent'· Tūc ī eadē naui reſidētes· nō iā ex mor-
tis vicinia ſꝫ ex ipa eiꝰ p̄ſentia ac viſioē turba
ti omēs ſibimet pacem dederūt. corpus ⁊ ſan
guinem redēptoris acceperūt· deo ſe ſinguli
cōmendantes ut eorum animas benigne ſuſ-
ciperet: quoꝝ corpa in tam pauēdam mortē
tradiderat· Sꝫ ōnipotens deꝰ q̄ eorū mentes

mirabilit̃ terruit. eoꝝ quoqȝ vitã mirabilius ſeruauit. Nã diebꝰ octo nauis eadẽ vſqȝ ad ſupiores tabulas aq̃s plena. iter ꝓpriũ pagens enatauit. Nona aũt die in cotroneſi caſtro portu deducta eſt. ex qua exierũt oẽs incolumes: q̃ cũ p̃dicto venerabili viro maximiano nauigabãt. Cũqȝ poſt eos ipẽ q̃ȝ fuiſſet egreſſus: mox in eiuſdẽ portus ꝓfũdũ nauis dimerſa eſt. ac ſi illis egrediẽtibꝰ ꝓ pondẽ ſb leuacõe caruiſſz. ⁊ q̃ plena hoĩbus in pelago aq̃s portauerat atȝ natauerãt. maximiano cũ ſuis fratribꝰ recedẽte aq̃s ſine hoĩbꝰ in portu nõ valuit portarẽ: vt hĩc oĩpotẽs deus oſtenderz. qꝛ hanc onuſtã ſua manu tenuerat. que ab hominibꝰ vacua et derelicta ſuper aquas non potuit manere.

Capitulum. xxx

Ante dies q̃ȝ fere q̃dragĩta vidiſti apd me eũ cuiꝰ ſupiꝰ memoriã feci venerãbilis vite p̄ſbiterꝝ ſanctulũ noĩe: q̃ ad me ex nurſia ꝓuĩtia ãnis ſingulis venire ꝯſueuit. Sȝ ex eadẽ ꝓuĩtia q̃dam mõchꝰ an̄ triduũ venit q̃ grauis nũciũ merore me pculit. qꝛ eundẽ virũ obiſſe nũtiauit. Huius ergo viri et ſi nõ ſine gemitu dulcedinis recolo: iã tñ ſine formidĩe v̄tutes narro: quas a vicinis eiꝰ ſacerdotibꝰ mira veritate ⁊ ſimplicitate preditis agnoui:

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

⁊ ſicut int̃ amãtes ſe aĩos magnũ caritatis ſe-
cum familiaritas auſũ p̃bet· a me plerũqȝ ex
dulcedĩe exact⁹· ipẽ q̃ȝ de hijs q̃ egerat extre-
ma q̃dã fateri cogebat· Hic nãqȝ q̃dã tpe
cũ in p̃lo longobardi oliuã p̃merẽt vt ĩ oleo
liq̃ri debuiſſꝫ ſic iocũdi eãt ⁊ vult⁹ ⁊ aĩmi vtrẽ
vacuũ ad p̃lũ detulit laborãteſqȝ lõgobãdos
leto vultu ſalutauit: vtrẽ ꝓtulit. ⁊ iubẽdo po-
tius q̃ȝ petendo eũ ſibi ĩpleri dixit. Sȝ gẽtiles
viri qꝛ totã iam diẽ fruſtra laborauerũt atqȝ
ab oliuis exigẽ oleũ torquẽdo nõ poterãt. ver
ba illi⁹ moleſte ſuſceperũt. eũqȝ ĩiurijs inſec-
tati ſũt. Quib⁹ vir dei letiori adhuc vultu re
ſpondit dicẽs. Si ꝓ me oretis· iſtũ vtrẽ ſanc
tulo impletis· ⁊ ſic a vobis reũtitur· Cũqȝ illi
et ex oliuis oleũ defluere non cernerẽt· ⁊ virꝝ
dei ad implendũ vtrẽ ſibi inſiſtẽ vidiſſent ve
hemẽter accenſi maiorib⁹ hunc verboꝝ cõtu-
melijs deteſtare ceperũt. Vir aũt dei vidẽs q̃
ex prelo oleum nullomõ exiret· aquã ſibi pe
cijt dari· quã cunctis videntib⁹ benedixit. atȝ
in prelo ſuis manib⁹ iactauit· Ex qua ꝓtin⁹
benedictõe tanta vbertas olei erupit· ut lon-
gobãdi qui prius diu in caſſum laborauerãt
non ſolũ ſua vaſcula õnia ſed vtrẽ q̃ȝ quẽ vir
dei detulerat implerẽt· gracias agerẽt quia is
qui oleum petere venerat · benedicendo dedit

quod poſtulabat. Alioq̄z tempe vehemēs
vbiqz fames incubuerat. ⁊ btī laurēcij marti
ris ecclīa a longobardis incenſa. Quā vir dei
reſtaurare cupiēs· multos artifices ac plures
ſubminiſtrantes operaíos adhibuit. q̄bus ne
ceſſe eát ut q̄tidiani ſumptus laborātibꝰ ſine
dilacōe p̄berētur· Sed exigente eiuſdē famis
neceſſitate panis defuit. cepe laborātes inſtā
ter victū q̄rere · qz vires ad laborē p inopiā
non haberēt. Qd vir dei audiēs· eos verb cō
ſolabatur foras ꝓmittēdo qd deeát· ſʒ ipē ḡui
ter anxiabat intus. exhibē cibū non valens
quē ꝓmittebat· Cū vero huc illucqz anxius
pergerz· deueīt ad clibanū in quo vicine mu=
lieres pridie coxerāt panes. ibiqz īcuruatus
aſpexit ne fortaſſe paīs coquētibꝰ remāſiſſʒ·
Cū repēte panē mire magnitudīs atz inſoliti
candoris inuenit quē tulit q̄dem. ſʒ deferre ar
tificibꝰ noluit· ne fortaſſe alienꝰ eſſet· ⁊ culpā
velut ex pietate ꝑpetraret· Per vicinas itaqz
hunc mulieres detulit· eūqz ōmibus oſtēdit.
ac ne cui eaꝝ remāſiſſʒ inq̄ſiuit· Oēs aūt que
pridie panes coxerāt· ſuū hūc eſſe negauerīt
atz panes ſuos ſeintegro nuēro a clibano re
tuliſſe· ꝓfeſſe ſūt. Tunc letus vir dn̄i prexit
ad multos artifices cū vno pane: ut oīpotēti
deo grās agerēt admonuit· ⁊ qz eis ānonam

ꝑbueāt indicauit· eiſqꝫ ad refectionē īuitatis
ꝓtinus inuentū panē appoſuit Quib⁹ ſuffi-
cient pleneqꝫ ſaciatis plura ex eo ꝙ̄ ipſe pa-
nis fueāt fragmēta collegit. Que die q̊ꝫ alte
ro eis ad refectionē intulit. Sꝫ id qđ ex frag-
mētis ſupereāt. ipſa q̊ꝫ q̄ appoſita fuerāt frag
mēta ſuperabāt· Factūqꝫ eſt vt ꝑ dies decē·
ōnes illi artifices atꝫ operarij ex illo vno pa-
ne ſaciati· hunc ⁊ q̊tidie ederēt· ⁊ ex eo q̊tidie
qđ edi poſſit ī craſtinū ſupeſſꝫ. ac ſi fragmēta
panis illi⁹ ꝑ eſū creſceret ⁊ cibū comedenciū
ora reparēt· ¶ Pe. Mira res atꝫ in exēplo
dn̄ici operis vehement ſtupenda· ¶ Gre.
Ipſe petre multos de vno pane pauit ꝑ ſer-
uū ſuū· q̄ ex qn̄qꝫ panib⁹ qn̄qꝫ milia hoīm ſa
tiauit ꝑ ſemetipſū: q̄ pauca ſeminū grana in
innūera ſegetū frumēta multiplicat· q̄ ipſa q̊ꝫ
ſemīa ꝓduxit ex t̄ra ⁊ ſimul oīa creauit ex ni-
hilo. Sꝫ ne diuti⁹ mireis q̄d in v̓tute dn̄i ve
nerād⁹ vir ſanctul⁹ exteri⁹ fecerit audi ex v̓tu
te dn̄i q̄lis interi⁹ fuit· Die etenī quadā a lō-
gobardis captiu⁹ q̄dā diacon⁹ tenebat' liga
tus. eūqꝫ ipſi q̄ tenuerāt eū interficē cogitabāt·
Adueſperaſcēte autē die vir dn̄i ſanctul⁹ ab
eiſdē longobādis pecijt. vt relaxai eiqꝫ vita
cōcedi debuiſſꝫ· Qđ poſſe ſe facē omīo nega-
uert· Cūqꝫ mortē illi⁹ delibeāſſe eos cerneret·

petiit vt ſibi ad cuſtodiã tradi debuiſſꝫ· Cui
ꝑtinꝰ rñdert Tibi q̃dẽ eũ ad cuſtodiẽdũ da-
mꝰ:ſꝫ ea ꝯdicõe impoſita. ut ſi iſte fugerit· ꝓ
eo ipſe moriaris. Q8 vir dei libẽter accipiẽs·
p̄dictũ diaconẽ in ſua ſuſcepit fide· Quẽ noc-
te media cũ longobardos oẽs ſomno g̃ui de-
p̄ſſos aſpiceret: excitauit ⁊ ait· Surge ⁊ ꝯcitꝰ
fuge liberet te õnipotens deꝰ· Sꝫ iſdem dia-
conꝰ ꝓmiſſionis eiꝰ non ĩmemor rñdit dicẽs
Fugere pat̃ nõ poſſum· qꝛ ſi ego fugero pro
me ſine dubio ipſe morieris. Quem vir dñi
ſanctulꝰ ad fugiendũ cõpulit dicens· Surge
⁊ vade te oĩpotens deꝰ eripiat· nã ego in ma
nu eius ſũ tantũ in me poſſunt facere quantũ
ipſe ꝑmiſerit· Fugit itaqꝫ diaconꝰ· ⁊ quaſi de
ceptꝰ in medio fideiuſſor remãſit. Facto igit̃
mane lõgobardi q̃ diaconẽ ad cuſtodiendũ
dederãt venerũt quẽ dederãt petierũt· ſꝫ hũc ve
nerãdus p̄ſbiter fugiſſe rñdit· Tũc illi inqui
unt· Scis ipẽ meliꝰ q̃d ꝯueñt· Seruꝰ aũt dñi
ꝯſtant̃ ait: Scio· Cui dixerũt· Bonꝰ hõ es no
lumꝰ te ꝑ varios crutiatꝰ mori elige tibi mor
tẽ quã vis· Quibꝰ v̄ dei rñdit dicẽs In manũ
dei ſũ· ea morte me occidite· q̃ me occidi ipẽ ꝑ
miſerit· Tũc oĩbꝰ q̃ illic aderãt· lõgobardis pla
cuit ut eũ capite trũcare debuiſſent· q̃tenꝰ ſine
g̃ui crutiatu vitã eiꝰ ꝯpẽdioſa morte t̃minarẽt

Cognito itaqȝ ꝙ ſaulus q̃ int eos ꝓ ſanctita-
tis reuerẽtia magni honoris hẽbatur occidẽ-
dus eſſ3· oẽs q̃ in eodẽ loco inuẽti ſunt longo
bardi ꝯuenerũt ſicut ſũt nimie crudelitatis le
ti ad ſpectaculũ mortis· Circũſteterũt itaqȝ aci
es. Vir aũt dñi deduct⁹ eſt ĩ medio· atȝ ex õni
bus viris fortib⁹ elect⁹ eſt vn⁹ de q̃ dubiũ nõ
eſſ3· ꝙ vno ictu caput ei⁹ abſciderz· Venerãd⁹
ig̃r vir inter armatos deduct⁹· ad ſua arma
ſtatim cucurrit. Nam pecijt ut ſibi paululũ
orãdi licencia daret: Cui dũ ꝯceſſum fuiſſ3· in
terrã ſe ſtrauit ⁊ orauit· Qui dũ paulo diuci
us orarȝ hũc electus interfector calcaneo pulſa
uit vt ſurgẽt dicens· Surge· ⁊ flexo genu tẽ-
de ceruicẽ· Surrexit aũt ṽ dei genu flexit· cer
uicẽ tetendit· Sed tenſo collo· eductã ꝯtra ſe
ſpatã intuẽs· hoc vnũ fertur publice dixiſſe·
Sãcte iohãnes ſuſcipe illã· Tũc elect⁹ carni
fex euaginatũ gladiũ tenẽs. ãniſu forti ĩ altũ
brachiũ percuſſur⁹ leuauit: ſ3 deponẽ nullomõ
potuit· Nã repente diriguit: ⁊ erecto in celũ
gladio· brachiũ inflexibile rmãſit· Tũc om-
nes longobardorũ turba· q̃ ad illud mortis
ſpectaculũ aderãt. in laudis fauore ꝯuerſa mi
rari cepit· virũqȝ dei cũ timore venerãri: qꝛ ꝑ-
fecto clarueãt cui⁹ ſcĩtatis eſſ3· q̃ carnificis ſui
brachiũ in aere ligaſſ3· Itaqȝ poſtulatus vt

ſurgeret ſurrexit: poſtulatus vt brachiū ſui
carnificis ſanarꝫ·negauit dicēs· Ego pro eo
nullomō orabo: niſi mihi añ iuramētū dederit.
qꝛ cū manu iſta xp̄ianū hominē nō occidat·
Sed longobárdꝰ iſdem q̄ ut ita dicā brachiū
ↄtra deum tēdendo pdiderat. pena ſua exigē=
te cōpulſus eſt. iurare ſe xp̄ianū hoīem nūq̄
occidere Tūc vir dn̄i p̄cepit dicēs· Depone
manū deorſū Qui ſtatī depoſuit· Atqꝫ illico
adiūxit· Remitte gladiū in vaginā. Et ſtatī
remiſit. Omnes igꝛ tante v̉tutis hominē ↄg
noſcētes·boues et iumēta qui dep̄dati fuerāt
certatim ei offerre in munė volebāt· Sed vir
dn̄i tale munꝰ ſuſcipere rēnuit·munꝰ aūt bo=
ne mercedis q̄ſiuit dicens· Si mihi aliq̄d vul
tis ↄcedere·oēs captiuos q̊s habetis in̄ t̉bui=
te. ut habeā vnde ꝓ vobis orare debeā. Factū
qꝫ eſt ita·et ōnes captiui cū eo dimiſſi ſūt. atꝫ
ſupna grā diſponēte cū ſe vnus ꝓ vno morti
obtulit. multos a morte liberauit. ¶ Pe·
Mira res ꝛ quāuis hāc ab alijs ꝛ ipē cogno
uerā. vere tamē fateor qꝛ mihi quotiēs narra
tur innouatur· ¶ Gre· ¶ Nihil in hac
re in ſanctulo mireris: ſꝫ penſa ſi potes. quis
ille ſpiritus fuerit. q̄ eius tam ſimplicē mentē
tenuit: atqꝫ in tāto v̉tutis culmīe erexit· Vbi
enim eius aīmus fuit qn̄ mori pro proximo

tam ↄſtant̄ decreuit. ⁊ ꝑ tēporali vita fratris
vnius deſpexit ſuā atqȝ ſub gladio ceruicē te
tēdit. Que ergo vis amoris illd' cor tenuit:
qd' mortē ſuā ꝑ vnius ſalute ꝓximi nō expa
uit. Scim⁹ certe qꝛ iſdē venerabilis vir ſanc
tulus ipſa q̄ȝ elemēta litteraꝝ bene non noue
rat. legis p̄cepta neſciebat. Sȝ qꝛ plenitudo
legis eſt caritas legē totā in dei ac ꝓximi dilec
tione ſ̄uauit: ⁊ qd' foras in cognicōe nō noue
rat ei intus viuebat in amore. Et q̄ nūq̄ for-
taſſe legerat. qd' de redemptore nrō iohānes
apl's dixit. Qm̄ ille ꝑ nobis aīam ſuā poſuit
ſic ⁊ nos debem⁹ ꝑ fratrib⁹ ponē. tā ſublime
apl'icū p̄ceptū faciēdo magis q̄ ſciēdo nouerat
Cōparem⁹ ſi placȝ cū hac nrā īdocta ſcientia
illi⁹ doctā ignorātiā. Ibi hec nrā iacȝ. vbi illi
us diſciplīa eminet. Nos de v'tutib⁹ vacui lo
q̄mur. ⁊ quaſi inter fructifera arbuſta poſiti
odoram⁹ poma nec manducam⁹. ille virtutū
fructus carpē nouerat q̄uis hoc in verb odo
rare neſciebat ¶ Pe. Quidnā q̄ſo te eſſe
exiſtimas q̄ boni quiqȝ ſubtrahunt̄. ⁊ q̄ viuē
ad edificacōem multoꝝ poterāt. aut penitus
inueniri neq̄unt aut certe ōni modo rareſcūt.

¶ Gre. Malitia remanentiū meret̄ vt
hij q̄ ꝓdeſſe poterāt feſtine ſubtrahātur. ⁊ cū
mundi finis appropīquat electi tolluntur. ne

deteriora videāt· Hinc eteni ꝓpheta ait· Juſ
tus periit ⁊ nemo eſt q̄ recogitet in corde ſuo
et viri miſericordie colligūtur qꝛ nō eſt q̄ intel
ligat· Hinc rurſū ſcriptū eſt· Aperite ut exe=
ant q̄ conculcent eā. tollite de via lapides· Hic
ſalomō ait Temp⁹ mittēdi lapides et tēpus
colligēdi· Quo igit᷑ mūdi finis vrget· eo ne=
ceſſe eſt· ut viui lapides ad edifitiū celeſte col
ligātur. q̄ten⁹ iheruſalē· nr̄a in mēſura ſue cō
ſtructionis excreſcat. Nec tn̄ ita electos oēs
ſubtrahi credim⁹ ut ſoli ī mūdo puerſi rema
neāt· qꝛ nūq̄ peccores ad lamētum penitētie
redirēt. ſi nulla eſſent bonoꝝ exēpla q̄ eoꝝ mē
tē traherēt· Pe· Incaſſū ſubtrahi bonos
q̄roꝛ q̄ cateruatī pire ⁊ malos video· Gre·
Hac de re capi· xxxviij.
nihil petre mireris Nā redēptū ferētini
epz vite venerābil᷑ viꝝ: q̄ an̄ hos fere
annos ſeptē ex h̄ mūdo migrauit. quē v̄ dilectū
cognitū habuit. Hic ſic m̄ adhuc in mōſterio
poſito valde familiarit᷑ iūgebat᷑· hoc qd᷑ ioha
nis iunioris p̄deceſſois mei tpe: de mūdi fine
cognouerat· ſic longe lateqꝫ clarueāt a me re
q̄ſitus m̄ ipē narrauit· Aiebat nāqꝫ· qꝛ q̊dā
die dū prochias ſuas ex more circuirꝫ pueīt
ad ecc̄iam bti martiris iotici Aduesperaſcēte
aūt die ſtratū ſibi fieri iux̄ ſepulchꝝ mātiris

voluit· atꝫ ibi poſt laborē q̄euit· cū nocte me-
dia vt aſſerebat nec dormiebat nec ꝑfecte vi-
gilare poterat· ſꝫ dep̄ſſus ſomno ut ſolet gra-
uabatur q̊dā pondē vigilās aīmꝰ· atꝫ añ eū
iſdē btūs martir ioticus aſtitit dicēs· Redēp-
te vigilas? Cui rñdit· Vigilo· Qui ait· Finis
venit vniūſe carni. finis venit vniūſe carni· fi-
nis vēit vniūſe carni. Poſt quā trinā vocē vi-
ſio martiris q̄ eius mentis oculis apparebat
euanuit· Tunc vir dñi ſurrexit. ſeqꝫ in oracō-
nis lamentū dedit· Mox enī illa t̄ribilia in ce-
lo ſigna ſecuta ſūt: vt haſte atqꝫ acies ignee
ab aq̄lonis ꝑte viderētur· Mox effera lōgo-
bárdoꝝ gens de vagina ſue habitacōis educ-
ta· in nrā ceruice graſſata eſt· atꝫ hūanū genꝰ
qd in hac terra p̄ multitudīe nimia· q̄ſi ſpiſſe
ſegitis more ſurrexeát· ſuccíſū aruit. Nā depo-
pulate vrbes euſa caſtra ꝯcremate ecc̄ie. deſ-
tructa ſūt mōſteria viroꝝ atqꝫ feminaꝝ: de-
populata ab homīb9 p̄dia· atꝫ omni cultore
deſtituta. In ſolitudīe vacat terra· nullꝰ hāc
poſſeſſor inhabitat. Occupauerīt beſtie loca·
que prius multitudo hoīm tenebat. Et q̄d in
alijs mūdi partib9. agatur ignoro· nā hac in
terra in qua nos viuimꝰ· finem ſuū mundus
non iam nūciat ſed oſtēdit· Tn̄to ergo nos
neceſſe eſt inſtācius eterna querere. quanto

a nobis cognoſcim? velociter temporalia fu-
giſſe. deſpiciēdus a nobis hic mūdus fuerat
etiā ſi blādiretur· ſi rebus ꝓſperis demulceret
animū. Atqꝫ poſtq̄ tot flagellis p̄mitur· tan
ta aduerſitate fatigatur. tot nobis quotidie
dolores īgeminat· q̄d nobis aliud q̄ ne dili-
gat' clamat· Multa autē fuerāt que adhuc
de electoꝝ factis narrari debuiſſent· ſed hec ſi
lencio ſubprimo quia ad alia feſtino. ¶ Pe.
Quam multos intra ſancte eccleſie gremiū
ꝯſtitutos de vita aīe poſt morte carnis perpē
do dubitare que ut debeas vel q̄ ex racōe ſup-
petūt. vel ſi qua aīarum exempla aīmo occur
runt ꝓ multoꝝ edificacōe dicere ut hij q̄ ſuſ-
picātur diſcant cū carne aīaꝫ nō finiri ¶ Gre·
laborioſū valde hoc opus eſt· et maxime oc
cupato aīmo atqꝫ ad alia tendēti: ſed ſi ſūt q̄
bus ꝓdeſſe valeat. voluntatē meā ꝓculdubio
poſtpono vtilitati ꝓximoꝝ: et inqūtum deo
largiente valuero· q̄ aīma poſt carnē viuat
ſubſequēti hoc quarto volumīe demōſtrabo.

¶ Explicit liber tercius·

Quomō in hac ſui ¶ Capi. q̄rti libri·
exilij cecitate nati hoīes dū eſſe ſūma

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

et īuiſibilia audiūt ā vera ſint diffidūt. ca.i.
¶ Quomō etiā ſine fide q̄ſ̄uis nō recta neq̄ꝫ
infidelis viuat. ca.ij.
¶ Quō int̄ tres vitales ſpūs q̊s de⁹ creauit q̄
carne tegit̄ ſꝫ cū ea nō morit̄ dꝫ eē medi⁹. c.iij
¶ Quō ſalamoīs intelligi debeat hoc dictū
q̊ inq̄t vnus interitus eſt hoīs et iumētoꝝ et
equa vtriuſqꝫ conditio ca.iiij.
¶ Quō aīma īuiſibilis eſt q̄literqꝫ viſibilia
non niſi p̱ inuiſibilia videntur ca.v.
¶ Quō vita aīe p⁹ corp⁹ īmiāculoꝝ v̓tute p̱
oſſa etiā mortua debeat agnoſci ca.vi.
¶ Quō bn̄dict⁹ gregori⁹ ⁊ alij in maris me-
dio poſiti quorūdā aīas ad celū viderūt fer-
ri p̱pulcra q̊ꝫ alia ibid̓ require ca.vij.
¶ Quō viduata q̄dam mulier ad mōſteriū
ſeſe dans ſaīm petꝝ añ mortē vidit q̄literqꝫ
ſeruulus q̄dā noīne mortē ſui p̄uidēs ſeaū vt
pſalmos. decantarēt: pegrios āmouit
¶ Quō ſcā dei geītrix maia cuidā puelle ap
paruit eāqꝫ ad coeuas ſuſcepit ⁊ alia ipē vi-
de ca.viij. ¶ Quō nō nullis p̱uulis ṙgni
celeſtis aditus a p̱ntibꝫ claudit̄.
¶ Quō ſtephanū quend̓ noīne angeli ante
vite ſue terminū viſitarunt. ca.ix.
¶ Quō aīme q̄nqꝫ meritū nō in ipō egreſſu
oſtenditur poſt mortē vero cerāus declaratur

vide per tria exempla ca.x.
¶ Quomō vir dei coñ ſamariā miſſus a leone q̊z in eodem itinere fuit occiſus ca.xi.
¶ Quō aīe iuſtoꝝ añ ꝛ̄ſtitucōem corpum in celo recipi valeāt ⁊ q̄d ſit qꝺ in die iudicij ꝓ iuſticie ſue retribucōne recipiant.
¶ Quomō ꝯtingit qꝫ plerūqꝫ morīētes multa p̄diciūt vide per exempla varia ca.xij.
¶ Quō teophani corpus fuit ſepultū marmorqꝫ ſuppoſitū fuit mutatum. ca.xiij.
¶ Quō et qua racōne ſicut electos beatitudo letificat ita credi neceſſe eſt qꝫ a die exitus ſui ignis reprobos exurat ca.xiiij.
¶ Quomō regis theoderici ſupplitiū ⁊ exitꝰ p quendꝫ dei famulū nauigantibꝫ oſ̄debatur
¶ Quō vir ꝛ̄patus noīe mortuus fuit tiburciū q̊z igne cremari ſe vidiſſe teſtatus fuit
¶ Quō quidꝫ curialis iuuēculā vnā nocte q̄dā pꝺidit ⁊ poſt mortē añ huānos oculos corpus eius flāma cōſumpſit ca.xv.
¶ Quō pꝰ hāc vitā boni maloꝝ ⁊ mali bonos ꝯgnoſcāt q̄litqꝫ mōchꝰ q̄dā iohānes noīe iā moiturꝰ eq̄l ſibi meiti vrſū q̄ndā noīe vocauit
¶ Quomō ⁊ quare egredienti aīme eumorfij iuuenis nauis apparuit et reduci ad ſiciliam moriturus predixit. ca.xvi.
¶ Quō mōchꝰ q̄dā mortuꝰ ⁊ corpi reſtitutꝰ

inferni ſe ſupplitia vidiſſe teſtabat᷑ qualiťqȝ quidam ad inferni loca ductus vidit multa. que prius audita non credidit.

Quō miles q̄dam ad extrema pueńit qui eductus e corpe exaīmis iacuit ⁊ poſt reditū mira cū eo geſta narrauit. ca.xvij.

Quō vir q̄dā deuſdedit noīe die ſabbato ad bti petri ecc̄iam elemoſinā deferre cōſue-uerat q̄liťqȝ ex rex ymagib⁹ merita cauſarū penſam⁹. ca.xviij. Quō hō q̄ ab extre ma corpis fuerat pte p̄mortu⁹ reſuat⁹ ad vi tā toto ad deū corde ꝯūſus ali⁹ vero cū iduti-as peciit ī ipſis vocib⁹ de hītaculo ſue carnis euulſus fuit Quō poſt mortē purga-torius ignis ſit credēd⁹ paſchaſiuſqȝ q̄dā dia con⁹ in caloribus purgatorij fuit inuētus cui⁹ feretri veſtis tāgi potuit. et malign⁹ ſpūs ab obſeſſo homine fugari. ca.xix.

Quō infern⁹ ſub terra eē ſit putand⁹ ⁊ an vnus ſit gehenne ignis in quo tormēti malo rum non erit finis.

Quō iuſtū ſit ut culpa q̄ cū fine ppetrata eſt ſine fine puniatur ⁊ iniq̄ gehēne ignibus traditi ſi ad correctionē non pueniunt quo fi ne ſemper ardebunt. ca.xx.

Quomō aīma immortlis dicitur dū cōſtet qȝ in perpetuo igne moriatur ⁊ q̄liter q̄dam

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

poſt morte̅ diſcipulis in ſtola alba apparuit et q̄p p̄clare ſit ſuſceptus indicauit.

Quō nōnūq̄p de⁹ trepidācīū me̅tes. q̄buſ-dam prius reuelacōibus roborat vt in morte minime pertimeſcāt ca.xxi.

Quomō id qd̄ p nocturnas viſiones oſte̅ditur debeat obſeruari. ca.xxij.

Quō aīe pdeſſe poterit ſi corp⁹ mortuū in ecc̄a ſepultū fuerit et qualit̄ brixenſis cītatis ep̄s ſubita et inopinata morte defunct⁹ fuit.

Quō cui⁹dā viri corp⁹ ī ecc̄a ſepultū a demonib⁹ extra ecc̄iam in aliud ſepulchrū fuit poſitum. ca.xxiij.

Qn̄tum pſit aīabus īmolacio ſacre oblacionis qualiterqȝ mōchus q̄dam ſupplicium euaſit per ſuffragiū hoſtie ſalutaris.

Quō q̄dā ī medio mari poſit⁹ p ſacrificiū victīe ſalutaīs fuit libeāt⁹ qūoqȝ mun⁹ nō accipit̄ n̄ an̄ diſcordia ab aīo pellat̄. c.xxiiij.

Incipit liber quart⁹

Capitulū primū.

POſtq̄p de paradiſi gaudijs culpa exige̅te expulſus eſt prim⁹ huāni generis pare̅s hui⁹ exilij atqȝ cecitatis quam patimur erūnam venit: quia peccando extra ſemetipſū fuſus. iam illa celeſtis patrie gaudia que prius contemplabatur.

videre nō potuit. In paradiſo q̃ppe hō aſſue
uerat verb̄ dei pfrui: beatoꝝ angeloꝝ ſpiriti-
bus cordis mūditia ⁊ celſitudīe viſionis int-
eſſe. ſ; poſtq̄ȝ huc cecidit. ab illo quo īplebat
mētis lumīe receſſit. Ex cui⁹ videlicz carne nos
ī hui⁹ exilij cecitate nati. audim⁹ q̄dē eē celeſtē
patriā audim⁹ eius ciues āgelos dei. audim⁹
eorūdē āgeloꝝ ſotios ſpūs iuſtoꝝ pfectoꝝ: ſ;
carnales q̄q; q: illa īuiſibilia ſcire nō valēt p
expimētū dubitāt. ¶ Vtꝝ ne ſit qd corpalib⁹
oculis nō videt. Que nimirū dubietas pmo
parēti nrō eſſe nō potuit: q: ⁊ excluſus a pa
diſi gaudijs hoc qd amiſeāt quō videāt reco
lebat. Hij aūt ſentire vel recolē audita nō poſ
ſūt q: eorū nullū ſicut ille ſalti de p̄terito expi-
mentū tenēt. Ac ſi eni p̄gnās mulier mittat
in carcerē. ibiq; pueꝝ pariat: q̄ natus puer in
carcē nutriat ⁊ creſcat. Cui ſi fortaſſe mat q̄
hūc genuit. ſolē. lunā. ſtellas mōtes. ⁊ cāpos
volantes aues currētes equos noīnet Ille ve
ro q̄ eſt in carcere natus ⁊ nutrit⁹. nl aliud q̄ȝ
tenebras carceris ſciat. Et hec q̄dē eſſe audiat
ſed q: ea expimēto nō nouit veraciter eſſe dif
fidat. Ita in hac exilij ſui cecitate nati hoīes
dum eſſe ſūma et inuiſibilia audiūt. diffidūt
an vera ſint: quia ſola hec infima in quib⁹ na
ti ſunt viſibilia nouerūt. Vnde factum eſt vt

Nō

ipſe inuiſibiliū ⁊ viſibiliū creator et huāni generis redempcōem vnigenitus patris venirz et ſanctūſpūm ad corda nrā mitteret· quatenus per eū viuificati crederem⁹· q̄ adhuc ſcire experimēto non poſſum⁹· Quotquot enī hunc ſpiritū hereditatis noſtre pignus accepim⁹· de vita inuiſibiliū nō dubitam⁹· Quisquis autē in hac credulitate adhuc ſolidus non eſt· debet ꝓculdubio maioꝝ dictis fidem prebere: eiſqꝫ iam p ſanctū ſpiritū inuiſibiliū expimentū habētib⁹ credē· qꝛ ⁊ ſtult⁹ eſt puer ſi matrē ideo eſtimat de luce mētiri· qꝛ ipſe nl aliud q̄ꝫ tēbras carceris agnouit Pe.

Placet valde qd dicis· Sed q̄ eſſe inuiſibilia non credit· ꝓfecto infidelis eſſe dicitur. Qui vero infidelis eſt. in eo qd dubitat fidem non querit ſed racionem Gre.

capitulum· ij.

Audent dico. qꝛ ſine fide neqꝫ infidelis viuit· Nam ſi eūdem infidelem percunctari voluero· quem patrē vel quā matrē habuerit: ꝓtinus rn̄dit· illū atꝫ illam · quē ſi ſtatim requirā vtꝝ ne nouerit quādo ɔceptus ſit: vel viderit qn̄ natus nihil hoꝝ ſe vel noſſe vel vidiſſe fatebitur· Et tn̄ qd non vidit credit· Nam illū prēm illāqꝫ ſe habuiſſe mrēm: abſqꝫ dubitacione teſtatur· Pe·

Fateoꝛ qꝛ nūc vſqꝫ neſciui· q̄ꝓ ꝯ infidelis hēꝛꝫ
fidē· ¶ Gre· Habēt etiā infideles fidē ſꝫ vti-
nā in deū· Quā ſi vtiqꝫ hērent. infideles non
eſſent· Sꝫ hinc in ſua pfidia redarguēdi ſūt.
hinc ad fidei grām reuocādi: qꝛ ſi de ipſo ſuo
viſibili corpoꝛe credūt. q̄ corpalit videi non
poſſūt qđ minime viderūt aut īuiſibilia nō cre
dunt· ¶ capitulum· iij.

1. Nam qꝛ poſt mortē carnis viuat aīma
patꝫ racō ſed fidei admixta· Tres q̄p
pe vitales ſpūs· creauit oīpotens deus: vnū
q̄ carne nō tegitur aliū q̄ carne tegitur· ſꝫ nō
cū carne moritur. Terciū q̄ carne tegitur. et
cū carne morit᷑. Spirit⁹ nāqꝫ eſt q̄ carne non
tegitur angeloꝝ: ſpūs q̄ carne tegit᷑· et cū car
ne non morit᷑· hoīm· ſpūs q̄ carne tegit᷑ et cū
carne moritur· iumentoꝝ ōniūqꝫ brutoꝝ ani
maliū. Homo itaqꝫ ſicut ī medio creatus eſt
vt eſſet inferioꝛ angelo ſupioꝛ iumēto: ita ali-
q̄d habet cōmune cū ſūmo aliq̄d cōmune cū
infimo. Immoꝛ̄talitatē ſcꝫ ſpūs cū angelo· moꝛ̄
litatē vero carnis cum iumēto· quouſqꝫ et ip-
ſam moꝛ̄talitatem carnis gloria reſurrectionis
abſoꝛbeat ꝯ in herēdo ſpūi caro ſeruetur in p
petuū qꝛ ipſe ſpirit⁹ īherendo ſeruat᷑ in deū·
Que tn̄ caro nec in reprob̄ int̄ ſupplitia pfec
te deficit quia ſemp deficiēdo ſubſiſtit· vt qui

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

ſpū et carne peccauerūt ſemp eētialit viuē-
tes ⁊ carne ⁊ ſpū ſine fine moriātur. ¶ Pe.
ſracōi fideliū placēt cūcta q̄ dicis. Sed queſo
te dū ſpūs hoīm atꝫ iumētoꝝ tāta diſtinctio
ne diſcernas: q̄d eſt qđ ſalomō ait. Dixi ī cor
de meo de filijs hoīꝫ vt ꝓbaēt eos deus. ⁊ oñ
deret ſimiles eſſe beſtijs. idcirco vnꝰ interitus
eſt hoīs ⁊ iumētoꝝ. ⁊ equa vtriuſqꝫ ꝯditio q̄
adhuc eādem ſententiā ſuā ſubtilit̄ exſequēs
adiūgit. Sicut moritur homo ſic ⁊ illa moriū
tur ſimilit̄ ſpirāt oīa: ⁊ nihil habꝫ homo iumē
tis āpliꝰ. Quibꝫ adhuc verb. generalē diffi-
nicōem ſubinfert dicēs. Cūcta ſubiacēt vani-
tati. et omnia pergunt ad vnū locū. De terra
facta ſūt. et in terrā parit̄ reuertūtur ¶ Gre.

¶ capitulum. iiij.

Salamoīs lib in q̄ hec ſcripta ſūt. ecclī
aſtes appellatus eſt. ecclīaſtes aūt ꝓ
prie ꝯtionator đr. In ꝯtione vero ſentētia ꝓ-
mitur ꝑ quā tumultuoſe turbe ſedicō ꝯprima
tur. Et cū multi diuſa ſentiūt. ꝑ ꝯcionātis ra-
cōem ad vnā ſententiā ꝑducitur. Hic igr̄ lib
idcirco ꝯtionator dicit̄: qꝛ ſalomō in eo quaſi
tumultuātis turbe ſuſcepit ſenſū. vt ea ꝑ inq̄
ſicōem dicat. q̄ fortaſſe ꝑ temptacōeꝫ īperita
mēs ſentiat. Nā quot ſentētias q̄ſi ꝑ inq̄ſicō
nē mouet. q̄ſi tot ī ſe ꝑſonas diuſoꝝ ſuſcipit.

Sed ɔcionator verax· velut extēſa manu oīm tumultus ſedat eoſqꝫ ad vnā ſentētiam reuocat· cū in eiuſdē libri termīo ait· Finē loquēdi oēs parit̄ audiam⁹. deū time ⁊ mādata eius obſerua: hoc eſt enī ōnis hō· Si enī in libro eodē ꝑ locucōem ſuā multorū pſonas nō ſuſceperat. cur ad audiendū loquēdi finem ſcꝫ cūcti parit̄ āmonebat. Qui igit̄ in fine libri dicit omnes parit̄ audiam⁹· ipſe ſibi teſtis eſt· qꝛ in ſe multorū pſonas ſuſcipiens. quaſi ſolus locutus nō eſt. Vnde ⁊ alia ſūt que in libro eodem per inq̄ſitionē mouētur. atqꝫ alia que ꝑ racōem ſatiſfatiāt· alia que ex temptati ꝓfert aīmo atqꝫ adhuc huius mūdi delectacōibus dediti· Alia vero in q̄bus ea que racōnis ſunt diſſerat· atꝫ animū a delectacōe cōpeſcat Ibi nāqꝫ ait· Hoc itaqꝫ mihi viſū eſt bonū ut comedat q̄s ⁊ bibat· ⁊ fruatur leticia ex labore ſuo· ⁊ longe īferius ſubiūgit. Melius eſt ire ad domū luctus q̄ȝ ad domū ɔuiuij. Si enim bonū eſt māducare ⁊ bibere· melius fuiſſe videbatur ad domū cōuiuij ꝑgere: q̄ȝ ad domū luctus· Ex qua re oſtenditur· qꝛ illud ex īfirmanciū pſona ītulit hoc vero ex racōis diffinitione ſubiūxit· Nam ipſas ꝓtinus racōnis cauſas ediſſerit· Et de domo luctus q̄ ſit vtilitas oſtendit· dicēs· In illa enī finis cūctorum

admonetur hoīm ⁊ viuens cogitat q̄d futurꝫ
ſit Rurſum illic ſcriptū eſt· Letare iuuenis in
adoleſcētia tua· Et paulo poſt ſubdit᷒· Ado-
leſcentia enī ⁊ voluptas vana ſūt· Qui dum
poſtmodū vanū eſſe redarguit qđ pri⁹ āmo-
nuiſſe videbatur patent̉ indicat. qꝛ illa qua-
ſi ex deſiderio carnali verba intulit· Hec vero
ex iudicij veritate ſubiūxit. Sicut ergo delec-
tacōm prius carnaliū exꝑmens curis poſtpo
ſitis denūtiat bonū eſſe mādu͏care et bibe̍ qđ
tn̄ poſtmodū ex iudicij racōne repħendit· cū
eſſe meli⁹ dicit ire ad domū luct⁹ q̄ꝫ ad domū
cōuiuij. ⁊ ſicut letai̍ debere iuuenē in adoleſcē
tia ſua quaſi ex deliberacōe carnaliū ꝓponit·
⁊ tn̄ poſtmodū ꝑ diffinicōem ſentētie adoleſ
centiā ⁊ voluptatē vana eē redarguit. Ita eti
am ꝯtionator nr̄ velut ex mente infirmanciū
huāne ſuſcepcōnis ſentētiā ꝓponit dū dicit·
vn⁹ interit⁹ eſt hoīs ⁊ iumētoꝝ ⁊ eq̄ vtriuſqꝫ
ꝯditio. Sicut morit᷑ homo ſic ⁊ illa moriunt᷑
Similit̉ ſpirant ōmia· ⁊ nihil habet homo iu-
mentis amplius. Qui tn̄ ex diffinicōe racōis
ſuam poſtmodū ſentētiā ꝓfert dicēs. Quid
habet amplius ſapiens a ſtulto. et q̄d paup
niſi vt ꝑgat illuc vbi eſt vita. Qui igr̄ dixit
nihil habet homo iumētis ampli⁹· ipē rurſū
diffiniuit. qꝛ habet aliq̄d ſapiens nō ſolum

a iumẽto ãplius· ſʒ etiã ab hoïe ſtulto videlicȝ
vt pgat illuc vbi eſt vita· Quibꝰ verbꝭ p̄mū
indicat. qꝛ hic hoīm vita nō eſt· quā eē alibi
teſtatur· Habet ergo hoc hō ãplius iumẽtis
qꝛ illa poſt mortẽ nō viuūt hic vero tūc viuē in
choat cū p mortẽ carnis hãc viſibilē vitã cō
ſumat· Qui etiã longe inferiꝰ dicit qđ cūqȝ po
teſt manꝰ tua facē inſtanť opare. qꝛ nec opꝰ
nec racō nec ſcientia· nec ſapiẽtia erit apđ in-
feros· quo tu ꝑperas. Quō ergo vnꝰ interi-
tus eſt hoīs ⁊ iumẽti ⁊ equa vtriuſqȝ cōdicio
aut quō nihil habȝ homo iumẽtis ãplius· cū
iumẽta poſt mortẽ carnis non viuūt. Hoīm
vero ſpūs ꝓ malis ſuis opibꝰ poſt mortẽ car
nis ad īferos deducti· nec ī ipſa morte moriū
tur. Sȝ in vtraqȝ tam diſpari ſentẽtia demon
ſtratur· qꝛ ↄtionator verax· ⁊ illđ ex tẽptacōe
carnali intulit· ⁊ hoc poſtmodū ex ſpirituali
veritate diffiniuit. ¶ Pe· Libet neſciſſe
qđ reqſiui. dū me in tāta ſubtilitate ↄtigit diſ
cere qđ neſciui· Sed queſo te vt me eq̄nimiť
feras. ſi ipſe quoqȝ apđ te more ecclaſtici nr̄i
infirmãciū in me pſonā ſuſcepero vt eiſdem
infirmãtibus prodeſſe ꝓpinquius quaſi per
eoꝝ inqſicōem poſſim· ¶ Gre· Cur cō-
deſcendẽtem te infirmitati proximoꝝ equani
miť non feram. cum paulus dicat· Omnibus

omnia fact⁹ ſū· vt oēs ſaluos facerē. Qđ ipē q̄z dū ex ↄdeſcenſione caritatis egeris· in hac re amplius venerari debes· in qua morē egre- gij p̄dicatoris imitaris· ¶ Pe. Quodā frē moriēte· me p̄ñtem fuiſſe ↄtigit. Qui repēte dū loq̄tur vitalē emiſit flatū· Et quē pri⁹ me- cū loquētē videbā ſubito extinctū· vidi· ſ ei⁹ aīma: vtꝝ egreſſa ſit· an nō egreſſa nō vidi. Et valde duꝝ videt᷑· vt credatur res eſſe quā nullus valeat videre. ¶ Gre·

¶ Capitulum· v·

Quid mirꝝ petre ſi egredientē aīam nō vidiſti· quā ⁊ manentē in corpe non vides Nunq̄d nā modo cū meū loq̄ris qꝛ vi dere in me nō vales aīam meā· idcirco me eē examinē credis. Natura q̄ppe aīme inuiſibil᷑ eſt. atꝫ ita ex corpoē īuiſibilit᷑ egreditur · ſicut in corpe īuiſibilit᷑ manet. ¶ Pe· Sꝫ vitā aīe in corpe manētis p̄ſare poſſū ex ipꝭ motibꝫ corpis. qꝛ niſi corpi aīa adeſſet eiuſdē mēbra corpis moueri nō poſſent: vitā vero aīe p car nē in q̄bus motibꝫ q̄buſue opibꝫ video: ut ex rebꝫ viſis eē colligā· qđ vidē nō poſſū· ¶ Gre. Nō q̄de ſimilit᷑ ſ diſſimilit᷑ dico: qꝛ ſic vis aīe viuificat et mouet corp⁹ ſic vis dīna implet q̄ creauit oīa: ⁊ alia inſpirādo viuificat· alijs tribuit ut viuant· alijs vero hoc ſolummodo

p̄ſtat vt ſint· Quia vero eſſe nō dubitas cre
antē ⁊ regentē īplentē ⁊ circūplectentē traſce
dentē ⁊ ſuſtinentē· incircūſcriptū atꝫ īuiſibilē
deū ita dubitare nō debes hūc inuiſibilia ob⸗
ſeq̄a hēre· Debēt q̄ppe ea q̄ miſtrant ad eius
ſimilitudinē tendē cui miniſtrāt·ut que inuiſi
bili ſeruiūt. eſſe inuiſibilia nō dubitentᷣ· Hec
aūt que eſſe credimꝰ· niſi ſcōs angelos et ſpi
ritus iuſtoꝝ· Sicut enī motū ꝯſiderās corpo⸗
ris vitā aīe in corpe manētis perpēdis aīmo
ita vitam aīme exeūtis a corpe perpendē de
bes a ſūmo·qꝛ pōt inuiſibilitē viuē·quā opor⸗
tet in obſeq̄o īuiſibilis ꝯditoris manē. ¶ Pe·
Recte totū dicitur·ſed mēs refugit credē·qḋ
corporeis oculis non valet videre· ¶ Gre·
Cū paulꝰ dicat ad hebreos Eſt enī fides ſpe
randaꝝ ſubſtātia reꝝ argumentū nō apparē⸗
tum Hoc veraciter dꝛ credi·qḋ non valet vi⸗
deri. Nā credi iā nō pōt. qḋ videri pōt· Vt tñ
te breuitē reducā ad te. nulla viſibilia ṅ p īui
ſibilia videntᷣ· Ecce enī cūcta corporea oculꝰ
tui corpis aſpicit. nec tñ ipē corporeꝰ oculus
aliq̄d corpeū viderꝫ: ṅ hūc res īcorpea ad vi
dēdū acuerꝫ· Nā tolle mentē q̄ nō videtᷣ· ⁊ in
caſſum patet oculꝰ q̄ videbat. Subtrħe aīaꝫ
corpi. ē manēt ꝓculdubio oculi ī corpe apti·ſi
igꝛ p ſe videbāt. cur diſcedēte aīa nihil videt

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Hinc ergo collige· qꝛ ipſa q̃ꝫ viſibilia nõ niſi
p̃ iuiſibilia videtur· Ponam⁹ q̃ꝫ ante oculos
mẽtis edificare domũ ĩmenſas moles leuari:
pendẽ magnas in machĩs colũnas: q̃s que-
ſo te hoc op⁹ operatur corp⁹ viſibile qd illas
moles manib⁹ trahit· an ĩuiſibilis aĩa q̃ viui
ficat corp⁹? Tolle enĩ qd nõ videt in corpe:
et mox ĩmobilia remanẽt cũcta q̃ moueri vi-
debãtur viſibilia corpa metalloꝝ. Qua ex re
penſandũ eſt· qꝛ in hũc q̃ꝫ mũdũ viſibilẽ. nl
niſi p̃ ĩuiſibilẽ creaturã diſponi põt Nã ſicut
oĩpotens de⁹ aſpirãdo vel implẽdo ea q̃ racõe
ſubſiſtũt ⁊ viuificat ⁊ mouet ĩuiſibilia: ita ip
ſa q̃ꝫ ĩuiſibilia ĩplendo mouẽt atꝫ ſenſificant
carnalia corpora que videtur· ¶Pe.
Iſtis fateor allegacõnib⁹ libent victus ꝓpe
nulla iam eſſe hec viſibilia exiſtimare cõpel-
lor: q̃ prius in me infirmancũ pſonã ſuſcipi-
ens· de inuiſibilib⁹ dubitabã· Itaqꝫ placent
cũcta que dicis· Sed tñ ſicut vitã aĩe in cor-
pore manẽtis ex motu corpis agnoſco· ita vi
tam aĩe poſt corpus aptis q̃buſdã rebus at
teſtãtib⁹ agnoſcere cupio· ¶Gre ca·vi·
Hac in re ſi cor paratum tue dilectionis
inuenio: in allegacõe minime laboro
Nunquid nã ſancti apoſtoli ⁊ martires xp̄i
preſentem vitam deſpicerẽt· in morte carnis

aĩas ponerẽt: niſi cerciorẽ aĩaꝝ vitã ſubſeq̃ ſci
rẽtꝰ. Tu ergo ipẽ inq̃s. qꝛ vitã aie in corpore
manẽtis. ex motibꝯ corpis agnoſcis. Et ecce
hij q̃ aĩas in morte poſuerĩt. atꝫ aĩmarũ vitã
poſt mortẽ carnis eſſe crediderũt. q̃tidianis
miraculis choruſcãt. Ad extincta nãqꝫ eoꝝ cor
pora viuẽtes egri veniũt ⁊ ſanãtur. piuri ve-
niũt ⁊ demoĩo vexãtur. demoniaci veniũt ⁊ li
berãtur. leproſi veniũt et mũdãtur deferũtur
mortui ⁊ ſuſcitãtur. Penſa itaqꝫ eoꝝ aĩe qua-
lit̃ viuũt illic vbi viuũt. quoꝝ hic et mortua
corpa in tot miraculis viuũt. Si igit̃ vitã aĩe
manẽtis ĩ corpe dep̃hendis ex motu mẽbroꝝ
cur nõ ppẽdis vitã aĩe pꝰ corpꝰ: etiã p oſſa
mortua in v̉tute miraculorũ. ¶ Pe.
Nulla ut opinor huic allegacõi racõ obſiſtit:
in qua et ex rebus viſibilibꝯ cogimur crede-
re qđ non videmus. ¶ Gre.

¶ Capitulum. vij.

Paulo ſup̃ius queſtꝰ es moriẽtis cuiuſ
dã egredientẽ aĩam nõ vidiſſe. ſꝫ hoc
ipſũ iã culpe fuit. q̇ corporeis oculis rẽ vidẽ
inuiſibilẽ q̃ſiſti. Nã multi nr̃orũ mẽtis oculũ
fide pura. ⁊ vberi oracõe mũdãtes egrediẽtes
e carne aĩmas frequẽter viderũt. Unde mihi
nũc neceſſe eſt vel qualiter egrediẽtes anime
viſe ſint. vel quanta ipſe viderint enarrare.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

quatenꝰ fluctuāti aīmo qđ plene racō nō valet exempla ſuadeāt. In ſcđo nāqȝ huiꝰ operis libro iam ꝓfeſſus ſum. ꝗ vir venerabilis. Benedictꝰ ſicͭ a fidelibꝫ eius diſcipulꝭ agnoui longe a capuana vrbe poſitus. germani vrb eiuſdē epi aīam. nocte media ī globo igneo ad celū ferri ab āgelis aſpexit. Qui eandē qȝ aſcendentē aīam intuēs. mētis laxato ſinu. q̄ſi ſub vno ſolis radio cūctū in ſuis oculis mūdum collectū vidit. Eiſdem quoqȝ diſcipulꝭ illius narrātibus didici: qꝛ duo nobiles viri. atqȝ exterioribꝫ ſtudijs eruditi germani frēs quoꝝ vnus ſpecioſus. alter vero gregoriꝰ dicebatur. eius ſe regule in ſancta cōuerſacōne tradiderūt. Quos iſdē venerabilis pater in mōſterio qđ iuxta terracynēſem vrbem conſtruxerat fecit hītare Qui multas quidē pecunias in hoc mūdo poſſederāt. ſed cūcta paupibus ꝓ aīarum ſuaꝝ redempcōne largiti ſūt. et in eodem mōſterio permāſerūt. Quorum vnus ſcilicet ſpecōſus. dum pro vtilitate monaſterij iuxta capuanā vrbem miſſus fuiſſet. die quadam frater eius gregorius cū fratribus ad menſam ſedens atqȝ conueſcens. per ſpūm ſubleuatuˢ aſpexit vidit ſpecōſi germani ſui aīam iam longe a ſe poſiti de corpore exire. Qđ mox fratribꝫ indicauit et cucurrit.

iāq3 eūdem frēm ſepultū reperit· Quē tn̄ ea
hora qua videāt·exiſſe decorpe inueīt ¶ Qui
dam autē religioſus atq3 fideliſſim⁹ vir.ad-
huc mihi in mōſterio poſito narrauit·ꝙ aliq̄
deſicilie ptibus nauigio romā petētes·in ma
ri medio poſiti cuiuſdā ſerui dei q̄ in ſamnij p
tibus fuerat incluſus. ad celū ferri animā vi-
derūt· Qui deſcendētes ad terrā cauſamq3 an
ita eſſet acta pſcrutantes.illo die inuenerūt:
obiſſe dei famulū quo hūc ad regna celeſtia
aſcendiſſe cognouerūt. ¶ Adhuc in mōſteio
meo poſitus·cuiuſdā valde veneābilis viri re
lacōne cognoui qđ dico. Aiebat enī qz vene-
rabilis pater noīe ſpes mōſteria cōſtruxit.in
loco cui vocabulū cāple eſt·q̄ ſexti ferme mili
arij inter iacēte ſpacio·a vetuſta nurſie vrbe
diſiūgitur· Hūc ōnipotens ⁊ miſericors de⁹
ab terno verbē flagellādo ꝓtexit:eiq3 diſpen
ſacōis ſue maximā ⁊ ſeueritatē ſeruauit ⁊ gra-
tiam·qñtūq3 eū pri⁹ flagellādo diligerz·poſt
modū perfecte ſanādo mōſtrauit. Eius nāq3
oculos p q̄draginta annoꝝ ſpaciū cōtinuate
cecitatis tenebris pſſit.nullū ei lumē ul' extre
me viſionis aperiēs Sz qz nemo in verbē il-
lius grā ſe deſtituēte ſubſiſtit·⁊ niſi iſdē miſei
cors pat̄ q̄ penā izrogat patiētiā pſtet. mox
p ipatiētiā pctm̄ nobis ipa auget correpcio

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

peccatoꝝ fitqꝫ modo miſerabili vt culpa nr̄a
vnde ſperarē debuit terminū· inde ſumat aug-
mentū· idcirco nr̄a de⁹ infirma ꝯſpiciēs· flagel
lis ſuis cuſtodiā ꝑmiſcet. atꝫ in paſſione ſua
electis filijs nūc miſericordit iuſtus eſt· ut ſint
q̄bus poſtea debeat iuſte miſereri Vn̄ venerā
bilē ſenē dum exterioribꝰ tenebris ꝑmerꝫ. in
terna nūq̄ꝫ luce destituit· Qui cū flagello fa-
tigaret corpoꝛis habebat ꝑ ſcīſpūs cuſtodiā
ꝯſolacōm cordis· Cū vero iā ānī q̄dragesimi
fuiſſꝫ in cecitate tēpus exēptū· ei dn̄s lumē rē
didit: vicinū ſuū obitū denūtiauit· atꝫ ut mō
ſterijs circūquaqꝫ cōſtructis verbū vite p̄di-
carꝫ āmonuit. quaten⁹ corpis recepto lumīe
viſitatis incircuitu fratribꝰ cordis lumē aperi
ret· Qui ſtatim iuſſis obtēperās fratꝝ ceno-
bia circuiuit· mādata vite q̄ agendo didicerāt
p̄dicauit. Quīto decimo igr̄ die ad mōſteriū
ſuū pacta p̄dicacōne reuſus eſt ibiqꝫ fratribꝰ
cōuocatis aſtās ī medio ſacr̄mētū dn̄ici corpo
ris ꝯ ſāguis ſūpſit moxqꝫ cū ei⁹ miſticos pſal
moꝝ cātus exorſus ē. Qui ill' pſallētibꝰ orōi
intēt⁹ aīaꝫ rēddidit· Oēs vero frēs q̄ aderāt ex
ore ei⁹ exiſſe colūbā viderūt: q̄ mox apto tecto
oratorij egreſſa aſpitiētibꝰ fr̄ibꝰ pētrūit celū
Cui⁹ idcirco aīam in colūbe ſpetie apparuiſſe
credendū eſt· ut omp̄s de⁹ ex hac ipſa ſpecie

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

oſtendēt·ei vir ille qꝫ ſimplici corde ſeruiſſet·
¶ Sꝫ neqꝫ hoc ſileā. qḋ vir venerabil' abbas
ſtephanꝰ q̄ nō longe an̄ hoc in hac vrbe de⸗
fūctus eſt·quē ipſe etiā bene noſti·in eadē ꝓ⸗
uintia nurſie ꝯtigiſſe referebat. Aiebat enī·
qꝫ illic p̄ſbit̄ q̄dam ꝯmiſſam ſibi cū mḡno ti⸗
more dn̄i regebat eccl̄iam· Qui ex tēpore or⸗
dinis accepti p̄ſbiterā ſuā vt ſororē diligēs.ſꝫ
q̄ſi hoſtē cauēs.ad ſe ꝓpius accedē nūq̄ ſine⸗
bat:eāqꝫ ſibimet ꝓpinq̄re nulla occaſione ꝑ
mittēs·ab ea ſibi ꝯmunionē funditꝰ famlia
ritatis abſcideāt· Habent q̄ppe ſcī viri hoc ꝓ
priū· Nā ut ſp ab illicitis longe ſint·a ſe ple
rūqꝫ etiā licita abſcidūt· Vn̄ iſdē vir vt neq̄⸗
qꝫ ꝑ eā incurrerꝫ culpā:ſibi etiā miſtrai ꝑ illā
neceſſaria recuſabat Hic ergo venerabilis p̄ſ
bit̄·cū longā vite iplesſꝫ etatē anno q̄dragesi
mo ordinacōnis ſue incardeſcēte grauit̄ febre
correptus·ad extrema deductuˢ eſt· Sꝫ cū eū
p̄ſbitera ſua ꝯſpicerꝫ ſolutis iā mēbris q̄ſi in
mortē diſtenſū:ſi qḋ adhuc ei vitale ſpiramē
inheſit naribꝫ eiꝰ appoſita curauit aure dinoſ
cere Qḋ ille ſentiēs cui tenuiſſimꝰ inerat fla⸗
tus quātulo āniſu valuit ut loq̄ potuiſſꝫ.infer
ueſcente ſpū collegit vocē atqꝫ erupit dicēs.
recede a me mulier·adhuc igniculꝰ viuit:pa⸗
leam tolle. Illa igr̄ recedēte ·creſcēte virtute

corporis cū mag̃ cepit leticia clamare dicens Bn̄ veniūt dn̄i mei· bn̄ veniūt dn̄i mei Quid ad tantillū ſeruulū vr̄um eſtis dig̃ti conuenire: Venio venio· grās ago· grās ago. Cūqꝫ hoc itera crebro voce r̄peterꝫ· q̄bus hoc dicerꝫ noti ſui q̄ illū circūſteterāt reqrebāt. Quibꝫ ille admirādo rn̄dit dicēs· Nunq̄d cōueniſſe hic ſcōs apłos nō videtis: Beatū petrū et paulū primos apłoꝝ nō aſpicitis? Ad quos iterū conuerſus dicebat. Ecce venio. ecce venio. atqꝫ int̄ hec verba aīam r̄ddidit et qꝫ veracit̄ ſcōs apoſtolos viderit. eos etiā ſequēdo teſtatus eſt. Qđ plerūqꝫ ꝯtigit iuſtis ut in morte ſua ſanctoꝝ p̄cedētiū viſiones aſpitiāt· ne ipſam mortis ſue penalē ſententiā ptimeſcant· ſꝫ dū eoꝝ mēti internoꝝ ciuiū ſotietas oñditur· a carnis ſue copula ſine dolo͛is ⁊ formidi͛s fatigacōne ſoluātur· Qua de re neqꝫ hoc ſileā· qđ ꝓbus ōmipotētis dei famul⁹· q̄ nūc in hac vrbe mōſterio p̄ſto eſt· qđ appellatur renati· de ꝓbo patruo ſuo reatine c̄itatis epō mihi narrare ꝯſueuit dicens qꝫ ꝓpinquāte vite eius termino. eū grauiſſima dep̄ſſit egritudo. Cui⁹ pat̄ noīe maxim⁹ pueris circūquaqꝫ trāſmiſſis· colligere medicos ſtuduit ſe fortaſſe eius moleſtie ſubuenire potuiſſent. Sed congregati ex vicinis locis vndiqꝫ medici· ad tactū

vene denūtiauerit eius exitū citi⁹ affuturū. Sz
cū iam tēpus refectionis incūberet. atqȝ diei
hora tardior excreuiſſȝ veneraād⁹ eṗs de illoꝝ
potius q̄ꝑ de ſua ſalute ſolicitus. eos q̄ aderāt
āmonuit cū ſene prē inſupiores epiſcopij ſui
ptes aſcēdere. ſeqȝ poſt laborē refitiēdo repa
re. Omēs igr̄ aſcenderūt domū. vnus ei tm̄mō
puulus relictus eſt puer quē nūc q̄ȝ p̄dictus
ꝑbus aſſerit ſupeſſe Qui dū lecto icētis aſſiſ
terȝ ſbito aſpexit. viditqȝ intrātes ad viꝝ dei
quoſdā viros ſtolis cādidis amictos: q̄ eūdē
q̄ȝ candorē veſtiū vultuū ſuoꝝ luce vincebāt.
Qua ex ſplēdoris eoꝝ claitate pauſſus. q̄ nā
illi eſſent emiſſa cepit voce clamaē. Qua vo-
ce etiā ꝑbus eṗs ꝯmotus intrātes eos aſpex
it ⁊ agnouit. atȝ eundē ſtridentē vagientēqȝ
pueꝝ cōſolari cepit dicēs. Noli timē: Quia
ad me ſcūs iuuenalis ⁊ ſcūs eleutheri⁹ mãti-
res venerūt. Ille autē tāte viſionis nouitatē
nō ferēs. curſu cōcito extra fores fugit. atqȝ
eos quos viderat patri ac medicis nūciauit.
Qui ꝯcite deſcenderūt. ſed egrū quē reliq̄rant
iam defunctū inuenerūt. qȝ illi eum ſecū tule-
rant. quorū viſionem puer ferre non potuit
qui hic remanſit.

i Interea neqȝ hoc Capitu. viij.
ſilēdum arbitror. qd̄ mihi pſonarum

grauiū atq3 fideliū eſt relacōne ꝯpertū· Got-
toꝝ nāq3 tpibus galla huiꝰ vrb̄ nobiliſſima
ſymachi ꝯſulis ac patricij filia ītra adoleſcē-
tie tpe marito tradita: in vniꝰ āni ſpatio eius
eſt morte viduata· Quā dū feruēte mūdi co-
pia ad iterādū thalamū ⁊ opes ⁊ etas voca-
ret elegit magis ſpūalibꝫ nupcijs copulari
deo· in quibꝫ a luctu incipitur ſꝫ ad gaudia et-
na puenitur: q̄ carnalibꝫ nupcijs ſubici· q̄ a
leticia ſemp īcipiūt ⁊ ad finē cū luctu tendūt
Huic aūt cū valde ignea cōſperſio corporis
ineſſꝫ. ceperūt medici dicē qꝛ niſi ad āplexus
viriles ēdirꝫ calore nimio ꝯtra naturā barbas
eſſꝫ hītura: qd ita q̊3 poſt factū eſt· Sꝫ ſancta
mulier nihil exteriꝰ deformitatis timuit· q̄ in-
terioris ſpōſi ſpeciē amauit· nec verita eſt ſi hꝫ
in illa fedaretur· qd a celeſti ſpōſo ī ea nō ama-
ret. Mox ergo vt eius ꝯiux defunctꝰ eſt· ab-
iecto ſeculari hītu ad oīpotētis dei ſuiciū ſeſe
apd bti Petri apoſtoli ecclīam mōſterio tra-
didit. ibiq3 multis ānis ſimplicitati cordis atq3
oracōi dedita larga indigētibus elemoſinaꝝ
opa impendit· Cūq3 ōnipotens deꝰ phennē
iam mercedē reddere eius laboribꝫ decreuiſſꝫ
cancri vlcere in mamilla pcuſſa eſt. Noctur-
no aūt tempe an lectū illius duo candelabra
lucē cōſueuerāt· quia videlicet amica lucis nō

ſolū ſpūales·ſed etiā corpales tenebras odio hēbat· Que dū nocte quadā ex hac eadē ia-
ceret.ĩfirmitate fatigata vidit beatū petꝝ a-
poſtolū int̃ vtraqꝫ cādelabra añ ſuū lectū cō-
ſtitiſſe·nec pterrita timuit·ſ; ex amore ſumēs audatiā exultauit eiqꝫ dixit· Quid ē dñe me
us· Dimiſſa m̄ ſūt pccā mea·Cui ille benigniſ
ſimi ut eſt vult⁹·incliato capite ānuit dicēs· Dimiſſa·vero· Sꝫ qꝛ quandā ſcīmoīalē fcinā in eodē mōſteio p̄ceteris diligebat·illico gal
la ſubiūxit· Rogo ut ſoror bñdicta mecū veni-
at· Cui ille rñdit. Nō. Sꝫ illa talis veiat tecū hec vero quā petis die te eīt tricesimo ſecutuá Hijs igr̃ expletis·viſio apli aſſiſtētis a collo
quētis abl ata ē·ut illa ptin⁹ cūcte ɔgregacō
nis aſciuit matrē· eiqꝫ q̄d viderit q̄d ve audie
rit īdicauit Tercō aūt die cū ea q̄ iuſſa fueát ſorore defūcta eſt·illa vero quā ipſa popoſce-
rat·die eſt tricesimo ſubſecuta· Qđ factū nūc vſ; in eodē mōſteio manet memorabile·ſicqꝫ hoc a p̄cedentibꝫ matribꝫ traditū narraẽ illic ſubtilit̃ iuniores q̄ nūc ſūt ſcīmoīales v̄gines ac ſi illo in tpe huic tā grādi miraculo et ipſe affuiſſent. Sꝫ int̃ h̃ ſciendū eſt:qꝛ ſepe aīabꝫ
exeūtibꝫ.electoꝝ dulcedo ſolet laudis celeſtis erūpere:ut dū illā libēter audiūt diſſolucōez carnis ab anima ſentire minime pmittantur·

Unde in omelijs q̊z euāgelij iam narraſſe me memi· ¶ Qz in ea porticu q̄ eūtib9 ad eccīam beati clemētis eſt ꝑuia fuit quidā ſeruul9 noīe cui9 teq̊z nō ambigo memiſſe· q̄ quidē paup rebus ſed meritis diues eāt quē longo egri- tudo diſſolueāt Nā ex quo illū ſcire potuim9 vſq̄ ad finē vite paliticus iacebat· Quid dicā Quia ſtare nō poterat· q̄ nunq̄ͣ in lecto ſur- gere vel ad ſedēdum valebat· Nunq̄ͣ manū ſuā ad os ducere. nūq̄ͣ ſe potuit in latus alid̄ declinare· Huic ad ſeruiēdū mat̄ cū frē adeāt et quicq̄d ex elemoſina potuiſſet accipē· hoc eoꝝ manib9 pauperib9 erogabat Nequaq̄ͣ litteras nouerat. ſꝫ ſcriptuē ſacre ſibimet codi ces emerat· ⁊ religioſos q̊ſqz in hoſpitalitate ſuſcipiēs hos corā ſe legē ſtudioſe faciebat: factūqz ē· ut iuxta modū plene ſacrā ſcriptu- rā diſcerz· cū ſicut dixi litteās fūdit9 ignorarz Studebat ſp ī dolore deo grās agē· ymnis di ⁊ laudib9 dieb9 ac noctib9 vacaē· Sz cū iam tēpus eſſet. vt tanta eius patientia remūeāri debuiſſꝫ. mēbroꝝ dolor ad vitalia ēdijt· Cūqz ſe iā morti ꝓximū agnouit· pegrinos viros atz in hoſpitalitate ſuſceptos āmouit vt ſur- gerēt ⁊ cū eo pſalmos ꝓ expectacōne exitus decātarēt· Cūqz cū eis et ipē moriēs pſalleret voces pſallencium repente compeſcuit cum

terrore mḡni clamoris dicēs. Tacete. Nun q̄d nō auditis quāte reſonēt laudes in celo: Et dū ad eaſdē laudes q̄s int⁹ audieāt aurē cordis intēderꝫ ſcā illa aīa cāne ſoluta ē. Qua ſcꝫ exeūte. tāta illic fraglātia odoris aſpſa eſt vt oēs illi q̄ aderāt ieſtimabili ſuauitate ēplerent᷑. ita ut ꝑ hoc patent agnoſcerēt ꝙ eam laudes in celo ſuſcepiſſent. Cui rei mōch⁹ nr̄ int fuit q̄ nūc vſqꝫ viuit. et cū mḡno fletu atteſtari ſolet qꝛ q̊uſqꝫ corp⁹ eiꝰ ſepulture traderēt ab eoꝝ naribꝫ odoris illi⁹ fraglātia nō receſſit. In eiſdē q̊ꝫ omelijs rem narraſſe me recolo: cui ſpecōſus cōpreſbit meus q̄ hāc nouerat me narrāte atteſtat⁹ eſt. Eo nāqꝫ tēpe quo mōſteriū petri. an⁹ q̄dam redēpta noīe in ſcīmoīali hītu ꝯſtituta. in vrbe hac iuxͣ btē marie ſemꝑ virginis eccleſiā manebat. Hec illius hyrūdinis diſcipl'a fuerat q̄ mḡnis virtutibꝫ pollens ſup p̄neſtinos mōtes vitā hēmiticā duxiſſe ferebat᷑. Huic aūt redēpte due in eodē hītu diſcipule aderāt. vna noīe romula ⁊ altera q̄ nūc adhuc ſupeſt. quā quidē fatie ſcio. ſꝫ noīne neſcio. Tres itaqꝫ hec in vno hītaculo cōmanētes: moꝝ quidē diuicijs plenā ſꝫ tn̄ rebꝫ pauperē vitā ducebāt. Hec aūt quā p̄fatus ſum romula: aliā quā p̄dixi ꝯdiſcipulā ſuā mḡnis vite meritis anteibat. Erat

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

quippe mire paciẽtie: ſũme obediẽtie: cuſtos
oris ſui ad ſilenciũ· ſtudioſa valde ad cõtinue
oracõis vſũ· Sed qꝛ plerũqꝫ hij quos iã ꝑfec=
tos hoĩes eſtimãt. adhuc in oculis ſũmi opi=
ficis aliq̃d in ꝑfectionis habẽt ſicut ſepe ĩpe=
riti hoĩnes nec dũ ꝑfecte ſculpa ſigilla ꝯſpici
mꝰ etiã quaſi ꝑfecta laudamꝰ q̄ tñ adhuc ar
tifex ꝯſiderat ⁊ limat. laudari iam audit· ⁊ tñ
ea tũdere melioꝛãdo non deſinit· Hec quã ꝓ
diximꝰ romula ea quã greco vocabulo medi=
ci palyſim vocãt moleſtia corꝑali ꝑcuſſa eſt·
multiſqꝫ ãnis in lectulo decubãs· pene õni ia
cebat mẽbroꝝ officiõ deſtituta· nec tñ hec ea=
dem eiꝰ mentẽ ad impatientiã flagella ꝑdux
erant· Nã ipſa ei detrimẽta mẽbroꝝ facta fu
erãt incremẽta v̓tutũ: qꝛ tãto ſollicitꝰ ad vſũ
oracõis excreuerãt· quãto ⁊ aliq̃d q̊dlibet agẽ
nequaq̃ȝ valebat· Nocte igꝛ quadã eandẽ re
demptã q̃m ꝑ̄fatuꝰ ſũ que vtraſqꝫ diſcipulas
ſuas filiaꝝ loco nutriebat vocauit dicẽs· Ma
ter veni: mat̃ veni. Que mox cũ alia eius ꝯdiſ
cipula ſurrexit. ſicut vtriſqꝫ referentib⁹ ⁊ mul
tis res eadẽ claruit: et ego q̊qꝫ in eodẽ tꝑe ag=
noui· cũqꝫ noctis medio lectulo iacẽtis aſſiſte
rent· ſubito celitus lux emiſſa omẽ illiꝰ cellule
ſpatiũ ĩpleuit· et ſplendoꝛ tãte claritatis emi=
cuit· ut corda aſſiſtentiũ ineſtimabili pauore

ꝓſtringerꝫ: atꝫ vt poſt ipſe referebāt· omē in
eis corpꝰ obrigeſcerꝫ: ⁊ ī ſubito ſtupoē mane
rent· Cepit nāqꝫ quaſi cuiuſdā magne multi
tudīs ingredientis ſonitꝰ audiri: oſtiū cellule
cōcuti ac ſi ingredientiū turba ꝑmētur· atꝫ vt
dicebāt intrācīū multitudinē ſentiebāt· Sꝫ ni
mietate timoris et lumīs vidē nihil poterant
qꝛ eaꝝ oculos et pauoꝛ depſſerat: et ipſa tāti
lumīs claritas reūberabat· Quā lucē ꝓtinus
miri eſt odoris fraglātia ſubſecuta: ita ut eaꝝ
aīm qꝛ lux emiſſa terruerat . odoris ſuauitatis
refouerꝫ· Sed cū vi claitatis illius ferre non
poſſent cepit eadē romula aſſiſtentē ſuoꝛum
moꝝ magiſtrā· blāda voce cōſolari dicēs· No
li timē mr̄· nō morioꝛ modo· Cūqꝫ hoc crebro
diceret· paulati lux q̄ fuerat emiſſa ſubtracta
eſt· ſed is q̄ ſubſecutus eſt odor remāſit· ſicqꝫ
dies ſcd's ⁊ tertius trāſijt. ut aſperſa fraglan
cia odoris manēt· Nocte igr̄ quarta: eādem
magiſtrā ſuā iteꝝ vocauit. Qua veniēte via-
ticū pecijt ⁊ accepit· Nec dū vero eadē redēp
ta ⁊ alia eiꝰ diſcipula e lectulo iacētis abſceſ-
ſerant ⁊ ecce ſubito ī platea anū eiuſdē cellule
oſtiū duo choꝛi pſallētiū cōſtiterūt· et ſicut ſe
dicebāt ſexus ex vocibus diſcreuiſſe pſalmo
die cantus dicebant viri et femine reſponde-
bant Cumqꝫ ante fores cellule exhiberentur

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

celeſtes exeq̄e ſcā illa aīa carne ſoluta ē. Qua ad celū ducta· q̄to chori pſallētiū altius aſcen debāt. tāto cepit pſalmodia leuius audiri q̄uſ qz ⁊ eiuſdē pſalmodie ſonitus ⁊ odoris ſuaui- tas elōgata finiretur· Nōnūq̄ vero in ↄſolacōe egredientis aīe ipē appare ſolet auctor ac retri butor vite. Vn̄ ⁊ hoc qd de tharſilla amita mea ī omelijs euāgelij dixiſſe me recolo repli cabo: q̄ int duas alias ſorores ſuas v̓tute ↄti nue oracōnis grauitate vite ſingulaitate abſti nētie ad culmē ſcītatis excreueāt· huic p viſi- onē felix atauus meus huius romane eccl̄ie āntiſtes apparuit. eiqz manſionē ppetue claitatis oñ- dit dicēs· Veni. qz ī hac te lucis māſione ſuſci- pio. q̄ ſubſeq̄nti mox febre correpta· ad diē p ueīt extremū· ⁊ ſic nobilib9 femīs viriſqz mo rientib9: multi ↄueniūt q̄ eoꝝ proximos ↄſolētur· Eadē hora exitus ipſius multi viri ac femie eius lectu lū circūſteterīt· cum ſubito ſurſū illa reſpitiēs ihesū veientē vidit· ⁊ cū magna aīaduſioē ce- pit circūſtātib9 clamare dicēs Recedite recedi- te: ihs venit Cūqz ī eū intēderz quē videāt ſcā illa aīa ē e corpe egreſſa· tātaqz ſubito fraglā tia miri odoris aſpſa ē. ut ipſa q̄z ſuauitas ciūc tis oñderz illic auctorē ſuauitatis veniſſe. Cūqz corpus eius ex more mortuoꝝ ad lauandū eſſz nudatum: longe oracōnis vſu in cubitis eius

ꝛ gen̄ib⁹ cameloꝝ more inuēta eſt· obdurata cutis excreuiſſe: ꝛ q̄d viuēs ei⁹ ſpūs ſp egerit caro mortua teſtabat̄· ¶ Sꝫ neqꝫ hoc ſileo· qd̕ p̄dictus ꝓbus dei famul⁹ de ſorore ſua muſa noīe p̊uella pua narrare ꝯſueuit dicēs· Q̄d̕ q̄ dā nocte ei p viſionē ſcā dei geītrix virgo maria apparuit. atꝫ coeuas ei in alb̕ veſtib⁹ puellas oñdit· Quib⁹ cū̄ illa admiſcei appeterꝫ· ſꝫ ſeſe eis iūgere nō audet· btē maie ſemp v̕gis eſt voce req̄ſita· an vellet cū eis eſſe· atꝫ in ei⁹ obſeq̄o viuē· Cui cū puella eadē dicerꝫ volo: ab ea mandatū ꝓtinus accepit· ut nihil vlt̄ leue ꝛ puellarē agerꝫ: a riſu ꝛ iocis abſtinēt· ſciens p oīa ꝙ int̄ eaſdē v̕gines quas videāt ad eius obſequiū die triceſimo veirꝫ Quib⁹ viſis· in cūctis ſuis morib⁹ puella mutata eſt omnēqꝫ a ſe a leuitatē puellaīs vite mag̃ grauitatis deterſit manu· Cūqꝫ eā parētes eius mutatā eſſe mirarētur: req̄ſita rem retulit q̄d ſibi beata dei genitrix iuſſerit. vel q̊ die itura eſſꝫ ad obſequiū eius īdicauit. Cū poſt viceſimū et quintū diē febre correptā eſt· Die aūt triceſimo cū hora eius exit⁹ ꝓpinq̄ſſet eandē beatā genitricē dei cū puellis quas p viſionē viderat ad ſe venire ꝯſpexit. Cui ſe etiā vocāti r̄ſpondē cepit· ꝛ dep̄ſſis r̄uerent oculis apta voce clamare. Ecce dn̄a veīo. ecce dn̄a venio·

In qua etiã voce· ſpũm reddidit· Et ex virgi
neo corpe: hitatura cũ ſcĩs v̄gibꝫ exiuit. Pe.
Cũ hũanũ gen? multis atꝫ ĩnuẽtis vicijs ſit
ſubiectũ· ihrſm celeſtiſ maximã ptem ex puu
lis vel ĩfantibꝫ arbitror poſſe ↄpleri· Gre·
capitulum. ix·
Et ſi oẽs baptizatos infantes atꝫ in ea
dem infantia moriẽtes ĩgredi regnũ
celeſte credendũ eſt. Omnes tñ puulos q̃ ſcꝫ
iam loq̃ poſſunt· regna celeſtia ĩgredi creden=
dũ nõ eſt qꝛ nõnullis puulis eiuſdẽ regni ce
leſtis aditus a parentibꝫ claudit· ſi male nu=
triãtur· Nã quidã vir cũctis in hac vrbe no
tiſſim? añ triẽniũ filiũ habuit annoꝝ ſicut ar
bitror qũque: quẽ nimis carnalit̃ diligẽs re=
miſſe nutriebat: atꝫ iſdẽ puul? qd̕ dictu g̃ue
eſt: mox vt ei? aĩo aliq̃d obſtitiſſꝫ maieſtatẽ
dei blaſphemaȩ ↄſueueãt Qui ĩ hac añ triẽ=
niũ mortalitate pauſſus veit ad mortẽ Cũqꝫ eũ
ſu? pr̃ in ſinu tenerꝫ ſicut hij teſtati ſũt· qui p̄
ſentes fuerũt malignos ad ſe veiſſe ſpũs tre
mentibꝫ oculis puer aſpitiens cepit clamare
Obſta pat: obſta pater: Qui clamãs declĩa
bat fatiem vt ſe ab eis in ſinu patris abſcon
deret· Quẽ cũ ille trementẽ req̃rerꝫ q̃d videt
puer adiũxit dicens· Mauri hoĩes venerũt·
qui me tollere volunt· Qui cum hoc dixiſſet·

maieſtatis nomē ꝑtinꝰ blaſphemauit et aīaꝫ
reddidit· Vt enī oīpotēs deꝰ oñderꝫ ꝑ q̊ rea-
tu talibꝫ fuiſſꝫ executoibꝫ traditus vñ viuētē
pater ſuꝰ noluit corrigē. hoc morientē ꝑmiſit
iterarē. Vt q̄ diu ꝑ d̓initatis patientiā blaſphe
mꝰ vixerat· qñqꝫ ꝑ d̓initatis iuditiū blaſphe
marꝫ· ⁊ morētur: quatenꝰ reatū ſuū pr̄ eiꝰ ag
noſcerꝫ. q̄ ꝑuuli filij aīam negligēs nō ꝑuulū
pccōrē gehēne ignibꝫ nutriſſꝫ· Sꝫ interī hoc
triſte ſeponētes ad ea q̄ narrare ceperā letarē
deamꝰ· ¶ Predicto etenī ꝓbo alijſqꝫ religioſ
viris narrātibꝫ agnoui· ea q̄ indicarē audiēti-
bus de venerābili prē ſtephano ī omelijs euā
gelij curaui. Fuit etenī vir ſicut iſdē ꝓbus et
multi alij teſtātur· nl̄ in hoc mūdo poſſidens.
nihil querēs. ſolam cū deo pauꝑtatē diligēs
inter aduſa ſemꝑ patientiā āplectens. ꝯuen-
tus ſeculariū fugiens· vacare ſemꝑ oracōi cō
cupiſcens· De quo vnū virtutis bonū refero:
vt ex hoc vno valeāt eiꝰ multa penſari. ¶ Is
nāqꝫ cū quadā die meſſem quā ſua manū ſeue
rat deciſam ad aream deduxiſſꝫ. nihilqꝫ aliud
cum diſcipulis ſuis ad totius anni ſtipendiū
haberet· Quidā peruerſe voluntatis vir anti
qui hoſtis ſtimulis inſtigatus· eandē meſſem
igni ſuppoſito ita vt erat ī area incendit· Qd̓
factum dum alter aſpicerꝫ. eidem dei famulo

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

cucurrit. ꝛ nūtiauit. Qđ poſtꝙ̄ indicauit ad-
iūxit dicēs. De re pat. ſtephane. q̄d tibi cōti-
git. Cui ſtatī vultu ac mēte placida ille reſpō
dit. De q̄d illi cōtigit q̄ hoc fecit. nā mihi q̄d
cōtigit. In q̄bus eius verb̄ oñditur. in q̊ vir-
tutis culmīe ſedebat. q̄ vnū qđ in ſumptū mū
di habueāt. tā ſecura p̄debat. mente magiſq̨
illi dolebat. q̄ peccatū ꝯmiſerat. ꝙ̄ ſibi q̄ pec-
cati illius damna tollerabat. Nec q̄dem pen-
ſabat q̄d ipſe exterius. ꝭ culpe reus quātum
p̄debat intus. Hūc itaq̨ cū dies mortis egre
di e corpe vrgerꝫ. ꝯuenerūt multi. vt tā ſācte
aīe de hoc mūdo recedenti ſuas aīmas ꝯmen-
darent. Cūq̨ lecto illiꝰ hij q̄ cōuenerāt omēs
aſſiſterēt: alij ingrediētes angelos viderunt
ſed dicere aliq̄d nullomō potuerūt: alij oīno
nl viderūt: ſed oēs q̄ aderāt ita vehemētiſſimꝰ
timor pculit. ut nullꝰ egrediēte illa ſcā aīa il-
lic ſtare potuiſſꝫ Et hij ergo q̄ viderāt ꝛ hij q̄
ōnino nihil viderant. vno oīns timore pculſi
ꝛ territi fugerūt: ut palā daretᷣ intelligi. que
vis eſſꝫ q̄ illā egredientē aīam ſuſciperꝫ: cuiꝰ
egreſſum nemo mortaliū ferre potuiſſet.

¶ capitulum. x.

Sed inter hec ſciendū eſt. qꝛ aliqn̄ aīe
meritū nō in ipſo ſuo egreſſu oñditᷣ
poſt mortē vero certius declaratᷣ. Vn̄ et ſancti

martires ab infidelib9 crudelia multa ꝑpeſſi
ſunt. q̃ tñ vt p̄dixim9 ad oſſa ſua mortua ſig
nis quotidie ⁊ miraculis clareſcūt. Vite nāqꝫ
venerabilis valētio q̃ poſt in hac romana vr
be m̄ ſicut noſti meo mōſterio p̄fuit. prius in
valerie ꝓuintia ſuū mōſteriū rexit. In quo dū
longobardi ſeuiētes veniſſent. ſicut eius nar
racōe didici. duos ei9 mōchos in ramis vni9
arboris ſuſpenderūt. Qui ſuſpēſi. eodē die de
functi ſūt. Facto aūt veſpē. vtrorūqꝫ eoꝝ ſpūs
claris illic aſpertiſqꝫ vocib9 pſallē ceperūt. ita
ut ipſi q̊qꝫ qui eos occiderāt. cum voces pſallen
ciū audirēt. nimiū mirati trerent. Quas videli-
cet voces captiui q̊qꝫ ōnes q̃ illic aderāt audie-
rūt: atqꝫ eoꝝ pſalmodie poſtmodū teſtes exti
terūt. Sꝫ has voces ſpirituū ōmipotēs de9 id
circo ꝑtingē voluit ad aures corpoꝝ: vt viuē
tes q̃qꝫ in carne diſcerēt. qꝛ ſi deo ſeruire ſtu-
deāt poſt carnē veri9 viuāt. ¶ Quibuſdā rli
gioſis q̊qꝫ viris atteſtātib9 adhuc in mōſteio
poſitus agnoui ꝙ hoc longobardoꝝ tempe
iuxta in hac ꝓuītia q̃ſura noīatur. q̃dā mō-
ſterij patr vite venerabilis ſuran9 noīe fuerit:
q̃ captiuis aduenientib9 atqꝫ a longobardoꝝ
dep̄dacōe fugientib9 cuncta q̃ in mōſteio vide-
batur hēre largitus eſt. Cūqꝫ in elemoſinis
veſtimēta ſua ac fratꝝ oīa ⁊ cellariū ꝯſūpſiſſꝫ

quicq̄d hēre in orto potuit expēdit. Expēſis vero reb₉ oībus lōgobādi ad eū ſubito vene rūt: eūq₃ tenuerūt. ⁊ aurū petē ceperūt. Quib₉ cū ille dicerz ſe ōnimō nihil hēre: ī vicino mō te ab eis duct⁹ eſt in q̄ ſilua īmenſe magnitu dīs ſtabat. ibi captiu⁹ q̄dam fugiēs in caua arbore latebat. vbi vn⁹ ex lōgobardis educ to gladio p̄dictū venerābilē occidit virū. Cui⁹ corpe in terrā cadēte mōs ōnis ꝯtin⁹ et ſilua cōcuſſa ē: ac ſi ſe ferre nō poſſe pond⁹ ſcītatis ei⁹ dicerz t̄ra q̄ tremuiſſꝫ. Aliusq̄₃ in marſorū ꝓuīcia vite valde venerābil' diacon⁹ fuit quē inuētū lōgobardi tenuerūt. Quorū vn⁹ educ to gladio caput ei⁹ āputauit. Sꝫ cū corp⁹ ei⁹ in t̄ra caderz. ipē q̄ hūc capite trūcaueat īmū do ſpū corrept⁹ ad pedes ei⁹ corruit. ⁊ ꝙ amī cū dei occiderit īmico dei traditus oñdit. ¶ Pe. Quid ē hoc q̄ſo te: ꝙ oīpotēs de⁹ ſic pmittit mori. q̄s tñ pt⁹ mortē cui⁹ ſcītatis fuerint nō patitur. zelari:

¶ Gre.

¶ capitulum. xi.

Dum ſcriptū ſit iuſt⁹ q̄cūq₃ morte p̄uē tus fueit. iuſtitia ei⁹ nō auferet' ab eo. Electi q̄ ꝓculdubio ad ppetuā vitā tendūt. q̄d eis obeſt. ſi ad modicū dure moriātur. Et eſt fortaſſe nōnūq̄ꝫ eorū culpa licet mīma. q̄ ī ead' debeat. morte reſecari. Vñ ſit vt reprobi

poteſtatē quidē cōn̄ viuentes accipiāt. ſʒ illis
moriētib⁹ hoc in eis ꝗui⁹ vindicet̄ᶜ. ꝙ ꝯtra bo
nos poteſtatē ſue crudelitatis accepert̄. ſicut
iſtē carnifex q̄ eundē venerabilē diaconē viuē
tē ferire pmiſſ⁹ ē. gaudē ſup mortuū pmiſſus
nō eſt. Qđ ſacra q̄ꝫ teſtātur eloq̄a. Nā vir
dei ꝯtra ſamariā miſſus. qꝛ p inobedientiā in
itinē comedit. Hūc leo in eodē itinē occidit. ſʒ
ſtatī illic ſcriptū eſt. qꝛ ſtetit leo iux̄ aſinū et
non comedit leo de cadauē. Ex q̄ re oſ̄ditᶜ ꝙ
pctm̄ inobediētie in ipſa fueāt morte laxatū:
qꝛ iſtē leo quē viuentē p̄ſūpſit occidē ꝯtingē
non p̄ſumpſit occiſū. Qui enī occidendi auſū
habuit de occiſi cadauē comedēdi licentiā nō
accepit. qꝛ is q̄ culpabilis in vita fuerat: pu-
nita inobediētia erat iā iuſtus ex morte. Leo
ergo q̄ pri⁹ peccōris vitā necaueāt. cuſtodiuit
poſtmodū cadauer iuſti. Pe. Placet qđ
dicis. Sʒ noſſe velim ſi nūc an̄ reſtitucōnem
corpū in celo recipi valeāt aīe iuſtoꝝ. Gre.

Hoc neqꝫ de ōmib⁹ iuſtis ca. xij.
fateri poſſum⁹ neqꝫ de ōmib⁹ negare.
Nā ſūt q̄rūdam iuſtoꝝ aīe q̄ a celeſti regno
q̄buſtā adhuc māſionib⁹ differt̄ur in q̄ dila
cōnis dāno q̄d aliud īnuitur niſi ꝙ de pfecta
iuſtitia aliquid min⁹ habuerūt. Et tamē lu-
ce clarius cōſtat. qꝛ perfectoꝝ iuſtorū anime

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

mox vt hui⁹ carnis clauſtrē exeūt in celeſtib⁹
ſedibus recipiūtur. Qd' ⁊ ipſa ꝑ ſe veritas
atteſtatur dicēs. Vbicūqȝ fuerit corp⁹ illic cō
gregabūtur aq̄le. Quia vbi ipſe redēptor eſt
corpe illuc ꝓculdubio colligunt̄ ⁊ aīe iuſtoꝝ
Et paul⁹ diſſolui deſideāt. et cū xp̄o eē. Qui
ergo criſtū eſſe in celo nō dubitat: nec pauli
aīaȝ eſſe in celo negat. Qui etiā de ſolucōe ſui
corpis atȝ īn hītacōe p̄rie celeſtis dicit ſcim⁹
ſi t̄reſtris dom⁹ nrā hui⁹ hītacōis diſſoluatur
ꝙ edificacōeȝ habem⁹ ex deo domū nō manu
factā etnā in celis. Pe. Si igr̄ nūc in celo
ſūt aīe iuſtoꝝ q̄d eſt qd' in die iudicij ꝓ iuſti-
cie ſue retribucōe recipiāt. Gre. Hoc eis
nimiꝝ creſcit in iuditio ꝙ nūc aīaꝝ ſola poſt
modū vero etiā corpoꝝ btitudine ꝑfruūtur:
vt in ipſa q̄ȝ carne gaudeāt. in q̄ dolores pro
dn̄o cruciat⁹ qȝ ꝑtulerūt. Pro hac q̄ppe gemi-
nata eoꝝ gr̄a ſcriptū eſt. in terra ſua duplitia
poſſidebūt. Hinc etiā an̄ reſurrectōnis diem
de ſcōꝝ aīabus ſcriptū eſt date ſūt illis ſingu
le ſtole albe et dictū eſt illis vt requieſcerēt tē-
pus adhuc modicū: donec īpleat̄ nūerus cō
ſeruoꝝ ⁊ fratꝝ eoꝝ. Qui itaqȝ nūc ſingulas
acceperūt. binas in iudicō ſtolas hītui ſūt. qȝ
modo aīmarū tantūmodo. tūc aūt animaꝝ ſi
mul et corpoꝝ gloria letabuntur. Pe.

Aſſencio. Sʒ velim ſcire. q̊ nam modo agit᷑
ꝙ plerūqʒ morientes multa p̄dicunt. Gre.
Ipſa aliqñ aīarꝝ vis ſubtilitate ſua aliq̃d p̄-
uidet. Aliqñ aūt exiture de corpe aīe p reue
lacō̄m vētura ꝯgnoſcūt. Aliqñ vero dū iam
iuxta fit ut corp⁹ deſerāt. diuinitus afflate in ſe
cretis celeſtibꝰ īcorporeū oculū mētis mittūt
Nā qꝛ vis aīe ſubtilitate ſua aliqñ ea q̄ ſūt
vētura cognoſcit. pat ex eo ꝙ cū quidā aduo
catus. q̄ in hac vrbe āte biduū lateris dolore
defūctus eſt: Sʒ añ paululū q̄ꝫ morētur. voca
uit puerꝝ parari ſibi veſtimenta ad ꝓcedendū
iuſſit. Quē dū puer q̄ſi inſanire cerneretʒ eiuſ
minime p̄ceptis obediret ſurrexit veſtimētis ſe
induit ⁊ p viā appiā ad btī ſixti eccīam ſe eſſe
ꝓceſſurꝝ dixit. Cūqʒ poſt modicū ingueſcēte
moleſtia eſſet defunctus: deliberatū fuerat vt
apud beatū ianuariū mártirē p̄neſtina via ei⁹
corp⁹ poni debuiſſet Sed qꝛ longū hoc hijs
q̄ fun⁹ eius curauerāt viſum eſt repente certo
cō̄ſilio exeūtes cū eius funere p viam appiā.
neſciētes qʒ ille q̂d dixerat. In ipſa eū eccleſia
quā predixerat poſuerūt. Et cū eundē virꝝ cu
ris ſecularibꝰ obligatū. lucrisqʒ tremis inhiā
tem fuiſſe nouerim⁹: vñ hoc p̄dicere potuit
niſi qꝛ id qd futurū erat eius corpi. ipſa vis
aīme ac ſubtilitas p̄uidebat. Quod aūt ſepe

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

etiã reuelacõib⁹ agitur vt amorituris futura
p̄ſciãtur· ex hijs collige poſſum⁹ q̄ apud nos
geſta in mõſterijs ſcimus. In mõſterio eteni̅
meo. q̄dam frat̄ añ decēniū gerõtius dicebat̄
Qui cū graui corporis moleſtia fuiſſꝫ dep̄ſſus. ī
viſione nocturna albatos viros et clari õni-
modo h̄itus ī hoc ipſū mõſteriū deſcēdere de
ſup̄ioribus aſpexit· Qui dū corã lecto iacētis
aſſiſterēt· vn⁹ eoꝝ dixit· Ad hoc venim⁹ ut de
mõſteio gregorij q̄ſdam frēs in militiã mitta
m⁹ Atqꝫ alteri p̄cipiēs adiūxit· Scribe mar
cellū valētinianū· agnellū· atꝫ alios q̄rū nūc
mīme recordor· Quib⁹ expletis· addidit di-
cens· Scribe ꝛ hunc ipſū q̄ nos aſpicit. Ex q̄
viſione certus redditus p̄dict⁹ frat· Facto ma
ne innotuit frīb⁹ q̄ ꝛ ex eadē eſſent cella moi
turi: quos ſe etiã denūtiauit eſſe ſecutuꝝ· Cū
die alio p̄dicti frēs mori ceperūt atꝫ ſub eod̄
ordine ſe ī morte ſecuti ſūt· q̄ fuerãt in deſcrip
cõne nomīati· ad extremū vero ꝛ ipſe obijt q̄
eoſdē frēs morituros p̄uidit. In ea q̄ꝫ morta
litate que añ trienniū hanc vrbē vehemētiſſi
ma clade deuaſtauit· in portuenſ̄ ciuitatis mõ-
ſterio mellitis dict⁹ eſt mõchus. adhuc in an
nis iuuenilib⁹ cõſtitutus ſꝫ mire ſimplicitatis
atqꝫ humilitatis vir. Qui appropinquante
vocacõnis die ead̄ clade paſſus ad extrema

deduct⁹ eſt· Qđ vir vite venerabil̕ eiuſdē ciuita
tis ep̄s felix audiēs cui⁹ ⁊ hec relacōe cogno
ui·ad eū accedere ſtuduit·⁊ ne mortē timé de
buiſſ; verb̄ hūc pſuaſorijs cōfortare·cui etiā
adhuc de đina miſericordia lōgiora vite ſpa
tia polliceri cepit Sȝ ad hec ille rn̄dit curſus
ſui tp̄a eſſe ꝯpleta.dicēs apparuiſſe ſibi iuue
nē atȝ epiſtolas detuliſſe dicentē apei ⁊ lege
Quib⁹ aptis aſſeruit·qꝛ ſe ⁊ oēs q̄ eodē tp̄e
a p̄dicto ep̄o in paſcali feſtiuitate fuerāt bap
tizati· ſcriptos ī eiſdē epiſtolis litteris aureis
inuenit·Primū quidē ut dicebat ſuū nomen
repertit.ac deinde oīm illo in tēpore baptiza-
torum·Qua de re certū tenuit·⁊ ſe ⁊ illos de
hac vita eſſe ſub celeritate migraturos Factūqȝ
eſt vt die eadē ipſe moreret᷑.atȝ poſt eū cuncti
illi q̄ baptizati fuerāt ita ſecuti ſūt· vt intra p
paucos dies eoꝝ null⁹ in hac vita remanerȝ
de q̄bus nimiꝝ cōſtat q̄ eos p̄dict⁹ dei famu-
lus idcirco auro ſcriptos viderat·qꝛ eoꝝ noī-
na apud ſe fixa etna claritas habebat. Sicut
itaqȝ hij reuelacōibus potuerūt ventura ꝯg-
noſcere.ita nōnunq̄ egreſſure aīme poſſunt
etiam miſteria celeſtia non p ſomniū ſ; vigi-
lādo p̄libare. Ammoniū nāqȝ mōſterij mei
mōchū bene noſti:qui dū eſſ; in ſeculari habi
tu ꝯſtitutus valeriani huius vrbis aduocati

naturalē filiā in ꝯiugio ſortitus ei⁊ obſequijs
ſedule atꝫ īceſſant adherebat. ⁊ queqꝫ in ei⁊
domo agebātur nouerat. Qui m̄ iā in mōſte-
rio poſit⁊ narrauit ꝙ ī ea mōꝛlitate q̄ patricij
nāſi tempib᷒ hāc vrbē vehement afflixit. ī do
mo p̄dicti valeriani puer armētari⁊ fuit: p̄ci
pue ſimplicitatis ⁊ hūilitatis. Cū vero eiuſdē
aduocati dom⁊ eadē clade vaſtaret: Iſdē pu
er perculſus eſt. ⁊ vſqꝫ ad extremū duct⁊ Qui
ſubito ſublatus a p̄ſentib᷒ redijt. ſibiqꝫ dn̄m
ſuū vocai fecit. Cui ait. Ego in celo fui. ⁊ q̄ de
hac domo moituri ſūt agnoui. ille ⁊ ille atꝫ il
le. tu vero ne timeas qꝛ hoc tpe moritur⁊ nō
es. Ut vero ſcias ꝙ me ī celo fuiſſe verꝫ fateoꝛ
ecce accepi illic vt līguis oīb᷒ loquā. Nūq̄d
tibi cognitū nō fuit. grecā linguā me oīno nō
ſcire? Et tn̄ grece loq̄re. ut cognoſcas an verū
ſit. ꝙ me ōnes līguas accepiſſe teſtificor. Cui
tūc grece dn̄s ſuus locutus eſt atqꝫ ita ille in
eadē lingua reſpōdit. ut cūcti q̄ aderāt mirarē
tur. In ea quoqꝫ domo p̄dicti narſi ſpatari⁊
vulgarꝫ manebat Qui feſtine ad egrꝫ deduc
tus. ⁊ vulgaica lingua locutus eſt. ſꝫ ita puer
ille in italia natus et nutrit⁊ in eadē barbara
locucōe rn̄dit: Ac ſi ex eadē fuiſſet gente ge-
nerat⁊. Mirati ſūt ōnes qui audiebāt. atꝫ ex
duarū linguarꝫ expimento quas eum antea

neſciſſe nouerāt: crediderūt de ōnibꝰ quas ꝓ
bare mīme valebāt. Tunc p biduū mors eiꝰ
dilata eſt. ſ3 die terciō q̊ occulto iudiciō neſcitꝰ.
manꝰ ac brachia lacertoſq3 ſuos dentibꝰ lani
auit: at3 ita e corpe exiit. Quo mortuo ōnes
illi q̊s pdixerāt ex hac ꝓtinꝰ luce ſubtracti ſūt.
Nulluſq3 in illa domo eadē tēpeſtate defūc-
tus eſt. q̄ voce illiꝰ denūtiatꝰ nō eſt. Pe.
Valde terribile eſt. ut q̄ tale domū pcipere me-
ruit: tali etiā pꝰ hoc pena plecteret. Gre.

capitulum. xiij.

Quis occulta dei iuditia ſci it. Ea que in
dīno examine ꝯprehēdē nō poſſumꝰ.
timē magis q̄ diſcutere debemꝰ. Ut aūt de
egredientibꝰ aīabus q̄ multa pnoſcūt. ea que
cepimꝰ exeq̄mur. Neq3 hoc ſilendū eſt. qd de
theophanio centū celleſis vrb comite in eadē
vrbe poſitꝰ. multis atteſtātibꝰ agnoui. Fuit
nāq3 vir miſericordie actibꝰ deditꝰ: bonis opi
bus intētus: hoſpitalitati pcipue ſtudēs. Ex-
ercēdis q̄dē comitatꝰ curis occupatꝰ. agebat
trena ⁊ tpalia: ſ3 ut ptꝰ in fine claruit magis
ex debito q̄ intencōe. Nā cū ꝓpinquāte mor
tis eiꝰ tpe grauiſſima aeris tēpeſtas obſiſter3
ne ad ſepeliēdū duci potuiſſet. cūq3 vxor ſua
cū fletu vehemētiſſimo inq̄rer3 dicēs. qd faciā
q̄uo te ad ſepeliēdū eiciō. q̄ hoſtiū domꝰ huiꝰ

egredi ꝑ nimia tēpeſtate nō poſſū· Tūc ille
rn̄dit· Noli mulier flē. qꝛ mox vt ego defūc-
tus fuero aeis ſerenitas redit. Cui⁹ ꝓtin⁹ vo
cē mors· ⁊ mortē ſerenitas eſt ſecuta· Qđ ſig
nū.alia ſūt etiā ſigna comitata Nā man⁹ ei⁹
ac pedes podagre humore tumeſcētes verſi
in vulneribꝫ fuerāt. et ꝓfluēte ſanie patebāt
Sꝫ dū corp⁹ eius ex more ad lauandū fuiſſꝫ
nudatū ita man⁹ pedeſqꝫ eius ſani inuēti ſūt·
ac ſi vnq̄̄ꝫ vulneris nihil habuiſſent. Duct⁹
itaqꝫ ac ſepultus eſt· eiuſqꝫ ꝯiugi viſū eſt· ut
qr̄ta die in ſepulchro illi⁹ marmor qđ ſuppo
ſitū fuerat mutari debuiſſꝫ· Qđ vicꝫ marmor
corpi ei⁹ ſuppoſitū dū fuiſſꝫ ablatū Tanta ex
corpe ipſi⁹ fraglātia odoīs emanauit ac ſi ex
putreſcēte carne illi⁹ ꝓ vermibꝫ aromata fer
buiſſent· Qđ factū dū narrāte me ī omelijs
infirmis q̄buſdā vemiſſꝫ indubiū· Die q̊dā ſe
dente me in cōuētu nobiliū. ipſi artifices q̄ in
ſepſchro illi⁹ marmor mutauerāt affuer̄t· ali
q̄d me de ꝓp̊a cauſa rogaturi· Quos ego de
eodē miāculo corā clero nobiliū ac plebe req̄-
ſiui· Qui ⁊ eađ odoīs fraglātia miro mō ſe re
pletos fuiſſe teſtati ſūt· ⁊ q̄dā alia ī augm̄to
miraculi· q̄ nūc nārare longū exiſtimo. de eođ
ſepulchro ei⁹ addider̄t· Pe· Inq̄ſicōi mee
ſufficiēt iā video ſatiſfactū· ſꝫ hoc ē adhuc qđ

queſtione aīm pulſat. qꝛ cū ſupius dictū ſit: eſſe iam ſanctoꝝ aīas in celo: reſtat ꝓculdubio vt iniquorū q̄ꝫ aīme eſſe non niſi in inferno credātur: Et q̄d hac de re habeat veritas ignoro. Nam huāna eſtimatio non habet. pccōꝝ aīas an̄ iudiciū poſſe crutiari. Gre.

capitulum. xxiiij.

Si eſſe sanctoꝝ aīas in celo sacri eloquij satiſfactōne credidiſti. oportet vt ꝑ oīa eſſe credas et iniquoꝝ aīas īinferno qꝛ ex retribucōe īterne iuſtitie ex qua iā iuſti gloriātur necē eſt ꝑ oīa vt et īiuſti crutiētur. Nā ſicut electos btītudo letificat ita credi neceſſe eſt ꝙ a die exitus ſui ignis ēprobos exurat. Pe. Et qua racōe credēdū eſt: qꝛ rē incorporeā tenē ignis corporeꝰ poſſit. Gre. Si viuētis homīs incorporeus ſpūs tētur in corpore: cur nō pꝰ mortē cū incorpeꝰ ſit ſpūs etiā corpeo igne teneat. Pe. In viuente q̄libet idcirco īcorporeꝰ ſpūs tenet ī corpe qꝛ viuificat corpꝰ. Gre. Si incorpeꝰ ſpūs petre ī h teneri pōt qꝫ viuificat: q̄re nō pēnalit̄ ꝛ ibi teneat vbi mortificat. Teneri aūt ꝑ ignē ſpūꝫ dicimꝰ ut ī tormēto ignis ſit viuēdo atꝫ ſenciēdo. ignē nāqꝫ eo ipō patit̄ q̄ videt. ꝛ qꝛ ꝯcremaī ſe aſpiciat cremat̄. Sicqꝫ ſit ut res corpea īcorpeā exurat dū ex igne viſibili

ardor ac dolor īuiſibil' trahitur ut p ignē cor
poreū mēs in corpea etiā corpea flāma cru-
cietur. Quāuis collige dictis euāgelicis poſ
ſum? .qz incēdiū aīa nō ſolū viuēdo ſꝫ etiā ex
periēdo paciatur Veritatis etenī voce diues
mortu? in infernū dicitur ſepultus: cuius aīa
qz ī igne teneat' inſinuat vox diuitis. q̄ abra-
ham dep̄catur dicēs. Mitte lazaꝝ ut intigat
extremū digiti ſui ī aquā: ut refrigerz linguā
meā qz crucior in hac flāma. Dū ergo pecca
torē diuitē damnatū veritas in ignib9 p̄hibet
q̄s nam ſapiēs reprobor aīmas teneri ignib9
neget. Pe. Ecce racōne ac teſtīmoīo
ad credulitatē flectitur animus: ſed dimiſſus
iterꝝ ad rigorē redit. Quomō enī res incorp
orea. a re corporea teneri atqz affligi poſſit
ignoro. Gre. Dic queſo te: apoſta-
tas ſpūs a celeſti gloria deiectos. eſſe corpo-
reos an in corpeos ſuſpicaīs. Pe. Quis
ſane ſapiēs: eſſe ſpūs corpeos dixerit Gre.
Gehēne ignē eſſe corporeū an ī corporeū fa
teris. Pe. Ignē gehēne corporeū eſſe nō
ābigo: in q̄ certū eſt corpora cruciari Gre.
Certe reprobis veritas in fine dictura eſt. ite in
ignē eternū q̄ paratus eſt diabolo et angelis
eius. Si igr diabol? eiuſqz angeli cū ſint in-
corpei corpeo ſūt igne cruciandi. q̄d mirū ſi

aĩme ⁊ anteq̄ recipiãt corpora poſſũt corpo
rea ſentire tormẽta. Pe. Patz racõ nec de
bet aĩm⁹ de hac vlteri⁹ q̄ſtiõe dubitaꝛ. Gre.

Capitulum .xv.

Poſtq̄ laborioſe credidiſti opere p̄ciũ
credo. ſi ea que mihi a viris fidelib⁹
ſũt digeſta narrauero. Julian⁹ nãqꝫ hui⁹ ro-
mane ecc̃le cui deo auctore deſeruio ſecũd⁹ de-
fenſor. q̄ an̄ ſeptẽ fere annos defunct⁹ eſt. ad
me adhuc in mõſterio poſitũ crebro veniebat
mecũqꝫ colloqui de aĩme vtilitate ↄſueuerat.
Hic itaqꝫ mihi q̄dã die narrauit dicẽs. Theo
dorici regis temporib⁹ paẗ ſoceri mei ĩ ſiciliã
exactionẽ canonis egerat. atꝫ iam ad italiã re
diebat. Cuius nauis appulſa eſt ad inſulã q̄
lipparis appellatur: ⁊ qꝛ illic vir q̄dam ſolita
rius magne virtutis hĩtabat dũ naute nauis
armamẽta repararẽt viſũ eſt p̄dicto patri ſo
ceri mei ad eũdem virũ dei pergere. ſeqꝫ eius
oracõnibus cõmendare. Quos vir dñi cũ vi
diſſet: eis inter alia colloquens dixit. Scitis
quia rex theodoricus mortuus eſt. Cui illi ꝑ
tinus reſponderunt. Abſit. Nos eum viuẽ-
tem dimiſim⁹. ⁊ nihil tale ad nos de eo nunc
vſqꝫ perlatum eſt. Quibus dei famulus ad-
didit dicens. Etiam mortuus eſt. Nam heſ-
terno die hora nona inter iohãnem papam

⁊ ſymachū patritiū diſcinct⁹ atꝫ diſcaltiatus
et iūctis manib⁹ deductus in hac vicina vul⸗
cani olla iactatus eſt. Qd illi audiētes ſollici
te cōſcripſerūt diem: atqꝫ in italiā reuerſi eo
die theodoticū regem inuenerūt fuiſſe mortu
um quo de eius exitu atꝫ ſupplitio dei famulo
fuerat oſtenſū. Et qꝛ iohannē papā afflige⸗
do in cuſtodia occidit ſymachū quoqꝫ patri⸗
tium ferro trucidauit. ab illis in ignē mitti iuſ
te apparuit. quos in hac vita iniuſte iudica⸗
uit. ¶ Eo q̊qꝫ tempe quo primū remote vite
deſiderijs anhelabam. q̄dem honeſtus vir ſe
nex deuſdedit noīe valde hui⁹ vrb nobilib⁹
amicus. mihi q̊qꝫ in amicicijs ſedule iūgebat᷑.
qui mihi narrabat dicens. Gottoꝝ tempe q̄
dam ſpectabilis vir reparatus nomīe venit ad
mortē. Qui dum diu iam mutus rigidus ac
cōclamatus iaceret. viſum eſt ꝙ ab eo fundi⸗
tus flatus vitalis exiſſet atqꝫ exaīme reman⸗
ſiſſet corpus. Cūqꝫ ⁊ multi qui cōuenerant. ⁊
eū iam mortuū familia lugeret. ſubito redijt
⁊ cūctorum plangentiū in ſtuporē verſe ſunt
lacrime. Qui reuerſus ait. Citius ad eccleſiā
beati laurencij martiris que ex noīe cōdito⸗
ris damaſi vocatur pueꝝ mittite: ⁊ quid de ti
burcō pſbitero agatur videat ⁊ renūtiare feſ
tinet. Qui videlicet tunc tiburtius carnalib⁹

deſiderijs ſubiacere ferebatᷣ cui⁹ adhuc vite
moruq̄z bene q̊z florenti⁹ eius nūc ecc̄ie p̄ſbi-
ter meīnit Cum vero puer pergerꝫ·narrauit
idem repatus q̄ ad ſe reuerſus fueāt·quid de
illo vbi ductus erat agnouit dicēs· Paratus
fuerat rogus īgens: deductus autē tiburcius
p̄ſbiter ī eo eſt ſuppoſitus atꝫ ſuppoſito igne
ↄcrematus. Alius aūt parabatur rogus·cu
ius a terra ī celū cacumē tēdi videbatᷣ.q̄ emiſ
ſa voce clamatū eſt cui⁹ eſſet· Hijs igꝛ dictis
ſtatim repatus defūct⁹ eſt· Puer vero q̄ tranſ
miſſus ad tiburciū fueāt iā eū mortuū inueīt
Qui videlicet repatus duct⁹ ad loca penaꝝ
dū vidit redijt narrauit ⁊ obijt: apte mōſtra
tur qꝛ nob̄ illa nō ſibi viderit· Quibꝯ dū ad-
huc ↄceſſum eſt viuē licꝫ etiā a malis opeibꝯ
emēdare. Rogū vero ↄſtrui repat⁹ vidit.nō
ꝙ apud infernū ligna ardeāt vt ignis fiat·ſꝫ
ꝙ narratur⁹ hec viuētibꝯ illa de incēdio pra-
uoꝝ vidit·ex quibꝯ nutriri apꝺ viuētes cor-
poreus ignis ſolet·ut p hec aſſueta audiētes
diſcerēt.q̊d de īſuetis timē debuiſſent· ¶ Ter
ribile etiā qꝺdā in valeia ꝓuītia ↄtigiſſe: vir
vite venerabilis maximian⁹ ſiracuſan⁹ ep̄s·q̄
diu in hac vrbe meo mōſterio p̄fuit narrare
cōſueuit dicens. Quidam curialis: illic ſacra
tiſſimo paſcali ſabbato iuuenculā cuiuſdam

filiã in baptiſmate ſuſcepit. Qui poſt ieiuniũ domũ reuſus multoqȝ vino inebriat⁹. eandẽ filiã ſuã ſecũ manere pecijt eãqȝ nocte illa qđ dictu nefas eſt pdidit. Cũqȝ mane facto ſurrexiſſ3 reus cogitaẽ cepit ut ad balneũ pgerȝ ac ſi aq̃ balnei lauarȝ maculã pcĩ. Perrexit igr lauit: cepitqȝ trepidare ecclã igredi: ſȝ ſi tãto die nõ iret ad eccleſiã erubeſcat hoĩes ſin vero iret ptimeſcebat iudiciũ dei. Vicitqȝ hũana verecũdia prexit ad eccleſiã. ſȝ tremebũdus ac pauens ſtare cepit atqȝ p ſingula momẽta ſuſpect⁹ qua hora in mũdo ſpũi traderetur: ⁊ corã õni populo vexaret. Cũqȝ vehement timerȝ. ei in illa miſſaꝝ celebritate q̃ſi adũſi nihil ꝯtigit. Qui letus exijt. ⁊ die altero eccleſiã iam ſecur⁹ intrauit. Factũqȝ eſt. vt p ſex ꝯtinuos dies let⁹ ac ſecur⁹ pcederȝ. eſtimãs ꝙ eius ſcelus dñs aut nõ vidiſſ3. ã viſũ miſericordit dimiſiſſet. Die aũt ſeptimo ſubita morte defunct⁹ eſt. Cũqȝ ſepulture tradit⁹ fuiſſet p longũ tẽpus cũctis videntib⁹ de ſeplchro ipſius flãma exijt. et tã diu ꝯcremauit oſſa ei⁹ q̊uſqȝ õne ſepulchꝝ eius ꝯſumeret ⁊ tra q̃ in tumulo collecta fuerat defoſſa videretur. Qđ videlicet oĩpotens de⁹ faciẽs oñdit. q̃d eius anima in occulto ptulit. cuius etiam corpus añ huãnos oculos flãma ꝯſumpſit.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Qua in re nob̄ q̄z hec audientibꝫ exēplū for
midis dare dignat⁹ eſt· quaten⁹ ex hac ꝯside
racōe colligam⁹ . q̄d aīa viuēs ac ſentiēs ꝑ re
atu ſuos patitur ſi tāto ignis ſupplicō etiā in-
ſenſibilia oſſa ꝯcremātur· ¶ Pe. Noſſe
velim· ſi vel boni bonos in regno vel mali ma-
los in ſupplitio agnoſcunt. ¶ Gre.

¶ capitulum· xvi.

QUius rei ſententia. in verb̄ eſt dn̄icis
quā iā ſupius ꝓtulim⁹ luce clari⁹ de-
mōſtrata: in q̄bus cū dictū eſſ; Homo q̄dam
eāt diues ⁊ īduebat᷑ purpura ⁊ byſſo ⁊ epu
labatur q̄tidie ſplēdide· et erat q̄dā mēdicus
noīe lazarus· q̄ iacebat ad ianuā ei⁹ vlceribꝫ
plen⁹ cupiēs ſaturari de micis que cadebāt de
mēſa diuitis ⁊ nemo illi dabat· ſ; ⁊ canes veni
ebāt ⁊ linguebāt vlcera eius: ſubiūctū eſt· ꝙ
mortu⁹ lazar⁹ portat⁹ ē ab āgelis ī ſinū abra
he: ⁊ mortu⁹ diues ſepult⁹ eſt in īferno. Qui
eleuās oculos ſuos cū eſſ; ītormētis· vidit a-
brahā alōge ⁊ lazaꝝ in ſinu ei⁹ · ⁊ ipē clamās
dixit. Paṫ abrahā miſerere mei ⁊ mitte lazaꝝ
vt intigat extremū digiti ſui in aquā ut refri
gerz linguā meā: qꝛ crucior ī hac flāma · Cui
abrahā dicit· Fili recordare qꝛ recepiſti bō in
vita tua: et lazar⁹ ſimiliṫ mala· Diues aūt de
ſeipō iā ſpē ſalutis non habēs. ad ꝓmerēdam

ſuoꝝ ſalutē ꝯuertitur dicēs· Rogo te pat̄. ut
mittas eū in domū pr̄is mei· Habeo ei qn̄qȝ
frēs vt teſtet̄ illis ne ⁊ ipi veniāt in locū hūc
tormētoꝝ· Quibꝰ verb̄ apte declarat̄. qꝛ ⁊ bo
ni bonos: ⁊ mali ꝯgnoſcūt malos· ¶ Si igit̄
abrahā lazaꝝ minime recognouiſſȝ· nequaq̄ ad
diuitē in tormētis poſitū· de trāſacta ei⁹ ꝯtri-
cōe loq̄retur dicēs ꝙ mala recepiſſȝ i vita ſua
¶ Et ſi mali malos nō recognoſcerēt nequaq̄
diues i tormētis poſit⁹ frūm ſuoꝝ etiā abſen
tiū memiſſȝ· Quō ei pn̄tes nō poſſȝ agnoſcē· q̄
etiā ꝓ abſentiū memoia curauit exorare. Qua
ī re illđ qȝ oñdit̄ qđ neq̄q̄ ipē req̄ſiſti· Quia
et boni malos ⁊ mali ꝯgnoſcūt bonos· Nā ⁊
diues ab abrahā cognoſcit̄. cui dictū eſt rece
piſti bō in vita tua. Et elcūs lazar⁹ a re ꝓbo ē
diuite cognit⁹. quē mitti p̄cabat̄ ex noīe di-
cens· Mitte lazaꝝ vt intigat extremū digiti
ſui i aquā ⁊ refrigerȝ liguā meā· In q̄ videlicȝ
cognicōe vtriuſqȝ ꝑtis cumul⁹ retribucōis ex
creſcit· vt ⁊ boni ampli⁹ gaudeāt q̄ ſecū eos le-
tari ꝯſpiciūt q̊s amauerīt ⁊ mali dū cū eis tor
quētur q̊s in hoc mūdo deſpecto deo dilexerīt
eos nō ſolū ſua ſȝ etiā eorū pena cōſumat· Fit
aūt in electis q̄dem mirabili⁹. qꝛ nō ſolū eos
agnoſcūt q̊s in hoc mūdo nouerāt: ſed velut
viſos ac cognitos recognoſcunt bonos quos

nunq̄ꝫ viderāt ¶ Nā cū antiq̄s pr̄es in illa eterna hereditate viderit: eis incogniti p visionē nō erūt q̄s in ope semp nouerūt. Quia enī illic oēs ꝯmuni claritate deū ꝯspiciūt. q̄d ē qd ibi nesciāt. vbi sciente oīa sciūt. ¶ Nā quidā nr̄ religiosus vir et vite valde laudabilis cū an̄ q̄drienniū moreretur: sicut religiosi alij q̄ p̄ntes fuere testati sūt in hora sui exitus ionā ꝓphetam ezechielē q̄ꝫ et danielē cepit aspicē. eosq̄ꝫ dn̄os suos ex noīe clamare. Quos dū ad se venisse diceret. et dep̄ssis lūiib⁹ eis reuerētie obsequiū p̄beret. ex carne eductꝰ est. Qua in re apte datur itelligi. q̄ erit in illa icorruptibili vita noticia si v̄ iste adhuc in carne corruptibili positꝰ ꝓphetas sc̄os q̄s nimirū nūq̄ꝫ viderat agnouit. ¶ Solet aūt plerūq̄ꝫ ꝯtingere ut egressura aīa eos etiā recognoscat. cū q̄bus pro eq̄litate culpaꝝ vel etiā premioꝝ in vna est māsione deputāda. Nā vir vite venerabilꝭ eleutheriꝰ senex de q̄ p̄cedenti libro multa narraui: in mōsteio suo germanū frēm iohānē noīe se habuisse phibuit. Qui an̄ dies q̄tuordecī suū fratrib⁹ exitū p̄dixit. Cūq̄ꝫ decrescentes quotidie cōputaret dies an̄ triduū q̄ꝫ vocaretur ex corpe. febre correptus est. Ad horā vero mortis veniēs misteriū dn̄ici corporis et sanguīs accepit. Vocatosq̄ꝫ frēs corā se

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

pſallere p̄cepit quib⁹ tñ antiphonā ipſe pſe
metipſū de ſemetipō īpoſuit dicēs. Apeite mī
portas iuſtitie ⁊ īgreſſus ī eas ↄfitebor dño:
h̄ porta dñi· iuſti intrabūt p̄ eā. Cūq̄ʒ corā eo
aſſiſtētes frēs pſallerēt emiſſa ſubito ⁊ p̄duc
ta voce clamauit dicēs. Vrſe xxi· Qđ mox vt
dixit eductꝰ e corpe mōrlē vitā finiuit· Mira
ti ſūt frēs: qꝛ hoc qđ moriēs fratꝛ clamauerat
ignorabāt. Quo defūcto: in mōſterio facta ē
mag̃ triſticia. Quarto autē die q̊ddā fr̄ibus
neceſſariū fuit· vt ad mōſteriū aliud poſitū
lōge trāſmitterēt· Illuc ig̃ꝛ eūtes frēs· omēs
eiuſdē mōſterij mōchos triſtes vehementꝛ in
uenerūt· Quib⁹ cū dicerēt. q̄d habetis q̄ꝓ vos
in tāto merore dep̄mitis· rñderūt dicētes· Io
ci huiꝰ deſolacōez gemimꝰ. qꝛ vnꝰ fratꝛ cuius
nos ī hoc mōſterio vita ↄtinebat· hodie q̄r-
tus eſt dies q̄ꝓ ex ac luce ſubtractꝰ ē. Cūq̄ʒ fra
tres q̄ venerāt ſtudioſe req̄rerēt q̄liter dictꝰ
fuiſſʒ· Reſpōderūt· Vrſus. Qui vocacōis eiꝰ
horā ſubtiliter inq̄rentes: ipō eū momēto ↄg
nouerūt exiſſe e corpe· q̊ p̄ iohānem q̄ apud
eos defunctꝰ eſt fueāt vocatus Qua ex re col
ligitꝛ qꝛ vtrorūq̄ʒ par fuit meritū eiſq̄ʒ datū
eſt vt in vna māſione ſotialitꝛ viuerēt· q̄bus
e corpe ↄtigit ſotialitꝛ exire· Sʒ neq̄ʒ hoc ſileā
qđ dum adhuc laicus viuerē· atq̄ʒ in domo

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

mea q̄ mihi in hac vrbe ex iure pr̄is obuene
rat manerē de q̄buſdā vicinis meis me ↄtigit
agnouiſſe· Quedā nāqꝫ iux̄ me vidua galla
dicebat̄ hec eumorfiū noīe iuuenē filiū ha
bebat a q̄ nō longe quidā ſtephanꝰ· q̄ in nu-
mero optio fuit· hītabat· Sꝫ iſdē eumorfius
ad extrema vite veniēs· vocauit pueꝝ ſuū: ei
qꝫ p̄cepit dicens. Vade citiꝰ· et dic ſtephano
optioni ut cōcitus veīat. qꝛ ecce nauis pata ē
vt ad ſiciliā duci debeamꝰ Cūqꝫ hūc puer īſa
nire crederꝫ ⁊ obedire recuſarꝫ· cepit ille vehe
ment̄ īnuuē dicēs Vade et nūtia illi qđ dico:
qꝛ nō inſanio· Egreſſus ē puer. ut ad ſtepha
nū pgerꝫ Cūqꝫ ī mediū iter veniſſꝫ. ei aliꝰ q̄dā
obuiā factꝰ eſt q̄ hūc req̄ſiuit dicēs· Quo va
dis? Cui reſpōdit· Ad ſtephanū opcōnem a
dn̄o meo miſſus ſum· Atqꝫ ille ꝓtinus dixit·
Ab eo venio: ſed an̄ me hac hora defūctꝰ eſt.
Reuſus vero eſt puer ad eumorfiū dn̄m ſuū.
ſed eū iam mortuū inueīt. Sicqꝫ factū eſt· vt
alter obuiā venit. ⁊ ex medio itinere puer re-
uerſus eſt. Vt ex menſura ſpacij potuiſſꝫ col-
ligi· ꝙ vno momento vtriqꝫ fuerant vocati·

Pe. Terribile eſt valde qđ dici
tur· ſꝫ queſo te cur egrediēti aīme nauis appa
ruit. vel cur reduci ad ſiciliā moriturꝰ p̄dixit.

Gre. Anima vehiculo non eget· ſꝫ miꝝ

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

non eſt ſi adhuc homi in corpe poſito illud apparuit qd p corpus aſſeuerat vidē·vt per hoc daret intelligi quo eius aīa ſpūalit duci potuiſſz· Qz vero ſe ad ſiciliā duci teſtatus eſt. q̄d ſentiri aliud pōt n̄ q̄ p̄ceteris locis in eius t̄re inſulis eructuāte igne tormītoꝝ olle patuerūt· Que vt ſolent narraē q̄ nouerūt· laxatis q̊tidie ſinibꝫ excreſcūt·ut mūdi t̄mino ꝓpinquāte q̄ꝑtum certū eſt illuc āplius exurē dos colligi·tāto ⁊ eod tormētoꝝ loca āplius videātur aperiri· Qd oīpotēs deꝰ ad correp cōnem viuentiū in hoc mūdo voluit oñdi.vt mētes infideliū q̄ inferni tormēta eſſe nō credūt tormētoꝝ loca videāt· q̄ audita credē re cuſant· Qz vero ſiue elcī·ſeu repꝓbi·quoꝝ cōmuīs cauſa in opē fuerit ad loca etiā cōmuīa deducūtur. veritatis nob verba ſatiſfacerent. etiā ſi exēpla deeſſent· Ipſa q̄ppe veritas ꝓpt electos ineuangelio dicit. In domo p̄ris mei māſiones multe ſūt Si enī diſpar retribucio in illa btitudine et̄na non eſſz vna potiꝰ māſio q̄ multe eſſent· Multe ergo manſiones ſunt.in q̄bus ⁊ diſtincti bonoꝝ ordīes ⁊ ꝓpt meritoꝝ ꝯſorciū ꝯmuniter letātur·et tñ vnū denariū omēs laborātes accipiūt.q̄ in multis manſionibꝫ diſtingūtur quia ⁊ vna eſt beatitudo quā illic pcipiunt·et diſpar retribucōis

qualitas· quā p opa diu̓ſa cōſequūtur· Que nimiꝝ veritas iudicij ſui diem denūcians ait· Tūc dicā meſſoribꝰ· Colligite zizania ⁊ ligate ea in faſciculos ad cōburendū. Meſſores qppe angeli· zizaīa ad cōburēdū in faſcicul' ligāt· cū pares paribꝰ in tormētis ſimilibꝰ ſotiant· ut ſupbi cū ſupb: luxurioſi cū luxurioſis: auari cū auaris· fallaces cū fallacibꝰ· īuidi cū inuidis· īfideles cū infidelibꝰ ardeāt· Cū ergo ſimiles ī culpa ad tormēta ſimilia ducunt᷑. qꝛ eos ī locis penalibꝰ āgeli deputāt. q̄ſi zizaniorū faſciculos ad ɔburēdū ligāt· Pe· Ad inq̄ſicōm meā. reſpōſionis ſetiſfactōe patuit cauſa racōis. Hoc q̄d nā eſt q̄ſo te: qꝛ nōnulli q̄ſi p errorē· extrahunt᷑ e corpe. ita ut facti exanimes redeāt· ⁊ eoꝝ q̄ſqꝫ audiſſe ſe dicat· qꝛ ipē nō fuerit q̄ erat iuſſus deduci· Gre·

capitulum· xvij·

Hoc cū fit petre ſi bene ppendit᷑· nō error ꝫ admonicō eſt Supna ei pietas ex mḡna miſericordie ſue largitate diſponit· vt nōnulli etiā poſt exitū repēte ad corpꝰ redeant· ⁊ tormīta inferi q̄ audita nō crediderāt faltē viſa ptimeſcāt· Nā quidā bliricianꝰ mōchus qui in hac vrbe mecū in mōſterio viuebat: mihi narrare cōſueuerat qꝛ quodā tēpe cū adhuc in heremo moraretur · agnouerit.

ꝙ petrus q̄dam mōchus ex ꝛ̄gione ortus hi
berie q̄ ei in loco vaſte ſolitudīs cui euaſſa no
mē eſt inherebat· ſicut ipō narrāte didicerat
prius q̄ꝫ hēmū peterꝫ moleſtia corporis int
ueniēte defūctus eſt· Sꝫ ꝓtinus corpori reſti
tut⁹·īferni ſe ſupplicia·atꝫ innuēra loca flāma
rū vidiſſe teſtabat᷑·qui etiā quoſdā hui⁹ ſecu
li potētes in eiſdē flāmis ſuſpenſos ſe vidiſſe
nārauit· Qui cū iam deduct⁹ eſſꝫ ut ī illo ꝯ ipē
mergeretur·ſubito angelū chorusci habitus
apparuiſſe fatebatur·q̄ eū in ignē mergi ꝓhi
berꝫ· Cui etiā dixit. Egredē: et q̄liter tibi pt⁹
hec viuendū ſit. cautiſſime attēde. Poſt quā
vocē paulatī ꝛ̄caleſcētib⁹ mēbris ab etne mor
tis ſomno euigilans· cūcta que circa illū fue=
rāt geſta narrauit· Tantiſqꝫ ſe poſtmodū vi
giliis ieiuniiſqꝫ ꝯſtrinxit. ut īferni eū vidiſſe
ꝯ ptimuiſſe tormēta· etiā ſi tacerꝫ lingua ꝯu=
ſacō loq̄retur· Quippe cui oīpotētis dei mira
largitate morte actū eſt·ne mori debuiſſꝫ· Sꝫ
quia huānum cor grauis valde duritie eſt·ip
ſa q̊ꝫ penarū oſ̄ſio·eque oībus vtilis nō eſt·
Nā illuſtris vir ſtephan⁹ quē bene noſti. de
ſemetipō m̄ nārare ꝯſueueāt·qꝫ in ꝯſtantīopo
litana vrbe ꝓ q̄dā cauſa demorat⁹· moleſtia
corpis ſupueniēte defūct⁹ eſt Cumqꝫ medic⁹
atꝫ pigmētari⁹ ad apiēdū eū atꝫ cōdiēdū eſſꝫ

queſitus.⁊ die eodē mīme inuētus:ſbſequēti
nocte iacuit corpus inhumatū· Qui ductus
ad īferni loca. vidit multa· q̄ pri⁹ audita non
credidit· Sȝ cū pſidenti illic iudicij pſentat⁹
eſſȝ ab eo recept⁹ nō eſt. ita ut diceret·nō hūc
deduci. ẜ ſtephanū ferrariū iuſſi· Qui ſtatī re
duct⁹ in corpe eſt·⁊ ſtephan⁹ ferrarius qui
iuxta eū hītabat·eadē hora defunct⁹ eſt· Sic
qȝ pbatū eſt vera fuiſſe verba que audierat:
dū hec effect⁹ mortis ſtephani demōſtrauit
¶Ante trienniū q̄ȝ in hac peſtilētia que hāc
vrbem clade vehemētiſſima depopulauit·in
qua etiā corpali viſu ſagitte celitus venire·et
ſingulos q̄ſqȝ ferire videbātur· ſicut noſti ſte
phan⁹ iſdē defunct⁹ eſt. Quidā vero miles in
hac eadē noſtra vrbe percuſſus ad extrema p-
uenit. q̄ eductus e corpe exaīmis iacuit·ẜ citi
us redijt·⁊ que cū eo fuerant geſta narrauit·
Aiebat enim ſicut tūc res eadē etiam multis
innotuit:qȝ pons erat ſub quo niger atȝ cali
ginoſus fetoris intolerabil' nebulā exalās flu
uius decurrebat Trāſacto aūt ponte amena
erāt prata atȝ virētia odoriferis herbaꝝ flori
bus exornata·in q̄bus albatoꝝ hoīm ꝯuenti
cula eſſe videbātur. Tātuſqȝ ī loco eodē odor
ſuauitatis inerat·ut ipſa ſuauitatis fraglātia
illic deambulantes habitāteſqȝ ſaciaret. Ibi

mãſiones diuſoꝝ ſingule magñtudie lucis ple
ne·ibi q̄dã mire potẽtie edificabat᷑ dom⁹ que
aureis videbat᷑ lateraꝉ cõſtrui:ꝫ cui⁹ eſſꝫ nõ
potuit·agnoſci. Erãt vero ſup ripã p̄dicti fluĩ
mis nõnulla hĩtacula·ꝫ alia exurgẽtis fetois
nebula tãgebant᷑·ꝫ alia exurgẽs fetor a fluĩ=
ne mĩme tãgebat. Hec vero eãt in p̄dicto põ
te ꝓbacõ·vt q̃ſquis p eũ iniuſtoꝝ vellet trãſi
re in tenebroſo fetẽtiqꝫ fluuio labẽtur iuſti ve
ro q̃bus culpa nõ obſiſterꝫ ſecuro p eũ greſſu
ac libero ad loca amena puenirẽt. Ibi ſe etiã
petꝝ eccl̃iaſtice familie maiorẽ q̃ anñ quadriẽ=
niũ defũctus eſt·deorſum poſitũ in locis tetri
mis. magno ferri põdere religatũ ac dep̄ſſum
vidiſſe cõfeſſus eſt. Qui dũ req̃reret cur ita
eſſꝫ:ea ſe dixit audiſſe·q̄ nos q̃ eũ in hac eccl̃i=
aſtica domo nouim⁹ ſciẽtes eius acta ẽcolim⁹
Dictũ nãqꝫ eſt·hec idcirco patitur·qꝛ ſi q̂d ei
ꝓ faciẽda vlcione iubebat᷑ ad inferẽdas pla
gas plus ex crudelitatis deſiderio·q̃ꝑ obedien
tia ſuiebat. Q ꝺ ſic fuiſſe.nullus q̃ illũ nouit
ignorat. Ibi ſe etiã quẽdã peregrinũ preſbi=
teꝝ vidiſſe fatebatur q̃ ad predictũ pontẽ ve
niẽs·tãta p eũ auctoritate trãſijt. q̃nta et hic
ſinceritate vixit. In eodem quoqꝫ ponte hũc
quẽ predixi ſtephanũ·ſe recognouiſſe teſta=
tus eſt. Qui dum tranſire voluiſſet eius pes

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

lapſus eſt: ⁊ ex medio corpe iam extra pontē deiect⁹. a q̄buſdā teterrimis viris ex flumīe ſurgentib⁹ p coxas deorſū· atꝫ a q̄buſdā albatis ⁊ ſpecōſiſſimis viri⁹ cepit p brachia ſurſū trahi. Cūqꝫ hoc luctamē eēt. ut hūc boni ſpiritus ſurſū mali deorſū traherēt: ipſe qui hec videbat ad corp⁹ reuſus eſt et q̄d de eo plenius geſtū ſit. mīme cognouit. Qua in re de eiuſdē ſtephani vita datur intelligi: qꝛ in eo mala carnis cū elemoſinaꝝ opacōe certabāt Qui enī p coxas deorſū· p brachia trahebatᷣ ſurſū. patet nimiꝝ qꝛ ⁊ elemoſinas amaueāt ⁊ carnis vicijs pfecte nō reſtiterat· q̄ eū deorſū trahebāt· Sꝫ in illo occulti arbitri exaīne q̄d in eo vicerit· ⁊ nos ⁊ eū q̄ vidit et reuocatus eſt latet· Cōſtat tn̄ qꝛ iſdē ſtephan⁹ poſt q̄ꝫ ſicut ſupius narraui ⁊ inferni loca vidit et ad corp⁹ redijt pfecte vitā mīme correxit qui poſt multos annos de corpe adhuc ad certamē vite ⁊ mortis exijt· Qua de re colligitᷣ. qꝛ ipſa quoqꝫ inferni ſupplitia cū demonſtrātur alijs hoc ad adiutoriū alijs vero ad teſtimoniū fiat. ut iſti videant mala que caueant. illi vero eo amplius puniantur· quo inferni ſupplitia nec viſa et cognita vitare voluerunt·

¶ Pe Quid eſt hoc queſo te: q̄ꝫ in amenis locis cuiuſdā domus

laterculis aureis edificari videbatur ridiculoſū
eſt valde ſi credim⁹ qꝫ ī illa vita adhuc metal
lis talib⁹ egeam⁹. Gre. capitulū. xviij.
Quis hoc ſi ſanū ſapit ītelligat. Sʒ ex eo
qđ illic oñſum eſt. q̄ſquis ille eſt cui mā
ſio iſta ꝯſtruit᷑. apte datur ītelligi q̄d eſt qđ
hic opatur. Nā qm̄ p̄miū lucis eterne elemoſi
narū largitate ꝓmerebitur. nimiꝝ cōſtat qꝛ
auro edificat māſionem ſuā. Qđ eni ſupius
memoriā fugit vt dicerē. iſdem miles q̄ hec
viderat narrabat. qꝫ eoſdē laterculos aureos
ad edificacōeȝ dom⁹ ſenes ac iuuenes puelle
⁊ pueri ferebāt. Qua ex re colligit᷑ qꝛ hij q̄b⁹
hic pietas facta ē. ipſi illic opatores eſſe vi-
debant᷑. Sic etiā q̄dam iuxta nos deuſdedit
noīe r̄ligioſus hītabat. q̄ caltiamēta ſolebat
opari: de q̄ alt̄ p reuelacōem vidit. qꝫ eius do
mus edificabat᷑: ſed in ea cōſtructores ſui ſo-
lo die ſabbati videbātur opari. Qui eiuſdē
viri poſtmodū ſubtilit᷑ vitam req̄rens. inue-
nit qꝛ ex hijs q̄ dieb⁹ ſingulis laborābat. q̄c-
quid ex victu atqꝫ veſtitu ſupeſſe potuiſſꝫ die
ſabbato ad beati petri eccleſiā deferre cōſue-
uerat. atqꝫ indigētibus erogari. Qua ex re p
pende qꝛ non īmerito dom⁹ ipſi⁹ fabrica ſab
bato creſcebat. Pe. Hac de re mihi ido
nee video ſatiſfactū. ſed q̄ſo te q̄d eſſe dicim⁹

ꝙ ꝗrūdā hītacula· fetoris nebula tāgerētur.
ꝗrūdā vero tāgi nō poterāt: vel ꝗ̄dē· ꝙ pontē
ꝗ̄d eſt. ꝙ fluuiū vidit. ¶ Gre· Ex rez petre
ymaginibꝯ pēſamꝰ merita cauſaꝝ· Per pontē
ꝗ̂ppe ad amena loca trāſiē iuſtos aſpexit · qꝛ
āguſta valde eſt ſemita q̄ ducit ad vitā· ⁊ fetē
tem fluuiū decurrētē vidit· qꝛ ad yma ꝗtidie
defluit carnaliū hic putredo vitiorū· Et ꝗrū-
dā hītacula fetoꝛis nebula tāgebat· quorūdā
vero ab ea tangi nō poterāt· qꝛ ſūt pleriqꝫ q̄
multa iā bona opeá fatiūt· ſ; tn̄ adhuc carna
libꝯ vicijs in cogitacōis delectacōe tangūtur.
Et iuſtū valde eſt: ut illic fetoris nebula ob
ſideat: ꝗs hic adhuc carnis fetor delectat· Vn̄
⁊ eandꝫ delectacōeꝫ carnis eſſe btūs iob ī feto
re ꝯſpitiēs. de luxurioſo ac de lubrico ſentētiā
ꝓtulit dicēs. Dulcedo illiꝰ vermis. Qui autē
ꝑfecte cor ab ōi delectacōne carnis excutiūt·
cōſtat nimiꝝ qꝛ eoꝝ hītacula fetoris nebula
nō tangūtur· Et notandū ꝙ iſdē fetor eſſe ⁊
nebula viſa ſit· qꝛ nimiꝝ carnal̄ delectacō mē
tem quā inficit obſcurat· vt veri lumīs clarita
tē nō videat ſ; vn̄ delectatur inferiꝰ· inde cali-
ginē ad ſupna patitur· ¶ Pe· Putamuſne
hoc auctoritate ſacri eloquij poſſe mōſtrari
vt culpe carnalium fetoris pena puniantur·
¶ Gre· Poteſt. Nam libro geneſis

atteſtāte didicimꝰ·qꝛ ſup ſodomitas dn̄s ig
nē ⁊ ſulfurē pluit ut eos ⁊ ignis incēdēt·⁊ fe=
tor ſulfuris necarꝫ· Quia ei amoē illicito cor
ruptibilꝭ carnis arſerāt ſimul incēdio ⁊ fetore
perierūt·q̄tenꝰ et pena cognoſcerēt· qꝛ etne
morti fetoꝛis ſui ſe delectacōe trādidiſſent ¶ Pe·
De hijs in q̄bus dubiꝰ fui· nl̄ in̄ fateoꝛ q̄ſtio
nis remāſit· ¶ Gre· ¶ capitulū. xix.

Sciendū q̄ꝫ eſt·quia nōnunq̄ aīe adhuc
in ſuis corpibus poſite·penale aliq̄d
de ſpūalibꝫ vident·qđ tn̄ q̄buſdā ad edifica=
cōm ſuā. q̄buſdā vero cōtingē ad edificacōm
audienciū ſolet· Nam hijs de q̄ in omelijs co
rā ꝑplo iam narraſſe me memini inq̄etꝰ valde
theodorꝰ noīe puer fuit : q̄ in meū mōſteriū
frēm ſuū neceſſitate magis q̄ꝫ volūtate ſecutꝰ
eſt. Cui nimiū g̃uis erat·ſi q̄s ꝓ ſua aliq̄d ſa=
lute loq̄retur Bona aūt nō ſolū facere·ſꝫ etiā
audire nō poterat:nunq̄ ſe ad ſcē ꝯuerſacō=
nis habitū veīre iurādo·iraſcēdo·deridendo teſ
tabatꝛ. In hac aūt peſtilētia que nup huiꝰ vr
bis populū mḡna ex pte ꝯſumpſit·ꝑcuſſus
in īguine eſt ꝑductus ad morte͂ Cūqꝫ extre=
mū ſpūm ageret·ꝯuenerūt frēs ut egreſſum
illius orādo ꝓtegerent· Iam corpus eius ab
extrema parte fueāt ꝑmortuū:in ſolo tantū=
modo pectore vitalis adhuc caloꝛ āhelabatt

Cūcti aūt frēs tīto ꝓ eo ceperūt enixius ora
re· qn̄to eū iam videbāt ſub celeitate diſcedē
Cū repēte cepit eiſdē fratribꝰ aſſiſtētibꝰ cla-
mare· atꝫ cū magnis vocibꝰ oracões eoꝝ int-
rūpē dicēs· Recedite· Ecce draconi ad deuorā
dū datus ſum. q̄ ꝓpt̄ veſtrā pn̄tiam deuorāē
me non pōt· Caput meū in ſuo ore iā abſor-
buit: date locū vt nō me amplius cruciet· ꝫ fa
ciat qđ facturus eſt· ſi ei ad deuorādum datus
ſū: q̄re ꝓpter vos moras patior. Tunc frēs
ceperūt ei dicē Quid eſt qđ loq̄ris frat̄. Sig
nū tibi ſcē crucis impme· Reſpōdebat ille cū
magnis clamoribꝰ dicens· Volo me ſignare
ꝫ nō poſſum: qꝛ ſquamis huius dracōis p̄mor
Cūqꝫ hoc frēs audirēt ꝓſtrati in terrā cū la-
crimis ceperūt ꝓ erepcōe illius vehemētius
orare· Et ecce ſubito cepit eger cum magnis
vocibꝰ clamaē dicēs. Grās deo· Ecce draco q̄
me ad deuorandū acceperāt fugit: oracōnibꝰ
vrīs expulſus eſt: ſtare non potuit· Pro pec-
catis meis modo intercedite. qꝛ ↄuerti para-
tus ſū· ⁊ ſecularē vitā fūditus reliquē Homo
ergo q̄ ſic iā ductū eſt ab extrema corpis fue
rat pte p̄mortuus· reſuatus ad vitā toto ad deū
corde ↄuerſus eſt. ⁊ poſtq̄ mutatus mēte· diu ē
flagellis attritus· tūc eius aīa carne ſoluta eſt.
¶ At coñ chriſatoris ſicut ꝓbus propinquus

illius cui⁹ iam ſupius memoriā feci nārare cō
ſueuit. vir in hoc mundo valde idone⁹ fuit. ſʒ
tātū plen⁹ viciis quantū reb⁹ ſupbia tumid⁹
carnis ſue voluptatib⁹ ſubdit⁹ ī acqrēdis re-
bus auaritie facib⁹ acceſus. Sʒ cū tot malis
dn̄s finē ponē decreuiſſʒ. corpali hūc moleſtia
pcuſſit. Qui ad extremū veniēs. eadē hora q̄
iā de corpe eēt exitur⁹. aptis oculis vidit te-
tros ⁊ nigerrimos ſpūs corā ſe aſſiſtē vehem
ter imminē. ut ad inferni clauſtra ſe raperēt.
Cepit tremē pallaſcere ſudare ⁊ magnis vo
cibus indutias petere. filiūqʒ ſuū noīe maxi-
mū quē ipſe iā mōchus mōchū vidi. nimiis
⁊ turbidis clamorib⁹ vocare dicēs. Maxime
curre nunq̄ tibi mali aliqd feci. in fide tua me
ſuſcipe. Turbat⁹ mox maxim⁹ affuit. lugēs
⁊ pſtrepēs familia ꝯuenit. Eos aūt q̄s ille in
ſiſtētes ſibi grauiē tolerabat. ipſi malignos
ſpūs vidē nō poterāt. ſʒ eoꝝ pſentiā in cōfuſi
one. in pallore. ac tremore illius q̄ trahebat᷑
videbāt. Pauore aūt tetroꝝ ymaginib⁹ huc
illucqʒ vertebat᷑ in lectulo. iacebat ī ſiniſtro
latere aſpectū eoꝝ ferre nō poterat. vertebat᷑
ad parietē ibi aderāt. Cūqʒ cōſtrictus nimis
relaxari ſe iam poſſe deſperarʒ. cepit magnis
vocib⁹ clamare indutias vel vſqʒ mane: indu
tias vel vſqʒ mane. Sed cum hec clamret. in

ipſis vocibus de hītaculo ſue carnis euulſus
eſt. De quo nimirꝫ ↄſtat qꝛ ꝓ nob̄ iſta nō ꝓ
ſe viderit. ut eius viſio nob̄ ꝓficiat. quos ad
huc dĩna patiētia longanimit̄ expectat. Nā
illi tetros ſpūs an̄ mortē vidiſſe et inducias
petiſſe q̄d ꝓfuit. qui eaſdē indutias quas pe
cijt non accepit. ¶ Eſt etiā nunc apud nos
athanaſius iſaurie p̄ſbiter. q̄ diebꝰ ſuis ico-
nij rem terribilē narrat eueniſſe. Ibi nāqꝫ ut
ait. qd̄dam mōſteriū tō galaton dicitur. in q̊
q̄dam mōchus magne eſtimacōis habebat᷑
Bonis q̄ppe cernebat᷑ moribꝰ atꝫ in ōni ſua
actione cōpoſitus. Sꝫ ſicut ex fine res patuit
longe aliter q̄ꝫ apparebat fuit. Nā cū ſe ieiu-
nare cū fratribꝰ demōſtraret occulte māduca
re ↄſueuerat: qd̄ eius vitiū frēs ōmino neſcie-
bant. Sed corporis ſupueniēte moleſtia ad
vite extrema pductus eſt. Qui cū iam eſſꝫ in
fine: frēs ad ſe oēs q̄ in mōſterio inerāt ↄgre
gari fecit. At illi tali vt putabāt viro moriē-
te: magnū q̄d ac delectabile ſe ab eo audire
crediderūt. Quibꝰ ipē afflictus ⁊ tremēs cō-
pulſus eſt ꝓdere. cui hoſti traditus exire coge
batur. Nā dixit. Quādo me vobiſcū ieiunare
credebatis occulte comedebā: ⁊ nunc ecce ad
deuorandū draconi ſum traditus q̄ cauda ſua
mea genua pedeſqꝫ colligauit. caput vero ſuū

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

intra meū os mittēs ſpūm meū ebibēs abſtr̄
hit. Quib⁹ dictis ſtatim defunct⁹ eſt·atqꝫ vt
penitendo liberari potuiſſet·a dracone quē vi
derat expectatus nō eſt· Qđ nimiꝝ ꝯſtat. qꝛ
ad ſolā vtilitatē audientiū viderit·q̄ eū hoſtē
cui tradit⁹ fueāt ⁊ īnotuit ⁊ nō euaſit· ¶ Pe·
Doceri velim ſi poſt mortē purgatori⁹ ignis
eſſe credendus eſt· ¶ Gre. In euange
lio dicit· Ambulate dum lucē habetis· Per
ꝓphetā quoqꝫ ait· Tempꝫ accepto exaudi
ui te·et in die ſalutis adiuui te· Qđ paulus
apoſtol⁹ exponens dicit· Ecce nūc tempus
acceptabile:ecce nūc dies ſalutis· Salomon
q̄ꝫ ait. Qđ cūqꝫ poteſt man⁹ tua facere inſtā-
ter opare:qꝛ nec op⁹ nec racō.nec ſciētia.nec
ſapiētia·erit apđ inferos:q̄ tu ꝓperas· Da-
uid q̄ꝫ ait·Qm̄ in ſeculū miſeicordia eius. Ex
q̄bus nimiꝝ ſentencijs ꝯſtat:qꝛ qualis hinc
q̄ſqꝫ egreditur talis in iudicō p̄ſentatur· Sed
tn̄ de q̄buſdam leuib⁹ culpis eſſe āte iudiciū
purgatorius ignis credend⁹ eſt·ꝑ eo ꝙ veri-
tas dicit quia ſiq̄s in ſcō ſpū blaſphemiā dix
erit neqꝫ ī hoc ſeculo remittetur ei neqꝫ in fu
turo· In qua ſentencia datur intelligi quaſ-
dam culpas in hoc ſeculo:quaſdā vero in fu-
turo poſſe relaxari. Qđ enī de vno negat᷑ ꝯſe
quēs intellect⁹ patet qꝛ de q̄buſdā conceditur.

Sed tñ vt p̄dixi hoc de paruis minimiſqꝫ pec-
catis fieri poſſe credendū eſt· ſicut eſt aſſiduꝰ
ocioſus ſermo· īmoderatꝰ riſus. vel peccatū cu-
re rei familiaris: q̄ vix ſine culpa vel ab ipſis
agitur· q̄ culpā qualit̄ declinari debeat ſciūt· ā
nō in grauibꝰ rebꝰ error ignorācie· Que cūc
ta etiā poſt morte̅ g̃uant· ſi adhuc in hac vi-
ta poſitis minime fuerint relaxata· Nam et cū
paulꝰ dicat xp̄m eſſe fūdamētū atꝫ ſubiūgat
ſi q̄s ſupedificauerit ſup hoc fūdamētū· aurꝫ
argentū· lapides p̄tioſos· ligna. fenū ſtipulā
vniuſcuiuſqꝫ opus quale ſit ignis ꝓbauit ſi
cuiꝰ opus manſeit qꝺ ſupedificauit mercedē
accipiet ſi cuiꝰ opus arſerit detrimentū pacie
tur. ipē aūt ſaluus erit. ſic tñ quaſi ꝑ ignem:
q̄uis hoc de igne tribulacōis nob̄ in hac vi-
ta debito poſſit intelligi tñ ſi q̄s hec de igne
future purgacōis accipiat· penſandū ſolicite
eſt· qꝛ illū dixit per ignē poſſe ſaluari. non q̄
ſup hoc fundamentū ferrū· es. vel plumbū.
edificat. id eſt peccata maiora ⁊ idcirco duri-
ora atqꝫ tūc iam inſolubilia· ſꝫ ligna· fenū· ſti
pulā id eſt peccata minuta atꝫ leuiſſima· que
ignis facile cōſumat· Hoc tamen ſciendū eſt·
quia illic ſaltem de minimis nihil quiſqꝫ pur-
gacionis obtinebit· niſi bonis hoc actibus
in hac adhuc vita poſitus vt illic obtineat

ꝓmereatur: Nã cũ adhuc eſſem iuuẽculus atq3 in laico habitu cõſtitutus·nárari a maio ribus atq3 ſcı̃etibus audiui: q̄ paſchaſius hu‑ius apoſtolice ſedis diacon⁹ cui⁹ apud nos rectiſſimi ⁊ luculenti de ſanctoſpũ libri extãt mire ſanctitatis vir fuerit·elemoſinaꝝ maxi‑me operibus vacans. cultor pauperꝝ ⁊ ɔtẽp tor ſui· Sed hic in ea cõtencõne que inardeſ‑cente zelo fideliũ int̃ ſymachũ atq3 laurentiũ facta eſt·ad pontificatus ordinẽ laurentiũ ele git: Et omniũ poſt vnanimitate ſuperatus. in ſua tñ ſententia vſq3 iuxta diem ſui exitus pſtitit· illum amãdo atq3 p̄ferendo quem epiſ coporum iuditio p̄eſſe ſibi eccleſia refutauit. Hic itaq3 cũ temporib9 ſymachi apoſtolice ſedis preſulis: eſſet defũctus·eius dalmaticã feretro ſuperpoſitã demoniacus tetigit ſtatĩ q3 ſaluatus eſt. Poſt multum vero tempoís germano capuano epiſcopo cuius ſuperius memoriã feci medici pro corporis ſalute dic‑tauerant: ut in angulanis thermis lauari de‑buiſſet· Qui ingreſſus eaſdem thermas pre dictum paſcaſiũ diaconem ſtãtem ⁊ obſequẽ tem in caloribus inuenit. Quo viſo vehemẽ ter extimuit. ⁊ q̄d illic tãtus vir facerꝫ inq̄ſi‑uit· Cui ille reſpõdit· Pro nullla alia cauſa in hoc penali loco deputatus ſũ ·niſi q2 in párte

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

laurēcij coñ ſymachū ſenſi· Sz queſo te ꝑ me
dñm depcare· atz in hoc cognoſcas· ꝙ exaudi
tus ſis. ſi huc rediēs me nō inueneis· Qua de
re vir dñi german⁹ ſe in pcibꝫ ſtrinxit· ⁊ poſt
paucos dies redijt· ſʒ iam pdictū paſcaſiū in
loco eodꝰ mīme inuenit· Quia enī nō malitie
ſed ignorātie errore peccauerat pt⁹ mortē po
tuit a pccō purgari Qđ tñ credēdū eſt· qꝛ ex
illa elemoſinaꝝ ſuaꝝ lāgitate hoc obtinuit:
vt tūc potuiſſʒ ꝑmereri veniā· cū iam nihil po
tuiſſet operari.· ¶ Pe· Quid hoc eſt q̄ſo
te· ꝙ in hijs extremis tēporibꝫ tam multa de
aīabus clareſcūt· q̄ añ latuerīt ita ut aptis re-
uelacōibꝫ atz oſtēſioibꝫ· venturꝫ ſclm īferre ſe
nobꝭ atz apire videatꝰ. ¶ Gre· Ita eſt· Nā
qñto pſens ſeculū ꝓpinquat ad finē· tñto fu
turꝫ ſeculū ipſa iam q̄ſi ꝓpinq̄tate tāgitur: et
ſignis maīfeſtioribꝫ aperitꝰ Quia enī in hoc
cogitacōes nrās viciſſim mīme videm⁹ in illo
aūt nrā in alterutrꝫ corda cōſpicim⁹: q̄d hoc
ſeculū niſi noctē. ⁊ q̄d venturꝫ niſi diē dixerim
Sed queādmodū cū nox finiri· et dies inci-
pit oriri· añ ſolis ortū ſimul aliq̄ modo tēbre
cū luce cōmixte ſūt. quouſqz diſcedentis noc-
tis reliquie· in luce diei ſubſequētis pfecte ver
tātur: ita hui⁹ mundi finis iam cū futuri ſeculi
exordio ꝑmiſcetꝰ atz ipſe reliq̄aꝝ ei⁹ tenebre

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

quadā iā rex̄ ſpūaliū pmixotine trāſlucēt· et
q̄ illi⁹ mūdi ſūt multa iā cernim⁹· ƺ nec dū p-
fecte cognoſcim⁹ qꝫ quaſi in q̊dam mētis cre
puſculo hec velut an̄ ſolē videm⁹· ¶ Pe·
Placꝫ qd̄ dicis· Sꝫ de tāto viro paſcaſio hoc
aīm ad q̄ſtionē mouet ꝙ poſt mortē ad pena
lem locū duct⁹ eſt· cui⁹ feretri veſtis tāgi potu
it ⁊ malign⁹ ſpiritus ab obſeſſo hoīe fuga-
ri. ¶ Gre· Hac in re magna debet oīpoten
tis dei diſpenſatio et q̄ ſit multiplex agnoſci·
cui⁹ iuditio actū eſt· vt iſdem vir paſcaſiu⁹ ⁊
ipē intus ad aliquātū tēpis reciperit ꝙ pec-
caſſet· ⁊ tn̄ an̄ huānos oculos mira p corpus
ſuū poſt mortē facerꝫ q̄ an̄ mortē eis q̊ꝫ cog-
noſcētib⁹ pia opera feciſſꝫ· ut neqꝫ hij q̄ bona
ei⁹ viderāt de elemoſinax̄ illi⁹ eſtimacōe falle
rētur. neqꝫ ipſi ſine vlcōe laxaret culpa quā
nec eſſe culpā credidit et idcirco hāc fletibus
nō extixit· ¶ Pe. Perpēdo que dicis. Verūp
tamē hac racōe ꝯſtrict⁹. nō ſolū q̄ intelligo· ƺ
ipſa etiā q̄ in me nō intelligo· cogor iā pecca
ta formidare· ¶ Sed queſo qꝫ paulo ſupius
ſermo de locis penalib⁹ īfermi v̄ſabatur. vbi
nā eſſe infernū putam⁹. ſup hāc terrā an ſub
terra eſſe credend⁹ eſt. Gre.

Hac de re temē ¶ capitulum. xx·
diffinire nihil audeo· Nonnulli nāqꝫ in

quadā terraꝝ ꝑte infernū eſſe putauerīt: alij vero hūc ſub t̄ra eſſe eſtimāt. Sꝫ tñ hoc aīmū pulſat. qꝛ ſi idcirco infernū dicimꝰ qꝛ inferiꝰ iacet. qđ terra ad celū eſt. hoc eſſe infernus debet a terra. Vñ ⁊ fortaſſe p pſalmiſtā dꝛ. li beraſti aīam meā ex inferno inferiori. ut infer nus ſupior t̄ra. infernꝰ vero infeior ſub t̄ra eē videat̄. Et iohānis vox in ea eſtimacōe cōcor dat: qui cū ſignatū libꝝ ſeptē ſigillis vidiſſe ſe dicerꝫ qꝛ nemo inuētus eſt dignus neqꝫ in celo. neqꝫ in terra. neqꝫ ſub t̄ra aperite libꝝ ⁊ ſoluē ſignacula eius: adiūxit. ⁊ ego flebā mł tum. Quē tñ poſtmodū librū p leonē de tri bu iuda dicit apiri. In quo videlicꝫ libro q̄d aliud q̄ꝫ ſacra ſcriptuā ſignat̄ quā ſolꝰ redēp tor apuit. q̄ homo factꝰ moriēdo. ⁊ reſurgen do. aſcēdēdo. cūcta miſteia q̄ in ea fuerāt clau ſa patefecit. Et nullꝰ in celo. qꝛ neqꝫ angelꝰ. Nullus in t̄ra. qꝛ neqꝫ homo viuēs in corpe Nullus ſub terra dignus inuētus eſt. qꝛ ne qꝫ aīe corpe exute. apire nobis p̄ter dñm ſa cri eloquij ſecreta potuerūt. Cū ergo ad ſol uendū librū nullus ſub terra inuētus dignꝰ dicitur. q̄d obſtet non video ut ſub terra eſſe infernus credatur. ¶ Pe. Queſo te vnus eſſe gehēne ignis credēdus eſt. in quā ta peccatorum diuerſitas fuerit. tanta quoqꝫ

ꝑiſtimāda ſūt ⁊ ipſa incendia eſſe prepara-
ta· ¶ Gre· Unus q̄dem eſt gehēne ignis
ſed non vnomō oēs cruciat pcc̄ores Unuſcu
iuſqꝫ eteni quātū exigit culpa·tantū illic ſen-
cietur pena ¶ Nā ſicut in hoc mundo ſub vno
ſole multi cōſiſtūt.nec tn̄ eiuſdē ſolis ardorē
eq̄liter ſentiūt.qꝛ alius plꝰ eſtuat· atꝫ aliꝰ mi
nꝰ·ita illic ī vno igne nō vnꝰ eſt modꝰ incen-
dij.qꝛ qđ hic diūſitas corpū·hoc illic agit di
uerſitas pcc̄oꝝ.ut ⁊ ignē nō diſſimilē hēant·
⁊ tn̄ eoſdē ſingulos diſſimilit̄ exurat· ¶ Pe.
Nunq̄d nam q̄ſo te. dicimꝰ eos q̄ ſemel illic
miſſi fuerint ſemp arſuros: ¶ Gre· Cōſtat
nimis ⁊ incūctāter veꝝ eſt·qꝛ ſic̄ finis nō eſt·
gaudio bonoꝝ·ita finis nō erit tormēto ma-
loꝝ· Nā cū veritas dicat· Ibūt hij in ſupplitiū
eternū.iuſti aūt in vitā eternā·qꝛ veꝝ eſt qđ
pmiſit·falſū pculdubio non erit qđ minatꝰ
eſt deꝰ· ¶ Pe· Quid ſiq̄s dicat idcirco peccā
tibꝫ eternā penā minatꝰ ē·ut eos a pcc̄oꝝ p-
petracōe ꝯpeſcerꝫ· ¶ Gre· Si falſū ē qđ mi
natꝰ ē·vt ab ī iuſticia corrigerꝫ·etiā falſa eſt.
polliciꝰ vt ad iuſticiā pꝛuocarꝫ Sꝫ ſi q̄s h̄ di
cē vel īſanꝰ p̄ſumat Et ſi minatꝰ ē qđ nō cāt ī
pletur dū aſſerē eū miſeicordē volumꝰ falla-
cē qđ dici nefas ē p̄dicaē ꝯpellim² ¶ Pe· Sciē
veli·quō iuſtū ſit ut culpa q̄ cū ſiē pꝑetrata ē:

ſine ſine puniatur. ¶ Gre. Hoc recte dice
retur: ſi diſtrict⁹ iudex nō corda hoīm. ſ; fac-
ta penſarz. Et iniq̄ enī ideo cū ſine deliq̄runt.
q2 cū ſine vixerūt. Nā voluiſſent vtiq3 ſi po-
tuiſſent ſine ſine viuē. ut potuiſſent ſine ſine
peccare. Oſtendūt enī q2 in pc͞cō ſemp viuē
cupiūt: q̄ nunq̄ deſinūt peccaē dū viuūt. Ad
magnā ergo iuſticiā iudicātis ptinet vt nun
q̄ careāt ſupplicio. qui in hac vita nunq̄ vo-
luerūt carere peccato. ¶ Pe. Sed nul
lus iuſtus crudelitate paſcitur. ⁊ delinquens
ſeruus a iuſto dn̄o idcirco cedi p̄cipitur vt a
neq̄tia corrigat᷑. Ad hoc ergo vapulat: vt
emēdari debeat. Iniqui aūt gehēne ignibus
traditi ſi ad correctōem nō pueniūt q̄ ſine ſp
ardebūt. ¶ Gre. Omīpotēs deus q2 pius
eſt miſerorū cruciatu nō paſcitur q2 aūt iuſt⁹
eſt. ab iniquorū vltione in ppetuo nō ſedat᷑. ſ;
iniq̄ oēs etno ſupplitio deputati ſua q̄dē iniq̄-
tate puniūtur. ⁊ tn̄ ad aliq̄d ardebunt: ſc3 vt
iuſti oēs ⁊ in deo videāt gaudia que pcipiūt
⁊ in illis reſpiciāt ſupplitia q̄ euaſerūt: q̄ten⁹
tn̄to magis ineternū diuine grē debitores ſe eē
cognoſcāt: q̄nto ineternū mala puniri ↄſpi-
tiunt. que eius adiutorio vicerunt. ¶ Pe.
Et vbi eſt q͞ ſancti ſūt ſi p inimicis ſuis quos
tunc ardere viderint non orabūt: q̄bus vtiq3

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

dictū eſt. ꝑ inimicis veſtris orate. ¶ Gre.
Orant ꝑ inimicis ſuis eo tēpe q̄ poſſunt ad
fructuoſam penitentiā eoꝝ corda ↄuertere:
atq ipſa cōuerſione ſaluare. Quid eni aliud
ꝑ inīicis orandū eſt. n̄ hoc qđ ait apoſtolꝰ.
vt det illis deꝰ peītentiā ad cognoſcendā ve
ritatē: et reſipiſcāt a diaboli laq̄is a quo capti
tenētur ad ipſiꝰ voluntatē. Et q̄uo pro illis
tūc orabitur. q̄ iā nullatenꝰ poſſūt ad iuſtitie
opa abiniq̄tate ↄmutai. Ead itaq causa eſt
cur nō oretur tūc ꝑ homib9 eterno igne dā-
natis. que nūc etiā cauſa eſt. vt nō oretur. ꝑ
diabolo angelisq eius eterno ſupplicō depu
tatis: q̄ nūc etiā cauſa eſt. ut non orent ſcī ho
mīes ꝑ hoībus infidelib9 impijsq defūctis.
Qui de eis vtiq q̄s eterno deputatos ſuppli
tio iam nouerūt. an̄ illū iudicis iuſti ↄſpectū
oracōis ſue meritū caſſai refugiūt. Qđ ſi nūc
quoq viuētes iuſti mortuis et dānatis iniuſ-
tiſ mīme ↄpaciūtur. quādo adhuc aliq̄d iudi
cabile de ſua carne ſe ppeti etiā ipſi nouerūt
q̄nto diſtrictius tunc iniquoꝝ tormēta r̄ſpiti
unt. quando ab ōni vicio corrupcōnis exuti.
ipſi iam iuſtitie viciniꝰ atq artius inherebūt.
Sic q̄ppe eoꝝ mētes ꝑ hoc q̄ iuſtiſſimo iudi
ci inherēt. vis diſtrictionis abſorbet. ut oīno
eis non libeat. quicq̄d ab illius īterne regule

ſubtilitate diſcordat. ¶ Pe. Nō eſt iā qđ
rn̄deri debeat apte racōni. Sȝ hec nūc q̄ſtio
mentē mouet. quō aīa immōrtalis dicat᷑ dū cō=
ſtet q̄ in ꝑpetuo igne moriatur. Gre.

¶ capitulum. xxi.

Quia duobꝰ modis vita dr̄ duobꝰ mo
dis etiā mors debȝ ītelligi. Aliud eſt
nāqȝ q̄ in deū viuimꝰ alid vero qđ in hoc. q̄
ꝯditi vel creati ſumꝰ id ē alid eſt bt̄e viuē atȝ
aliud eſſencialit̄. Aīma itaqȝ ꝛ mōrtalis eſſe in
telligitur. ꝛ immōrtalis. Mortalis q̄ppe q̄ꝛ bt̄e
viuē amittit. immōrtalis aūt qꝛ eēncialit̄ viuē
nunq̄ꝫ definet: ꝛ nature ſue vitā ꝑdē nō valet
nec cū in ꝑpetua fuerit morte dānata Illic ei
poſita bt̄e eē. ꝑdidit. ꝛ eſſencialit̄ eſſe nō ꝑdit
Ex q̄ re ſemꝑ cogitur. vt ꝛ mortē ſine morte.
et defectū ſine defectu. et finē ſine fine patiat᷑.
q̄tenus ei ꝛ mors immōrtalis ſit. ꝛ defectꝰ in de
fitiēs: ꝛ finis īfinitꝰ ¶ Pe. Quis hāc tā in=
explicabilē dānacōnis ſententiā cuiuſlibȝ ſit
opis. ad exitū veniēs nō ꝑtimeſcat. quādo ꝛ ſi
iam nouit q̄d egit. adhuc tn̄ facta illiꝰ q̄ꝫ ſub
tilit̄ iudicētur ignorat. ¶ Gre. Ut aſſeris
ita eſt. Sȝ plerūqȝ de culpis minimis ipē ſolus
pauor egrediētes aīmas iuſtoꝝ purgat. Si=
cut narrari de quodā ſancto viro meū freq̄n
ter audiſti qꝛ ad mortē veniens vehementer

tinuit. Sꝫ poſt mortē diſcipuľ in ſtola alba
apparuit· ⁊ ꝙ̄ p̄clare ſit ſuſceptꝰ īdicauit· Nō
nūꝙ̄ vero oīpotens deus trepidantiū mētes
Quibuſdā priꝰ reuelacōibꝫ roborat·ut in
morte mīme ptimeſcāt. Nā q̄dā meaū in mō
ſteio frat̄ antoniuˢ noīe viuebat· q̄ multis q̊=
tidianiſqꝫ lacrimis ad gaudia patrie celeſtis
anhelabat. Cūqꝫ ſtudioſiſſime et cū magno
feruore deſiderij ſacra eloq̄a meditaret̄· nō in
eis verba ſciētie· ſꝫ fletū ꝯpūctōis inq̄rebat· q̄
tenꝰ p hec excitata mēs eiꝰ inardeſcerꝫ. ⁊ yma
deſerēs ad regionē celeſtis patrie· p ꝯtēplaci
onē volarꝫ· Huic p nocturnā viſionē dictum
eſt. Paratus eſto et qꝛ dn̄s iuſſit mig̃ · Cūqꝫ
ille non habē ſūptus ad migrandū dicerꝫ· re
ſponſū ꝓtinus audiuit dicēs Si de peccatis
tuis agitur· dimiſſa ſunt· Qui dum ſemel au=
diſſet et mg̃no adhuc metu trepidarꝫ: nocte
q̊ꝫ alia in eiſdē eſt verƀ admoītus· Cum poſt
quiqꝫ dies febre correptus cūctis fratribꝫ flē
tibꝫ orantibꝫqꝫ defūctus eſt· Alius etiā frat̄
in eod̾ mōſterio merulus dicebatur. vehemē
ter lacrimis atꝫ elemoſinis intētus: pſalmo=
dia vero ex ore illius pene nullo tempe ceſſa
re ꝯſueuerat: excepto cū aut alimentū corpi.
aut mēbra dediſſet ſopori Huic nocturna vi
ſione apparuit: quia ex albis floribꝫ corona

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

de celo in caput illius deſcendebat. Qui mox moleſtia corpis occupatus cū mag̃ ſecuritate aĩmi atq̄ hilaritate defunct⁹ eſt. Ad cui⁹ ſepulchꝝ dū petrus q̄ nūc mōſterio p̄eſt ſibi ſepl̾turā facere poſt ānos q̃tuordecī voluiſſet. tāta ut aſſerit de eodē ſepulchro illius fraglantia ſuauitatis emanauit. ac ſi illic floꝝ omniū fuiſſent odoramēta ꝯgregata. Ex qua re manifeſte patuit: q̄ꝓ veꝝ fuerit qđ ꝑ nocturnā viſionē vidit. Alius q̄q̄ in eodē mōſterio Johānes dict⁹ eſt. magne ĩdolis adoleſcēs: q̄ etatē ſuā intellectu ⁊ huĩlitate dulcedine ⁊ grauitate trāſiebat. Huic egrotanti atq̄ ad extremū deducto ꝑ nocturnā viſionē quidā ſenex apparuit. ⁊ hūc virga tetigit eiq̄ dixit. Surge Ex hac enī moleſtia modo mĩme morieris ſꝫ parat⁹ eſto. q2 longū tēpus hic factur⁹ non eris. Qui dū iam eſſet a medicis deſperatus: repente ſanatus eſt atq̄ ꝯualuit. rem quā videát narrauit. ſeq̄ ꝑ bienniū in dei ſeruitio. ſicut p̄dixi vltra etatis ſue ānos exhibuit Ante hoc aūt trienniū cū quidā frat̂ fuiſſet mortuus atq̄ in eiuſdē mōſterij cymiterio a nobis ſepultus. cūctis nob̄ ab eodem cymiterio exeuntib⁹ iſdē iohānes ſicut poſtmodū pallens ⁊ tremēs indicauit illic nobis diſcedentibus inuētus ab eodē frē qui mortu⁹ fuerat

de ſepulchro vocatus eſt. Qđ mox etiā ſubſe
quēs finis edocuit. Nā poſt dies decem inua
ſus febribꝰ carne ſolutus eſt. Pe. Doceri
velim: ſi hoc qđ p nocturnas viſiones oñdit᷑
debeat obſeruari. Gre.

capitulum. xxij.

Sciendū petre eſt: qꝛ ſex modis tāgūt
animū ymagines ſomniorꝝ. Aliqñ
nāqꝫ ſomnia vētris plenitudīe. Vel īanitate
Aliqñ vero illuſioē. Aliqñ cogitacōe ſimꝉ
⁊ illuſioē. Aliqñ reuelacōe. Aliqñ aūt co
gitacōe ſimul reuelacōe generātur. Sꝫ duo q̄
pⁱma diximꝰ. oīa experimēto cognoſcimꝰ.
ſubiūcta aūt quatuor in ſacre ſcripture pagi
nis īuenimꝰ. Sōnia eteni niſi plerūqꝫ ab oc=
culto hoſte p illuſionē fierēt. nequaqꝫ hoc vⁱ
ſapiēs indicarꝫ dicēs. Multos enī errare fece
rūt ſomnia ⁊ exciderūt ſperātes ī illis. Vel cer
te non auguriabimini. nec obſeruabitis ſōnia
Quibꝰ ꝑfecto verbꝭ cuiꝰ ſint deteſtacōis oñdi
tur q̄ augurijs ꝯiungūtur. Rurſū niſi aliqñ
ex cogitacōne ſimul et illuſione ꝓcederēt. vir
ſapiens nīme dixiſſꝫ multas curas ſequūtur
ſomnia. Et niſi aliqñ ſomnia ex miſteio r̄ue
lacōis orirētur. ioſeph p̄ferēdū ſe frībꝰ ſōnio
nō viderꝫ nec maie ſpōſū ut ablato puero in
egyptū fugerꝫ niſi p ſōniū angelꝰ admonēt.

¶ Rurſū niſi aliqñ ſomnia cogitacōne ſimul
⁊ reuelacōe ꝓcederēt· nequaꝗ̄ daniel ꝓphe
ta. Nabuchodonoſor viſionē diſcerēs· a radi
ce cogitacōis inchoaſſꝫ dicens· Tu rex cogi-
tare cepiſti in ſtratu tuo q̄d eſſet futurū poſt
hec: ⁊ q̄ reuelat miſteria oſtendit tibi q̄ ven-
tura ſūt· Et paulo poſt· videbas et ecce quaſi
ſtatua vna grādis ſtatua illa mag̃ et ſtatura
ſublimis ſtabat cōtra te. ⁊ cetera· Daniel ita-
qꝫ dum ſomniū ⁊ implendū reuerēter inſinu
at· et ex qua re ortū ſit cogitacōe manifeſtat.
patēter oſtēditur· qꝛ hoc plerūqꝫ cogitacōe
ſimul ⁊ ṙuelacōe generet̃· ¶ Sꝫ nimirꝝ cū ſom
nia tot rerꝝ q̄litatibꝰ alternent̃· tn̄to eis credi
difficilius debet q̄to ⁊ ex q̊ īpulſu veniāt faci
lius nō elucꝫ· Scī aūt viri int̃ illuſiones atqꝫ
reuelacōes ip̄as viſionū voces aut ymagīes
quodā intimo ſapore diſcernūt. vt ſciant vel
quid a bono ſpiritu percipiāt vel quid ab illu
ſione patiantur Nam ſi erga hec mēs cauta
non fuerit. ꝑ deceptorē ſpūm multis ſe vani-
tatibus immergit. q̄ nōnunꝗ̄ ſolet multa ve-
ra predicere ut ad extremū valeat animū ex
vna aliqua vanitate laqueare. ¶ Sicut cuidā
noſtro nuꝑ certū eſt contigiſſe: qui dum ſom
nia vehementer attēderet· ei per ſomniū lon
ga ſpatia hui᷒ vite ꝓmiſſa ſūt· Cūqꝫ multas

pecunias ꝓ lõgioris vite ſtipẽdijs colligiſſet ita repẽte defũct⁹ ẽ· vt ĩtactas oẽs relinq̃rꝫ· et ipſe ſecũ nĩl ex bono ope portarꝫ ¶ Pe. Quis ille ſit memini. ſꝫ q̃ſo te ea q̃ cepim⁹ exeq̃mur ¶ Putamuſne aĩabꝫ aliq̃d ꝓdeſſe: ſi mortuoꝝ corpa in eccĩjs fuerint ſepulta· ¶ Gre·

¶ capitulũ. xxiij.

Cum grauia peccata nõ deprimũt· hoc ꝓdeſt mortuis ſi ĩ eccleſijs ſepeliãtur· qꝛ eoꝝ ꝓximi q̃tiens ad eadẽ ſacra loca ↄueniũt ſuoꝝ q̃ꝝ ſepulchra aſpiciũt recordantur ⁊ ꝓ ei⁹ dño p̃ces fundũt· Nã quos peccata grauia deprimũt: nec ad abſolucõem potius q̃ȝ ad maiorem dãnacõis cumulũ eoꝝ corpa in eccĩjs ponũtur· ¶ Qđ melius oñdim⁹: ſi ea q̃ diebus nr̃is geſta ſũt breuit̃ narrem⁹· Vir nãqꝫ vite venerabilis felix portuenſ epũs ĩ ſabineñ ꝓuĩtia ortus atꝫ enutrit⁹ eſt· Qui quandã ſcĩmonialẽ feĩnam ĩ loco eodẽ fuiſſe teſtatur. q̃ carnis q̃dem ↄtinentiã habuit. ſꝫ lingue ꝓcacitatem atꝫ ſtultiloq̃um nõ declinauit. Hec igit̃ defũcta: atꝫ in eccleſia ſepulta eſt· Nocte autẽ eadẽ eiuſdẽ eccĩe cuſtos p reuelacõm vidit. qꝛ deducta añ ſacrũ altare p mediũ ſecabatur. ⁊ pars vna illius igne cremabat̃. pars aũt altera ĩtacta remanebat· Cũqꝫ hoc ſurgẽs mane fratribꝫ narrarꝫ ⁊ locũ vellet oñdere in q̃ fuerat

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

igne ꝯſūpta: ipſa flāme ꝯbuſtio ita aň altaꝛ
in marmoribꝫ apparuit· ac ſi illic eadē femina
corporeo fuiſſꝫ igne ꝯcremata Ex qua re ap
te datur ītelligi. qꝛ hij quibꝫ dimiſſa pccā nō
fuerint ad euitandū iudiciū ſacris locis poſt
mortē non valēt adiuuari· Johānes q̊ꝫ vir
magnificus in hac vrbe locū ꝓfectoriū ꝓuās.
cuiꝰ veritatis atqꝫ ꝗuitatis ſit nouimꝰ q̃ mihi
teſtatus eſt· valerianū patriciū in cīitate que
brixa dicitur fuiſſe defunctū· Cui eiuſdē cīita-
tis ep̄s accepto ꝑcio locū in eccleſia ꝑbuit· in
quo ſepeliri debuiſſꝫ. Qui videlicꝫ valerianꝰ
vſꝫ ad etatē decrepitā leuis ac lubricꝰ extitit·
moduqꝫ ſuis prauitatibꝫ ponē ꝯtempſit· Ea
dē vero nocte qua ſepultus eſt btūs fauſtinꝰ
martir in cuiꝰ eccīa corpꝰ illiꝰ fuerat humatū
cuſtodi ſuo apparuit dicens. Vade· et dic epō
vt ꝓiciat hinc fetentes carnes quas hic po-
ſuit· qꝛ ſi nō fecerit die triceſimo ipſe morietꝰ
Quā viſionē cuſtos epō timuit ꝯfiteri: ⁊ rur-
ſus āmonitus declinauit· Die aūt triceſimo eiuſ
dem cīitatis ep̄s cū veſptina hora ſanꝰ atqꝫ in
columis ad lectū ꝑdiſſꝫ· ſubita ⁊ inopinata mor-
te defunctus eſt· Adeſt q̊ꝫ in ꝑſenti venerabilꝭ
fratꝛ venāſius lunenſ ep̄s· ⁊ magnificꝰ liberiꝰ
vir nobiliſſimꝰ atꝫ veraciſſimꝰ· q̃ ſe ſcire ſuoſ-
qꝫ hoīnes intꝑfuiſſꝫ teſtātur ei rei quā narrant

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

nup in genueñ vrbe ɔtigiſſe· Ibi nāqȝ vt di-
cūt valentin⁹ noīe mediolanēſis ecc̄e defen
ſoꝛ defūctus eſt· vir valde lubricus ⁊ cūctis le
uitatibꝫ occupat⁹: cui⁹ corpus in ecc̄a beati
martiris ſyri ſepultū eſt· Nocte aūt media in
eadē ecc̄a facte ſūt voces· ac ſi q̄s violent exi
re pellētur atqȝ traheret̄ foras. Ad quas ni-
miꝝ voces cucurrerūt cuſtodes. ⁊ viderūt du
os quoſdā tetrimos ſpūs· q̄ eiuſdē valentini
pedes q̄dā ligatura ſtrinxerāt: et eū ab ecc̄a
clamātē ac nimiū vociferantē fores trahebāt
Qui videlicȝ extriti· ad ſua ſtrata reuerſi ſūt·
Mane aūt facto. aperiētes ſepulchꝝ in q̄ iſ-
dē valētinus poſitus fuerat. ei⁹ corp⁹ nō inue
nerūt· Cūqȝ extra ecc̄iam q̄rerent vbi ꝓiectū
eſſꝫ. inuenerīt hoc in ſepulchro alio poſitū li-
gatis adhuc pedibꝫ ſic̄ de ecc̄a fueāt abſtrac
tū· Ex q̄ re petre collige. qꝛ hij q̄s pcc̄a g̃uia
deprimūt· ſi in ſacro loco ſepeliri ſe fatiāt· re-
ſtat vt etiā de ſua p̄ſumpcōne iudicetur· qua
tenus eos ſacra loca non liberēt· ſed etiā cul-
pa temeritatis accuſet· Nā quid q̄ȝ in hac
vrbe ɔtigerit cūctoꝝ q̄ hic habitāt multitudo
teſtatur. qꝝ q̄dam artis eoꝝ prim⁹ cū defūct⁹
fuiſſꝫ· in ecc̄a beati ianuarij mātiris iuxta poꝛ
tam ſancti laurencij a coniuge ſua ſepultus
eſt· Sequenti autē nocte· ex ſepultura eadem

audiēte custode· eius spūs cepit clamare· Ar
deo: ardeo· Cum vero has diu voces emitteret
custos hoc ei⁹ nūtiauit vxori. Vxor vero illi⁹
eos q̄ diligēter inspiceret artis eiusdē viros
trāsmisit ad ecclesiā volens cognoscere q̄liter
eius esset corp⁹ in sepulchro· de q̊ talia clama-
ret· Qui apientes sepulchꝝ vestimēta q̄dem
in tacta reperierūt. que nūc vsq₃ in ead' ecc̄ia
ꝓ eiusdē cause testimonio seruātur. corp⁹ ve-
ro illi⁹ ōmino nō inuenerūt. ac si in sepulchro
eodē positū non fuisset· Ex q̄ re colligendū est
q̄ valde aīa ei⁹ dānata sit· cui⁹ et caro est ab ec
clesia ꝓiecta Quid ig̃ sacr̄ loca sepultis ꝓsūt
qn̄ hij q̄ indigni sūt ab eisdē sacris locis dimi
tus ꝓitiūtur· Pe. Quidnā ergo eē poterit
qđ mortuoꝝ valeat aīabus ꝓdesse· Gre.
Si culpe post mortē inso ca·xxiiij·
lubiles nō sūt· multū solet aīas etiā p⁹
mortē sacr̄ oblacō hostie salutaris adiuuare·
ita vt hoc nōnunq̄ ipē defūctoꝝ aīe videātur
expetere. Nā p̄dict⁹ felix eps· a q̊dā venera
bil' vite p̄sbitero q̄ vsq₃ an̄ bienīū vixit et ī dio
cesi cētūcellēsi vrb hitauit: atq₃ ecc̄ie bti iohā-
nis que in loco q̄ tauriana dicitur sita est pre
erat cognouisse se asserit q̄ isdē presbit' in eo
dem loco in quo aque calide vapores nimios
fatiūt quotiēs nec̄itas corpis exigebat lauari

cōſueuerāt· Ubi dū die q̄dā fuiſſʒ igreſſus iue
nit quēdā incōgnitū viꝝ ad ſuū obſequiū p̄-
paratū q̄ ſibi de pedibꝰ caltiamēta abſtraherꝫ
veſtimēta ſuſcipēt· exeūti e caloribꝰ ſabana p̄
berꝫ atꝫ oē miſteriū cū mḡno famulatu pager
ret. Cūqꝫ hoc ſepius fierꝫ: iſdē p̄ſbit̄ die q̄dā
ad balnea iturꝰ· intra ſemetipſū cogitās dix-
it. Uiro illi q̄ m̄ ſolet tā deuotiſſime ad lauan
dū obſeq̄ ingr̄tus apparē nō debeo· ſʒ aliq̄d me
neceſſe eſt ei ꝓ munē portare Tūc duas ſecū
oblacionū coronas detulit Qui mox ut pue-
nit ad locū hoīem inuenit· atqꝫ ex more eius
obſeq̄o in oībus vſus eſt· Lauit itaqꝫ· ꝛ cū iā
veſtitus voluiſſʒ egredi· hoc qđ ſecū detulerat
obſequēti ſibi viro ꝓ bn̄dictōe obtulit petēs
vt benigne ſuſciperꝫ· qđ ei gr̄a caritatis offer-
ret· Cui ille merēs afflictꝰ qꝫ reſpōdit· Mihi
iſta quare das patˀ· Iſte paīs ſanctꝰ eſt. ego
hūc māducare nō poſſū· Me etenī quē vides
aliq̄n loci huiꝰ dn̄s fui. ſʒ ꝓ culpis meis hic
poſt mortē deputatus ſū· Si aūt mihi p̄ſtare
vis oīpotenti deo ꝓ me offer hūc panē ut ꝓ
peccatis meis intueniās· ꝛ tūc exauditū te eē
cognoſce. cū hic ad lauandū veneris· ꝛ me mi
nime inueneris· In q̄bus verbis diſparuit ꝛ
is qui eſſe homo videbatur. euaneſcēdo inno
tuit. qꝫ ſpiritus fuit· Idem vero preſbiter

ebdomada ꝯtinua ſe ꝓ eo in lacrimis afflixit ſalutarē hoſtiam q̊tidie obtulit: Et reuerſus poſt ad balneū. eum iā minime inueīt. Qua ex re quantū ꝓſit aīabus īmolacio ſacre oblacionis oñditur. qn̄ hāc ⁊ ipſi mortuorū ſpūs a viuētibꝫ petūt ⁊ ſigna indicāt q̃bus p eā abſoluti videātur. ¶ Sꝫ neqꝫ hoc ſilēdū exiſtimo qđ actū in meo mōſterio añ hoc trienniū reminiſcor. Quidā nāqꝫ mōchꝰ iuſtꝰ noīe medicina arte fuerat imbutus. q̄ mihi in eođ mōſteio cōſtituto ſedule obſequi: atꝫ in aſſiduis eg̃tudinibꝫ meis excubare ꝯſueueāt. Hic itaqꝫ languore corpis ꝑuentus ad extremū deductꝰ eſt. Cui in ip̄a ſua moleſtia frat̉ germanꝰ noīe copioſusˢ ſuiebat. Qui ipſe q̊ꝫ nūc in hac vrbe p eandē medicīe artē. tēporal' vite ſtipēdia ſectatᷣ: Sꝫ ꝑdictus iuſtus cū iā ſe ad extremū puenisse cognouiſſꝫ eidē copioſo fratri ſuo qꝛ occultos tres aureos haberꝫ innotuit. Qđ minime fratribꝫ nō potuit celari: ſed ſubtilit̉ indagātes atꝫ illiꝰ oīa medicamēta ꝑſcrutātes: eoſdē tres aureos īuenerūt in medicamīe abſcōſos. Qđ mox ut m̄ nūtiatū eſt tantū malū de frē q̄ nobiſcū ꝯmuniter vixeāt. eq̃nimiter ferre nō valui ⁊ q̃ppe qꝛ eiuſdē nr̄i mōſterij ſemp regula fuerat ut cuncti frēs ita cōmuniter viuerēt: quatenꝰ eis ſingulisˢ nulla

habē ꝓpria licerꝫ· Tūc nimio merore pculſ9
cogitare cepi. vel q̄d adpurgacōem morientis
facere· vel q̄d in exēplo viuētib9 fribus ꝓui-
dere· Precioſo igr̄ eiuſdē mōſterij ꝓpoſito ad
me aſcito dixi· Vade et null9 ex fratrib9. ſe ad
eū morientē iūgat· nec ſermonē cōſolationis
ex cuiuſlibet eorū ore pcipiat· Sꝫ cū in morte
cōſtitutus frēs q̄ſierit. ei ſuus frat carnalis di
cat. qꝫ ꝓ ſolidis q̊s occulte habuit· a cūctis fra
trib9 ab hoīatus ſit· vt ſaltē in morte de cul
pa ſua mentē illi9 amaritudo trāſuerberꝫ. atꝫ
a pccō q̄d ppetrauit purget· Cū vero mortu9
fuerit. corp9 illi9 cū frūm corporib9 nō ponat.
ſed q̄libet foſſam in ſterq̄linio facite in eā cor
pus eius ꝓicite: ibiqꝫ ſup eū tres aureos q̊s
reliq̄t iactate ſimul ōnes clamātes· Pecunia
tua tecū ſit in pdicōe: et ſic eū t̄ra opite. In q̄
bus vtriſqꝫ rebus vnā morienti· alterā vero vo
lui viuētib9 fratrib9 ꝓdeſſe: vt ꝯ illū amaritu
do mortis a culpa ſolubilē facerꝫ: ꝯ iſtos aua
ritie tāta dānacō miſceri i culpa ꝓhiberꝫ· Q̄d
ita factū eſt· Nā cū iſdē mōchus puenißꝫ· ad
mortē atꝫ anxie ſe q̄reret fribus cōmēdare· nul-
luſqꝫ ei applicari et loq̄ dignaret. ei carnalis
frat cur ab oībus eſſet ab hoīnatus· indica
uit. Qui ꝓtinus de reatu ſuo vehementer in-
gemuit. atqꝫ in ipſa triſtitia e corpore exiuit.

Qui ita est sepultus vt dixerā: Sʒ frēs oēs
eadē ei⁹ sententia pturbati: ceperūt singuli ex
trema q̄qʒ et vilia · et que eis hēre singulari
semp licuerat ad mediū pferre · vehemēterqʒ
formidare: neq̄d apud se esset vn̄ rephendi
potuissent. Cū vero post mortē eius triginta
iā essent dies euoluti. cepit aīm⁹ meus defūc
to fratri cōpati eiusqʒ cū dolore ḡui supplitia
pensare ⁊ si qd esset erepcōis ei⁹ remediū que
rere. Tūc euocato ad me eod̄ p̄cioso mōsterij
nr̄i pposito: tristis dixi · Diu est q frater ille q̄
defunctus est in igne cruciat̄. debem⁹ ei aliq̄d
caritatis impēdere · et eū inq̄ntum possum⁹ vt
eripiatur adiuuare. Vade itaqʒ ⁊ ab hodier-
na die. diebus triginta cōtinuis offerre p eo
sacrifitiū stude · ut null⁹ ōmino p̄termittat̄ di
es · quo p absolucōne illius · salutaris hostia
non īmoletur · Qui ptin⁹ abcessit. et paruit.
Nobis autē alia curātibus atʒ euolutos di-
es non numerātibus isdem frat̄ qui defunct⁹
fuerat · nocte quadā fratri suo germano copi
oso per visionem apparuit · Quem ille cum
vidisset inq̄siuit dicens. Quid est frat̄: Quo
modo es: Cui ille respondit · Nunc vsqʒ ma-
le fui. sed modo bene sum · quia hodie cōmuni
onem recepi · Qd isdē copiosus pgens ptin⁹
indicauit in mōsterio fratribus. Fratres vero

ſollicite ꝯputauerīt dies· et ipſe dies extitit q̄
ꝓ eo tricesima oblacō fuerat īpleta· Cūqȝ et
copioſus neſciret. q̄d ꝓ eo frēs agerēt ⁊ frēs
ignoraſſent· q̄d de illo copioſus vidiſſet vno
eodēqȝ tempe dū cognoſcit ille iſti q̄d egerāt
atqȝ iſti cognoſcūt ille q̄d viderat: cōcordanti
ſimul viſione ⁊ ſacrificio res apte claruit: qȝ
frat̄ q̄ defūctus fuerat· p ſalutarē hoſtiā ſup-
pliciū euaſit· ¶ Pe· Mira ſunt valde q̄ au
dio: ⁊ nō mediocriter leta· ¶ Gre· Ne nob̄
in dubiū veniant verba mortuoꝝ. cōfirmant
hec facta viuenciū· Nā vir vite venerabilis
caſſiꝰ narnēſis ep̄s q̄ quotidianū deo ſacrificiū
offerre ꝯſueuerat. ſeqȝ in lacrimis int̄ ipſa ſa
crificioꝝ archana mactabat mandatū dn̄i p
cuiuſdam ſui viſionē p̄ſbiteri ſuſcepit dicens
Opare qd̄ operaris nō ceſſȝ pes tuꝰ· nō ceſſȝ
manꝰ tua natale apoſtolorū venies ad me· et
retribuo tibi mercedē tuā· Qui poſt ānos ſep
tem ipſo natalicio apoſtoloꝝ die cū miſſarū
ſolēnia peregiſſȝ ⁊ miſteria ſacre cōmuionis
accepiſſȝ· e corpe exiuit· Hoc q̄ȝ qd̄ audiui-
mus quendā apud hoſtes in captiuitate po
ſitū ⁊ in vinculis religatū fuiſſe ꝓ quo ſua cō
iunx diebus certis ſacrificiū offerre cōſueue-
rat· Qui poſt longo tempe ad coniugem re
uerſus· q̄bus diebus eius vincula ſoluerent̄.

innotuit eiusqꝫ diu̅x illos fuiſſe dies q̃bus ꝓ eo offerebat ſacrificiu̅ r̃cognouit· Et ex alia nob' re q̄ an̄ annos ſepte̅ geſta eſt· certiſſime co̅firmat᷑. Agatho eteni̅ panhormitan⁹ ep̄s ſicut fideles m̄ ac religioſi viri m̄lti teſtati ſu̅t atqꝫ teſtātur cu̅· Bte̅ memorie deceſſois mei te̅pore iuſſus eſſꝫ· ut roma̅ venirꝫ. vim nimie te̅peſtatis ꝑtulit· ita ut ſe ex tāto vndaꝝ piculo euade̅ poſſe diffiderꝫ Nauta vero illi⁹ varaca noie q̄ nu̅c eiuſde̅ eccl̄ie clericat⁹ officio̅ fungit᷑ Poſt naue̅ carabu̅ regebat rupto fune cu̅ eode̅ carabo que̅ regebat· in vndaꝝ cumulos repente diſparuit. Nauis au̅t cui ep̄s ꝑerat: tāde̅ poſt multa picula ad hoſtica̅ i̅ſula̅ fluctib⁹ quaſſata ꝑuenit· Cu̅qꝫ die tercio̅ ep̄s nauta̅ q̄ ab eo arrept⁹ in carabo fueāt in nulla maris ꝑte videret appare̅· vehement̄ afflict⁹ mortuu̅ credidit· Sꝫ ꝓ obſequiu̅ caritatis vnu̅ qđ morꝫ tuo debebat impe̅dit. ut o̅mipote̅ti deo ꝓ abſolucio̅e eius aīe offerri ſacrificiu̅ victime ſalutaris iuberꝫ· Quo oblato: r̃ſtaurata naui prexit ad italiā Cu̅qꝫ ad romanu̅ portu̅ veniſſꝫ illic nauta̅ reperit· que̅ mortuu̅ putabat. Tu̅c inopīata exultaco̅e gauiſus e̅: eu̅qꝫ q̄lit̄ tot diebꝫ in illo tāto maris piculo viue̅ potuiſſꝫ inq̄ſiuit. vicꝫ i̅dicauit· q̄tiens i̅ illis te̅peſtatib⁹ cu̅ eođ que̅ r̃gebat fuiſſꝫ carabo verſat⁹ q̄liter

cũ illo vndis pleno natauerãt. ⁊ quotiẽs eo a
ſupiori pte deorſũ verſo ipẽ carine ei⁹ ſupſede
bat: adiũgẽs cũ dieb⁹ ac noctib⁹ hoc iceſſan
ter facere. iãqʒ ei⁹ virt⁹ fũditus ex fame ſimul
⁊ laboꝛe cecidiſſʒ q̃ eũ oꝛdine miſericoꝛdia dĩna
ſuaueit. Indicauit et ei qd etiã nũc vſʒ teſta-
tur dicẽs. Laborãs in fluctib⁹ atʒ defitiẽs ſubi
to mẽtis pŏdꝛe ſũ gͣuatus ita vt neqʒ depſſus
ſõno eẽm neqʒ vigilare me credere. Cũ ecce in
eodẽ medio mari me poſito q̃dam apparuit:
q̃ mihi panẽ ad refectõnẽ detulit. quẽ mox ut
comedi: vires recepi Nã lõge poſt nauis trã-
ſiens affuit. q̃ me ab illo vndaꝝ piculo ſuſce-
pit: atʒ ad terrã deduxit. Qd ſcʒ eṕs audiẽs
reqſiuit diẽ. atqʒ illũ fuiſſe diẽ reperit. quo ꝓ
eo pꝛ̃ſbiter in hoſtica inſula õnipotenti dño
hoſtiã ſacre oblacõis imolauit. ¶ Pe. Ea
que narras. ipſe q̃ʒ in Sicilia poſitus agno-
ui. ¶ Gre. Idcirco credo qꝛ hoc tam
apte cũ viuentib⁹ ac neſciẽtibus agit᷑ vt cũc
tis hec agentib⁹ atqʒ ſciẽtibus oſtẽdatur: qꝛ
ſi iſolubiles culpe nõ fuerint. ad abſolucõem
ꝓdeſſe etiã moꝛtuis victia ſacre oblacõis poſ
ſit. ¶ Sed ſciendũ eſt qui a illis ſacre victime
moꝛtuis pſunt. qui hic viuendo obtinuerint
ut eos etiã poſt moꝛtẽ bona adiuuẽt. que hic
ꝓ ipſ ab alijs fiũt. Int hec aũt pẽſandũ eſt

ꝙ tutior via ſit·ut bonū qđ q̄ſqꝫ pꝰ mortē ſuā
ſperat agi ꝑ alios·agat dū viuit ipē ꝓ ſe Be
atiꝰ q̄ppe ē liberꝝ exire q̄ꝫ ptꝰ vīcula libtatē q̄=
rere·Debemꝰ itaqꝫ p̄ſens ſeculū vel qꝛ iā ꝯſpi
cimꝰ defluxiſſe tota mēte ꝯtēnē. q̄tidiana deo
lacrimarꝝ ſacrifitia q̄tidianas carnis eiꝰ ⁊ ſāg
uinis hoſtias īmolare· Hec nāqꝫ ſingularit̄
victima ab inēno interitu aīam ſaluat:q̄ illā
nob̄ mortē vnigeīti ꝑ miſteriū reparat. q̄ licꝫ
ſurgēs a mortuis iā nō morit᷑ ⁊ mors ei vltra
nō dn̄abitur tn̄ in ſe ipē īmortaliter atqꝫ incor=
ruptibilit̄ viuēs ꝓ nob̄ iterū in hoc miſterio
ſacre oblacōnis īmolatur·Eius q̄ppe ibi cor=
pus ſumitur.eius caro ī populi ſalute ptitur·
eius ſanguis nō iā in manꝰ infideliū ſed ī ora
fideliū fūditur. Hinc ergo penſemꝰ q̄le ſit ꝓ
nob̄ hoc ſacrificiū:qđ ꝓ abſolucōe nrā paſſi
onē vnigeīti filij ſemꝑ imitat᷑. Quis enī fide=
liū hēre dubiū poſſit.in ipſa īmolacōis hora
ad ſacđotis vocē celos aperiri:in illo ih̄u xp̄i
myſterio angelorꝝ choros adeſſe·ſūmis yma
ſociari terrā celeſtibꝫ iungi vnū q̄d ex viſibi
libus atqꝫ inuiſibilibꝫ fieri· Sꝫ neceſſe eſt·vt
cū hec agimꝰ· noſmetipſos deo in cordis cō=
tricōne mactemꝰ:qꝛ qui paſſionis dn̄ice miſ
teria celebramꝰ·debemus imitari qđ agimꝰ·
Tunc ergo vere ꝓ nobis deus hoſtia erit cū

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

noſipſos hoſtiā fecerit. ¶ Sz ſtudendū nob eſt
vt etiā poſt oracōis tpa inquātum deo largiē=
te poſſum⁹. in ipſo aīmū ſuo pōdere ⁊ vigore
ſeruem⁹ ne poſt cogitacio fluxa diſſoluat ne
vana mēti leticia ſubrepat. ne lucrū ꝯpūcti=
onis aīma p incuriā fluxe cogitacōnis pdat.
Sic quippe qd popoſcerat āna obtinē meruit:
qz ſe poſt lacrimas ī eodē mentis vigore ſer=
uauit. De qua nimirū ſcriptū eſt Vultuſqz ei⁹
non ſūt āplius in diuerſa mutati. Quia igr
non eſt oblita qz peciit. nō eſt priuata munē
qd popoſcit. ¶ Sed int hec ſciendū eſt. qz ille
recte ſui delicti veniā poſtulat qui prius hoc
qd in ipſo delinqtur relaxat. Mun⁹ enī non
accipitur. niſi an̄ diſcordia ab aīmo pellatur
dicente veritate. Si offers munus tuū ad alta
re. et recordatus fueis qz habet aliqd aduſū
te frat tuus. relinq ibi mun⁹ tuū an̄ altare et
vade prius recōſiliaī fratri tuo. et tunc veniēs
offeres munus tuū. Qua in re penſandū eſt
cum ōnis culpa munē ſoluatur. q̄ꝫ grauis eſt
culpa diſcordie ꝓ qua nec mun⁹ accipit. De
bemus itaqz ad ꝓximū q̄ꝫuis longe poſitum.
longeqz diſiūctū mente ire. eiqz aīmū ſubdē:
huīlitate illū ac beniuolētia placare: et ſcz cō=
ditor nr̄ dum tale placitū nrē mētis aſpexerit

a peccato nos ſoluit. qꝛ munus pro culpa ſu
mit. Veritatis autē voce atteſtante didicim⁹
quia ſuus q̄ decem milia talenta debebat. cū
penitentiā ageret. abſolucōnem debiti a dño
accepit: ſed qꝛ conſeruo ſuo centū ſibi denari
os debenti debitum non dimiſit. ⁊ hoc eſt. iuſ
ſus exigi. qđ ei fuerat iam dimiſſum. Ex qui-
bus videlicet dictis ꝯſtat qꝛ ſi hoc qđ in nos
delinq̄tur ex corde nō dimittim⁹: ⁊ aliud rur-
ſus exigitur. qđ nobis iam per penitentiam
dimiſſum fuiſſe gaudebam⁹ Igitur dum per
indulti tempis ſpatium licet dum iudex ſuſti
net. dum ꝯuerſionem noſtram is qui culpas
examinat exſpectat: conflem⁹ in lacrimis du
ritiam mentis formem⁹ in proximis gratiam
benignitatis. Et fidenter dico quia ſalutari
hoſtia poſt mortem non indigebim⁹ ſi ante
mortem deo hoſtia ipſi fuerimus.:.

Explicit liber quart⁹ dyalogoꝝ gregorij.
per me Bartholomeū de vnckel. ⁊c̄.

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf